

PERSPEKTYWY EDUKACYJNO - ZAWODOWE

narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej

Poradnik Ucznia

Publikacja powstała w ramach projektu **PERSPEKTYWY EDUKACYJNO - ZAWODOWE narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej** współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Autorzy: Artur Bartosiński
Ewa Dębska
Beata Gregorczyk-Koćmiel
Bartosz Majewski
Anna Marianowska
Agata Opolska-Bielańska
Michał Rębecki
Piotr Wachowiak
Ewa Wojtowicz
Jacek Zakrzewski
Adam Sobolewski

Rysunki: Michał Rębecki

Wydawca: GlobalFun Sp. z o.o.
ul. Modra 90 lok. 76
02-661 Warszawa

Publikacja bezpłatna

Publikacja dostępna również w wersji elektronicznej na stronie www.perspektywy3d.pl

ISBN 978-83-942276-0-9

Druk i oprawa:
ArtSun Maciej Czaplicki

© *Copyright by GlobalFun Sp. z o.o.*

1	Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe - narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej	7
1.1	Edukacja i kariera zawodowa	7-12
1.2	Zainteresowania zawodowe i predyspozycje zawodowe a wybór kierunku kształcenia	13-24
1.3	Planowanie kariery	25-27
1.4	Jak korzystać z aplikacji	28
2	Instrukcja obsługi aplikacji Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe	29
2.1	O aplikacji PERSPEKTYWY	29
2.1.1	O aplikacji - dla ucznia	29-30
2.2	Pierwsze kroki w aplikacji	31
2.2.1	Instalacja aplikacji	31-32
2.2.2	Uruchamianie aplikacji	33
2.2.3	Rejestracja i logowanie ucznia	34-36
2.2.4	Obsługa panelu użytkownika - ucznia	37-41
2.3	Personalizacja postaci	42
2.3.1	Wybór postaci w grze	42
2.3.2	Edycja postaci w grze	43-50
2.3.3	Wygląd postaci w grze	51-52
2.4	Gra diagnostyczna	53
2.4.1	O grze	53-56
2.4.2	Uruchamianie gry	57-59
2.4.3	Menu gry	60
2.4.4	Szafka	61-63
2.4.5	Plan Stażu	64
2.5	Raport z wynikami badania	65
2.5.1	Raport z badania	65-75
2.5.2	Raport porównawczy	76-80
2.6	Galeria Zawodów	81
2.6.1	O Galerii Zawodów	81
2.6.2	Zawody Szkolnictwa Zawodowego	82-84
2.6.3	Grupy Zawodów	85-87
2.6.4	Kwalifikacje zawodowe	88-90

2.7	Planer Kariery	91
2.7.1	O Planerze Kariery	91-94
2.7.2	Moja przeszłość	95-99
2.7.3	Moja terażniejszość	100-104
2.7.4	Moja przyszłość	105-111
2.7.5	Plan Kariery	112-117
2.8	Strona www projektu	119
2.8.1	O stronie www projektu	119
2.8.2	Strona główna	120
2.8.3	Galerie Zawodów	121
2.8.4	Poradniki	122
2.8.5	Pobierz	123-124
2.8.6	Materiały promocyjne	125
2.8.7	Info	126

3	Przedsiębiorczość	127
3.1	Istota przedsiębiorczości	127-128
3.2	Kompetencje osób przedsiębiorczych	129-144
3.3	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych	145-171
3.4	Kariera osoby przedsiębiorczej	173-182
4	Doradztwo zawodowe	183-188
5	Formy rozwoju	189-190
6	System edukacji formalnej w Polsce	191-194
7	Placówki kształcenia zawodowego w formach pozaszkolnych	195-197
8	Użyteczne strony internetowe	199-200

1 Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe - narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej

1.1 Edukacja i kariera zawodowa

Edukacja czyli proces zdobywania wiedzy to bardzo ważny czas w życiu człowieka. W dzisiejszym rozumieniu, **edukacja jest też procesem, który trwa przez całe życie**. Oprócz różnorodnych szkół ponadgimnazjalnych, uczelni, powstają też uniwersytety III wieku i uniwersytety dla dzieci, w których uczą się osoby starsze i przedszkolaki. Z kolei osoby pracujące podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w różnych kursach i szkoleniach w ciągu całej swojej kariery zawodowej. Być może dziś wydaje Ci się, że wiedza zdobyta w ramach różnych przedmiotów w szkole do niczego Ci się nie przyda i nie widzisz żadnych powiązań pomiędzy nauką a Twoją przyszłą karierą zawodową.

PO PIERWSZE

Rozwój zawodowy jest rozłożony w czasie - zaczyna się już w dzieciństwie, a kończy w wieku dojrzałym. Edukacja w szkole podstawowej i gimnazjalnej pokazała Ci różne obszary wiedzy – niektóre były interesujące, niektóre zupełnie dla Ciebie nieatrakcyjne. Zapewne jednak możesz swobodnie odpowiedzieć na pytanie o to, które z przedmiotów lubisz, a których unikałbyś jak ognia. Tylko **dzięki uczestnictwu w zajęciach z danej tematyki, zdobyłeś(aś) nie tylko wiedzę, ale też informacje o sobie, swoich zainteresowaniach i umiejętnościach**. Co robisz lepiej niż inni? Piszesz wypracowania czy liczysz zawite zadania matematyczne? Z jakich zadań czerpałeś(aś) zadowolenie? Z gry w piłkę na świeżym powietrzu, czy z zajęć plastycznych? Czego najszybciej uczyłeś się w szkole, szybciej niż Twoi koledzy i koleżanki? Wiersza, który deklamowałeś(aś) potem przed klasą, czy rozwiązywania równań chemicznych? Po skończeniu gimnazjum, a tym bardziej szkoły ponadgimnazjalnej, na pewno potrafisz odpowiedzieć sobie na te pytania. To właśnie element wiedzy o sobie tzw. **samowiedzy, która potrzebna jest do tego, aby w życiu, w tym zawodowym, robić to, co sprawia przyjemność**. Jeśli wiesz, co lubisz robić, możesz wybrać szkołę,

w której będziesz mógł/mogła częściej robić rzeczy i więcej uczyć się o interesujących Cię zjawiskach.

Prawdopodobnie w Twojej szkole, oprócz lekcji tematycznych, organizowane były różne wydarzenia: apele, zbiórki, wycieczki, dyskoteki lub konkursy sportowe. Jeśli angażowałeś(aś) się w życie szkoły, to wiesz też które, zadania sprawiały Ci przyjemność. Może były to występy publiczne, praca zespołowa przy planowaniu wyjazdu w góry, a może wygrałeś wszystkie biegi na 100 metrów?

Działania, w które się angażowałeś(aś), które lubiłeś(aś) i w których odnosiłeś(aś) sukces również możesz potraktować jako wskazówkę przy wyborze dalszej drogi zawodowej. W trakcie procesu kształcenia nie tylko nauczyłeś(aś) się różnych mniej lub bardziej ciekawych rzeczy, jak np. budowa pantofelka, zasady zachowania energii mechanicznej, czy historia Polski w okresie międzywojennym, ale też poznałeś(aś) siebie – swoje możliwości, zainteresowania, umiejętności. To bardzo ważne kryteria wyboru szkoły - im więcej wiesz o sobie, tym łatwiej będzie Ci zdecydować o kierunku dalszego kształcenia i właściwie zaplanować swoją przyszłość zawodową.

PO DRUGIE

Wybory edukacyjne mogą mieć wpływ na to, co będziesz robił(a) w przyszłości

np.: w jakim zawodzie pracował(a), w jakim środowisku wykonywał swoje zadania, jakich umiejętności używał do ich realizacji. Wyobraź sobie, że wybierasz szkołę ekonomiczną, tylko ze względu na to, że wybrał ją Twój przyjaciel lub przyjaciółka, choć od zawsze lubisz czytać lub pisać wiersze. On dobrze radzi sobie z matematyką, a Twoje osiągnięcia w tej dziedzinie są, delikatnie mówiąc, słabe. Kolejne lata nauki są dla Twojego przyjaciela przyjemne – uczy się tego, czego chciał, z pasją przygotowuje się do wszystkich klasówek, doskonale rozumie, co nauczyciele mówią w trakcie lekcji i pod koniec okresu nauki wie, że jego praca powinna koncentrować się wokół liczenia, podatków, rachunkowości lub finansów, bo zagłębianie się w tabelki wypełnione liczbami sprawia mu ogromną satysfakcję. Ty natomiast, z każdym nowym przedmiotem, który pojawia się w planie nauki, czujesz coraz większe zniechęcenie, z każdą lekcją masz poczucie, że nic nie rozumiesz i wiesz coraz mniej, a przygotowanie się do sprawdzianu wiedzy to męczarnia, która i tak nie przyniesie Ci sukcesu. Załóżmy, że pomimo trudności, ukończysz kształcenie na kierunku technik – ekonomista. Kolejnym krokiem jest poszuki-

wanie pracy – czy na pewno zechcesz, jak Twój kolega, pracować w urzędzie skarbowym, banku lub księgowości? Oczywiście, możesz próbować poszukać dla siebie innej ścieżki rozwoju – skończyć kolejną szkołę, starać się znaleźć pracę, w której zdolności humanistyczne w powiązaniu z wykształceniem mogą okazać się przydatne.

Taka zmiana wymagać będzie jednak dodatkowego wysiłku, czasu, a może nawet nakładów finansowych, a Twoje prawdziwe talenty wciąż będą uśpione i niewykorzystane, a Ty będziesz zniechęcony do pracy zawodowej już na samym początku swojej kariery. Czy taka przyszłość Ci się podoba? **Wybierz szkołę zgodną ze swoimi zainteresowaniami i predyspozycjami.**

W dzisiejszych czasach o karierze zawodowej myśli się inaczej niż przed laty. Kiedyś, kończyło się szkołę dającą zatrudnienie w firmie, a to, jakie zadania się wykonywało zależało od decyzji przełożonych. Pracę zmieniało się rzadko, wiążąc się na długo (nie raz na całe życie) z danym miejscem zatrudnienia. W dzisiejszych czasach podkreśla się zaangażowanie człowieka we własną karierę. **Każdy z nas samodzielnie planuje i realizuje swoją wizję, poprzez zmianę pracy, podnoszenie kwalifikacji, zdobywanie różnych doświadczeń.** W myśleniu o karierze duży nacisk kładzie się również na to, aby praca przynosiła satysfakcję, a pracownik mógł w niej realizować swoje potrzeby i wartości. **Aby z sukcesem przejść przez życie zawodowe, każdy człowiek musi dokonać właściwych wyborów, najpierw edukacyjnych, a potem, w ciągu życia zawodowych.** Dlatego etap wyboru szkoły, to jeden z kluczowych momentów – warto poświęcić czas i wykorzystać wszystkie możliwości, aby uniknąć przypadkowości przy podejmowaniu tak ważnej decyzji. Przede wszystkim, skoncentrować się na znalezieniu odpowiedzi na pytania o własne zainteresowania, predyspozycje, umiejętności. W kolejnym

kroku – wyborze szkoły – **pomoże też wiedza o zawodach.** Spróbuj wymienić 50 różnych zawodów! To bardzo trudne zadanie, a jest ich o wiele więcej! Bez wiedzy o puli zawodów, z których możesz wybierać, będzie Ci trudno określić pracę najbardziej dopasowaną do Ciebie. Im bardziej świadomy będziesz możliwości dawanych przez rynek pracy, tym łatwiej będzie Ci wybrać szkołę o konkretnym, właściwym profilu. **Świadomość mocnych i słabych stron oraz właściwe decyzje edukacyjne, na każdym etapie kształcenia, pozwolą Ci odnieść sukces i uniknąć porażek.** Zdobyty po jej zakończeniu zawód będzie szansą na satysfakcjonujące, pełne pomyślności życie zawodowe.

Kariera zawodowa – podróż przez całe życie

Kiedy planujesz wycieczkę lub wakacje w dalekim kraju, zastanawiasz się, co ze sobą wziąć, abyś był przygotowany na każdą ewentualność. Ciepłe ubrania w razie chłodu, kilka par butów, środki higieniczne i ręcznik do codziennego wykorzystania, przewiewne t-shirty na upalne dni i choćby jeden strój na wyjątkowe okazje. A te wszystkie rzeczy trzeba jeszcze zmieścić w walizce, którą da się podnieść! Kiedy wyjedziesz i okaże się, że czegoś zapomniałeś(aś) lub nie przewidziałeś(aś) właściwie pogody, pojawiają się trudności. Musisz szybko dokonać nieplanowanych zakupów lub obyć się bez ważnych dla Ciebie rzeczy. Brak biletu, czy dokumentów może zupełnie zamknąć Ci możliwość podróży.

Podobnie jak z wycieczką jest z karierą zawodową – **umiejętne planowanie i podejmowanie decyzji, sprawdzenie, co będzie Ci potrzebne na każdym jej etapie, dostosowanie swojego „bagażu” edukacyjnego i zawodowego do wymagań i realiów rynku pracy – wszystko to może wpłynąć na Twoje życie zawodowe.** Jeśli do swojej walizki, po namyśle, zapakujesz wszystkie potrzebne rzeczy – wiele lat pracy postrzegać będziesz jako satysfakcjonującą podróż. Gdy bagaż będzie spakowany bez wcześniejszej analizy Twoich potrzeb i zewnętrznych czynników wycieczka zwana karierą może okazać się kłapą, a późniejsze działania podejmowane z konieczności będą kosztowne lub pozbawią Cię możliwości korzystania z wielu atrakcji w trakcie jej trwania.

Kończąc gimnazjum, a potem szkołę ponadgimnazjalną **jesteś właśnie w momencie, gdy decydujesz o swojej wielkiej podróży!** Być może dopiero studiujesz mapy, oferty biur podróży, a może już wiesz, gdzie chcesz

go spędzić wolny czas i szukasz odpowiedniej walizki, która pomieści niezbędne rzeczy. Może wiele rzeczy masz już zapakowanych i zastanawiasz się czego jeszcze Ci brak, abyś poczuł(a) się bezpiecznie w miejscu, które kusi możliwościami i przyjemnościami. Niezależnie od etapu na którym jesteś, podejmowanie decyzji edukacyjnych, a tym samym zawodowych nie jest łatwym zadaniem. **Każdy potrzebuje czasu, aby właściwie przygotować się do tej podróży.** Większość ludzi pracuje około 40 lat! Zadbaj o to, by tak długa podróż była czasem spędzonym jak najlepiej!

Aplikacja PERSPEKTYWY – pomoc w wyborze szkoły i planowaniu kariery

Mamy świadomość, w jak ważnym momencie życia się znajdujesz. Wybór szkoły ponadgimnazjalnej, a następnie dalszego kierunku kształcenia to bardzo ważne decyzje, których konsekwencje będą Ci towarzyszyły przez kilka następnych lat, a może i w całym Twoim życiu. Wybór szkoły, na każdym etapie kształcenia, nie jest łatwy. Wiąże się z wieloma dylematami i problemami, z którymi trzeba się zmierzyć. Warto jednak zadbać o to, aby wybór ten nie był przypadkowy.

Grafika 1. Przykładowa scena z aplikacji PERSPEKTYWY

Oddajemy w Twoje ręce aplikację komputerową, która pomoże Ci podjąć właściwe decyzje. Jeśli masz kłopot z określeniem swoich zainteresowań i predyspozycji, albo chcesz sprawdzić, czy jesteś osobą przedsiębiorczą – zagraj w Grę Diagnostyczną! Jesteś przekonany(a) co do swoich mocnych stron? Sprawdź się i zagraj! Będziesz mógł/mogła porównać to, co do tej pory myślałeś(aś) o sobie z rezultatami gry. Jej wyniki pomogą Ci jeszcze dokładniej przeanalizować swoje zainteresowania, predyspozycje i kompetencje przedsiębiorcze oraz uporządkować wiedzę o sobie. Dzięki temu łatwiej wybierzesz ścieżkę dalszego kształcenia uwzględniającą wszystkie Twoje mocne strony.

Przygotowaliśmy dla Ciebie także opisy i prezentacje filmowe wielu zawodów, z którymi możesz się zapoznać w Galerii Zawodów. Jeśli wybrałeś już zawód – przeczytaj informacje o nim. Sprawdź czy to, co wiesz lub sobie wyobrażasz na temat danej pracy w tym zawodzie odnajdziesz w przygotowanych opisach. Upewnij się, albo wręcz przeciwnie, odrzucisz pomysł kształcenia w tym kierunku, gdy dokładnie zapoznasz się z charakterem danej pracy. Jeśli nie wiesz, w jakiej pracy możesz wykorzystać swój potencjał – Galeria Zawodów będzie Twoją wskazówką i pokaże Ci różne możliwości. Z kolei dzięki Planerowi Kariery, będziesz mógł zaplanować różne działania zmierzające do określenia niezbędnych kroków zbliżających Cię do wymarzonej pracy.

*W kolejnych rozdziałach niniejszego poradnika znajdziesz dokładny opis aplikacji PERSPEKTYWY, poznasz jej możliwości oraz wskazówki, w jaki sposób może Ci ona pomóc w planowaniu dalszej nauki i wyborze zawodu. Specjalnie dla Ciebie przygotowaliśmy też dodatkowe informacje, które możesz wykorzystać przy projektowaniu swojej przyszłości. Mamy nadzieję, że nasza aplikacja pozwoli Ci przyjemnie spędzić czas, a wyniki badania będą dla Ciebie inspiracją przy podejmowaniu ważnych decyzji związanych z dalszą edukacją i karierą!
Powodzenia!*

1.2 Zainteresowania zawodowe i predyspozycje zawodowe a wybór kierunku kształcenia

Lubisz matematykę, a Twój przyjaciel chętniej uczy się historii? Możesz wydać wszystkie pieniądze na nową grę komputerową, a Twoja koleżanka wyciska pot w trakcie różnych zajęć fitness? To zainteresowania pchają nas w kierunku różnych aktywności. Nie istnieją lepsze lub gorsze zainteresowania – działania przynoszące satysfakcję i pozwalające realizować potrzeby, wartości, są kluczem do szczęśliwego życia.

Jeśli koncentrujesz uwagę na jakiejś interesującej Cię czynności i poświęcasz dobrowolnie na jej wykonanie wolny czas, uczysz się wtedy wielu umiejętności związanych z Twoimi zainteresowaniami. Zwiększa się również Twoje poczucie skuteczności, czyli przekonanie o możliwości dokonania czegoś z sukcesem. Im bardziej pewny(a) jesteś swoich umiejętności, tym chętniej sięgasz po ambitne zadania, w których możesz je wykorzystać. **Twoje zainteresowania, wyrażające się w zachowaniach i w podejmowanych czynnościach mogą być także drogowskazem do wyboru przyszłego zawodu.** Myśląc o zainteresowaniach, większość ludzi poszukuje spektakularnych osiągnięć lub oryginalnych pasji typu udział w wyścigach formuły 1, czy skidiving lub projektowanie gier komputerowych. Dlatego sporo ludzi, na pytanie „czym się interesujesz?” nie potrafi znaleźć odpowiedzi. Ważne więc, abyś pamiętał, że **zain-**

teresowania to jedno z głównych kryteriów rozwoju kariery zawodowej. Wzmożona koncentracja na danej aktywności pozwala swobodnie i z ciekawością poznawać różne obszary wiedzy, sprawdzać swoje możliwości i wypracowywać umiejętności. Pod hasłem zainteresowania mogą mieścić się różne aktywności, które wykonujesz z satysfakcją na co dzień: gra w piłkę, surfowanie po Internecie, organizowanie wycieczek, gotowanie czy naprawianie urządzeń.

Zainteresowania a kariera zawodowa

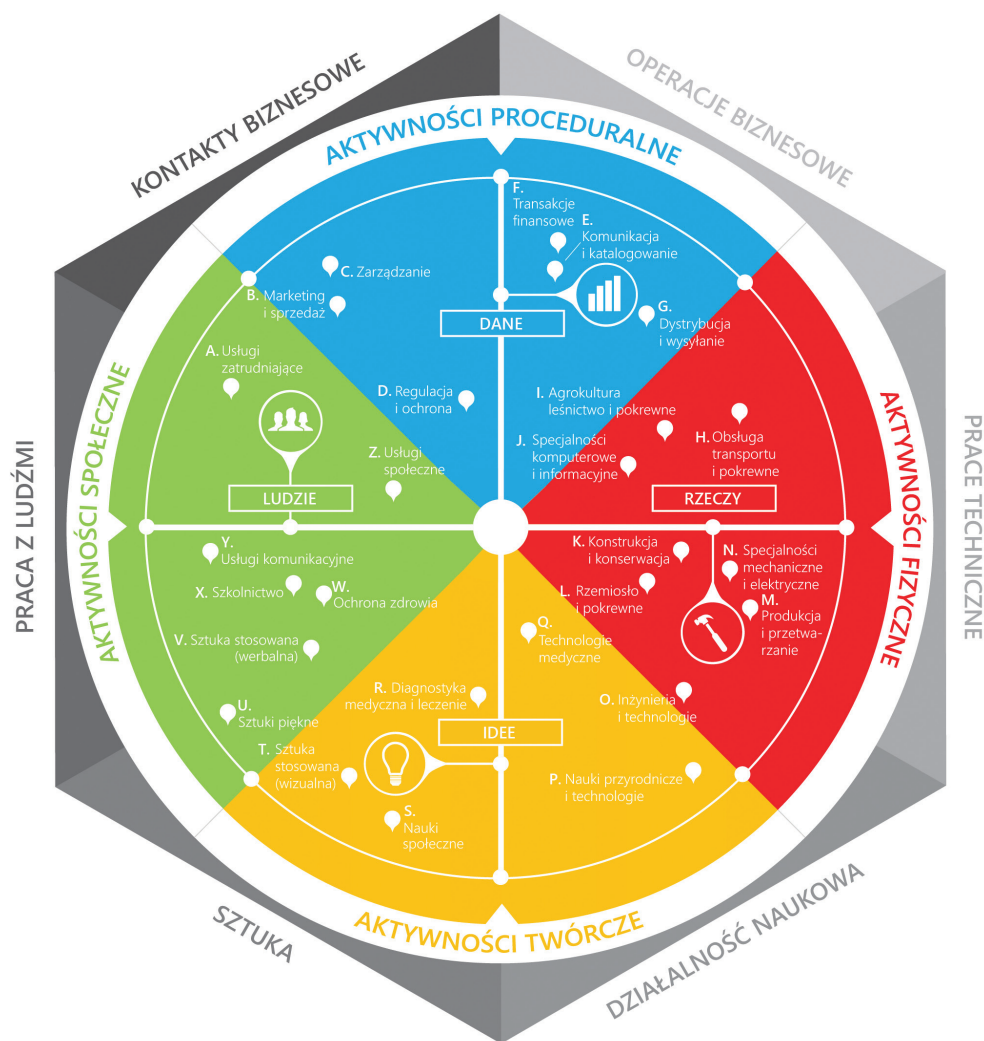
W jaki sposób sport, pisanie wierszy, czy chęć przebywania z ludźmi może wyznaczać Twoją karierę? Zainteresowania, którym poświęcasz czas pozwalają Ci na rozwój umiejętności potrzebnych do wykonania różnych, atrakcyjnych dla Ciebie celów. **Dzięki temu, że zadania oparte na osobistych zainteresowaniach wykonujesz częściej niż inni, stajesz się mistrzem w ich realizacji i rozwijasz swoje kompetencje.** Chętniej też sięgasz po nowe wyzwania w dziedzinach, które Cię interesują i szybciej uczysz się nowych rzeczy, czując przy tym zadowolenie z tego co robisz. Jeśli więc piszesz wiersze, które chowasz do szuflady, albo prowadzisz bloga w Internecie możesz zastanowić się nad tym, czy nie jest to czynność na której mógłbyś oprzeć swoją karierę. Oczywiście, pierwsze skojarzenie z chęcią przelewania swoich myśli na papier, to zawód pisarza. Jednak o zainteresowaniach warto myśleć szerzej. Sama umiejętność pisania przydatna jest w wielu zawodach np. w handlu do pisania ofert, w marketingu do tworzenia reklam czy w zawodzie dziennikarza. Jeśli uwielbiasz ćwiczenia fizyczne, nie oznacza to, że musisz zostać sportowcem. Trenując ćwiczysz koncentrację, osiągasz cele treningowe kształtując w sobie konsekwencję i wytrwałość. To cechy, które gwarantują Ci sukces w każdej dziedzinie. Możesz wykorzystać to zainteresowanie w pracy

z ludźmi dbającymi o zdrowie, realizując się w pracy osobistego trenera fitness, albo, pokierować swoją karierą tak, aby zdobyć uprawnień dietetyka. Jeśli w Twoim życiu ważni są ludzie – lubisz z nimi przebywać, spędzać wolny czas, organizować lub pomagać innym, możesz to wykorzystać w wielu zawodach związanych z usługami. Fryzjer, kelner, asystent osoby niepełnosprawnej czy handlowiec - to zawody, które nieustannie wymagają kontaktu z innymi ludźmi i podejmowania działań na ich rzecz – być może tu znajdziesz zadowolenie zawodowe? To właśnie **osobiste zainteresowania mogą posłużyć Ci jako punkt wyjścia do planowania swojej kariery zawodowej.** Wnioski płynące z ich analizy, oprócz kwalifikacji i wiedzy o rynku pracy, są kryterium satysfakcjonującej pracy. Warto więc skoncentrować się na ich odkryciu, aby lepiej zaplanować swoje życie zawodowe.

W zrealizowanym projekcie „PERSPEKTYWY EDUKACYJNO-ZAWODOWE - narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej” zainteresowania zawodowe analizowane były z wykorzystaniem teorii Dale’a Predigera zwanej „Mapą Świata Zawodów”. Dzięki diagnozie swoich zainteresowań będziesz mógł/mogła znaleźć ścieżkę kariery, która pozwoli Ci na samorealizację w pracy zawodowej i czerpanie z niej satysfakcji.

Zainteresowania – jak je odkryć?

Wyobraź sobie, że masz do dyspozycji busolę, czyli narzędzie nawigacyjne, za pomocą którego możesz wyznaczać kierunek swojej drogi zawodowej. Busola to pudełko z igłą magnetyczną i podziałką oraz urządzeniem służącym do celowania, dzięki któremu można wyznaczać azymut, służący Ci do określenia celu Twojej drogi edukacyjnej i pozwalający podążać w stronę satysfakcjonującej pracy. Włoscy marynarze, którzy już w XIII wieku zastąpili pływającą igłę tym urządzeniem, wiedzieli, że aby płynąć zgodnie z założonym kierunkiem, prosto do celu należy mieć przyrząd, który im to ułatwi. "Busola", przedstawiona na rysunku 1, pozwoli Ci znaleźć zadowalającą drogę ku karierze.

Grafika 2. „Mapa Świata Pracy” (opracowanie na podstawie: Prediger, Swaney i Mau, 1993 za: Paszkowska, 2011)¹.

¹ Prediger D.J., Swaney K., Mau W.-C. (1993), Extending Holland’s Hexagon: Procedures, Counseling Application, and Research, *Journal of Counseling & Development*, 71, 422-428. Paszkowska-Rogacz A., Lelińska K. (współ.) (2011), *Młodzieżowy Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych - MŁOKOZZ*, Fundacja Realizacji Programów Społecznych, Warszawa. Paszkowska-Rogacz A. (2003), *Psychologiczne podstawy wyboru zawodu. Przegląd koncepcji teoretycznych*, KOWEŻIU, Warszawa.

Obszar umieszczony w samym środku rysunku, wskazuje 4 rodzaje zadań związanych z kierunkami działania zawodowego człowieka: ludzie, dane, rzeczy, idee, a otaczający je okrąg pokazujące **aktywności**, które są charakterystyczne dla tych zadań : aktywności społeczne, aktywności proceduralne, aktywności fizyczne i aktywności twórcze.

Analizując dokładnie rysunek, możesz zobaczyć, że zadaniu zawodowemu **LUDZIE** przypisane są następujące aktywności: usługi, pomaganie innym, nauczanie, wychowywanie, pilnowanie i opiekowanie się innymi osobami, negocjowanie i kierowanie. Jeśli więc czujesz, że kontakt z innymi ludźmi jest dla Ciebie ważny i czerpiesz z tych spotkań satysfakcję, warto ukierunkować swoją aktywność zawodową w wymienione obszary. Najczęściej osoby, które lubią pracować z innymi lub dla dobra innych ludzi są towarzyskie, ciepłe, energiczne, lubią przebywać w towarzystwie innych ludzi, pomagać im, opiekować się nimi, doradzać i motywować je, również nimi zarządzać. Chętnie podejmują się mediowania i negocjowania w sytuacjach konfliktowych. Nierzadko chcą pracować w szkołach, przedszkolach albo innych miejscach, w których mogą realizować się, jako opiekunowie, wychowawcy, doradcy. Zawody należące do tej grupy to na przykład doradca, minister, policjant lub nauczyciel.

Z kolei osoby, które skłaniają się do pracy z **RZECZAMI**, zwykle interesują się maszynami, budowlami, produkcją, transportem, naprawami. Lubią działania wymagające posługiwania się narzędziami, urządzeniami, dobrze też czują się w sytuacjach, wymagających wykorzystania siły fizycznej. Zawody, należące do tej grupy to na przykład stolarz, rolnik, mechanik, operator dźwigu. Osoby, które cenią sobie pracę z rzeczami są zwykle szczere, pragmatyczne, zapobiegliwe, przewidujące konsekwencje własnych czynów. Bywają stanowcze i wytrwałe. Lubią ruch i ćwiczenia fizyczne, dlatego często z własnej inicjatywy podejmują się zadań wymagających pracy na świeżym powietrzu i wysiłku fizycznego.

Trzeci aspekt prac wyróżniony na rysunku to **IDEE**. Osoby, skoncentrowane na ideach lubią działania twórcze, odkrywanie nowych sposobów realizacji zadań, łączenie różnych teorii i wiedzy. Osoby te chętnie rozwiązują zadania, które wymagają pomysłowości. Chętnie działają w sferze nauki i sztuki. Osoby te lubią rozwiązywać problemy, przeprowadzać doświadczenia, są dociekliwe i lubią pracować przede wszystkim samodzielnie, w środowisku samodzielnie zorganizowanym. Charakteryzuje je spontaniczność, impulsywność i ekspresja. Jednocześnie są wrażliwe, pełne entuzjazmu, dociekliwe i krytyczne - zwłaszcza wobec rozwiązań problemów. Chętnie podejmują działania, w których mogą się wykazać aktywnością artystyczną związaną z muzyką, literaturą, tańcem, plastyką. Będą czerpały satysfakcję z pracy w charakterze malarza, architekta, kompozytora lub naukowca.

Ostatni aspekt pracy zamieszczony na rysunku to **DANE**. Osoby lubiące zadania zawodowe oparte na konkretnych danych, chętnie podejmują prace związane z wyszukiwaniem, gromadzeniem i porządkowaniem informacji czy analizowaniu faktów. Wypełnianie formularzy, tworzenie dokumentów oraz korzystanie ze współczesnych mediów elektronicznych do poszukiwania różnych

danych, to dla nich interesujące zadania. Oceniają i dokonują analizy błędów popełnianych przez inne osoby. Osoby chętnie pracujące z cyframi, słowami, językami czy kodami są dokładne, wytrwałe, opanowane i zdyscyplinowane. Zawody, w których przydaje się koncentracja na danych to na przykład: kasjer, bibliotekarz, urzędnik czy sekretarka.

Wiesz już, że umieszczony w środku obszar oznacza zadania zawodowe, zaś umieszczony wokół niego okrąg wyznacza aktywności zawodowe. Spójrz teraz na sześciokąt położony na zewnątrz rysunku. Sześciokąt wskazuje grupy karier. Znanym Ci już grupom zadań zawodowych i aktywności zawodowych przypisywane są teraz regiony czyli rodzaje karier. Jak widzisz, na rysunku wyróżniono 6 grup karier. Związane są one z: kontaktami biznesowymi, operacjami biznesowymi, pracami technicznymi, nauką, sztuką oraz pracą z ludźmi. **Każda z tych grup karier** zawiera dominację pewnych czynników, które warto wziąć pod uwagę myśląc o swoim życiu zawodowym.

 Pierwsza grupa karier jest skoncentrowana na kontaktach biznesowych, wymagających od danej osoby zdolności przywódczych, które mogą się ujawniać w sytuacjach sprzedażowych, marketingowych i związanych z zarządzaniem.

 Druga grupa karier związana jest z operacjami biznesowymi. Ważne stają się umiejętności związane z efektywnym poszukiwaniem, zbieraniem, analizowaniem danych, dobrą organizacją czasu i pracy.

 Trzecia grupa karier związana jest z pracami technicznymi. Tutaj ważna jest siła fizyczna i dobra koordynacja wzrokowo-słuchowo-kinestetyczna. Osoby te korzystają w pracy z różnorodnych pojazdów takich jak samochód czy wózek widłowy, ale też obsługują i naprawiają różne sprzęty.

 Czwarta grupa karier, związana jest z nauką, wymaga zdolności intelektualnych. Osoby te mogą zajmować się tworzeniem różnorodnych koncepcji, teorii naukowych. Podejmują ona również próby rozwiązywania problemów nie tylko teoretycznych, ale i praktycznych.

 Piąta grupa karier dotyczy sztuki i bliska jest osobom, które przejawiają zdolności artystyczne, twórcze oraz mają rozwinięte poczucie estetyki. Chętnie angażują się w przedsięwzięcia artystyczne takie jak: przedstawienia teatralne, muzyczne, działania plastyczne.

 W szóstej grupie karier odnajdują się osoby, które lubią pracować z ludźmi. Są to osoby czerpiące satysfakcję ze współpracy z innymi ludźmi, nie tylko z tymi, którzy potrzebują opieki, wsparcia, ale też z tymi osobami, które chcą się rozwijać w obszarze edukacyjnym. Przedstawiciele tej grupy kariery mają łatwość nawiązywania i utrzymywania kontaktów interpersonalnych.

Teraz, kiedy już wiesz, co oznaczają wszystkie elementy rysunku, nastaw swoją busolę kariery. Niech igła magnetyczna wskaże Ci najpierw zadania zawodowe, potem dokładniej wyznaczy Ci aktywności związane z tymi zadaniami. W kolejnym kroku, przyjrzyj się dokładnie, na którą grupę karier kieruje się igła. Na koniec zobacz, jakie obszary zawodowe są Ci bliskie. Do dyspozycji masz 26 obszarów, leżących wewnątrz rysunku. Każdy obszar przynależy do określonej grupy karier, aktywności i zadań zawodowych.

A	Usługi zatrudniające	N	Specjalności mechaniczne i elektryczne
B	Marketing i sprzedaż	O	Inżynieria i technologie
C	Zarządzanie	P	Nauki przyrodnicze i technologie
D	Regulacja i ochrona	Q	Technologie medyczne
E	Komunikacja i katalogowanie	R	Diagnostyka medyczna i leczenie
F	Transakcje finansowe	S	Nauki społeczne
G	Dystrybucja i wysyłanie	T	Sztuka stosowana (wizualna)
H	Obsługa transportu i pokrewne	U	Sztuki piękne
I	Agrokultura, leśnictwo i pokrewne	V	Sztuka stosowana (werbalna)
J	Specjalności komputerowe i informacyjne	W	Ochrona zdrowia
K	Konstrukcja i konserwacja	X	Szkolnictwo
L	Rzemiosło i pokrewne	Y	Usługi komunikacyjne
M	Produkcja i przetwarzanie	Z	Usługi społeczne

Na podstawie nazwy obszaru zawodowego (ludzie, dane, rzeczy, idee) oraz jego lokalizacji na mapie zawodów, możesz domyślić się czego dotyczy i na czym polega dany zawód. Dodatkowo, jeśli zagrasz w grę oraz omówisz ją z doradcą zawodowym lub nauczycielem zorientujesz się, czy ten zawód jest przeznaczony dla Ciebie. Pamiętaj jednak, że w życiu zawodowym, podobnie jak na morzu mogą zdarzyć się sztormy i burze, więc bądź czujny. Czasami bowiem busola może wskazywać inny kierunek. Odczuwalne mogą być lekkie wiatry, które należy brać pod uwagę, zwłaszcza, że współczesny rynek jest bardzo dynamiczny. Ludzie często zmieniają pracę, nierzadko się przekwalifikowują, albo zakładają własną działalność gospodarczą. Traktuj więc wskazania igły jako sugestię – pozwalającą przeanalizować różne wybory i plany.

Taka analiza pozwoli Ci dowiedzieć się więcej o sobie i swoich preferencjach, ale **decyzje zawodowe, które podejmiesz muszą też uwzględniać inne aspekty planowania kariery np. możliwości lokalnego rynku pracy, rozwój wielu branż, w których wciąż powstają nowe zawody, Twoje plany edukacyjne czy aktualne potrzeby.** Wyznaczając swój azymut możesz wyznaczyć kierunek swoich działań, ukierunkowanych na zdobycie interesującego Ciebie zawodu.

Znajomość własnych zainteresowań i predyspozycji pozwoli Ci również uwzględnić zmiany, jakich w trakcie życia zawodowego będziesz doświadczał(a).

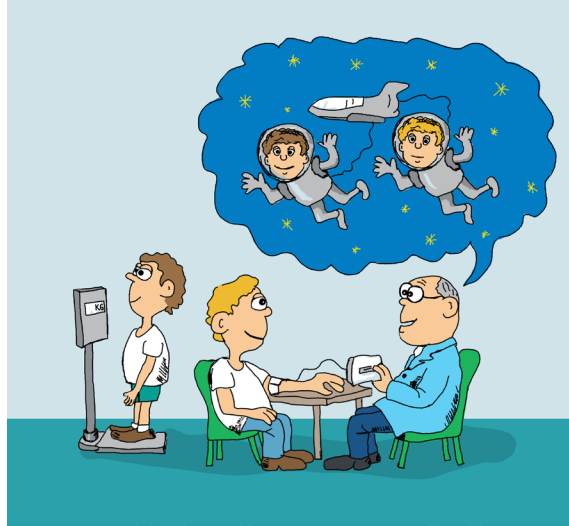

Predyspozycje zawodowe

Wiesz już, jak ważne przy dokonywaniu wyborów edukacyjnych i zawodowych są zainteresowania. To one mogą być Twoją wskazówką, kiedy zastanawiasz się, jaka praca będzie dla Ciebie satysfakcjonująca.

Amerykański **psycholog Dale J. Prediger** opracował teorię, która opisuje świat zawodów właśnie z perspektywy zainteresowań zawodowych, ale także z perspektywy **piętnastu podstawowych predyspozycji zawodowych, jakie warto mieć, aby dobrze wykonywać jakąś pracę**. Na przykład, kiedy wyobrażasz sobie, że fajnie jest stać na scenie i nie wstydzisz się brać udziału w konkursach karaoke – koncentrujesz się na swoich zainteresowaniach. Kiedy jednak uznasz, że w związku z tymi zainteresowaniami chciałbyś być gwiazdą rocka i koncertować na stadionach, musisz wziąć pod uwagę, jeszcze swoje predyspozycje.

Czy Twój głos należy do tych, których świat chciałby słuchać? Jeśli tak, prawdopodobnie ten zawód uwzględnia zarówno zainteresowania jak i zdolności. Jeśli Twój głos daleki jest od ideału, poszukaj zawodu zgodnego nie tylko z zainteresowaniami, ale uwzględnij też swoje predyspozycje.

Wykonywanie różnych zawodów wymaga wielu zdolności. Jeśli masz w głowie już jakiś bliski Ci zawód, spróbuj zastanowić się jakie zdolności potrzebne są by go wykonywać? To nie jest łatwe zadanie – dlatego w dalszej części tego rozdziału wyjaśnimy Ci jakie zdolności należy wziąć pod uwagę myśląc o przyszłym życiu zawodowym.

Pierwsza opisana przez Predigera predyspozycja dotyczy **czytania ze zrozumieniem**. Oczywiście większość ludzi potrafi czytać ze zrozumieniem, ale są takie osoby, którym szczególnie łatwo przychodzi czytanie skomplikowanych i „dziwnych” tekstów, takich jak na przykład instrukcje obsługi urządzeń domowego użytku. Według ekspertów zdolność ta może być szczególnie ważna jeśli chciałbyś wykonywać pracę np. technika archiwisty. Praca ta polega na gromadzeniu, przechowywaniu i opracowywaniu różnego rodzaju dokumentacji. Aby dobrze to robić trzeba tworzyć katalogi dokumentów. Aby z kolei dobrze przypisać dokumenty do katalogów trzeba szybko czytając umieć je klasyfikować. Bez tej zdolności wykonywanie tego zawodu wydaje się niemożliwe.

Kolejna predyspozycja to **umiejętność liczenia**, którą Prediger rozumie jako zdolność do szybkiego wykonywania poprawnych obliczeń matematycznych. Osoby które ją posiadają np. łatwo kontrolują wydatki, potrafią określić „najlepszy zakup”, czy też szybko ocenić zysk lub stratę. Technik ekonomista czy też technik handlowiec to takie zawody, gdzie zdolność ta jest szczególnie ważna. Handlowiec prowadzi negocjacje z dostawcami i odbiorcami, aby kupić lub sprzedać różne rzeczy po bardzo atrakcyjnej cenie. Musi więc bardzo szybko liczyć aktualne propozycje finansowe.

Rozumienie języka to szczególna zdolność, która przejawia się w łatwym rozpoznawaniu poprawnego i niepoprawnego użycia języka. Przykładem pracy dla której może ona mieć szczególne znaczenie jest praca księgarza (technika księgarstwa). W swojej pracy księgarz zdobywa informacje o nowych książkach, prowadzi i organizuje sprzedaż książek, może służyć radą klientom księgarni. Na co dzień styka się z tekstem, więc ta zdolność w tym zawodzie może być nieoceniona.

Predyspozycje do **pomagania innym** przejawiają się w łatwości nauczania i opiekowania się innymi ludźmi. Osoby skłonne do pomagania chętnie angażują się w rozwiązywanie konfliktów, potrafią pomóc każdemu przy podejmowaniu decyzji i rozwiązywaniu problemów. Nie jest dla nich kłopotliwe, gdy muszą coś wyjaśniać albo pocieszać kogoś, będąc przy tym taktownym i cierpliwym. Zawód dla wykonywania którego jest to zdolność kluczowa to na przykład asystent osoby, niepełnosprawnej, którego praca polega na udzielaniu i organizowaniu pomocy.

Predyspozycja określona jako **kontaktowanie się z ludźmi** nie jest dana wszystkim w równym stopniu. Ci, którzy ją posiadają, łatwo podejmują i prowadzą rozmowę, sprawiają dobre wrażenie, szybko i poprawnie budują swoje relacje z innymi ludźmi, których spotykają w życiu. Przy tym potrafią powodować, że inne osoby w ich towarzystwie czują się swobodnie, są uprzejme i miłe, znakomicie zapamiętują imiona i twarze. Zawód szczególnie wymagający tych zdolności to np. technik hotelarstwa. Osoba obsługująca codziennie wielu gości hotelowych musi umieć z łatwością kontaktować się z nimi.

Predyspozycje **sprzedawcze** to przede wszystkim umiejętność przekonywania do zakupu określonego produktu lub usługi, targowania się i tłumaczenia innym swojego zdania. Oczywiście zawód dla którego kluczowe są te zdolności to sprzedawca. Do obowiązków sprzedawcy należy między innymi informowanie kupujących o zaletach sprzedawanych produktów, a także pomoc przy dokonywaniu wyboru produktu.

Predyspozycje **przywódcze** polegają na kierowaniu i zarządzaniu ludźmi w taki sposób, aby pracowali dla wspólnego dobra. Osoby o wysokich umiejętnościach przywódczych umiejętnie przekazują innym swoje myśli, idee i wizje. Potrafią zachęcać ludzi do realizowania różnych zadań, czyli motywować ich do pracy. Przykładem zawodu, w którym potrzebna jest ta zdolność to praca technika pożarnictwa. Dowodzi on plutonem straży pożarnej, organizuje pracę takiego oddziału, nadzoruje przestrzeganie przez innych strażaków zasad bezpieczeństwa.

Predyspozycje **organizacyjne** wiążą się z dbałością o szczegóły, kontrolą i systematycznym wykonywaniem zadań. Zastanów się, czy potrafisz trzymać się ustalonego planu? Czy masz porządek w szufladach swojego biurka? Jeśli tak, być może posiadasz właśnie te zdolności! Mogą być one kluczowe dla wykonywania z powodzeniem pracy technika logistyka. Technik logistyk kontroluje przemieszczanie towarów od producenta do konsumenta; dostarcza towar zgodnie z zamówieniem klienta we wskazane miejsce i na czas; stara się przy tym, aby koszty dostawy towarów były możliwie niskie.

Predyspozycje do **pracy w biurze** przejawiają się w szybkim i dokładnym wykonywaniu zadań takich jak wyszukiwanie informacji, sortowanie, rejestrowanie wydatków, prowadzenie książki adresowej, itp. Zastanów się, jak sobie radzisz z wypełnianiem formularzy? Zawsze wiesz, gdzie leżą ważne notatki? Zawody, gdzie tego typu zdolności są niezbędne to np. technik usług pocztowych i finansowych. Osoba taka obsługuje klientów w zakresie przyjmowania, doręczania i wydawania przesyłek, rozliczeń finansowych i usług bankowych; opracowuje przesyłki, wykonuje zadania rozdzielczo - ekspedycyjne w usługach pocztowych i kurierskich; ekspediuje i przewozi przesyłki, przyjmuje, rozpatruje i załatwia reklamacje.

Predyspozycje **manualne** polegają na łatwości w wykonywaniu i naprawie przedmiotów codziennego użytku przy użyciu rąk własnych. Wiążą się z tym umiejętności posługiwania się narzędziami i małymi przedmiotami, a także umiejętności składania przedmiotów (zabawek, mebli, itp.), majsterkowania. Zastanów się nad swoimi umiejętnościami tego typu - jak sobie radziłeś z pracami technicznymi w szkole, domu? Jest wiele różnych zawodów, gdzie zdolności manualne są bardzo ważne, np. cukiernik, kowal, stolarz. Wymienione przykłady różni to, co jest przedmiotem pracy (słodka żywność, metale, drewno), nie ulega natomiast wątpliwości, że we wszystkich tych zawodach zdolności manualne są kluczowe. Każdy z nas chciałby, aby zamówiony tort urodzinowy był smaczny i estetyczny! A jeśli zamawiamy u stolarza meble, to naturalne jest, że wszystkie drzwi w szafkach powinny się domykać. Właśnie ta precyzja manualna konieczna jest, aby produkty wychodzące „spod ręki” fachowca były idealne.

Predyspozycje do **myślenia ścisłego** mogą przejawiać się w rozumieniu praw fizyki w życiu codziennym, znajomości maszyn prostych, takich jak np. dźwignia. Zastanów się, jak sobie radzisz z naprawianiem narzędzi, zabawek, różnych urządzeń, itp. Czy byłeś dobry z fizyki, prac domowych? Myślenie ścisłe może być potrzebne do dobrego wykonywania takich zawodów jak np. mechanik-monter maszyn i urządzeń. Wykonuje on przeglądy, konserwacje i naprawy różnego rodzaju maszyn. Sprawdza stan techniczny maszyn, kontroluje, reguluje, przeprowadza próby po naprawach oraz w razie potrzeby instaluje i uruchamia obiekty techniczne na stanowisku pracy. Bez zdolności myślenia ścisłego, jego działania skazane byłby na porażkę, a maszyny odmawiałyby „posłuszeństwa”.

Predyspozycje do **widzenia przestrzennego** przejawiają się np. w łatwości rysowania obiektów trójwymiarowych w dwu wymiarach. Osoby o wysokich zdolnościach przestrzennych łatwo wyobrażają sobie jak różne obiekty mogą wyglądać z różnych stron. Zastanów się, czy umiesz określić jak jakieś przedmioty zmieszczą się w danej przestrzeni? Potrafisz narysować bezbłędnie siatkę graniastosłupa ośmiokątnego prawidłowego? Czy rozumiesz wykroje ubrań? Jeśli tak, zapewne jesteś posiadaczem tej zdolności! Zawody, gdzie tego typu zdolności są konieczne to np. fotograf, technik architektury krajobrazu. Fotograf w swojej pracy między innymi dokonuje wybory plenerów dla sesji fotograficznych bądź zajmując się aranżowaniem atelier, może także zajmować się pracami retuszerskimi i wykończeniowymi zdjęć. Zdolności wzrokowo-przestrzenne są tu niezbędne. Praca technika architektury krajobrazu polegać może na planowaniu i projektowaniu terenów zielonych, planowaniu nasadzeń roślin. Tu także zdolności widzenia przestrzennego są bardzo istotne, aby właściwie wykonać pracę.

W przypadku predyspozycji **naukowych** kluczowe jest rozumienie praw rządzących światem, zainteresowanie pracą naukową. Zastanów się, czy rozumiesz artykuły, programy telewizyjne dotyczące nauki, zdrowia, technologii? Czy rozumiesz wzory fizyczne? Pomyśl, czy dobrze sobie radziłeś z fizyką, chemią, biologią? Przykładem zawodu, gdzie te zdolności są bardzo ważne to np. protetyk słuchu, który diagnozuje ubytek słuchu pacjenta, dobiera odpowiedni aparat słuchowy, prowadzi badania audiometryczne słuchu.

Predyspozycje **artystyczne** wiążą się z aktem tworzenia, wrażliwością na sztukę. Osoby o takich zdolnościach z przyjemnością poświęcają swój czas na rysowanie czy malowanie. Mogą grać na gitarze, zajmować się aktorstwem lub tańcem. Łatwo przychodzi im przekazywanie idei, uczuć, nastrojów poprzez jedną z form artystycznego przekazu. Przykładem pracy, gdzie tego typu zdolności są potrzebne jest praca rękodzielnika wyrobów włókienniczych, który wytwarza, konserwuje i przeprowadza renowację rękodzielniczych wyrobów włókienniczych; wykonuje rękodzielnicze wyroby tkane i haftowane.

Ostatnie z opisanych przez Predigera predyspozycji to zdolności **literackie**. Polegają one na łatwości wyrażania idei lub uczuć w formie pisemnej. Osobom o takich zdolnościach łatwo przychodzi napisanie tekstu na dowolny temat. Zastanów się, czy umiesz pisać ciekawe listy do przyjaciół, rodziny? Czy pisanie wypracowań sprawia Ci radość?

Wybór zawodu a predyspozycje i zainteresowania zawodowe

W poprzedniej części poradnika omówiono w jaki sposób Dale Prediger opisał cztery obszary zainteresowań zawodowych. Na podstawie przeprowadzonych analiz określono jakie predyspozycje zawodowe są potrzebne, aby rozwijać się zawodowo w tych obszarach.

W aplikacji PERSPEKTYWY masz do dyspozycji Galerię Zawodów. Znajdują się w niej zawody sklasyfikowane pod względem wymaganych predyspozycji i zainteresowań zawodowych. Poniżej przedstawiamy podstawowe pojęcia z tym związane oraz przykładowe zawody, w których można realizować własne, specyficzne zainteresowania zawodowe, a także pożądane zdolności, jakie mogą sprzyjać odniesieniu sukcesu zawodowego i satysfakcji z pracy.

Na przykład, jeśli interesuje Cię praca z ludźmi to najpewniej dla tej grupy zawodów najważniejsze będą pewne określone zdolności. Oczywiście kluczowa jest tu zdolność do kontaktowania się z ludźmi, pomagania innym, mogą być ważne zdolności organizacyjne i sprzedażowe, niekiedy przydatne są zdolności artystyczne. W pracy z ludźmi Twoją mocną stroną nie muszą być zdolności manualne i zdolności do widzenia przestrzennego. Przykładowe zawody wymagające takich zainteresowań to m.in.:

- Opiekun medyczny
- Opiekun osoby starszej
- Opiekun w domu pomocy społecznej
- Opiekunka środowiskowa
- Technik hotelarstwa
- Technik księgarstwa
- Technik obsługi turystycznej

Praca z rzeczami wymaga za to wysokich zdolności manualnych, a także zdolności do myślenia ścisłego i zdolności widzenia przestrzennego oraz aktywności fizycznej. Osoby takie interesują się techniką, budownictwem, uprawą roślin, kierowaniem pojazdami. Lubią wykonywać określone i wymierne zadania przy pomocy narzędzi i urządzeń technicznych; majsterkować, naprawiać, obsługiwać różne maszyny i urządzenia, czynnie uprawiać sport lub inną aktywność fizyczną. Potrafią wykonywać samodzielnie różne przedmioty techniczne i artystyczne, opiekować się zwierzętami, gotować lub sprzątać. Przykładowe zawody:

- Technik garbarz
- Technik gazownictwa
- Technik górnictwa odkrywkowego
- Kaletnik
- Kamieniarz
- Kowal
- Lakiernik

Wskazane jest, aby osoby planujące pracę z danymi miały wysokie zdolności czytania i liczenia, a także zdolności do pracy w biurze i zdolności organizacyjne. Tu zdolności manualne nie są kluczowe.

Przykładowe zawody:

- Technik analityk
- Technik elektroradiolog
- Technik usług pocztowych i finansowych
- Technik administracji
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy

Z kolei praca w obszarze związanym z ideami wymaga przede wszystkim zdolności artystycznych i literackich, wrażliwości artystycznej, kreatywności. Zaletą osób podejmujących taką pracę mogą być zdolności do kontaktowania się z innymi i pomagania.

Przykładowe zawody:

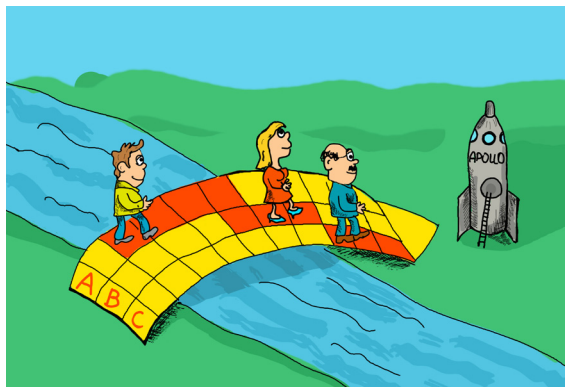
- Fryzjer
- Florysta
- Fotograf
- Krawiec
- Rękodzielnik wyrobów włókienniczych
- Technik renowacji elementów architektury
- Złotnik-jubiler

Oczywiście istnieje wiele zawodów, w których wymagany jest więcej niż jeden rodzaj zainteresowań zawodowych.

Dowiedz się o tym więcej w trakcie korzystania z aplikacji PERSPEKTYWY.

1.3 Planowanie kariery

Planer Kariery dostępny w aplikacji PERSPEKTYWY jest narzędziem, które pomoże Ci zaplanować własną ścieżkę kariery edukacyjno-zawodowej. Jeśli lubisz planować swoje życie, zapewne uznasz, że narzędzie to może zastąpić Twój dotychczasowy kalendarz lub notes, a dodatkowo pomoże ci w samopoznaniu i zaplanowaniu kariery. Jeśli nie lubisz wszystkiego planować i wolisz działać spontanicznie Planer Kariery pozwoli Ci przemyśleć i uporządkować różne kwestie mające wpływ na Twoją przyszłość. Zakładamy, że jeśli dotarłeś(aś) do tego mo-

mentu naszej publikacji jesteś osobą ambitną, która poważnie myśli o swoim życiu. Liczymy zatem, że skorzystasz z Planera Kariery!

Planer Kariery został opracowany na podstawie **teorii konstrukcji kariery Marka L. Savickasa** wybitnego amerykańskiego eksperta poradnictwa kariery. Zgodnie z założeniami tej teorii konstruowanie kariery zawodowej trwa przez całe nasze życie. Istotne staje się zatem poznanie i uświadomienie sobie własnych preferencji i kompetencji w dłuższym okresie czasu, w przeszłości oraz w chwili obecnej. Pokażemy Ci, w jaki sposób możesz przeanalizować swoje dawne i obecne doświadczenia, aby Twoje wybory edukacyjno-zawodowe były trafione!

Grafika 3. Planer Kariery. Drzewo Samowiedzy.

Zdobyta wiedza umożliwi Ci podjęcie decyzji dotyczących potencjalnych wyborów szkół, szkoleń, kursów lub praktyk, dzięki którym zdobędziesz wiedzę i umiejętności w zakresie interesującego Cię zawodu. Zaplanujesz swoje działania na ścieżce edukacyjno-zawodowej.

Planer Kariery składa się z: wprowadzenia, instrukcji oraz czterech kroków/etapów do wykonania. Pierwsze trzy kroki dotyczą poznania siebie w różnych okresach życia. Profesor Mark L. Savickas zakłada, że w różnym czasie pełniemy różne role i każda z tych ról ma istotne znaczenie w tworzeniu ścieżki edukacyjno-zawodowej. Jeśli chcesz dobrze zarządzać swoją karierą spróbuj jak najlepiej przyłożyć się do wykonania tych zadań.

Moja
przeszłość

W pierwszym etapie zaprosimy Cię do **podróży w przeszłość**, gdzie będziesz analizował swoje doświadczenia w roli tzw. Aktora. Rolę Aktora odgrywamy w dzieciństwie, kiedy to świadomie dokonujemy wyborów odnośnie tego, co lubimy, a czego nie lubimy robić. Jak się okazuje dziecko doskonale wie, jakie posiada zainteresowania i predyspozycje zawodowe(!). Innymi słowy wybiera takie zabawy i taki rodzaj zachowania, który jest dla niego naturalny, sprawia mu przyjemność i satysfakcję. W pierwszym etapie planera będziesz sobie przypominać jakim dzieckiem byłeś. Twoje zamiłowania i cechy mogą stanowić doskonałe źródło rozwoju przyszłej pracy zawodowej.

Moja
teraźniejszość

Etap drugi planera dotyczy okresu dorastania, czyli dnia dzisiejszego. Jest to czas planowania i podejmowania świadomych kroków, które mają Cię doprowadzić do celu. Według M.L. Savickasa pełniły wówczas rolę Agentów. Agent wie, co jest dla niego istotne i co może osiągnąć. Na tym etapie będziesz analizować swoje obecne zainteresowania, a także czynności, które lubisz lub też, których nie lubisz wykonywać i nie chciałbyś, aby stały się one przedmiotem Twojej przyszłej pracy zawodowej.

Moja
przyszłość

W trzecim etapie wcielisz się w rolę Autora i **zaplanujesz swoją przyszłość** wybierając dla siebie zawód lub kilka zawodów. Każdy z nas powinien umieć połączyć role odgrywane w dzieciństwie (Aktor) ze świadomie podejmowanym działaniem (Agent). Autor posiada wiedzę na temat swojej przeszłości i teraźniejszości, aby z sukcesem mógł zaplanować przyszłość. Na tym etapie korzystania z planera będziesz mógł/mogła porównać informacje zgromadzone na Drzewie Samowiedzy z Wynikami Badań uzyskanymi podczas gry diagnostycznej, a także wybrać jeden lub kilka zawodów, które wzbudziły Twoje zainteresowanie.

Mój
Plan Kariery

Czwarty etap dotyczy planowania kariery. Możesz zaplanować działania, które doprowadzą Cię do celu – do zdobycia zawodu, który będzie dla Ciebie satysfakcjonujący. Od tego momentu planer stanie się Twoim kalendarzem, w którym będziesz mógł zapisywać wszystkie ważne dla Ciebie wydarzenia, a przede wszystkim monitorować własne postępy edukacyjne, korygować plany i cieszyć się z uzyskanych efektów. Uzyskana samowiedza i efektywne planowanie z pewnością pozwolą Ci osiągnąć sukces. Szczegółowe informacje na temat posługiwania się planerem znajdziesz w instrukcji obsługi w dalszej części poradnika.

1.4 Jak korzystać z aplikacji

Grafika 4. Schemat korzystania z aplikacji.

2.1 O aplikacji PERSPEKTYWY

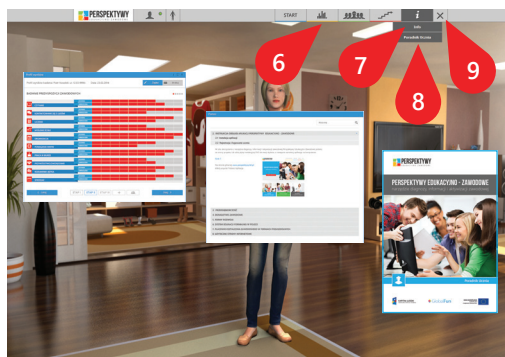
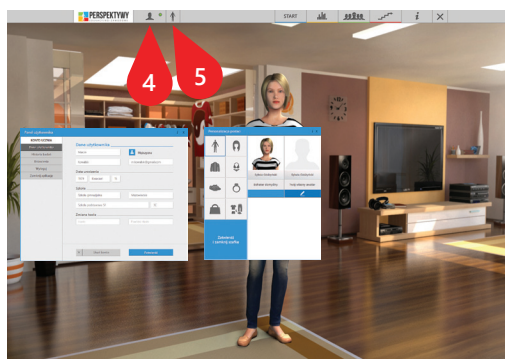
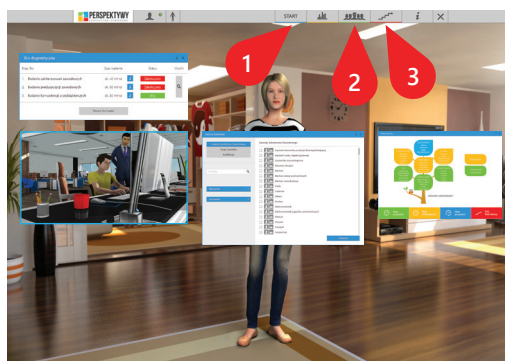
2.1.1 O aplikacji - dla ucznia

Aplikacja PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe skierowana jest do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych i składa się z **3 głównych modułów**:

- 1 **Gry diagnostycznej** służącej do badania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz kompetencji przedsiębiorczych
- 2 **Galerii Zawodów** służącej do zdobywania informacji o zawodach
- 3 **Planera Kariery** służącego do tworzenia indywidualnego planu kariery

oraz

- 4 **Panelu użytkownika** służącego do zarządzania danymi i historią badań
- 5 **Personalizacji postaci** służącej do tworzenia i personalizowania postaci w grze diagnostycznej (wersja 3D aplikacji)
- 6 **Raportu** z bieżącego badania
- 7 **Pomocy** z informacjami o obsłudze aplikacji
- 8 **Poradnika ucznia** z treściami edukacyjnymi
- 9 **Zamykania aplikacji**

Planowanie i realizacja kariery edukacyjnej i zawodowej to długotrwały, wieloletni proces, w czasie którego możesz, według swojego uznania, wspomagać się różnymi ww. funkcjonalnościami aplikacji PERSPEKTYWY w dogodnym dla Ciebie miejscu i czasie np. w domu lub szkole.

Z głównych modułów aplikacji możesz korzystać w dowolnej kolejności np. najpierw realizując badania, potem zapoznając się interesującymi Cię zawodami, a na koniec tworząc plan kariery. Możesz też zacząć od zapoznania się z interesującymi Cię zawodami, albo od tworzenia planu kariery, przechodząc później do zbadania czy wybrany zawód jest zgodny z Twoimi zainteresowaniami i predyspozycjami.

Szczegółowe informacje nt. poszczególnych modułów i funkcjonalności aplikacji znajdziesz w osobnych rozdziałach niniejszej **Pomocy**.

Dla Twojego bezpieczeństwa wszystkie dane wprowadzone do aplikacji znajdują się wyłącznie na Twoim komputerze, nie mają kopii na serwerze zewnętrznym w Internecie. Jeśli chcesz możesz za pomocą funkcji **Eksportuj dane** swoje dane przekopiować na inny komputer lub przekazać doradcy zawodowemu, który pomoże Ci, np.:

- zinterpretować i pogłębić wyniki badania
- podjąć ważne decyzje co do wyboru dalszego kierunku kształcenia i zawodu
- opracować i zrealizować Twój indywidualny plan kariery

Uwaga!

Przy użytkowaniu aplikacji jest potrzebne połączenie komputera z Internetem. Jest niezbędne do:

- pobrania aplikacji
- aktualizacji aplikacji do nowszej wersji
- oglądania filmów w Galerii Zawodów
- otrzymywania nowego hasła w sytuacji zapomnienia hasła

Aplikacja została przygotowana w dwóch wersjach:

- **w wersji 2D** o niższych wymaganiach technicznych i szybszym czasie realizacji badań
- **w wersji 3D** o wyższych wymaganiach technicznych i dłuższym czasie realizacji badań w zamian za większą atrakcyjność graficzną

Aby skorzystać z aplikacji pobierz ją ze strony www.perspektywy3d.pl, a następnie zainstaluj na swoim komputerze.

2.2 Pierwsze kroki w aplikacji

2.2.1 Instalacja aplikacji

W celu skorzystania z narzędzia diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe pobierz aplikację ze strony projektu lub włóż płytę instalacyjną DVD do stacji dysków, a następnie zainstaluj aplikację na komputerze.

Krok 1

Na stronie głównej www.perspektywy3d.pl kliknij przycisk **Pobierz Aplikację**.

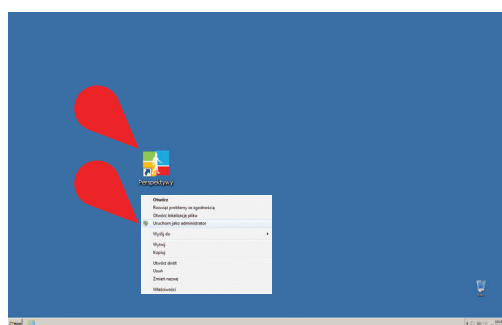
lub

Włóż płytę instalacyjną do stacji dysków **DVD**.
Po włożeniu płyty instalacyjnej instalator aplikacji uruchomi się automatycznie.

Krok 2

Znajdź plik instalacyjny na swoim komputerze w lokalizacji do której został pobrany. Uruchom instalację klikając **prawym przyciskiem myszy** na plik **Install**, a następnie klikając prawym przyciskiem myszy na opcje **Uruchom jako administrator**.

Uwaga!

Pliki pobrane z Internetu najczęściej zapisywane są w folderze Pobrane.

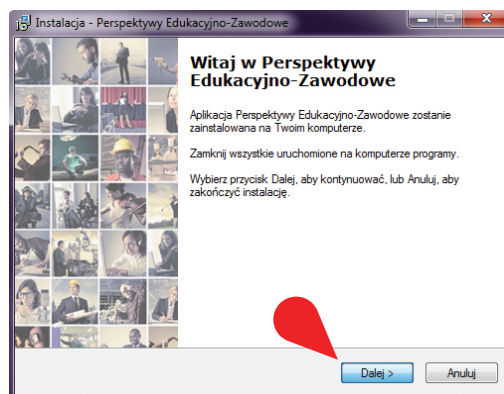

Krok 3

Po otwarciu się okna Instalatora potwierdź chęć instalacji aplikacji na swoim komputerze. Kliknij przycisk **Dalej**, a następnie **Instaluj**.

Wyraż zgodę na instalację wszystkich dodatkowych technologii potrzebnych do działania aplikacji.

Po ukończeniu instalacji kliknij przycisk **Zakończ**.

2.2.2 Uruchamianie aplikacji

Krok 1

Uruchamianie aplikacji

W celu uruchomienia aplikacji znajdź na pulpicie komputera ikonę aplikacji **Perspektywy** i kliknij w nią.

Po kliknięciu w ikonę aplikacji nastąpi sprawdzenie czy dostępna jest nowsza wersja aplikacji względem wersji aktualnie zainstalowanej na Twoim komputerze. Jeżeli jest dostępna nastąpi uaktualnienie aplikacji przez pobranie plików aktualizujących z Internetu.

Uwaga!

Do aktualizacji konieczne jest połączenie komputera z siecią Internet. W przypadku braku połączenia z Internetem aktualizacja nie nastąpi i uruchomiona zostanie zainstalowana wcześniej wersja aplikacji.

Krok 2

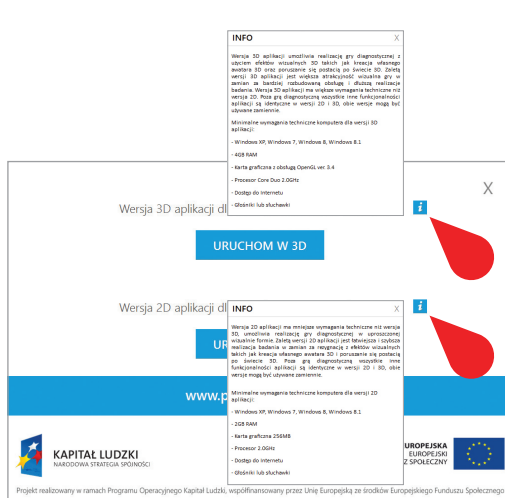
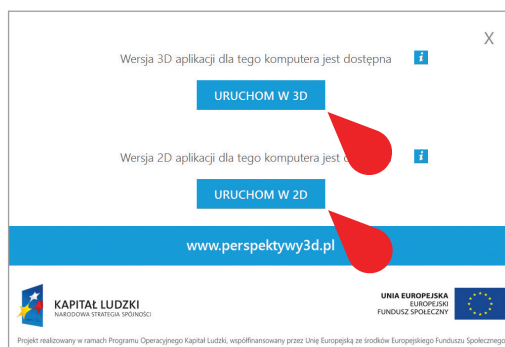
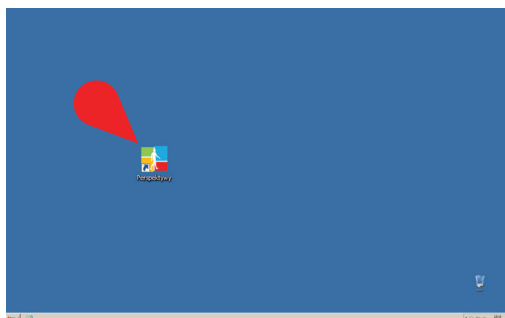
Wybór wersji aplikacji

Podczas uruchamiania aplikacji konfiguracja techniczna Twojego komputera zostanie przeanalizowana. W zależności od możliwości technicznych komputera uzyskasz dostęp do wersji 2D i 3D aplikacji, albo tylko do wersji 2D.

Wybierz wersję aplikacji klikając na przycisk **URUCHOM W 3D** lub **URUCHOM W 2D**.

Po chwili aplikacja PERSPEKTYWY zostanie uruchomiona.

Aby poznać minimalne wymagania techniczne dla poszczególnych wersji aplikacji klikaj w ikonki **i**.

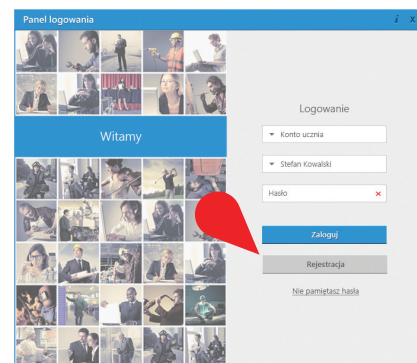

2.2.3 Rejestracja i logowanie ucznia

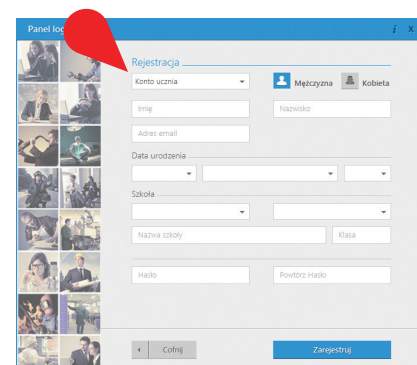
W celu skorzystania z narzędzia diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe uruchom aplikację, przeprowadź rejestrację, a następnie zaloguj się.

Krok 1 Rejestracja

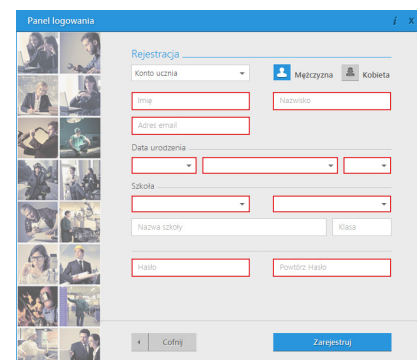
W panelu logowania kliknij przycisk **Rejestracja**.

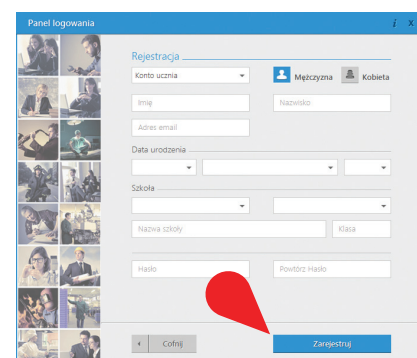
W panelu rejestracyjnym **Rejestracja konta** zarejestruj się jako uczeń. Utwórz **Konto Ucznia**.

Wypełnij kwestionariusz rejestracyjny. Pola obowiązkowe oznaczone zostały **czerwonymi ramkami**.

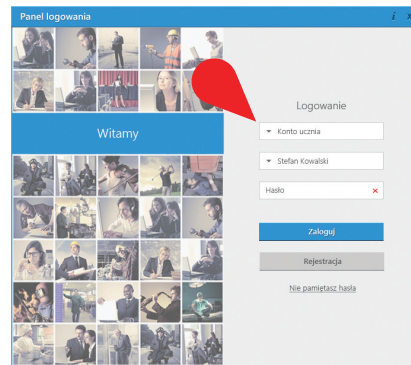

Zakończ rejestrację. Kliknij przycisk **Zarejestruj**.

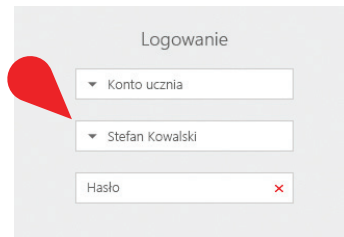

Krok 2 Logowanie

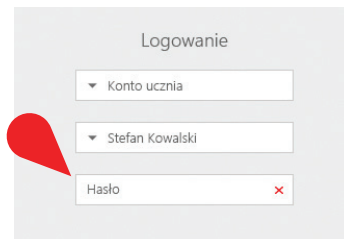
W **Panelu logowania** wybierz **Konto ucznia**.

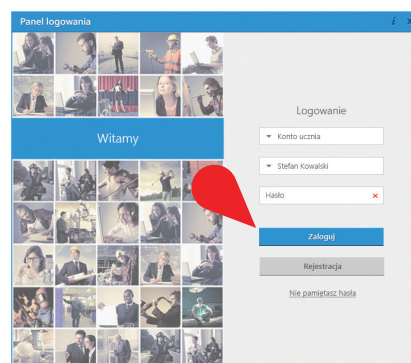
Wybierz z listy swoje **Imię i Nazwisko**.

Wpisz **Hasło** podane podczas rejestracji.

Zaloguj się. Kliknij **Zaloguj**.

Jeżeli nie pamiętasz hasła

Jeżeli nie pamiętasz hasła kliknij
[Nie pamiętasz hasła.](#)

W oknie [Nie pamiętasz hasła](#) znajdź na liście kont swoje imię i nazwisko, a następnie kliknij przycisk [Dalej](#).

Na Twój adres e-mail (podany przy rejestracji konta) zostanie wysłana wiadomość z hasłem jednorazowym, po zalogowaniu się do konta zmień hasło na nowe i postaraj się je zapamiętać.

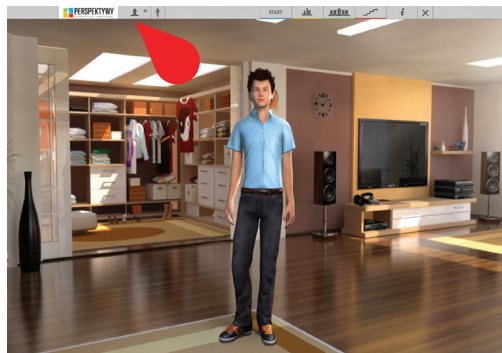
The screenshot shows a login form titled "Logowanie". It contains three input fields: "Konto ucznia" (with a dropdown arrow), "Stefan Kowalski" (with a dropdown arrow), and "Hasło" (with a red 'x' icon). Below the fields are two buttons: "Zaloguj" (blue) and "Rejestracja" (grey). At the bottom, there is a link "Nie pamiętasz hasła" which is highlighted by a red arrow pointing to it from the left.

The screenshot shows a dialog box titled "Nie pamiętasz hasła". It contains a message: "Z poniższej listy wybierz konto, do którego nie pamiętasz hasła. Na twój e-mail (podany podczas rejestracji konta) zostanie wysłane hasło jednorazowe. Po zalogowaniu się za pomocą otrzymanego hasła zmień w Panelu użytkownika hasło na nowe." Below the message is a dropdown menu showing "Marzena Łasa - 4 Kwiecień 1991". At the bottom right of the dialog is a blue button labeled "Dalej", which is highlighted by a red arrow pointing to it from the left.

2.2.4 Obsługa panelu użytkownika - ucznia

Panel ucznia służy do zarządzania danymi rejestracyjnymi, przeglądania historii badań oraz do wylogowywania się i zamykania aplikacji.

W celu uruchomienia **Panelu użytkownika** kliknij znajdujący się na górnej belce aplikacji przycisk **Panel użytkownika**.

Obsługa zakładki Dane użytkownika.

W zakładce **Dane użytkownika** możesz:

a. zaktualizować swoje dane:

- poziom nauczania
- województwo
- nazwa szkoły
- numer klasy

b. zmienić **hasło logowania**

KONTO UCZNIĄ	
Dane użytkownika	Dane użytkownika
Historia badań	Marcin
Ustawienia	Kowalski m.kowalski@gmail.com
Wyloguj	Data urodzenia
Zamknij aplikację	1979 Kwiecień 15
	Szkoła
	Szkoła gimnazjalna Mazowieckie
	Szkoła podstawowa 51 3C
	Zmiana hasła
	Hasło Powtórz Hasło
	<input type="button" value="Usuń konto"/> <input type="button" value="Potwierdź"/>

KONTO UCZNIĄ	
Dane użytkownika	Dane użytkownika
Historia badań	Marcin
Ustawienia	Kowalski m.kowalski@gmail.com
Wyloguj	Data urodzenia
Zamknij aplikację	1979 Kwiecień 15
	Szkoła
	Szkoła gimnazjalna Mazowieckie
	Szkoła podstawowa 51 3C
	Zmiana hasła
	Hasło Powtórz Hasło
	<input type="button" value="Usuń konto"/> <input type="button" value="Potwierdź"/>

W celu zatwierdzenia wprowadzonych zmian kliknij przycisk **Potwierdź**.

Panel użytkownika

KONTO UCZNIĄ

Dane użytkownika

Marcin Mężczyzna

Kowalski m.kowalski@gmail.com

Data urodzenia

1979 Kwiecień 15

Szkola

Szkola gimnazjalna Mazowieckie

Szkola podstawowa 51 3C

Zmiana hasła

Hasło Powtórz Hasło

Usun konto Potwierdź

W zakładce **Dane użytkownika** możesz także usunąć swoje konto i dane z aplikacji Perspektywy. W celu usunięcia konta kliknij przycisk **Usuń konto**,

Panel użytkownika

KONTO UCZNIĄ

Dane użytkownika

Marcin Mężczyzna

Kowalski m.kowalski@gmail.com

Data urodzenia

1979 Kwiecień 15

Szkola

Szkola gimnazjalna Mazowieckie

Szkola podstawowa 51 3C

Zmiana hasła

Hasło Powtórz Hasło

Usun konto Potwierdź

a następnie, potwierdź chęć usunięcia konta klikając przycisk **Usuń Konto**.

UWAGA!

Usunięcie konta spowoduje nieodwracalne usunięcie wszystkich Twoich danych zapisanych w aplikacji PERSPEKTYWY, zostaniesz też wylogowany(a). Zastanów się czy na pewno chcesz usunąć swoje konto.

Rezygnuje Usun konto

Obsługa zakładki **Historia badań**.

W zakładce **Historia badań** możesz przeglądać wyniki przeprowadzonych badań lub usunąć wybrane badania. Dodatkowo możesz wygenerować raport porównawczy zawierający porównanie profili wyników z kilku badań. Dzięki czemu możesz obserwować zmiany swoich zainteresowań zawodowych i kompetencji w czasie.

W zakładce **Historia badań** możesz też swoje dane z Gier Diagnostycznych i Planera Kariery przenieść z jednego komputera na drugi.

Historia badań

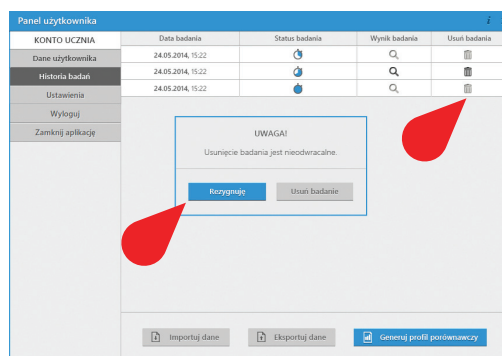
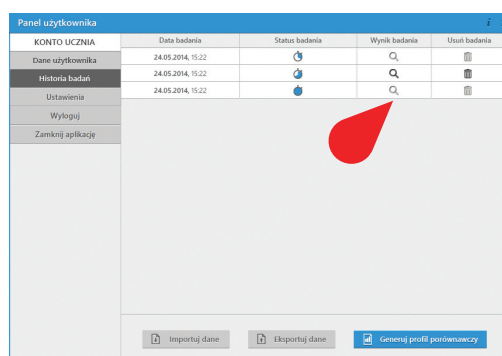
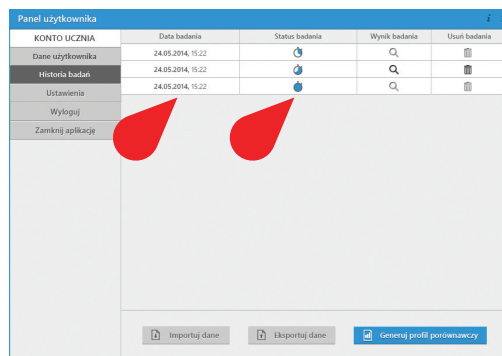
Badania zostały ułożone na liście od najnowszego do najstarszego. Daty ukończenia badań podawane są w kolumnie **Data badania**.

Status badania czyli stopień jego ukończenia wybranego badania podawany jest za pomocą **Stopera**:

- 1/3** - ukończony został jeden etap badania z trzech
- 2/3** - ukończone zostały dwa etapy badania z trzech
- 3/3** - ukończone zostały wszystkie etapy badania

Zapoznaj się z wynikami wybranego badania. Kliknij przycisk **Lupka**.

Jeśli chcesz usunąć wybrane badanie z listy możesz to zrobić. Kliknij przycisk **Kosz**, a następnie potwierdź chęć usunięcia badania. Kliknij **Usuń Badanie**.

Przenoszenie danych pomiędzy komputerami

Możesz przenieść swoje dane z aplikacji PERSPEKTYWY zainstalowanej na jednym komputerze do aplikacji PERSPEKTYWY zainstalowanej na drugim komputerze.

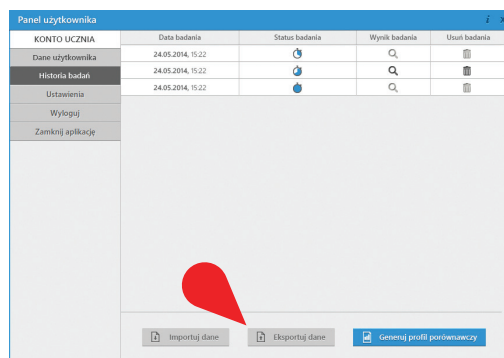
Przenoszenie danych obejmuje zarówno dane z **Gier Diagnostycznych** (aktualne stany gier i wyniki gier) oraz dane z **Planera Kariery**.

Po co przenosić dane?

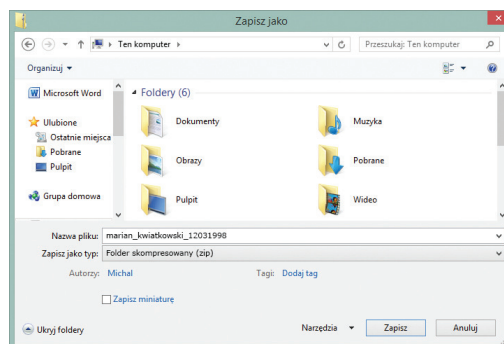
- aby zachować swoje dane w sytuacji zmiany komputera
- aby część badań lub prac z planerem realizować na jednym komputerze np. domowym, a część na drugim komputerze np. szkolnym
- aby przekazać swoje dane doradcy zawodowemu

Krok 1

Żeby przenieść dane z jednego komputera na drugi kliknij przycisk **Eksportuj dane**,

a następnie zapisz plik z danymi np. na nośniku zewnętrznym typu pendrive.

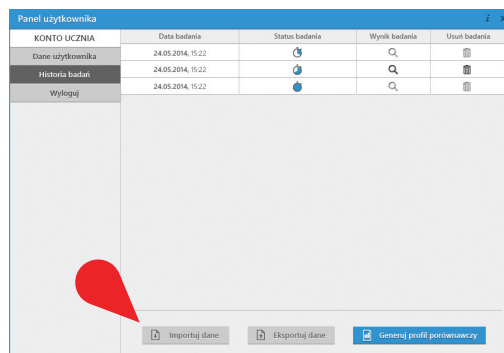
Krok 2

Uruchom aplikację PERSPEKTYWY **na komputerze docelowym**, zaloguj się, uruchom Panel użytkownika i wejdź do zakładki **Historia badań**.

Uwaga!

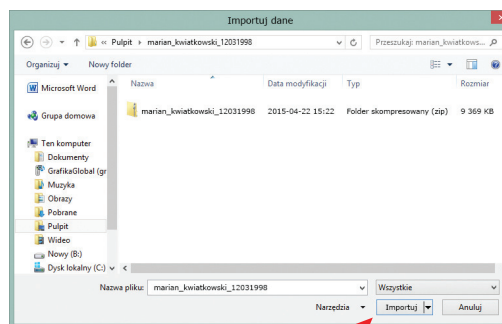
Jeżeli na komputerze docelowym nie ma Twojego konta zarejestruj je.

W zakładce **Historia badań** na komputerze docelowym kliknij **Importuj dane**,

a następnie wskaż położenie pliku z danymi i kliknij przycisk **Importuj dane**.

Twoje dane zostaną przeniesione na drugi komputer.

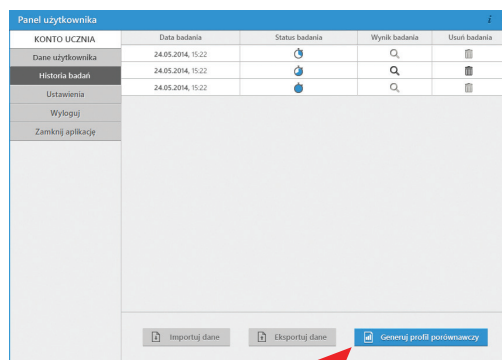

Generowanie raportu porównawczego

Raport porównawczy generowany jest z maksymalnie 5 ostatnich badań. Aby wygenerować raport porównawczy kliknij przycisk **Generuj raport porównawczy**

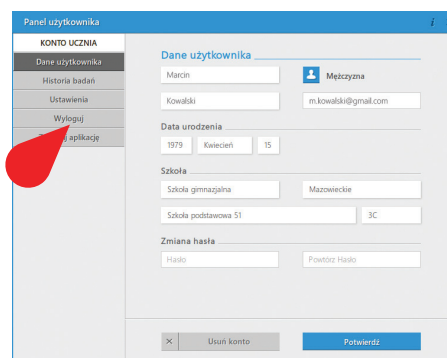
Za każdym razem generowany jest raport porównawczy wg aktualnego stanu twoich ostatnich badań

Dokładny opis raportu porównawczego znajdziesz w rozdziale 2.5.2 **Raport porównawczy**.

Wylogowywanie

W celu wylogowania się z aplikacji w **Panelu Użytkownika** kliknij **Wyloguj**.

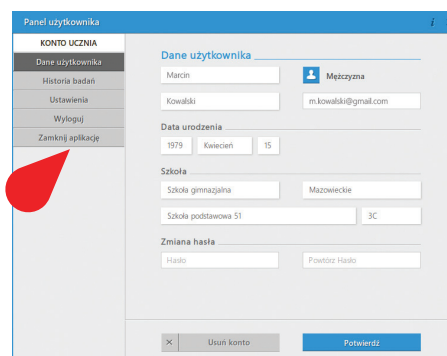

Zamykanie aplikacji

W celu zamknięcia aplikacji w **Panelu Użytkownika** kliknij **Zamknij aplikację**.

Uwaga!

Aplikację możesz zamknąć również za pomocą przycisku **X**.

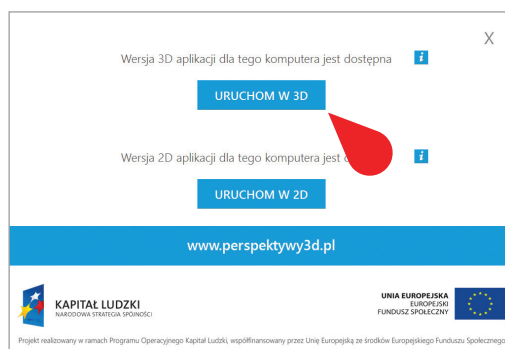

2.3 Personalizacja postaci

2.3.1 Wybór postaci w grze

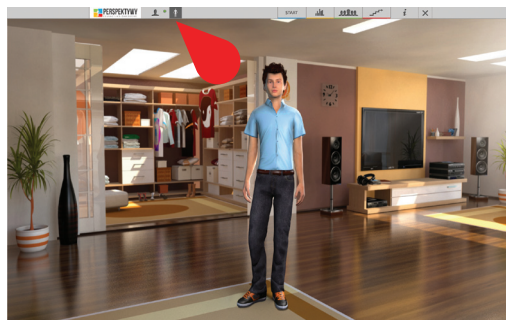
W aplikacji PERSPEKTYWY możesz wybrać postać, którą poruszasz się w grze i modyfikować jej wygląd. Możesz skorzystać ze standardowej, domyślnej postaci bohatera zmieniając mu garderobę i uczesanie, możesz też upodobnić swojego bohatera do siebie nadając mu swój wygląd, wymiary ciała, twarz. Możesz ubrać bohatera według swoich upodobań, a potem na bieżąco dopasowywać jego garderobę do sytuacji w grze.

Wybór i personalizowanie postaci możliwe jest tylko w wersji 3D aplikacji PERSPEKTYWY. Przed przystąpieniem do wyboru i personalizacji postaci, w oknie uruchamiania aplikacji, kliknij przycisk **URUCHOM W 3D**, a następnie zaloguj się do aplikacji.

Krok 1

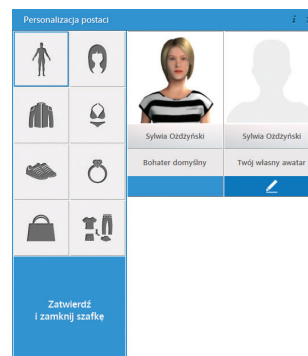
Aby wybrać i spersonalizować swoją postać w grze kliknij, dostępną na górnej belce aplikacji, ikonkę **Personalizacja postaci**.

Krok 2

Po otwarciu się okna **Personalizacji postaci** wybierz postać bohatera dostępnego w zakładce **Postaci** 1:

- Jeśli chcesz grać standardowym, domyślnym bohaterem, wybierz kartę **Bohater domyślny** 2.
- Jeśli chcesz grać awatarem podobnym do siebie, wybierz kartę **Twój własny awatar** 3, a następnie kliknij na przycisk edycji postaci z ikonką **Ołówek** 4.

Wygląd okna **Personalizacja postaci** jest inny w przypadku bohatera mężczyzny i bohatera kobiety.

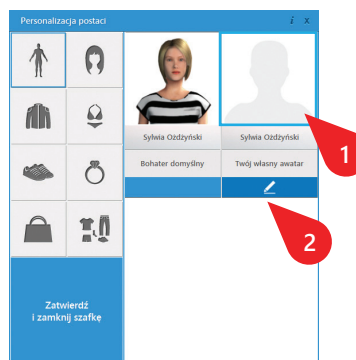
2.3.2 Edycja postaci w grze

Edycja postaci służy upodobnieniu postaci w **Grze diagnostycznej** do Ciebie. Jeśli chcesz grać awatarem podobnym do siebie skorzystaj z tej opcji. Możesz upodobnić postać do siebie bardzo dokładnie (zajmie Ci to wtedy ok. 30 minut), możesz też wpisać tylko kilka głównych wymiarów ciała takich jak wzrost czy obwód w pasie oraz dodać zdjęcie twarzy z przodu (zajmie Ci znacznie mniej czasu).

Uwaga. Przed przystąpieniem do tworzenia awatara dokładnie odzwierciedlające wymiary Twojego ciała przygotuj **centymetr krawiecki**.

Krok 1

W oknie **Personalizacji postaci** wybierz kartę Twój własny awatar **1**, a następnie kliknij na przycisk edycji postaci z ikonką Ołówek **2**. Przycisk wywoła okno Kreatora Postaci.

Uwaga!

Po wyborze karty *Twój własny awatar* w oknie aplikacji zobaczysz awatara, którego będziesz edytować.

Krok 2

Po otwarciu się okna **Kreatora postaci** wykonaj pierwszy etap edycji awatara – **podaj wymiary swojego ciała**. Gdy podasz swoje wymiary postać w grze będzie miała Twoje wymiary ciała.

Podaj wymiary kolejno dla czterech partii ciała:

- 1 Głowa
- 2 Tułów
- 3 Ręce
- 4 Nogi

Wymiary wpisuj w okienkach położonych obok nazw wymiarów **1**. Do wpisywania/modyfikowania wymiarów użyj klawiatury lub suwaka **2**. Wymiary podawaj w centymetrach.

Uwaga!

Do wykonania pomiaru ciała warto użyć centymetra krawieckiego. Sposób mierzenia konkretnego wymiaru zobaczysz na grafice, która pojawia się po wybraniu wymiaru **3**.

Wymiary w poszczególnych partiach ciała zostały podzielone na:

- **Wymiary podstawowe**
- **Wymiary szczegółowe**

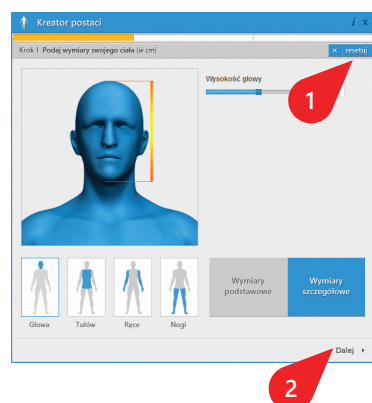
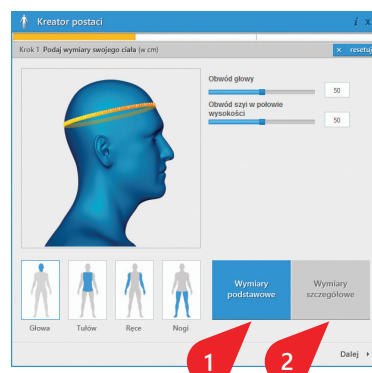
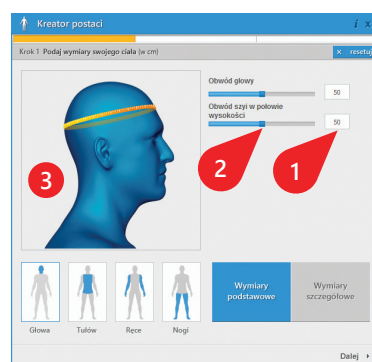
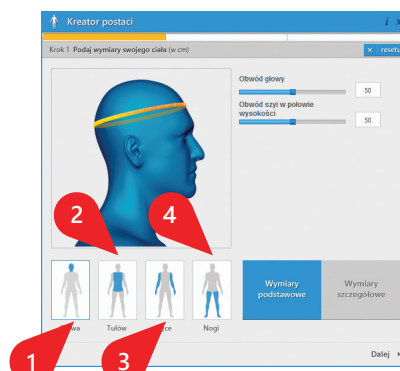
Przełączaj listy z poszczególnymi rodzajami wymiarów klikając na przyciski z napisem **Wymiary podstawowe** **1** i **Wymiary szczegółowe** **2**.

Uwaga!

Wymiary szczegółowe są mniej ważne, wprowadź je tylko wtedy, gdy chcesz stworzyć awatara bardzo dokładnie odwzorowującego Twoje ciało.

Jeśli chcesz przywrócić rozmiary awatara do wymiarów domyślnych kliknij **Resetuj** **1**.

Po wprowadzeniu wszystkich wymiarów kliknij na przycisk **Dalej** **2**.

Krok 3

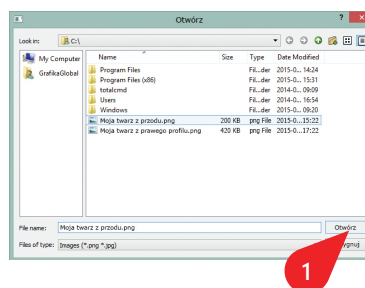
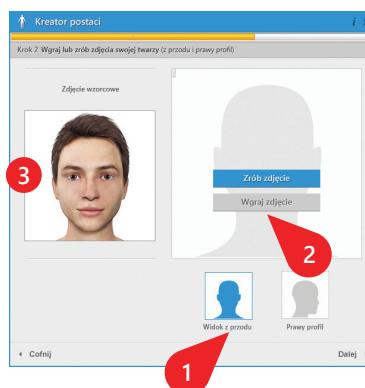
Wykonaj drugi etap edycji awataru – **wgraj lub zrób zdjęcia swojej twarzy**. Gdy wgrasz lub zrobisz zdjęcia swojej twarzy postać w grze będzie miała Twoją twarz.

Opcja 1. Jeśli chcesz wgrać gotowe zdjęcie.

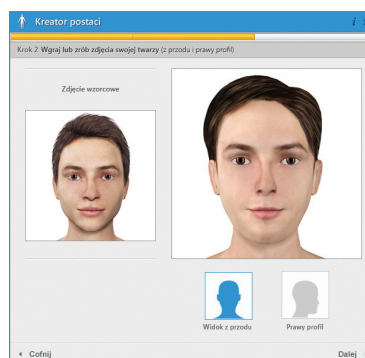
Wybierz **Widok z Przodu** **1**, a następnie kliknij na przycisk **Wgraj zdjęcie** **2**. Twoje zdjęcie powinno być zbliżone do **Zdjęcia wzorcowego** **3**.

Uwaga!

Zadbaj w szczególności o to, by na zdjęciu twoja twarz była dobrze oświetlona, miała zamknięte usta oraz odsłonięte czoło i uszy.

Po otwarciu się okna dodawania plików wskaż plik ze zdjęciem i kliknij **Otwórz** **1**.

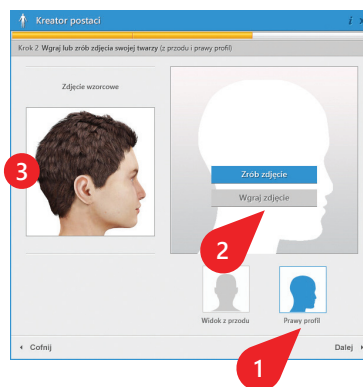

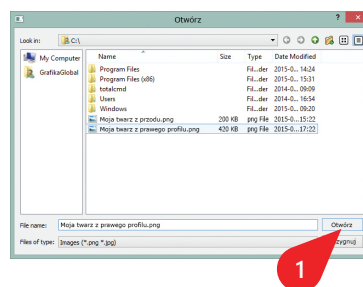
Następnie wybierz **Prawy Profil** **1**, a następnie kliknij na przycisk **Wgraj zdjęcie** **2**. Twoje zdjęcie powinno być zbliżone do **Zdjęcia wzorcowego** **3**.

Uwaga!

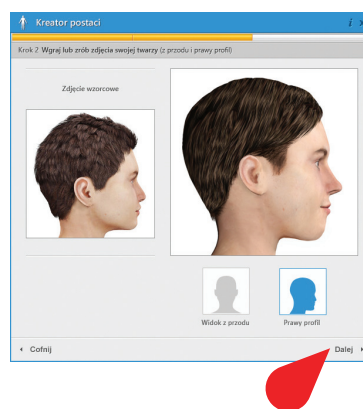
Zadbaj w szczególności o to, by na zdjęciu twoja twarz była dobrze oświetlona, miała zamknięte usta oraz odślonięte czoło i uszy.

Po otwarciu się okna dodawania plików wskaż plik ze zdjęciem i kliknij **Otwórz** **1**.

Po wgraniu zdjęć, aby przejść do kolejnego etapu kreowania awatara kliknij **Dalej**.

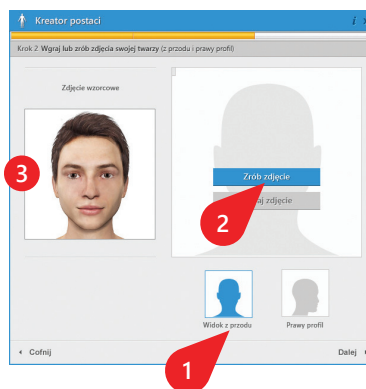

Opcja 2. Jeśli chcesz zrobić zdjęcie kamerką komputera.

Wybierz **Widok z Przodu** ①, a następnie kliknij na przycisk **Zrób zdjęcie** ②. Twoje zdjęcie powinno być zbliżone do **Zdjęcia wzorcowego** ③.

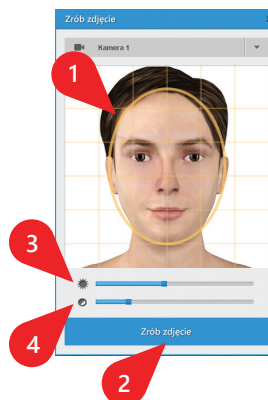
Uwaga!

Zadbaj w szczególności o to, by na zdjęciu twoja twarz była dobrze oświetlona, miała zamknięte usta oraz odsłonięte czoło i uszy.

Po otwarciu się okna kamery ustaw głowę w środku zaznaczonego owalną linią pola ① i kliknij przycisk **Zrób zdjęcie** ②.

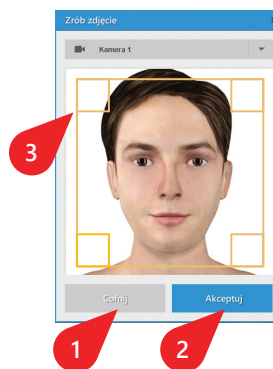
Za pomocą suwaków możesz korygować **jasność** ③ i **kontrast** ④ zdjęcia za pomocą suwaków. Jeżeli w Twoim komputerze dostępnych jest więcej niż jedna kamera możesz zmienić kamerę wybierając inną kamerę z rozwijalnej listy ⑤.

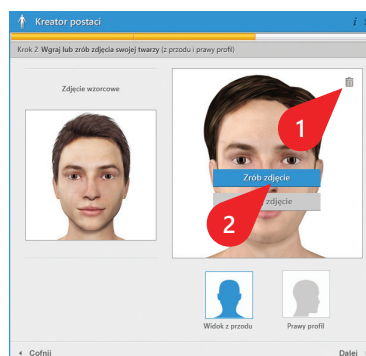
Obejrzyj zdjęcie.

Jeżeli nie jesteś zadowolony(a) z jakości zdjęcia kliknij **Cofnij** ① i zrób nowe zdjęcie, jeśli zdjęcie jest prawidłowe kliknij **Akceptuj** ②.

Aby przyciąć zdjęcie ustaw ramkę przycinania w pożądanym przez Ciebie miejscu. Złap za jeden z czterech narożnych kwadratów ③ i przesunij ramkę w wybrane miejsce.

Po dodaniu zdjęcia możesz je usunąć klikając na ikonkę **Kosz** ①. Po usunięciu zdjęcia zrób następne zdjęcie klikając przycisk **Zrób zdjęcie** ②.

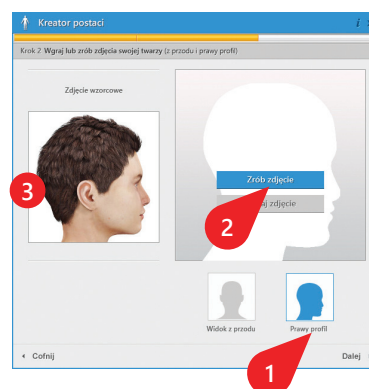

Następnie wybierz **Prawy Profil** ①, a potem kliknij na przycisk **Zrób zdjęcie** ②. Twoje zdjęcie powinno być zbliżone do **Zdjęcia wzorcowego** ③.

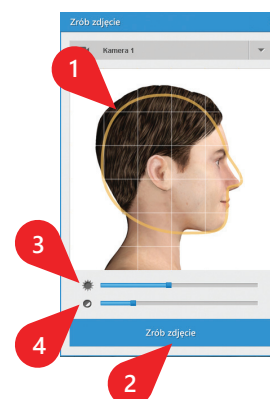
Uwaga!

Zadbaj w szczególności o to, by na zdjęciu twoja twarz była dobrze oświetlona, miała zamknięte usta oraz odsłonięte czoło i uszy.

Po otwarciu się okna kamery ustaw głowę w środku zaznaczonego owalną linią pola ① i kliknij przycisk **Zrób zdjęcie** ②.

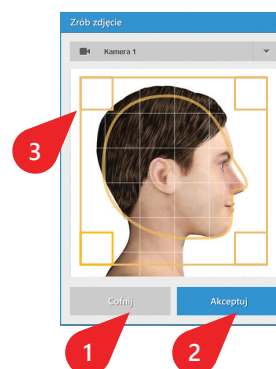
Za pomocą suwaków możesz korygować **jasność** ③ i **kontrast** ④ zdjęcia za pomocą suwaków. Jeżeli w Twoim komputerze dostępnych jest więcej niż jedna kamera możesz zmienić kamerę wybierając inną kamerę z rozwijalnej listy ⑤.

Obejrzyj zdjęcie.

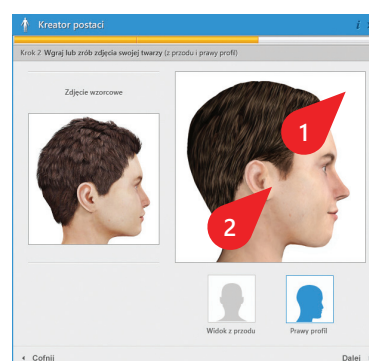
Jeżeli nie jesteś zadowolony(a) z jakości zdjęcia kliknij **Cofnij** ① i zrób nowe zdjęcie, jeśli zdjęcie jest prawidłowe kliknij **Akceptuj** ②.

Aby przyciąć zdjęcie ustaw ramkę przycinania w pożądanym przez Ciebie miejscu. Złap za jeden z czterech narożnych kwadratów ③ i przesuń ramkę w wybrane miejsce.

Po dodaniu zdjęcia możesz je usunąć klikając na ikonkę **Kosz** ①. Po usunięciu zdjęcia zrób następne zdjęcie klikając przycisk **Zrób zdjęcie** ②.

Po zrobieniu zdjęć, aby przejść do kolejnego etapu kreowania awatara kliknij **Dalej** ③.

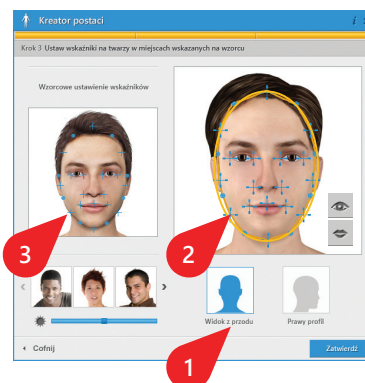
Krok 4

Wykonaj trzeci etap edycji awatara – **ustaw wskaźniki na twarzy w miejscach wskazanych na wzorcu**. Ustawienie wskaźników na zdjęciu we wskazanych miejscach spowoduje, że zdjęcie twarzy zostanie nałożone na awatara, a kształty części twarzy awatara odkształcone zgodnie z ich obrazem na zdjęciu. W ten sposób awatar zyska twarz podobną do Twojej twarzy.

Wybierz **Widok z przodu** **1**, a następnie ustaw **wskaźniki** **2** w miejscach wskazanych na **wzorcu** **3**.

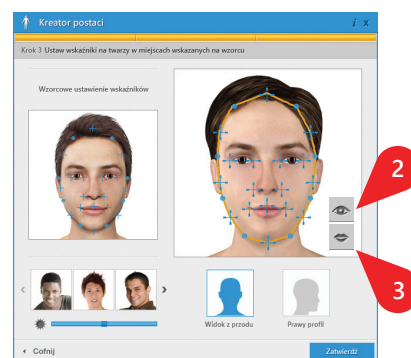
Uwaga!

Zaznaczony przez Ciebie wskaźnik zostanie podświetlony razem z analogicznym wskaźnikiem na wzorcu.

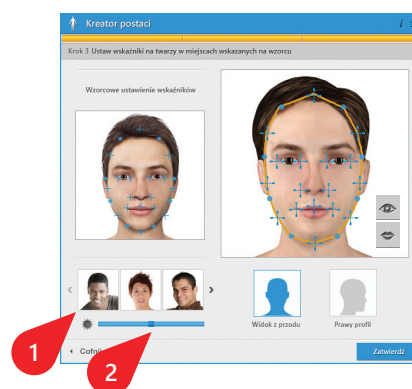
Aby precyzyjnie ustawić wskaźniki możesz skorzystać z opcji zbliżenia kadru:

- Aby uzyskać zbliżenie oczu kliknij na ikonkę **oczy** **2** i ustaw wskaźniki
- Aby uzyskać zbliżenie ust kliknij na ikonkę **usta** **3** i ustaw wskaźniki

Aby dobrze dopasować kolor skóry awatara i kolor skóry na zdjęciu skorzystaj z dwóch opcji:

- Wybierz kolor skóry awatara. Kliknij na ikonkę ze zdjęciem **twarzy** **1** w kolorze zbliżonym do koloru Twojej twarzy.
- Za pomocą suwaka ustaw **jasność** **2** zdjęcia nałożonego na twarz awatara w taki sposób, żeby kolor twarzy awatara był identyczny z kolorem skóry na pozostałej części głowy awatara.

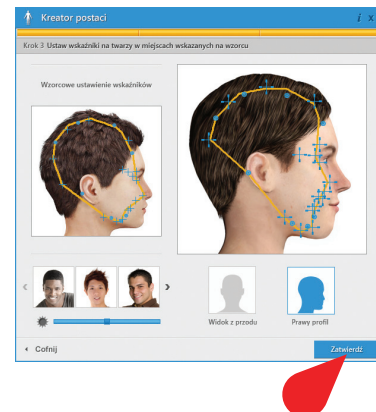
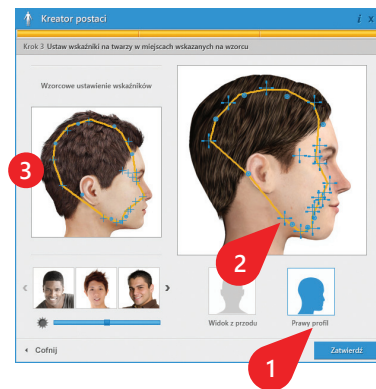

Wybierz **Prawy profil** 1, a następnie ustaw **wskaźniki** 2 w miejscach wskazanych na **wzorcu** 3.

Uwaga!

Zaznaczony przez Ciebie wskaźnik zostanie podświetlony razem z analogicznym wskaźnikiem na wzorcu.

Aby zakończyć tworzenie awatara kliknij na przycisk **Zatwierdź**.

2.3.3 Wygląd postaci w grze

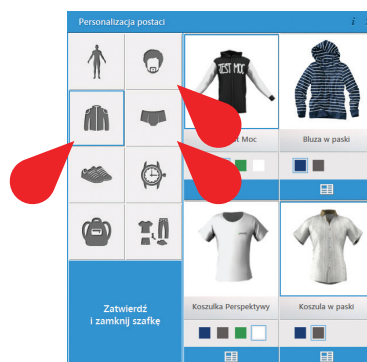
Możesz modyfikować wizerunek postaci w grze. Możesz zmieniać fryzurę oraz elementy garderoby postaci. Ubierz bohatera według swoich upodobań. Przed uruchomieniem gry modyfikuj wygląd postaci za pomocą okna **Personalizacja postaci**.

Uwaga!

Po rozpoczęciu *Gry diagnostycznej* możesz na bieżąco dopasowywać garderobę do sytuacji za pomocą *Szafki*. Sposób obsługi *Szafki* został opisany w rozdziale 2.4.4 *Szafka*.

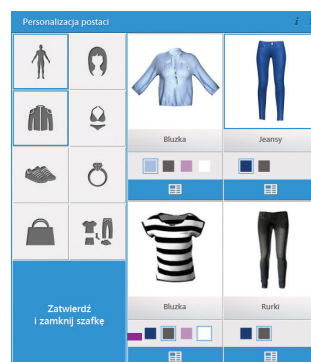
Krok 1

W oknie **Personalizacja postaci** zaznacz jedną lub kilka kategorii szukanych przez Ciebie rzeczy. Po prawej stronie okna zostaną wyświetlone Karty z nazwami i zdjęciami rzeczy.

Masz do wyboru następujące kategorie rzeczy:

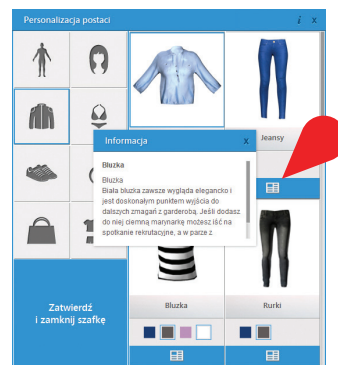
- Włosy
- Odzież
- Bielizna
- Buty
- Biżuteria
- Akcesoria
- Komplety

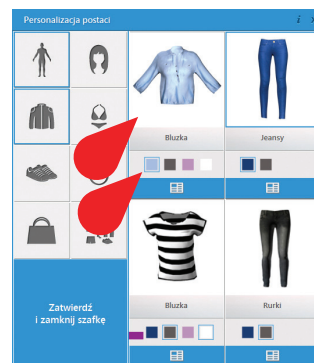
Krok 2

Możesz zapoznać się z opisem rzeczy klikając przycisk **Informacja**.

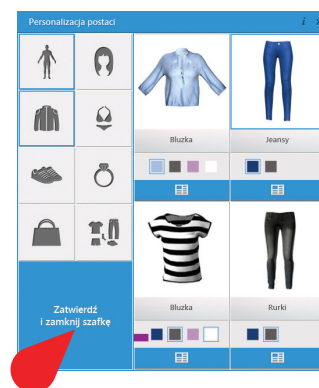
Krok 3

Wybierz rzecz, którą chcesz założyć na swoją postać i kliknij na **Kartę** tej rzeczy. Karta zostanie podświetlona, a rzecz nałożona na Twoją postać w grze. Jeśli chcesz zmienić kolor rzeczy na inny kliknij na ikonkę wersji kolorystycznej rzeczy . Jeśli chcesz zdjąć rzecz z postaci kliknij ponownie kartę tej rzeczy.

Krok 4

Po zmianie wizerunku postaci w grze lub zapoznaniu się materiałem merytorycznym zatwierdź swój wybór i zamknij szafkę klikając na przycisk **Zatwierdź i zamknij szafkę**.

2.4 Gra diagnostyczna

2.4.1 O grze

Częścią aplikacji **PERSPEKTYWY** jest narzędzie diagnostyczne w postaci fabularnej gry komputerowej. Narzędzie to pomoże Ci rozpoznać Twoje aktualne zainteresowania zawodowe, predyspozycje zawodowe oraz kompetencje przedsiębiorcze. Raport z gry-badania ułatwi Ci wybór zawodu i zaplanowanie dalszego kierunku kształcenia.

Gra podzielona została na **3 etapy**:

- Pierwszy etap** gry służy wstępnemu rozpoznaniu Twoich zainteresowań zawodowych. **Badanie obejmuje pomiar zainteresowań 4 aktywnościami:** Społecznymi (**LUDZIE**), Fizycznymi (**RZECZY**), Proceduralnymi (**DANE**) i Twórczymi (**IDEE**).

Wyniki badania pomogą Ci wybrać ścieżkę edukacyjno-zawodową najbardziej zgodną z Twoimi zainteresowaniami.

- Drugi etap** gry służy wstępnemu rozpoznaniu Twoich predyspozycji zawodowych. **Badanie obejmuje pomiar 15 predyspozycji zawodowych:** Czytanie, Liczenie, Rozumienie języka, Pomaganie innym, Kontaktowanie się z ludźmi, Sprzedaż, Przywództwo/Zarządzanie, Organizacja, Praca w biurze, Zdolności manualne, Myślenie ścisłe, Widzenie przestrzenne, Zdolności naukowe, Zdolności artystyczne, Zdolności literackie.

Wyniki tej części badania pomogą Ci wybrać ścieżkę edukacyjno-zawodową zgodną z Twoimi predyspozycjami.

- Trzeci etap** gry służy wstępnemu rozpoznaniu Twoich kompetencji przedsiębiorczych. **Badanie obejmuje pomiar 15 kompetencji składających się na Przedsiębiorczość**, tj. zdolność do generowania i wdrażania pomysłów w życie. Badane są: Adaptacyjność, Aktywność i inicjatywność, Autonomiczność i samodzielność, Decyzyjność, Determinacja, Komunikatywność,

Kreatywność i innowacyjność, Krytyczne myślenie, Ocena i podejmowanie ryzyka, Odpowiedzialność, Otwartość, Planowe działanie, Rozwiązywanie problemów, Wiara w siebie, Współpraca.

Wyniki tej części badania pomogą Ci ocenić poziom kompetencji przedsiębiorczych i zaplanować ich dalszy rozwój na Twojej ścieżce edukacyjno-zawodowej.

Uwaga!

- **Możesz przejść** wszystkie 3 etapy badania, albo **tylko ten etap, który bada interesujące Cię wymiary diagnostyczne.**
- **Możesz przejść etapy badania w dowolnej kolejności**, ale ze względu na chronologię scenariusza warto przejść etapy zgodnie z ich kolejnością.
- **Możesz grać w grę wielokrotnie** np. co rok. Otrzymasz wtedy Raport Porównawczy, który pomoże Ci monitorować zmiany Twoich zainteresowań zawodowych i rozwój kompetencji
- Gra diagnostyczna została zintegrowana z pozostałymi modułami aplikacji PERSPEKTYWY: Galerią Zawodów oraz Planerem Kariery. **Możesz korzystać z modułów aplikacji PERSPEKTYWY w dowolnej kolejności:** najpierw badając swoje zainteresowania, potem szukając zawodu, a na koniec układając plan kariery, albo najpierw układając plan kariery, a potem zdobywając potrzebną do tego wiedzę o sobie i zawodach, albo najpierw wybierając interesujący zawód, a potem badając swoje predyspozycje do jego wykonywania...itd.

Co warto wiedzieć przed rozpoczęciem Gry

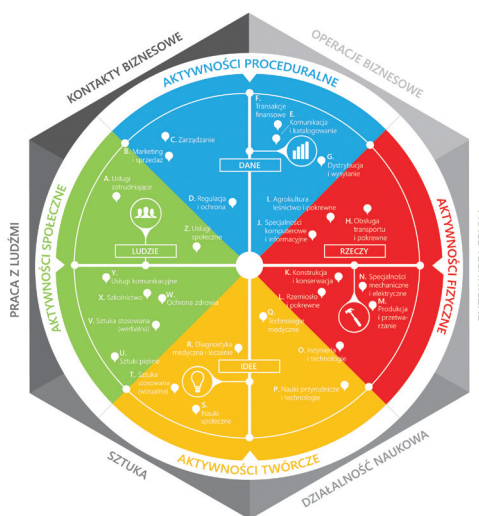
Po pierwsze

W trakcie gry **wcielisz się w postać** chłopaka/ dziewczyny **realizującego** różnego rodzaju **zadania w wykreowanym wirtualnym świecie** (miasto **Nowe Perspektywy** i jego okolice). W wersji 3D gry postać swojego bohatera możesz zmieniać upodabniając go do siebie.

Po drugie

Każdy etap gry zacznie się na **centralnie położonym Placu Kariery**. W grze poruszać się będziesz alejami odchodzącymi od Placu Kariery – Aleją Danych, Aleją Idei, Aleją Ludzi i Aleją Rzeczy. Przy każdej alei zlokalizowane zostały odpowiadające charakterowi ich nazw miejsca pracy i różnorodne aktywności. W ten sposób **świat gry jest jednocześnie „Mapą Świata Zawodów”**. Wędrując po świecie gry i realizując zadania zgodnie z jej scenariuszem możesz rozeznaczyć jakie miejsca w nim są dla Ciebie najbardziej interesujące, jako miejsce Twojej przyszłej pracy.

Po trzecie

W grze **poruszasz się postacią za pomocą przycisków klawiszowych oraz myszki**. Aby dojść do kolejnego miejsca akcji w grze **poruszaj się w kierunku wskazanym przez strzałkę** znajdującą się pod stopami postaci. **Aby uruchomić kolejną scenę wejdź w miejsce oznaczone „błękitnym kryształkiem”**.

Po czwarte

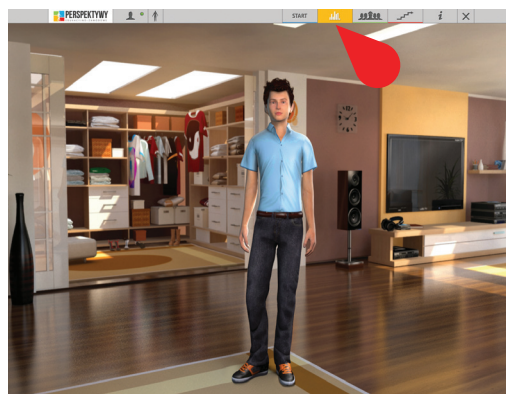
Twoimi przewodnikami w świecie gry **będą narrator** czytający wprowadzenia i instrukcje do gry **oraz Anna Markowska Doradca Zawodowy**. Doradca zawodowy pomoże Ci poznać swoje zainteresowania zawodowe, ułatwi Ci dostanie się na staż w przedsiębiorstwie, a następnie przekaze interesującą ofertę pracy. Podczas gry będziesz mógł/mogła realizować różnorodne zadania, podejmować decyzje, radzić sobie w trudnych sytuacjach.

Wszystkie te zadania, służą jak najlepszej diagnozie Twoich zainteresowań, predyspozycji i kompetencji.

Wyniki bieżącego badania znajdziesz na górnej belce aplikacji w zakładce **Wyniki Badania**. O Wynikach Badania dowiesz się więcej w rozdziale 2.5 Raport z wynikami badań, ale najpierw zacznij grę.

Powodzenia!

2.4.2 Uruchamianie gry

Aby rozpocząć grę należy uruchomić okno **Gry diagnostycznej**, wybrać pożądaną etap gry i po zapoznaniu się z wprowadzeniem do wybranego etapu włączyć grę. Uwaga, aby to uczynić najpierw musisz się zarejestrować i zalogować w aplikacji PERSPEKTYWY.

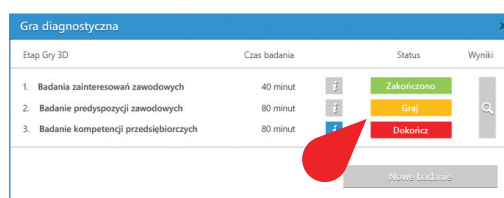
Krok 1

Na górnej belce aplikacji PERSPEKTYWY kliknij przycisk **START**.

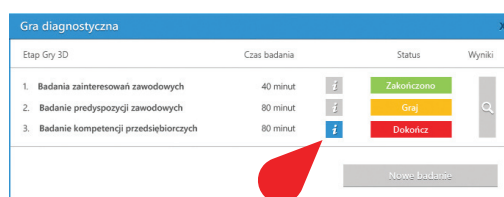

Krok 2

Po otwarciu się okna **Gra diagnostyczna** wybierz interesujący Cię etap badania i kliknij przycisk **Graj**.

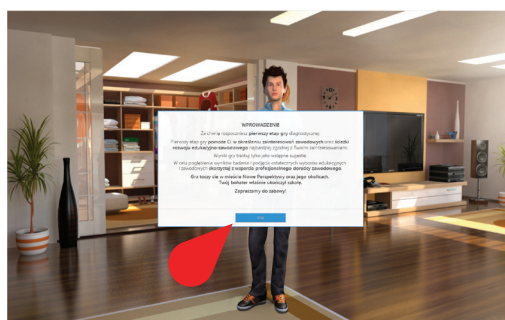

Przed wybraniem etapu możesz zapoznać się z podstawowymi informacjami o kolejnych etapach klikając przyciski **i**.

Krok 3

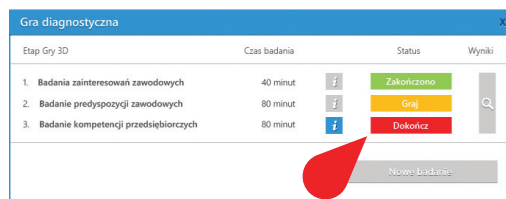
Po pojawieniu się okna z Wprowadzeniem do etapu wysłuchaj lub przeczytaj jego treść, a następnie kliknij przycisk **Graj**. Obejrzyj jeszcze krótki komiks wprowadzający w fabułę gry i graj!

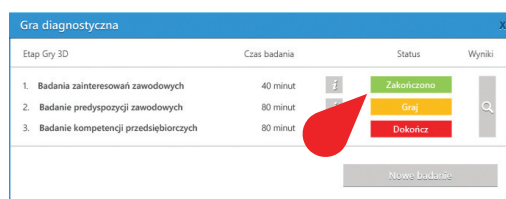

Wznawianie przerwanej gry

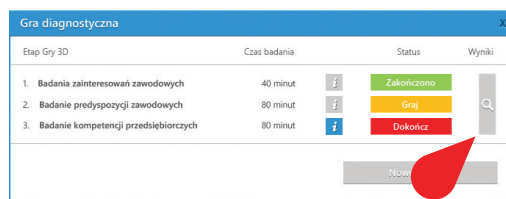
W przypadku przerwania gry, po kolejnym otwarciu okna **Gry diagnostycznej** możesz wznowić przerwaną grę klikając przyciski **Dokończ**.

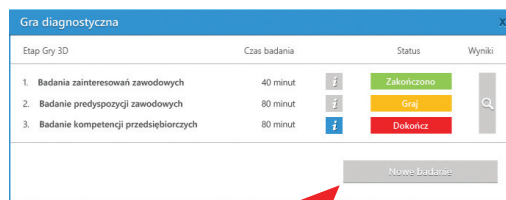
Po całkowitym ukończeniu danego etapu gry w oknie **Gry diagnostycznej** zobaczysz status gry oznaczony jako **Zakończono**.

Jeśli chcesz zobaczyć Raport z wynikami ukończonego etapu kliknij przycisk **Wyniki** (z lupką).

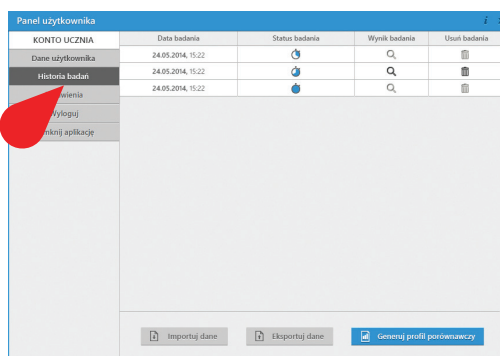
Dostęp do Raportu masz również w **Wynikach badania** na górnej belce aplikacji oraz w **Historii badań** w **Panelu Użytkownika**.

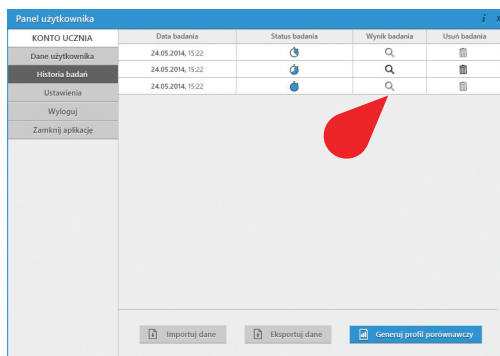
Uruchamianie nowego badania

Jeśli chcesz wykonać kolejne badanie i zacząć grę na nowo kliknij przycisk **Nowe badanie**.

Warto powtarzać badanie co pewien czas np. co rok. Otrzymasz wtedy **Profil Porównawczy** dostępny w **Historii badań** w **Panelu użytkownika**. Raport ten pomoże Ci monitorować zmiany Twoich zainteresowań zawodowych i rozwój kompetencji.

Gdy rozpoczniesz **Nowe badanie** Twoje poprzednie badanie zostanie przeniesione do **Historii badań** w **Panelu użytkownika**. W tym samym miejscu znajdziesz też z niego Raport zawierający Twój **Profil wyników**.

2.4.3 Menu gry

W **Menu gry** znajdziesz opcje gry oraz **Pomoc** z informacjami o grze. Uruchomienie okna **Menu gry** powoduje **zatrzymanie akcji gry** dzięki czemu, możesz zrobić sobie przerwę w grze.

W celu otworzenia okna menu kliknij ikonkę **Menu gry**.

Po otwarciu się okna **Menu gry** wybierz interesującą Cię opcję:

1. **Ustawienia**
2. **Pomoc**
3. **Powrót do gry**
4. **Wyjście z gry**

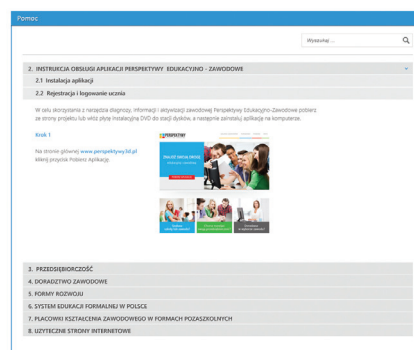
Ad. 1. Ustawienia umożliwiają zmianę ustawień ekranu, dźwięku, myszy oraz uzyskanie informacji o sposobie sterowania postacią w grze.

Opcje sterowania dostępne są tylko w wersji gry 3D.

Ad. 2. Pomoc pomoże Ci dowiedzieć się więcej nt. obsługi gry i całej aplikacji.

Ad. 3. Powrót do gry umożliwi Ci wznowienie gry.

Ad. 4. Wyjście z gry umożliwi Ci zamknięcie okna gry. W każdej chwili możesz wyjść z gry i powrócić do głównego okna aplikacji PERSPEKTYWY, aby skorzystać z innego modułu aplikacji, bądź zrobić sobie przerwę w korzystaniu z niej. Po ponownym uruchomieniu niedokończonego etapu gry wznowisz grę od tego momentu, w którym ją przerwałeś(aś).

2.4.4 Szafka

W **Szafce** dostępnej w **Grze diagnostycznej** przechowywane są części garderoby, akcesoria wizerunkowe, materiały merytoryczne pdf. W szafce gromadzone są także nagrody, które dostajesz podczas gry.

Za pomocą szafki możesz:

- zmienić wizerunek swojej postaci
- uzyskać dostęp do otrzymanych w trakcie gry nagród

Uwaga!

*Szafka dostępna w grze nie daje możliwości zmiany postaci bohatera gry, umożliwia jedynie zmianę wizerunku wybranej przed rozpoczęciem gry postaci. W celu zmiany postaci w grze wyjdź z gry i użyj opcji **Personalizacja postaci** dostępnej na górnej belce aplikacji PERSPEKTYWY.*

Krok 1

Aby skorzystać z **Szafki** kliknij ikonkę **Szafki**.

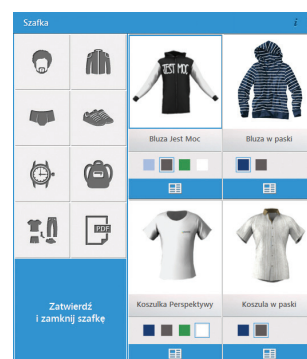
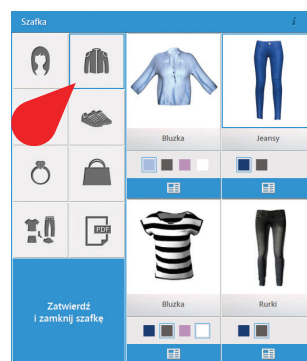
Krok 2

Po otwarciu się okna **Szafki** zaznacz jedną lub kilka kategorii szukanych przez Ciebie rzeczy. Po prawej stronie okna zostaną wyświetlone Karty z nazwami i zdjęciami rzeczy.

Masz do wyboru następujące **kategorie rzeczy w Szafce**:

- Włosy
- Odzież
- Bielizna
- Buty
- Biżuteria
- Akcesoria
- Komplet
- Materiały pdf

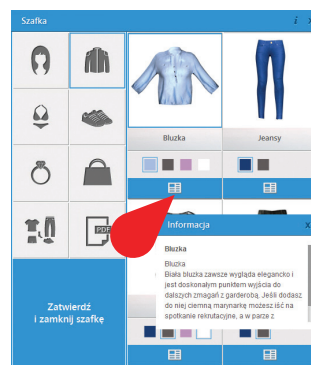
Wygląd **Szafki** jest inny w przypadku bohatera kobiety i bohatera mężczyzny.

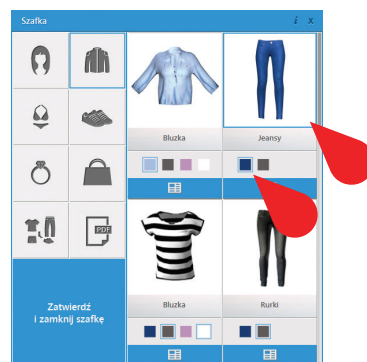
Krok 3

Możesz zapoznać się z opisem rzeczy klikając przycisk **Informacja**.

Krok 4

W przypadku chęci zmiany wizerunku postaci wybierz rzecz, którą chcesz założyć na swoją postać w grze i kliknij na **Kartę** tej rzeczy. Karta zostanie podświetlona, a rzecz nałożona na Twoją postać w grze. Jeśli chcesz zmienić kolor rzeczy na inny kliknij na ikonkę wersji kolorystycznej rzeczy . **Jeśli chcesz zdjąć rzecz z postaci kliknij ponownie kartę tej rzeczy.**

Uwaga!

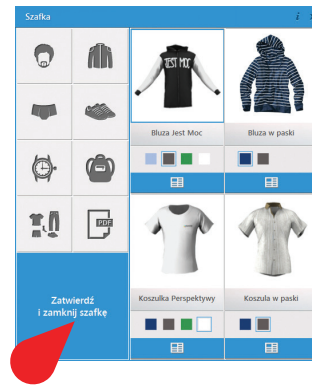
Opcja dotyczy wyłącznie wersji 3D aplikacji.

W przypadku chęci zapoznania się z treścią materiału merytorycznego pdf kliknij na **Kartę** tego materiału.

Krok 5

Po zmianie wizerunku postaci w grze lub zapoznaniu się materiałem merytorycznym zatwierdź swój wybór i zamknij szafkę klikając na przycisk **Zatwierdź i zamknij szafkę**.

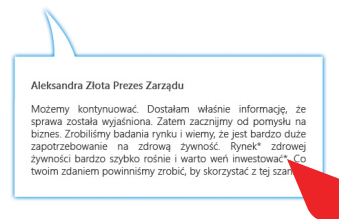

Nagrody

Zawartość szafki jest częściowo zależna od Twoich wyborów i osiągnięć w **Grze diagnostycznej**. Nagrody pojawiają się w szafce stopniowo w miarę Twoich postępów w grze. Po otrzymaniu nagrody dostaniesz komunikat **OTRZYMUJESZ NAGRODĘ!**, a Twoja nagroda trafi do Szafki, w której możesz ją odnaleźć i użyć.

Uwaga!

Na początku 3 etapu gry dostaniesz nagrodę w postaci **Słownika Terminów Biznesowych**. W słowniku znajdziesz wszystkie terminy, które w treści wypowiedzi w grze zostały oznaczone *. Aby dobrze rozumieć sytuację warto podczas 3 etapu gry na bieżąco korzystać ze słownika.

2.4.5 Plan stażu

Plan stażu jest dostępny wyłącznie w drugim etapie **Gry diagnostycznej**. Za pomocą Planu stażu możesz zarządzać przebiegiem stażu:

- ustalać kolejność miejsc, w których staż będzie wykonywany
- ustalać kolejność prac wykonywanych w poszczególnych miejscach
- rezygnować z prac, co do których nie chcesz mieć wyników badania oraz cofać taką rezygnację

Krok 1

W celu uruchomienia **Planu stażu** kliknij ikonkę **Planu stażu (tablet)**.

Krok 2

Za pomocą funkcji *złap* i *puść* dopasuj kolejność działań do swoich preferencji, albo zatwierdzić ustawienia standardowe.

Aby zrezygnować z wybranego miejsca pracy lub wykonywania określonego typu pracy podczas stażu i badania kliknij **pomiń**.

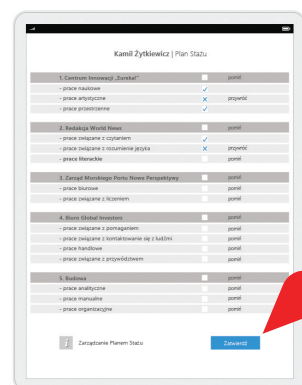
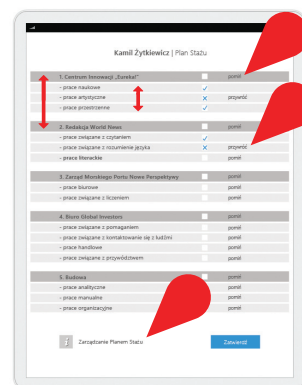
Aby przywrócić pominięte prace kliknij **przywróć**.

Prace już zrealizowane oznaczane są na Planie stażu ikonką

Aby zobaczyć **instrukcję obsługi** Planu stażu kliknij ikonkę **i**.

Krok 3

Zatwierdź i zamknij **Plan Stażu** klikając przycisk **Zatwierdź**.

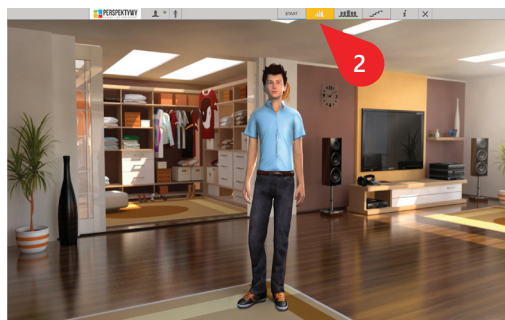
2.5. Raport z wynikami badania

2.5.1 Raport z badania

Raport z wynikami badania zawiera wyniki badań zainteresowań zawodowych, predyspozycji zawodowych i kompetencji przedsiębiorczych zrealizowanych przez Ciebie za pomocą **Gry diagnostycznej**. Raport zawiera też wskazania Twoich mocnych stron w zakresie objętym badaniem oraz rekomendacje zawodów zgodnych z Twoimi zainteresowaniami i predyspozycjami. Raport powstaje dynamicznie w trakcie realizacji kolejnych zadań w **Grze diagnostycznej**. Twoje odpowiedzi są na bieżąco zapisywane, przetwarzane, analizowane i wizualizowane w formie raportu.

Jeśli chcesz zobaczyć swój raport z wynikami z badania uzyskasz do niego dostęp w 3 miejscach:

- 1 W oknie uruchamiania **Gry diagnostycznej**
- 2 W zakładce **Wyniki badania** na górnej belce aplikacji
- 3 W **Historii badań** w Panelu użytkownika

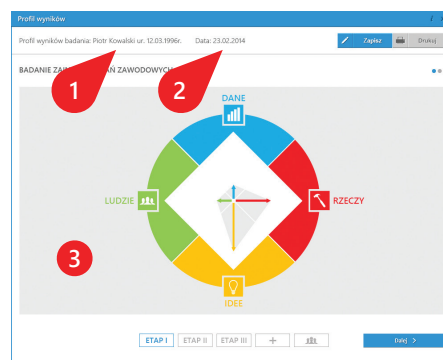
Ad. 3. W Historii badań masz dostęp do bieżącego raportu z badania oraz do raportów z wynikami poprzednich badań.

Profil wyników

Raport z badania przedstawiany jest w oknie **Profil wyników**.

W oknie **Profil wyników** przedstawiane są:

- **imię i nazwisko** badanego 1
- **data** ukończenia badania 2
- **treść raportu** 3

Raport z wynikami badania składa się z 5 części:

- 1 **ETAP I** – zawierający wyniki badania zainteresowań zawodowych
- 2 **ETAP II** – zawierający wyniki badania predyspozycji zawodowych
- 3 **ETAP III** – zawierający wyniki badania kompetencji przedsiębiorczych
- 4 **PLUSY** – zawierający podsumowanie Twoich zainteresowań i mocnych stron
- 5 **REKOMENDACJE** – zawierający rekomendacje zawodowe zgodne z Twoim profilem badania

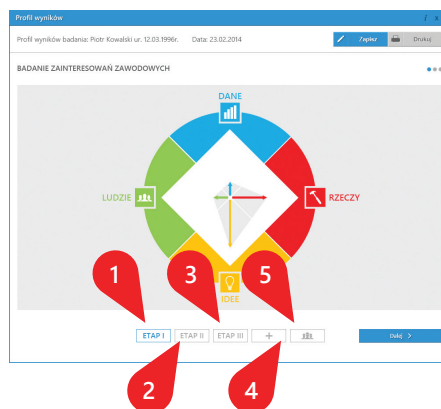
Aby zapoznać się z poszczególnymi częściami raportu klikaj **ikonki etapów** 1 lub przyciski **Dalej** 2 i **Cofnij** 3.

Liczba stron w poszczególnych częściach raportu została oznaczona za pomocą ikonki ●●●●●. Strona raportu na której aktualnie się znajdujesz została oznaczona ikonką ●.

Raport możesz zapisać jako plik **pdf**, aby to zrobić kliknij przycisk **Zapisz** 1.

Raport możesz wydrukować, w tym celu kliknij przycisk **Drukuj** 2.

Aby zamknąć okno z raportem kliknij ikonkę **X** 3.

ETAP I BADANIE ZAJNTERESOWAŃ ZAWODOWYCH

W tej części raportu przedstawione są wyniki badania Twoich zainteresowań zawodowych. Są to wyniki realizacji pierwszego etapu gry diagnostycznej.

Strona 1

Wynik badania zainteresowań zawodowych wizualizowane są za pomocą wykresu pokazującego rozkład Twoich zainteresowań w 4 wymiarach:

1. **LUDZIE**
2. **RZECZY**
3. **DANE**
4. **IDEE**

Im dłuższa strzałka w danym wymiarze tym większe jest Twoje zainteresowanie wykonywaniem czynności z nim związanych.

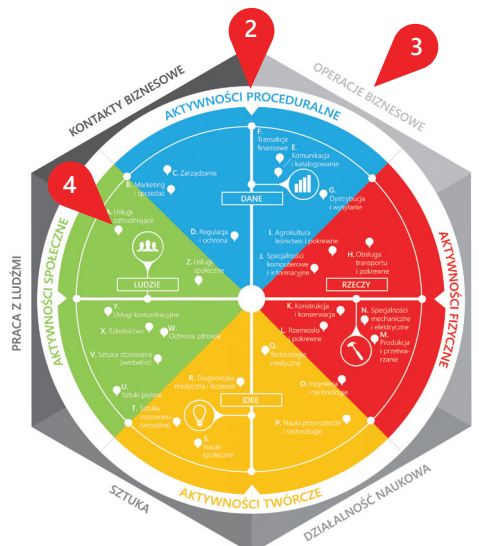
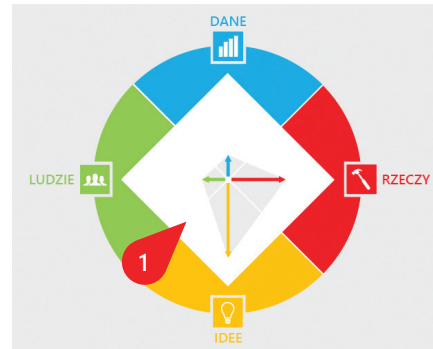
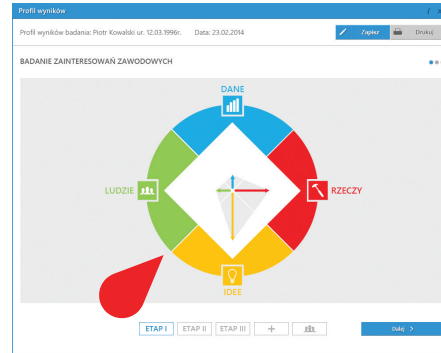
Wyniki badania tworzą szare pole **1**, które można odnieść do (dostępnej w [Grze diagnostycznej](#) oraz w [Poradniku Ucznia](#)) „[Mapy Świata Zawodów](#)”, w której:

A. Wyodrębniono 4 strefy aktywności zawodowych **2**:

- Strefa aktywności społecznych - **LUDZIE**
- Strefa aktywności fizycznych - **RZECZY**
- Strefa aktywności proceduralnych - **DANE**
- Strefa aktywności twórczych - **IDEE**

B. Wyodrębniono 6 rodzajów karier **3**.

C. Wyodrębniono 26 aktywności zawodowych **4**.

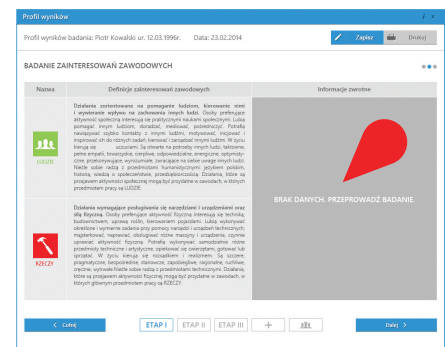
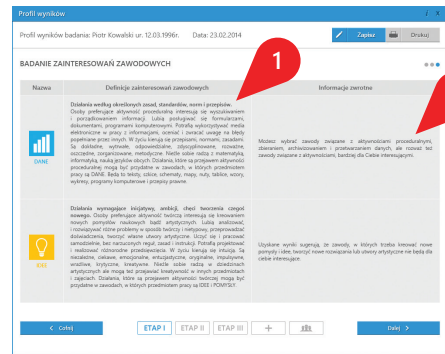

Strony 2 i 3

Aby dobrze zrozumieć wyniki badania zapoznaj się z:

- 1 **definicjami** poszczególnych wymiarów badania,
- 2 **informacjami zwrotnymi** nt. wyników uzyskanych przez Ciebie w każdym z tych wymiarów.

Jeśli nie ukończyłeś(aś) jeszcze pierwszego etapu gry zamiast informacji zwrotnej zobaczysz komunikat **BRAK DANYCH. PRZEPROWADŹ BADANIE.**

ETAP II BADANIE PREDYSPOZYCJI ZAWODOWYCH

W tej części raportu przedstawione są wyniki badania Twoich predyspozycji zawodowych. Są to wyniki realizacji drugiego etapu gry diagnostycznej.

Strony 1 i 2

Wyniki badania predyspozycji zawodowych wizualizowane są za pomocą wykresu pokazującego profil Twoich predyspozycji w 15 wymiarach **1**.

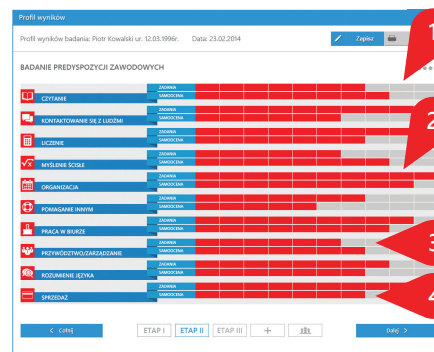
Odrębnie wizualizowane są wyniki:

- 2** uzyskane przez Ciebie w zadaniach diagnostycznych
- 3** Twojej samooceny predyspozycji

Twoje wyniki uzyskane przez Ciebie w zadaniach przedstawione są na wykresie za pomocą wypełnianych kolorem 10 komórek **1**. Im więcej komórek jest wypełnionych **2** tym lepsze są Twoje wyniki w odniesieniu do wyników uczniów w tej samej grupie wiekowej co Ty.

Zapełnienie 6 komórek **3** wykresu oznacza, że Twoje wyniki są nieznacznie powyżej średniej wyników uzyskanych przez badanych z tej samej grupy wiekowej co Ty.

Wyniki Twojej samooceny przedstawione są na wykresie za pomocą wypełnianych kolorem 10 komórek **4**. Im więcej komórek jest wypełnionych tym lepiej oceniłeś(aś) swoje predyspozycje w danym wymiarze badania.

Wyniki realizacji zadań diagnostycznych a samoocena.

Porównując wyniki zadań i samooceny możesz zobaczyć, że:

- **Wyniki zadań i samooceny są zbliżone** – w takiej sytuacji najprawdopodobniej Twoja samoocena predyspozycji jest adekwatna
- **Wyniki zadań i samooceny różnią się**, tzn. Twoja samoocena jest wyższa niż uzyskane wyniki lub niższa niż uzyskane wyniki – w takiej sytuacji najprawdopodobniej Twoja ocena nie jest trafna i warto byś ją zweryfikował(a). Weź przy tym pod uwagę, że narzędzie PERSPEKTYWY bada tylko wybrane aspekty związane z daną predyspozycją oraz to, że predyspozycje można rozwijać, a predyspozycje, z których się nie korzysta mogą wygasać. W celu upewnienia się co do posiadania lub nie posiadania konkretnych uzdolnień skorzystaj z pomocy psychologa diagnosty lub doradcy zawodowego.

Zastanów się jakie predyspozycje są dla Ciebie najbardziej istotne z punktu widzenia zawodu, który chciał(a)byś w przyszłości wykonywać. Skup się na rozwoju zwłaszcza tych predyspozycji. Do określenia kompetencji potrzebnych do wykonywania wybranego zawodu skorzystaj z [Galerii Zawodów](#), do planowania ich rozwoju skorzystaj z [Planera Kariery](#).

Strony 3 i 5

Aby dobrze zrozumieć wyniki badania zapoznaj się z:

- 1 **definicjami** poszczególnych wymiarów badania
- 2 **informacjami zwrotnymi** nt. wyników uzyskanych przez Ciebie w każdym z tych wymiarów

Uwaga!

Predyspozycje, które są u Ciebie na szczególnie wysokim poziomie zostały oznaczone ikonką ! 3.

Jeśli nie ukończyłeś(aś) jeszcze wybranej części drugiego etapu gry zamiast informacji zwrotnej zobaczysz komunikat **BRAK DANYCH. PRZEPROWADŹ BADANIE** 4.

Nazwa	Definicja predyspozycji zawodowych	Informacje zwrotne
CZYTAŃCIE	Czytanie i rozumienie (np. podręczników, instrukcji). No umiejętności czytania umiarkowane (szybkość, rozumienie), słabych umiejętności czy gwarancyjnie umiarkowane (szybkość).	Zawody związane z czytaniem mogą być dla Ciebie odpowiednie jeżeliś dobrze radzi sobie z czytaniem w swoim zawodzie. Rozważ pracę w zawodach, w którym umiejętności związane z czytaniem będą wspierają aktywności, do których masz najwyższą predyspozycję.
KONTAKTOWANIE SIĘ Z LUDZMI	Rozmawianie, sprawianie dobrego wrażenia, układowanie sobie życia z innymi, zdolność do bycia sprytnym i miłym; naprowadzanie innych, pomoc.	Zawody w których istotne jest kontaktowanie się z ludźmi będą dla Ciebie satysfakcjonujące. Rozważ pracę w zawodach związanych z kontaktowaniem się z ludźmi.
LICZENIE	Wykonywanie prostych obliczeń, rozumienie matematyki, zdolność do obliczeń, rozwiązywanie problemów, określenie zależności, itp.	Zawody związane z wykonywaniem obliczeń i rozwiązywaniem problemów będą dla Ciebie satysfakcjonujące. Rozważ pracę w zawodach, w których umiejętności związane z liczeniem będą wspierają aktywności, do których masz najwyższą predyspozycję.
MYŚLENIE SKŁADNE	Predyspozycja do myślenia składowego, rozumienie się w rozumieniu przez ludzi w życiu codziennym, umiejętności rozwiązywania problemów takich jak obliczenia, błędy. Niezależnie od zdolności manualnych osoby o predyspozycji do myślenia składowego dobrze radzą sobie z naprawianiem narzędzi, taburetek, itp.	BRAK DANYCH. PRZEPROWADŹ BADANIE
ORGANIZACJA	Dokładanie szczególnej kontroli i systematyczne wykonywanie zadań, trzymanie się planu, określanie, które działania mogą być podjęte jako pierwsze.	Zawody związane z pracami organizacyjnymi mogą być dla Ciebie satysfakcjonujące. Rozważ pracę w zawodach, w których umiejętności związane z organizacją będą wspierają aktywności, do których masz najwyższą predyspozycję.

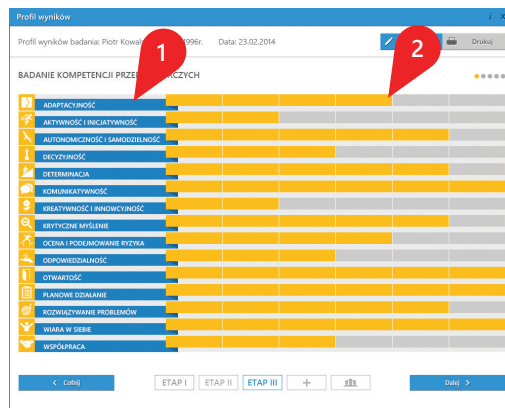
ETAP III – BADANIE KOMPETENCJI PRZEDSIĘBIORCZYCH

W tej części raportu przedstawione są wyniki badania Twoich kompetencji przedsiębiorczych. Są to wyniki realizacji trzeciego etapu gry diagnostycznej. Kompetencje przedsiębiorcze są podstawą osiągania sukcesów osobistych oraz zawodowych we wszystkich zawodach i branżach, są szczególnie istotne są przy prowadzeniu działalności gospodarczej i zarządzaniu ludźmi.

Strona 1

Wynik badania kompetencji przedsiębiorczych wizualizowane są za pomocą wykresu pokazującego profil Twoich kompetencji w 15 wymiarach **1**.

Twoje wyniki przedstawiane są na wykresie za pomocą wypełnianych kolorem 6 komórek. Każda komórka oznacza 1 punkt uzyskany przez Ciebie w teście diagnostycznym. Im więcej komórek jest wypełnionych **2** tym lepsze są Twoje wyniki.

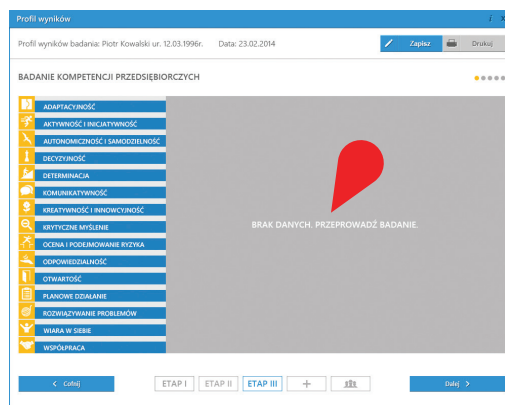

Zastanów się jakie kompetencje przedsiębiorcze są dla Ciebie najbardziej istotne z punktu widzenia zawodu, który chciał(a)byś w przyszłości wykonywać. Skup się na rozwoju zwłaszcza tych predyspozycji. Do określenia potrzebnych do wykonywania wybranego zawodu kompetencji skorzystaj z [Galerii Zawodów](#), do planowania ich rozwoju skorzystaj z [Planera Kariery](#).

Uwaga!

Pamiętaj, że kompetencje przedsiębiorcze rozwija się stale, przez całe życie, są rezultatem zdobytego doświadczenia, praktycznej wiedzy, wielu lat praktycznego treningu w realiach zawodowych i życiowych. Warto poświęcić im uwagę i stworzyć ścieżkę rozwoju własnej przedsiębiorczości (Moja przedsiębiorczość) jednocześnie ze ścieżką kariery w konkretnym zawodzie lub zawodach.

Jeśli nie ukończyłeś(aś) jeszcze trzeciego etapu gry zamiast wykresu z wynikami zobaczysz komunikat **BRAK DANYCH. PRZEPROWADŹ BADANIE.**

Strony 2 - 4

Aby dobrze zrozumieć wyniki badania zapoznaj się z:

- 1 definicjami poszczególnych wymiarów badania
- 2 informacjami zwrotnymi nt. wyników uzyskanych przez Ciebie w każdym z tych wymiarów

Uwaga!

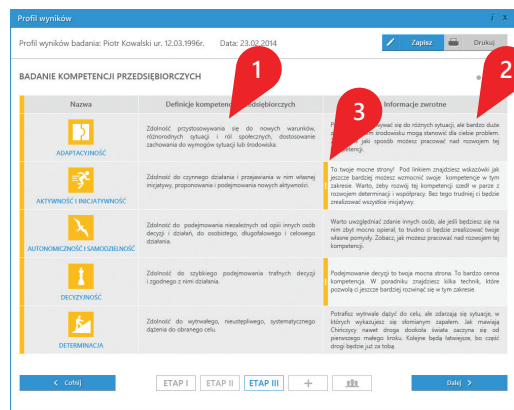
Kompetencje, które są u Ciebie na wysokim poziomie zostały oznaczone ikonką ! 3.

Strona 5

Wyniki uzyskane w badaniu 15 kompetencji przedsiębiorczych składają się na Twoją **Przedsiębiorczość**. Zsumowane wyniki badania kompetencji przedsiębiorczych wizualizowane są za pomocą wykresu pokazującego profil Twojej Przedsiębiorczości. Twoje wyniki przedstawiane są na wykresie za pomocą wypełnianych kolorem 90 komórek. Każda komórka oznacza 1 punkt uzyskany przez Ciebie w teście diagnostycznym. Im więcej komórek jest wypełnionych 1 tym lepszy jest Twój wynik w wymiarze Przedsiębiorczości.

Aby dobrze zrozumieć wyniki badania zapoznaj się z:

- 2 definicją Przedsiębiorczości
- 3 informacją zwrotną nt. wyniku uzyskanego przez Ciebie

PLUSY - PODSUMOWANIE

W tej części raportu przedstawione jest podsumowanie Twoich wysokich wyników badania we wszystkich wymiarach badania. Podsumowanie opracowywane jest na podstawie wyników realizacji wszystkich etapów gry diagnostycznej.

Podsumowanie zawiera Twoje „mocne strony” zdiagnozowane za pomocą **Gry diagnostycznej** czyli:

- Twoje dominujące zainteresowania zawodowe **1**
- Twoje predyspozycje zawodowe **2** i kompetencje przedsiębiorcze **3** zdiagnozowane jako wysokie

Uwaga!

Na własnych mocnych stronach warto bazować przy wyborze zawodu i planowaniu dalszej ścieżki kształcenia.

Do znalezienia zawodów związanych z Twoimi dominującymi zainteresowaniami, zawodów do wykonywania, których przydatne są predyspozycje i kompetencje, które posiadasz, lub które jesteś zdecydowany(a) rozwijać skorzystaj z **Galerii Zawodów**. Do planowania swojej ścieżki kształcenia skorzystaj z **Planera Kariery**.

Profil wyników
Profil wyników badania: Piotr Kowalski ur. 12.03.1996r. Data: 23.02.2014

PODSUMOWANIE

Twoje zainteresowania zawodowe - dominanta

1

2

Twoje predyspozycje zawodowe na wysokim poziomie

ETAP I ETAP II ETAP III + JEL

Profil wyników
Profil wyników badania: Piotr Kowalski ur. 12.03.1996r. Data: 23.02.2014

PODSUMOWANIE

Twoje kompetencje przedsiębiorcze na wysokim poziomie

3

ETAP I ETAP II ETAP III + JEL

REKOMENDACJE

W tej części raportu przedstawiane są rekomendacje zawodowe przygotowane na podstawie analizy wyników badań Twoich zainteresowań i predyspozycji zawodowych.

Rekomendacje zostały podzielone na:

- 1 rekomendowane grupy zawodów
- 2 rekomendowane zawody szkolnictwa zawodowego

Rekomendowane grupy zawodów i zawody zostały przedstawione kolejno od najlepiej wpisujących się w Twój profil wyników badania, do najmniej pasujących do Twojego profilu wyników.

W raporcie zobaczysz po 5 pierwszych rekomendacji zawodowych najlepiej wpisujących się w Twój profil wyników.

Rekomendacje zostały oznaczone kolorowymi punktami odpowiednio:

- zawody związane z aktywnościami proceduralnymi (**dane**)
- zawody związane z aktywnościami społecznymi (**ludzie**)
- zawody związane z aktywnościami twórczymi (**idee**)
- zawody związane z aktywnościami fizycznymi (**rzeczy**)

Pełną listę rekomendowanych grup zawodowych zobaczysz klikając na linki **3** [WSZYSTKIE REKOMENDOWANE GRUPY ZAWODÓW](#).

Pełną listę rekomendowanych zawodów zobaczysz klikając na linki **4** [WSZYSTKIE REKOMENDOWANE ZAWODY SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO](#).

Po kliknięciu na powyższe linki przejdziesz do posortowanych list rekomendacji (od zawodów najlepiej wpisujących się w Twój profil wyników badania, do najmniej pasujących do Twojego profilu wyników) umieszczonych w **Galerii Zawodów**.

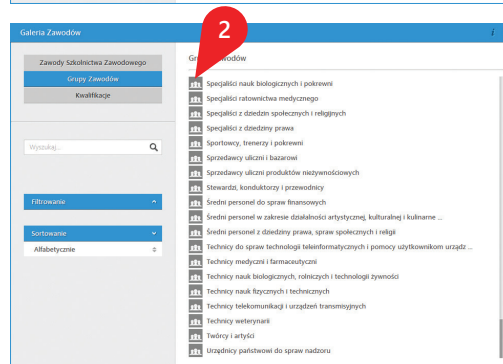
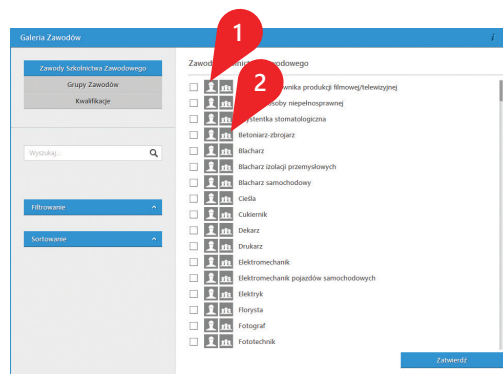
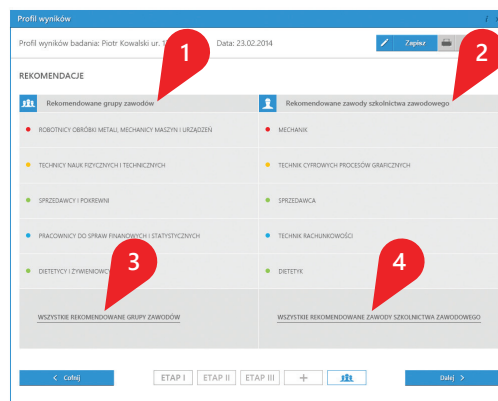
Zapoznaj się z opisami znajdującymi się w **Kartach zawodów** i **Kartach grup zawodów**.

W celu obejrzenia kart kliknij na ikonki:

- 1 człowiek w kasku
- 2 grupa osób w kaskach

Więcej o Galerii Zawodów dowiesz się Rozdziale 6 Galeria Zawodów.

Wybierz zawód, który chciał(a)byś w przyszłości wykonywać. Swój wybór skonsultuj z doradcą zawodowym.

2.5.2 Raport porównawczy

Badanie zainteresowań zawodowych, predyspozycji zawodowych i kompetencji przedsiębiorczych za pomocą **Gry diagnostycznej PERSPEKTYWY** warto powtarzać. Sugerujemy powtarzanie badania co roku lub raz na dwa lata. **Raport porównawczy** umożliwi Ci porównanie wyników kilku Twoich badań.

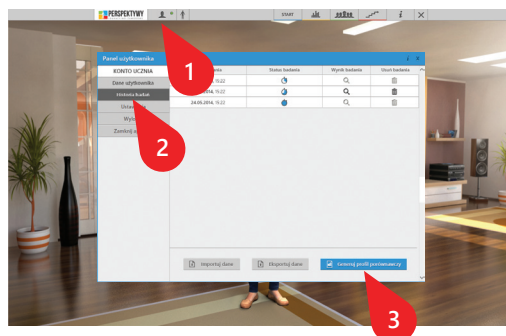
Uwaga!

Raport porównawczy może porównać wyniki maksymalnie 5 ostatnich badań.

Za pomocą **Raportu porównawczego** możesz monitorować w czasie rozwój swoich zainteresowań zawodowych, predyspozycji zawodowych i kompetencji przedsiębiorczych. Pomoże Ci to np. w zarządzaniu karierą edukacyjno-zawodową, ocenie rezultatów podejmowanych działań rozwojowych, aktualizacji w **Planerze Kariery** ścieżek kariery, celów zawodowych i zaplanowaniu nowych działań zmierzających do ich osiągnięcia.

Przy analizie wyników **Raportu porównawczego**, dokonywaniu wyborów zawodowych, planowaniu dalszej ścieżki kształcenia, warto skorzystać ze wsparcia doradcy zawodowego.

Aby wygenerować raport porównawczy wejdź do **Panelu Użytkownika** ❶ dostępnego na górnej belce aplikacji. Następnie wejdź do zakładki **Historia badań** ❷ i kliknij przycisk **Generuj raport porównawczy** ❸.

Uwaga!

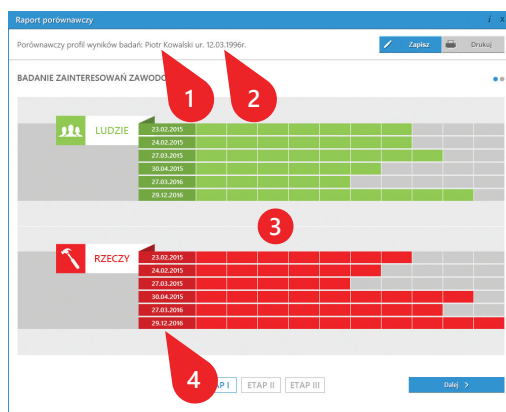
Za każdym razem generowany jest nowy Raport porównawczy.

Porównawczy profil wyników badań przedstawiany jest w oknie **Raport Porównawczy**.

W oknie **Raport Porównawczy** przedstawiane są:

- **imię i nazwisko** badanego ❶
- **data urodzenia** badanego ❷
- **treść raportu** ❸

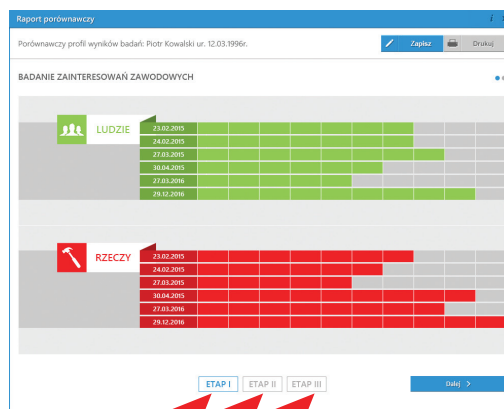
Treść raportu stanowią zestawione ze sobą wyniki zrealizowanych przez Ciebie badań w poszczególnych wymiarach badania. Przy wykresach obrazujących wyniki badania podawane są **daty realizacji badań** ❹.

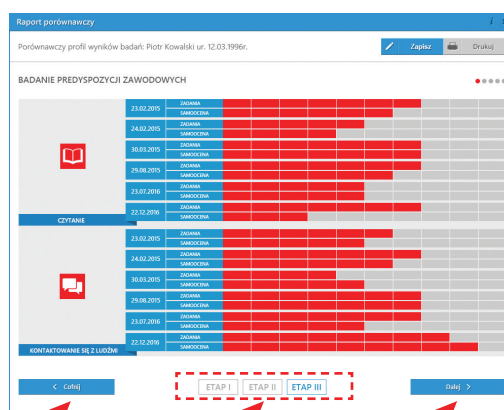

Raport z wynikami badania składa się z 3 części:

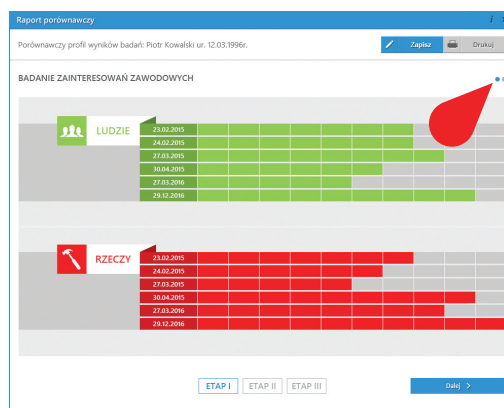
- 1 **ETAP I** – zawierający porównanie wyników badań zainteresowań zawodowych
- 2 **ETAP II** – zawierający porównanie wyników badań predyspozycji zawodowych
- 3 **ETAP III** – zawierający porównanie wyników badań kompetencji przedsiębiorczych

Aby zapoznać się z poszczególnymi częściami raportu klikaj **ikonki etapów** 1 lub przyciski **Dalej** 2 i **Cofnij** 3.

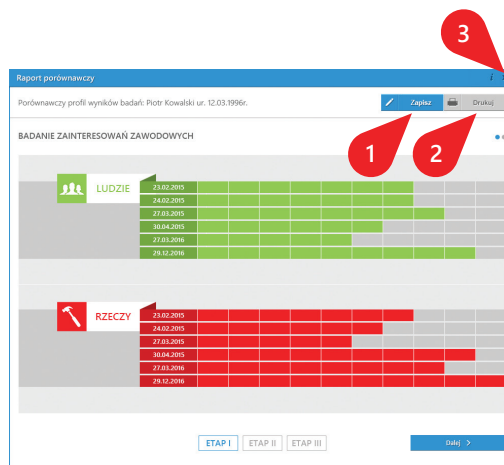
Liczba stron w poszczególnych częściach raportu została oznaczona za pomocą ikonki ●●. Strona raportu, na której aktualnie się znajdujesz została oznaczona ikonką ●.

Raport porównawczy możesz zapisać jako plik **pdf**, aby to zrobić kliknij przycisk **Zapisz** 1.

Raport możesz wydrukować, w tym celu kliknij przycisk **Drukuj** 2.

Aby zamknąć okno z raportem kliknij ikonkę **X** 3.

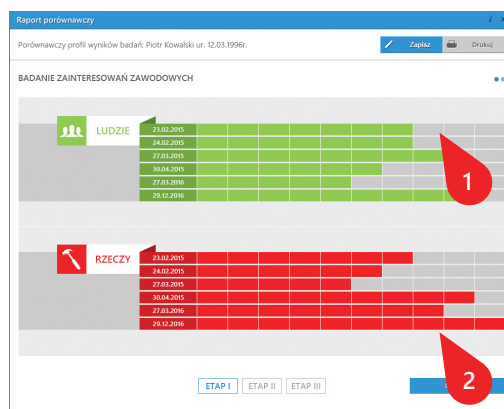

ETAP I – BADANIA ZAINTERESOWAŃ ZAWODOWYCH

W tej części raportu przedstawione jest porównanie wyników Twoich kolejnych badań zainteresowań zawodowych. Są to wyniki realizacji pierwszego etapu gry diagnostycznej.

Wynik badań zainteresowań zawodowych wizualizowane są za pomocą wykresów pokazujących rozkłady Twoich zainteresowań w czasie w 4 wymiarach.

Twoje zestawione wyniki przedstawiane są na wykresach za pomocą wypełnianych kolorem komórek **1**. Im więcej komórek jest wypełnionych **2** w danym wymiarze tym większe było lub jest Twoje zainteresowanie wykonywaniem czynności z nim związanych.

Uwaga!

Aby zapoznać się z opisem wymiarów I ETAPU badania zapoznaj się z raportem z pojedynczego badania oraz przeczytaj rozdział 2.5.1 Raport z badania.

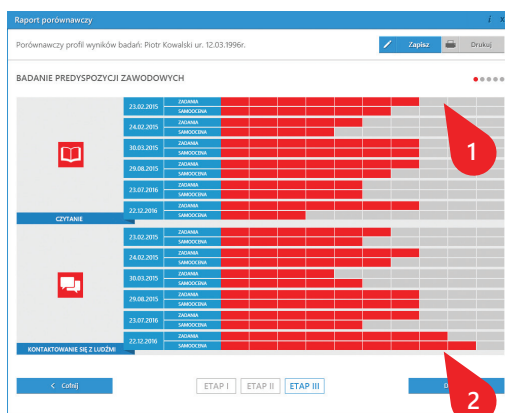
To naturalne, że Twoje zainteresowania z upływem czasu się zmieniają. Te aktywności, które wydawały Ci się kiedyś interesujące teraz mogą być dla Ciebie zupełnie nieciekawe, albo nie na tyle ciekawe, by poświęcać im bardzo dużo czasu i osiągnąć w nich biegłość. Daj sobie czas na poznawanie różnych aktywności zawodowych, podejmuj różnorodne działania, zgłębiaj rozmaite tematy. Wraz ze zdobywanym doświadczeniem, wiedzą, poznasz siebie, swoje preferencje i prawdziwe zainteresowania. Wyrusz na poszukiwanie wiedzy o sobie, a po pewnym czasie wykrystalizują się Twoje względnie trwałe zainteresowania. Na nich oprzyj swoją przyszłość zawodową, a będziesz miał(a) satysfakcję z pracy, którą będziesz wykonywał(a). Zawodu(ów), w których będziesz mógł/mogła realizować interesujące Cię czynności szukaj w [Galerii Zawodów](#). Ścieżkę kariery edukacyjno-zawodową prowadzącą Cię do wykrystalizowania się Twoich zainteresowań i osiągnięcia interesującego zawodu stwórz za pomocą [Plana Kariery](#).

ETAP II – BADANIA PREDYSPOZYCJI ZAWODOWYCH

W tej części raportu przedstawione jest porównanie wyników Twoich kolejnych badań predyspozycji zawodowych. Są to wyniki realizacji drugiego etapu gry diagnostycznej.

Wyniki badań predyspozycji zawodowych wizualizowane są za pomocą wykresów pokazujących rozkłady Twoich predyspozycji w czasie w 15 wymiarach.

Twoje wyniki przedstawiane są na wykresach za pomocą wypełnianych kolorem komórek **1**. Im więcej komórek jest wypełnionych **2** w danym wymiarze tym wyższe są Twoje predyspozycje z nim związane, albo samoocena predyspozycji z nim związane.

Uwaga!

Aby zapoznać się z opisem wymiarów II ETAPU badania zapoznaj się z raportem z pojedynczego badania oraz przeczytaj Rozdział 2.5.1 Raport z badania.

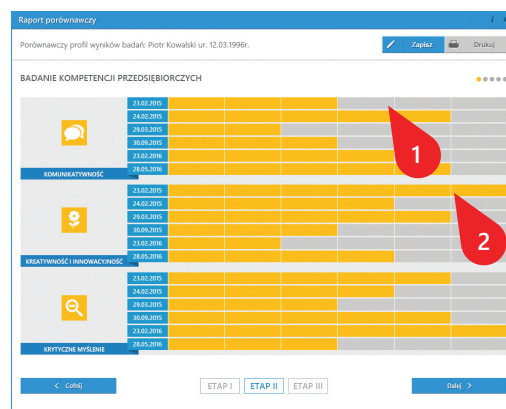
To naturalne, że Twoje kompetencje związane z predyspozycjami zawodowymi z upływem czasu się zmieniają. Wraz ze zdobywanym doświadczeniem, umiejętnościami, wiedzą, podnosisz je i uzyskujesz w czynnościach z nimi związanych dużą biegłość. Obserwuj rozwój swoich predyspozycji i staraj się je stale wzmacniać. W przypadku gdy Twoje kompetencje maleją, zastanów się dlaczego się tak dzieje i co możesz zrobić, żeby je podnieść. Skoncentruj się zwłaszcza na rozwoju predyspozycji kluczowych dla realizacji Twoich planów edukacyjnych i zawodowych. Zawodu(ów), w których będziesz mógł/mogła korzystać ze swoich predyspozycji szukaj w [Galerii Zawodów](#). Ścieżkę kariery edukacyjno-zawodową, prowadzącą Cię do ukształtowania siebie jako osoby dojrzałej i przedsiębiorczej, autora i twórcę swojego życia, stwórz za pomocą [Planera Kariery](#).

ETAP III – BADANIA KOMPETENCJI PRZEDSIĘBIORCZYCH

W tej części raportu przedstawione jest porównanie wyników Twoich kolejnych badań kompetencji przedsiębiorczych. Są to wyniki realizacji trzeciego etapu gry diagnostycznej.

Wynik badań kompetencji przedsiębiorczych wizualizowane są za pomocą wykresów pokazujących rozkłady Twoich predyspozycji w czasie w 15 wymiarach.

Twoje wyniki przedstawiane są na wykresach za pomocą wypełnianych kolorem komórek **1**. Im więcej komórek jest wypełnionych **2** w danym wymiarze tym wyższe są Twoje kompetencje z nim związane.

Uwaga!

Aby zapoznać się z opisem wymiarów III ETAPU badania zapoznaj się z raportem z pojedynczego badania oraz przeczytaj rozdział 2.5.1 Raport z badania.

To naturalne, że Twoje kompetencje związane z predyspozycjami zawodowymi z upływem czasu się zmieniają. Wraz ze zdobywanym doświadczeniem, umiejętnościami, wiedzą, podnosisz je i uzyskujesz w czynnościach z nimi związanych dużą biegłość. Obserwuj rozwój swoich predyspozycji i staraj się je stale wzmacniać. W przypadku gdy, Twoje kompetencje maleją, zastanów się dlaczego się tak dzieje i co możesz zrobić, żeby je podnieść. Skoncentruj się zwłaszcza na rozwoju predyspozycji kluczowych dla realizacji Twoich planów edukacyjnych i zawodowych. Zawodu(ów), w których będziesz mógł/mogła korzystać ze swoich predyspozycji szukaj w [Galerii Zawodów](#). Ścieżkę kariery edukacyjno-zawodową, prowadzącą Cię do ukształtowania siebie jako osoby dojrzałej i przedsiębiorczej, autora i twórcę swojego życia, stwórz za pomocą [Planera Kariery](#).

2.6 Galeria Zawodów

2.6.1 O Galerii Zawodów

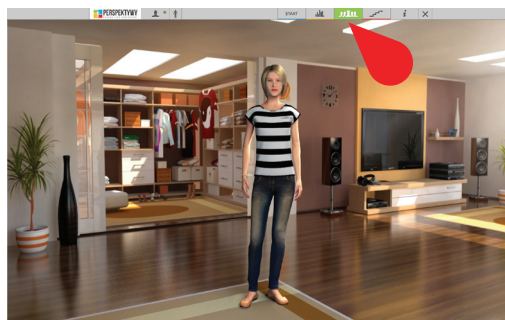
W **Galerii Zawodów** znajdziesz informacje o:

- 194 **Zawodach Szkolnictwa Zawodowego** tj. zawodach, w których kształcenie odbywa się w technikach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach policealnych oraz w ramach Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych.
- 132 **Grupach Zawodów** tj. zawierających podobne do siebie zawody, do których przyporządkowano wszystkie zawody z aktualnej Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS).
- 256 **Kwalifikacji Zawodowych** tj. kwalifikacjach nabywanych w ramach szkolnictwa zawodowego umożliwiających wykonywanie określonych zawodów. W celu wykonywania wybranego zawodu wymagane jest posiadanie od 1 do 3 kwalifikacji.

Galeria Zawodów pomoże ci:

- Dowiedzieć się na czym polega praca w zawodzie, który cię interesuje, lub do którego wykonywania masz predyspozycje.
- Dowiedzieć się jakie kwalifikacje musisz uzyskać, żeby wykonywać określony zawód.
- Dokonać wyboru zawodu i ścieżki kształcenia.

W celu uruchomienia **Galerii Zawodów** kliknij znajdujący się na górnej belce aplikacji przycisk **Galeria Zawodów**.

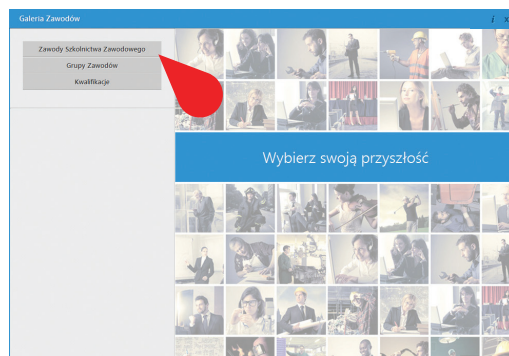

2.6.2 Zawody Szkolnictwa Zawodowego

W celu skorzystania z galerii **Zawodów Szkolnictwa Zawodowego** wejdź do tej zakładki Galerii Zawodów, wyszukaj interesujące Cię zawody, a następnie zapoznaj się z kartami zawierającymi opisy zawodów, zdjęcia i filmy o zawodach.

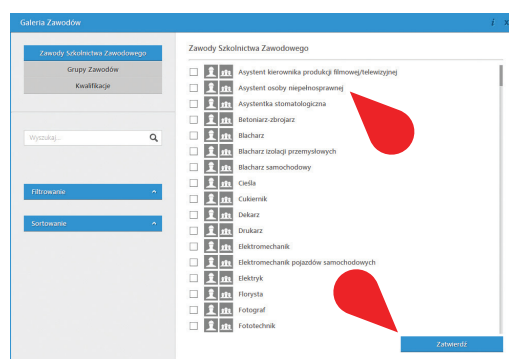
Krok 1

W oknie **Galerii Zawodów** kliknij na zakładkę **Zawody Szkolnictwa Zawodowego**.

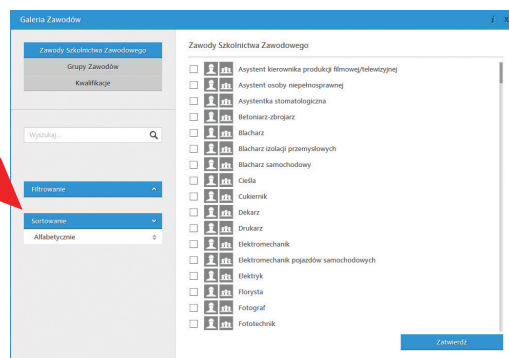
Krok 2

Wybierz z listy interesujące Cię zawody, a następnie kliknij przycisk **Zatwierdź**.

Listę zawodów możesz posortować alfabetycznie - rosnąco lub malejąco.

W tym celu skorzystaj z funkcji **Sortowanie**.

Krok 3

Zapoznaj się z treścią Karty Zawodu zawierającej:

- 1 opis pierwszego z wybranych zawodów
- 2 zdjęcia ilustrujące zawód
- 3 film o zawodzie

Aby obejrzeć film kliknij na ikonkę **play**.

Aby powrócić do oglądania zdjęć kliknij na ikonkę **aparatu**, a następnie przewijaj zdjęcia przy pomocy strzałek.

Krok 4

Aby obejrzeć Karty kolejnych wybranych zawodów kliknij na przycisk **Poprzednia** lub **Następna**.

Dodatkowe opcje Karty Zawodu

Aby zapisać Kartę Zawodu w formie dokumentu PDF, kliknij na przycisk **Zapisz**.

W celu wydrukowania Karty Zawodu kliknij na przycisk **Drukuj**.

W celu powrotu do zakładki **Zawodów Szkolnictwa Zawodowego** kliknij przycisk **Strona Główna Galerii Zawodów**.

Wyszukiwarka

Przy obsłudze galerii **Zawodów Szkolnictwa Zawodowego** możesz skorzystać z Wyszukiwarki zawodów.

W celu wyszukania zawodu wpisz do Wyszukiwarki nazwę lub człon nazwy poszukiwanego zawodu.

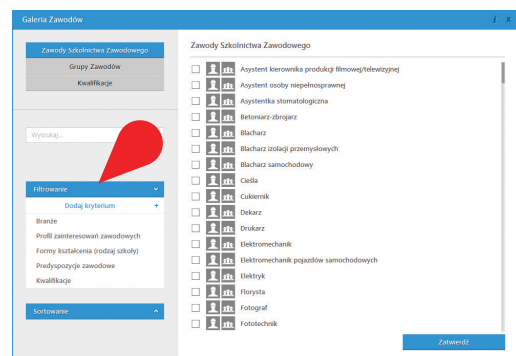
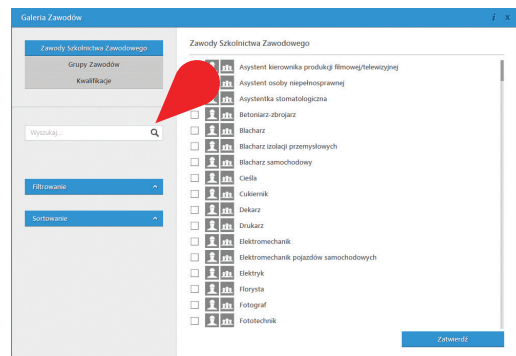
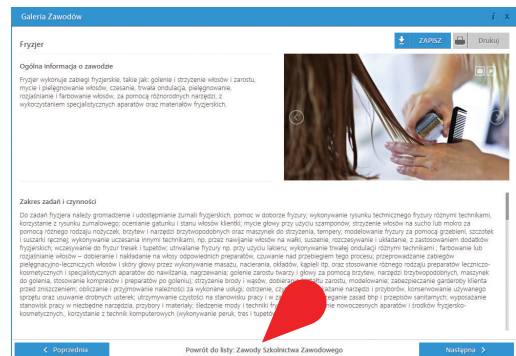
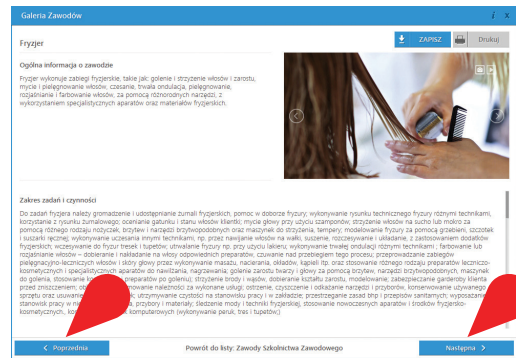
Filtrowanie

Przy wyszukiwaniu interesujących Cię zawodów możesz skorzystać z **Filtrowania** zawodów wg wybranego przez Ciebie kryterium. Dzięki tej możliwości możesz odnaleźć np. zawody w interesującej Cię branży, zawody zgodne z Twoim profilem zainteresowań czy zawody, do których wykonywania masz predyspozycje.

Krok 1

Kliknij na przycisk **Filtrowanie**, a następnie wybierz jedno z dostępnych głównych kryteriów filtrowania:

- **Profil zainteresowań zawodowych** – wg modelu badania zainteresowań zawodowych w Grze Diagnostycznej.

Uwaga!

Aby dowiedzieć się jaki jest Twój profil zainteresowań zawodowych skorzystaj z pierwszej części Gry Diagnostycznej, a następnie zapoznaj się z raportem z badania.

- **Formy kształcenia** (rodzaj szkoły) – wg rodzaju szkół kształcących w zawodach szkolnictwa zawodowego.

- **Predyspozycje zawodowe** – wg modelu badania predyspozycji zawodowych w Grze Diagnostycznej.

Uwaga!

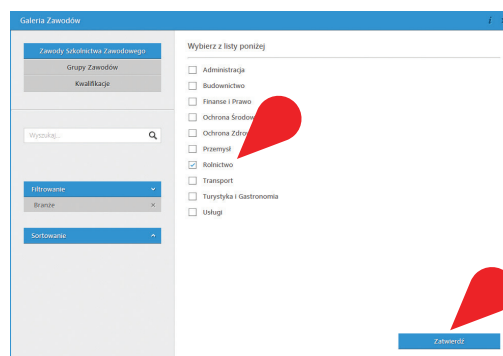
Aby dowiedzieć się jaki jest Twój profil predyspozycji zawodowych skorzystaj z drugiej części Gry Diagnostycznej, a następnie zapoznaj się z raportem z badania.

- **Kwalifikacje** – wg kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) niezbędnych do wykonywania zawodów.

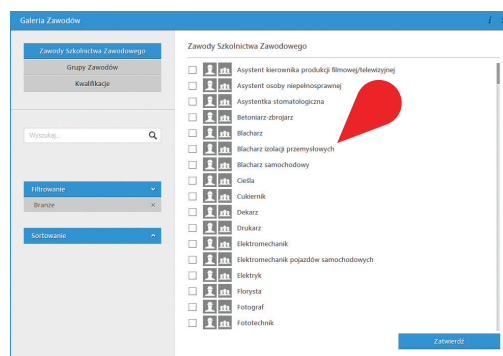
- **Branże** – wg sektorów działalności zawodowej.

Krok 2

Po wybraniu głównego kryterium filtrowania wybierz szczegółowe kryterium filtrowania i kliknij przycisk **Zatwierdź**.

W rezultacie uzyskasz listę zawodów spełniających wybrane przez siebie kryteria filtrowania.

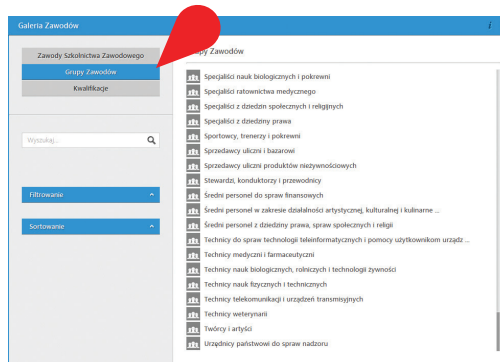

2.6.3 Grupy zawodów

Grupy Zawodów to grupy zawierające podobne do siebie zawody, do których przyporządkowano wszystkie zawody z aktualnej Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS). W grupach zawodów znajdziesz zatem wszystkie zawody również te spoza listy zawodów szkolnictwa zawodowego. W celu skorzystania z galerii **Grup Zawodów** wejdź do tej zakładki Galerii Zawodów, wyszukaj interesujące Cię grupy zawodów, a następnie zapoznaj się z kartami zawierającymi opisy grup zawodów.

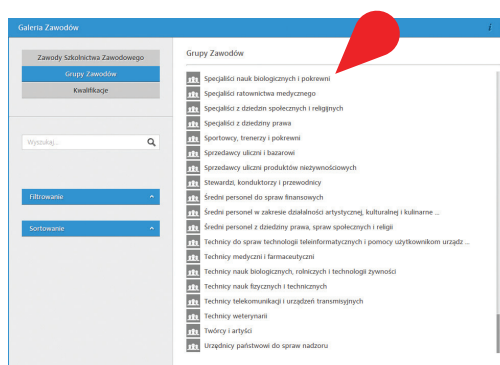
Krok 1

W oknie **Galerii Zawodów** kliknij na zakładkę **Grupy Zawodów**.

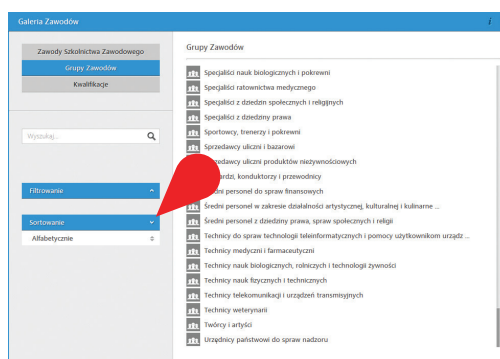

Krok 2

Wybierz z listy interesującą Cię grupę zawodów. Kliknij na wybraną grupę zawodów.

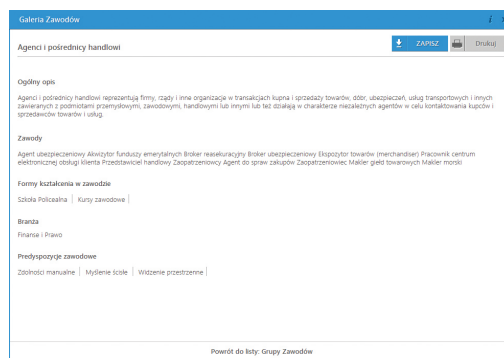
Listę grup zawodów możesz posortować alfabetycznie - rosnąco lub malejąco. W tym celu skorzystaj z funkcji **Sortowanie**.

Krok 3

Zapoznaj się z treścią Karty Grupy Zawodu zawierającej opis wybranej przez Ciebie Grupy Zawodów.

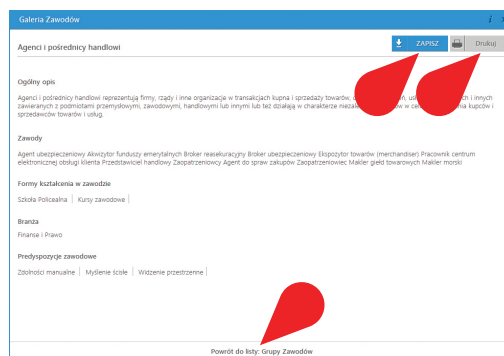

Dodatkowe opcje Karty Grupy Zawodów

Aby zapisać Kartę Grupy Zawodu w formie dokumentu PDF, kliknij na przycisk **Zapisz**.

W celu wydrukowania Karty Grupy Zawodu kliknij na przycisk **Drukuj**.

W celu powrotu do zakładki **Grup Zawodów** kliknij przycisk **Strona Główna Galerii Grup Zawodów**.

Filtrowanie

Przy wyszukiwaniu interesujących Cię grup zawodów możesz skorzystać z **Filtrowania** zawodów wg wybranego przez Ciebie kryterium. Dzięki tej możliwości możesz odnaleźć np. zawody w interesującej Cię branży, zawody zgodne z Twoim profilem zainteresowań czy zawody, do których wykonywania masz predyspozycje.

Krok 1

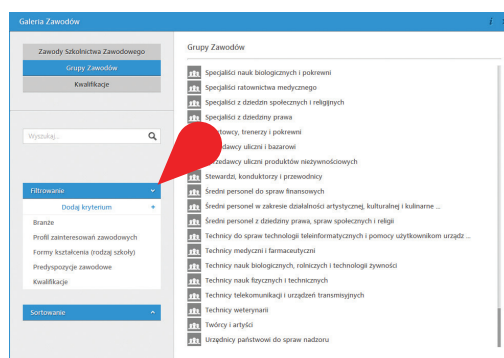
Kliknij na przycisk **Filtrowanie**, a następnie wybierz jedno z dostępnych głównych kryteriów filtrowania:

- Profil zainteresowań zawodowych** – wg modelu badania zainteresowań zawodowych w Grze Diagnostycznej.

Uwaga!

Aby dowiedzieć się jaki jest Twój profil zainteresowań zawodowych skorzystaj z pierwszej części Gry Diagnostycznej, a następnie zapoznaj się z raportem z badania.

- Formy kształcenia** (rodzaj szkoły) – wg rodzaju szkół kształcących w danych grupach zawodów szkolnictwa zawodowego.

- **Predyspozycje zawodowe** – wg modelu badania predyspozycji zawodowych w Grze Diagnostycznej.

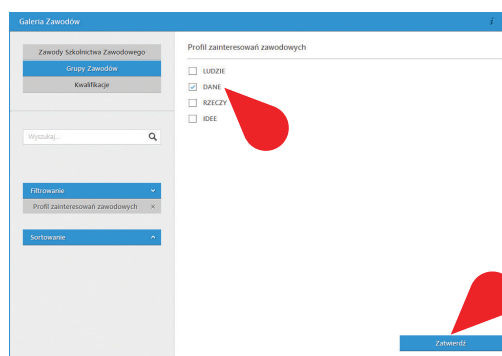
Uwaga!

Aby dowiedzieć się jaki jest Twój profil predyspozycji zawodowych skorzystaj z drugiej części Gry Diagnostycznej, a następnie zapoznaj się z raportem z badania.

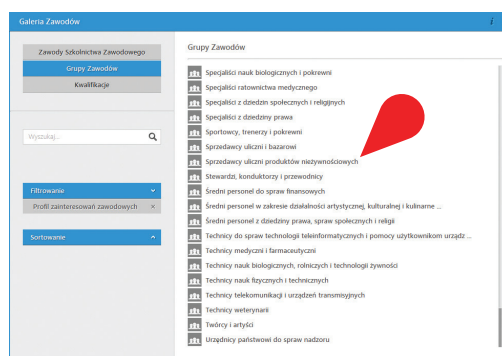
- **Branże** – wg sektorów działalności zawodowej.

Krok 2

Po wybraniu głównego kryterium filtrowania wybierz szczegółowe kryterium filtrowania i kliknij przycisk **Zatwierdź**.

W rezultacie uzyskasz listę Grup Zawodów spełniających wybrane przez siebie kryteria filtrowania.

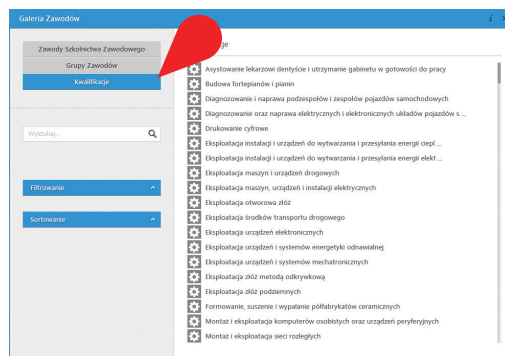
2.6.4 Kwalifikacje zawodowe

W celu skorzystania z galerii **Kwalifikacji Zawodowych** wejdź do tej zakładki Galerie Zawodów, wyszukaj interesujące Cię kwalifikacje, a następnie zapoznaj się z kartami zawierającymi opisy kwalifikacji.

Kwalifikacje zawodowe (wiedza i umiejętności) nabywane są w ramach szkolnictwa zawodowego i umożliwiają wykonywanie określonych zawodów. W celu wykonywania wybranego zawodu wymagane jest posiadanie od 1 do 3 kwalifikacji.

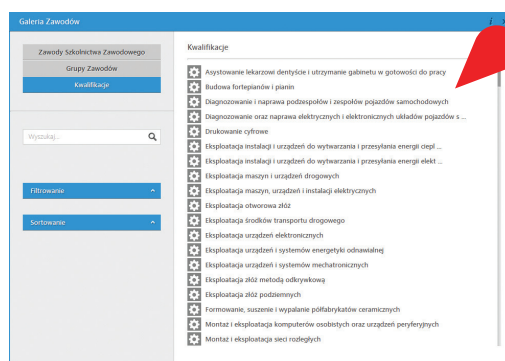
Krok 1

W oknie **Galerii Zawodów** Kliknij na zakładkę **Kwalifikacje**.

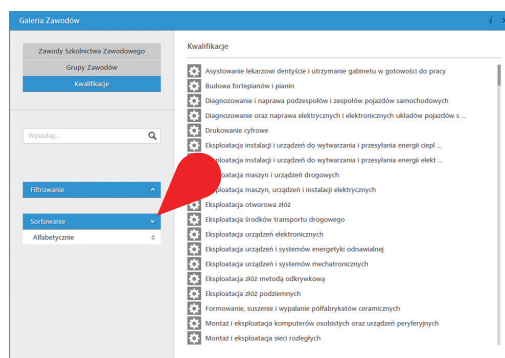

Krok 2

Wybierz z listy interesującą Cię kwalifikację. Kliknij na wybraną kwalifikację.

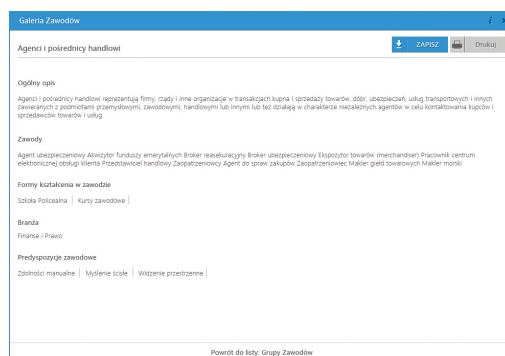

Listę kwalifikacji możesz posortować alfabetycznie - rosnąco lub malejąco. W tym celu skorzystaj z funkcji **Sortowanie**.

Krok 3

Zapoznaj się z treścią Karty Kwalifikacji zawierającej opis wybranej przez Ciebie kwalifikacji.

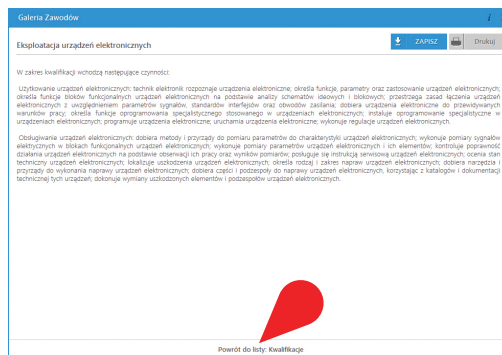

Dodatkowe opcje Karty Kwalifikacji

Aby zapisać Kartę Kwalifikacji w formie dokumentu PDF, kliknij na przycisk **Zapisz**.

W celu wydrukowania Karty Kwalifikacji kliknij na przycisk **Drukuj**.

W celu powrotu do zakładki **Kwalifikacji Zawodowych** kliknij przycisk **Strona Główna Kwalifikacji Zawodowych**.

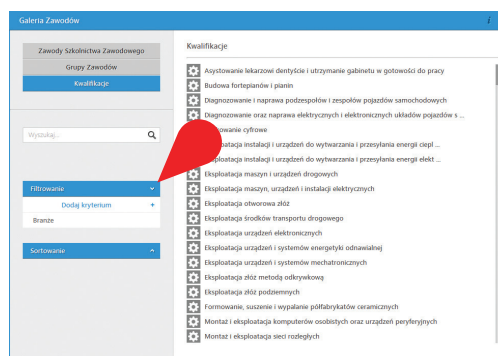
Filtrowanie

Przy wyszukiwaniu interesujących Cię kwalifikacji możesz skorzystać z **Filtrowania** kwalifikacji wg wybranego przez Ciebie kryterium. Dzięki tej możliwości możesz odnaleźć np. kwalifikacje potrzebne w interesującej Cię branży.

Krok 1

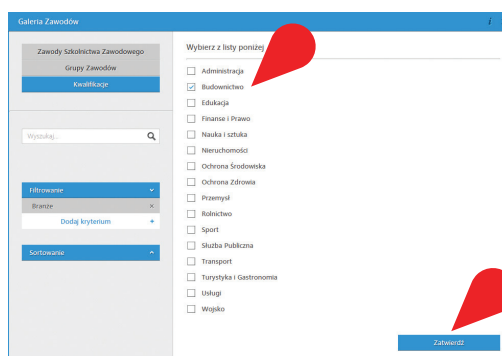
Kliknij na przycisk **Filtrowanie**, a następnie wybierz dostępne kryterium filtrowania:

- **Branże** – wg sektorów działalności zawodowej.

Krok 2

Po wybraniu głównego kryterium filtrowania wybierz szczegółowe kryterium filtrowania i kliknij przycisk **Zatwierdź**.

W rezultacie uzyskasz listę kwalifikacji spełniających wybrane przez siebie kryteria filtrowania.

The screenshot displays the 'Galeria Zawodów' (Job Gallery) interface. On the left, there are filters for 'Zawody' (Professions) and 'Kwalifikacje' (Qualifications). The 'Zawody' filter is set to 'Szkolnictwo Zawodowe' (Vocational Education) and 'Główny Zawód' (Main Profession). The 'Kwalifikacje' filter is set to 'Kwalifikacje' (Qualifications). Below these filters, there is a search bar labeled 'Wyszukaj...' and a list of filters including 'Filtrowanie' (Filtering), 'Branża' (Industry), 'Dodaj kryterium' (Add criterion), and 'Sortowanie' (Sorting). The main area shows a list of professions with their corresponding qualifications. A red arrow points to the top right corner of the interface.

Zawody	Kwalifikacje
Szkolnictwo Zawodowe	Asystowanie lekarzowi dentystyce i utrzymanie gabinetu w gotowości do pracy
Główny Zawód	Audytowa kontrolowanie i planie
Kwalifikacje	Diagnostowanie i naprawa podwozi pojazdów i zespołów pojazdów samochodowych
	Diagnostowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów s...
	Drukowanie cyfrowe
	Eksploatacja instalacji i urządzeń do wytwarzania i przesyłania energii ciepl...
	Eksploatacja instalacji i urządzeń do wytwarzania i przesyłania energii elekt...
	Eksploatacja maszyn i urządzeń drogowych
	Eksploatacja maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych
	Eksploatacja otworowa złóż
	Eksploatacja środków transportu drogowego
	Eksploatacja urządzeń elektronicznych
	Eksploatacja urządzeń i systemów energetyki odnawialnej
	Eksploatacja urządzeń i systemów mechatronicznych
	Eksploatacja złóż metodą odkrywkową
	Eksploatacja złóż podziemnych
	Formowanie, suszenie i wypalanie półfabrykatów ceramicznych
	Montaż i eksploatacja komputerów osobistych oraz urządzeń peryferyjnych
	Montaż i eksploatacja sieci rolegowych

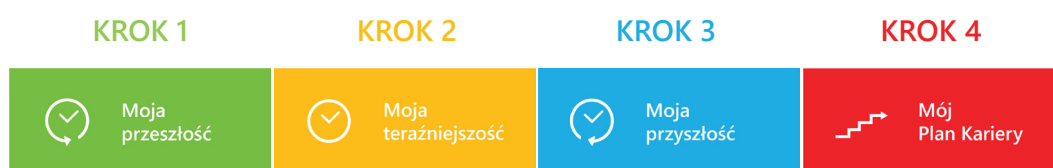
2.7 Planer Kariery

2.7.1 O Planerze Kariery

Planer Kariery pomoże Ci stworzyć i zrealizować plan kariery edukacyjno-zawodowej.

Korzystanie z Planera Kariery odbywa się w 4 krokach, w trakcie których:

1. przeanalizujesz swoje doświadczenia z dzieciństwa
2. opisziesz swoje obecne zainteresowania
3. wybierzesz interesujący Cię zawód lub zawody
4. stworzysz plan swojej kariery edukacyjno-zawodowej i będziesz zarządzać jego realizacją

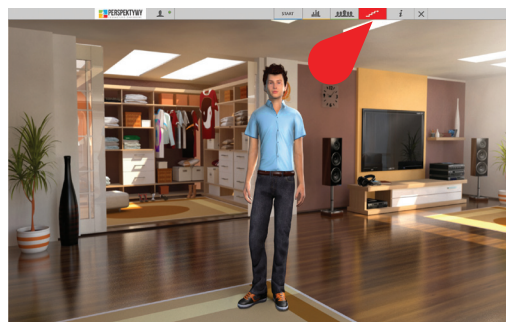

W jaki sposób pracować z Planerem Kariery?

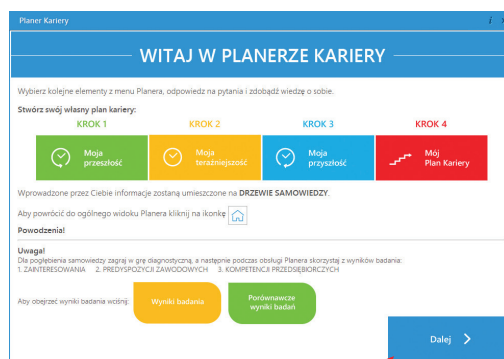
- Przejdź kolejno przez wszystkie kroki korzystania z Planera postępując zgodnie z instrukcjami.
- Jeśli masz już wybrany zawód, który w przyszłości chcesz wykonywać, możesz zacząć korzystanie z Planera od wpisania wybranego już zawodu w Kroku 3, a następnie przejść do tworzenia planu kariery w Kroku 4. Pamiętaj jednak, że warto przejść również Kroki 1 i 2, żeby upewnić się, czy wybrany przez Ciebie zawód jest zgodny z Twoimi zainteresowaniami i preferencjami.
- Wybór zawodu w Kroku 3 warto połączyć z przejściem Gry diagnostycznej w celu zbadania czy dany zawód jest zgodny z Twoimi zainteresowaniami i predyspozycjami zawodowymi.
- Wybór zawodu w Kroku 3 warto połączyć z korzystaniem z Galerii Zawodów, w której możesz zapoznać się z realiami pracy w różnych zawodach i zastanowić się nad tym jaka praca będzie dla Ciebie najlepsza.
- W miejscach przeznaczonych na notatki, zapisuj swoje przemyślenia i refleksje. Poświęć chwilę na refleksję i zastanowienie się nad sobą. Im pełniej i szczerzej odpowiesz na pytania, tym bardziej świadomie będziesz mógł(a) podejmować decyzje związane z dalszym kierunkiem kształcenia, a Twoje wybory edukacyjne i zawodowe będą lepiej odpowiadały Twoim rzeczywistym potrzebom.
- Zglądaj do Planera kilka razy w tygodniu. Sprawdzaj realizację planu, dodawaj nowe działania, weryfikuj cele.
- Stale pracuj nad swoją przedsiębiorczością. Pamiętaj, że kompetencje przedsiębiorcze przydatne są w każdym zawodzie. Pomogą Ci odnieść sukces.
- Zaczynaj planowanie i realizowanie planu od prostych, łatwych do wykonania zadań. Ciesz się z każdego, nawet najmniejszego, sukcesu. Stopniowo stawiaj przed sobą coraz bardziej ambitne wyzwania. Pamiętaj, że nawet najdłuższa droga zaczyna się od pierwszego kroku.

W celu uruchomienia **Planera Kariery** kliknij znajdujący się na górnej belce aplikacji przycisk **Planer Kariery**.

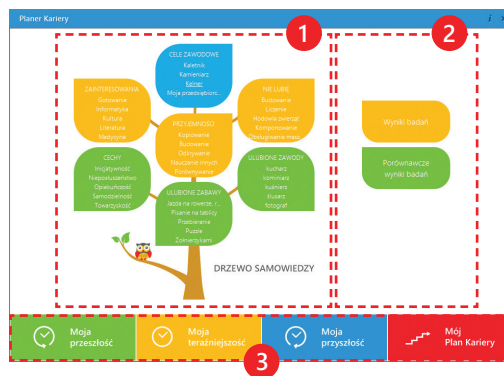
Po otwarciu okna powitalnego zapoznaj się z instrukcją i kliknij przycisk **Dalej**.

Główny ekran Planera Kariery

Ekran główny planera składa się z:

- 1 Drzewa Samowiedzy
- 2 Skrótów do wyników badań przeprowadzonych za pomocą Gry diagnostycznej
- 3 Menu z przyciskami do kolejnych etapów korzystania z planera

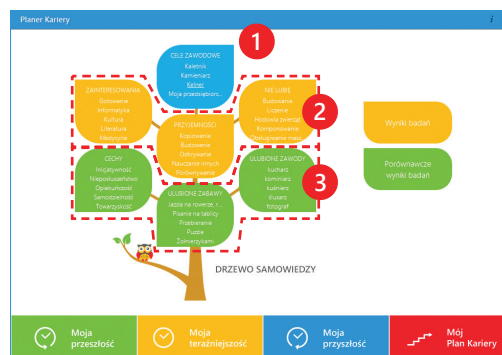

Drzewo Samowiedzy

Na **Drzewie Samowiedzy** przedstawiane są najważniejsze informacje wpisywane przez Ciebie w kolejnych krokach Planera Kariery.

Drzewo ma 3 poziomy oznaczone kolorami zgodnymi z oznaczeniem kolorystycznym kolejnych kroków planera:

- 1 Niebieskie pole dotyczy Twoich planów na przyszłość
- 2 Żółte pola dotyczą opisu teraźniejszości
- 3 Zielone pola dotyczą opisu doświadczeń z przeszłości

Wynik Gry diagnostycznej

Przy pracy z planerem korzystaj z wyników badań prowadzonych za pomocą Gry diagnostycznej.

- 1 W celu skorzystania ze swoich wyników badania zrealizowanego za pomocą Gry diagnostycznej kliknij pole **Wyniki Badań**. Otrzymasz dostęp do raportu z wynikami badania zainteresowań zawodowych, predyspozycji zawodowych oraz kompetencji przedsiębiorczych. Wyniki badań ułatwią Ci sprecyzowanie swoich planów na przyszłość. Jeśli nie zrobiłeś(aś) jeszcze badania możesz to teraz uczynić.
- 2 W celu skorzystania z raportu porównawczego zawierającego zestawienie wyników kilku przeprowadzonych przez Ciebie badań kliknij **Porównawcze wyniki badań**. Dzięki raportowi porównawczemu zobaczysz w jaki sposób, wraz z upływem czasu, zmieniały się Twoje zainteresowania oraz rozwijały kompetencje.

Uwaga!

Porównawcze wyniki badania są widoczne i dostępne w Planerze Kariery jedynie wtedy, gdy zrobiłeś(aś) w przeszłości co najmniej dwa badania, których wyniki można ze sobą zestawić i porównać.

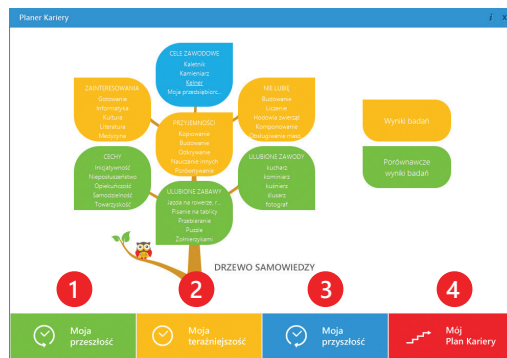

Menu z etapami Planera

Aby wypełnić zakładki poszczególnych kroków **Planera Kariery** kliknij na wybrane pole etapu:

- 1 **Moja przeszłość**
- 2 **Moja teraźniejszość**
- 3 **Moja przyszłość**
- 4 **Mój Plan Kariery**

Jeśli dopiero zaczynasz pracę z Planerem zacznij od kliknięcia na pole **Moja przeszłość**.

Powrót do głównego ekranu Planera

Znajdując się na wewnętrznych ekranach **Planera Kariery**, możesz w każdej chwili powrócić do głównego ekranu planera klikając ikonkę **domek**.

The screenshot shows a table titled 'Twoje cechy w dzieciństwie' (Your traits in childhood). Below the title is the instruction: 'Zaznacz lub wpisz do 5 cech charakteryzujących Cię w dzieciństwie.' (Select or write up to 5 traits that characterize you in childhood). The table has 5 columns and 15 rows of traits. A red arrow points to a home icon in the top right corner.

Adaptacyjność	Aktywność	Autonomność	Bezpieczność	Emocjonalność
Delikatność	Dokładność	Dominowanie	Dyplomacja	Energiczność
Habilet	Prędkość	Komunikatywność	Konfliktowość	Kreatywność
Łagodność	Łagodność	Najemność	Naprawdę	Nadmierność
Odporność	Ochława	Opatrzność	Odbieranie	Ochława
Pomocność	Prokuratorstwo	Przewidywalność	Przebiegłość	Rozważność
Rozważność	Samozworność	Samozworność	Sposób	Sprawność
Sumienność	Szczerość	Słabość	Tęsknota	Szczerość
Ugodowość	Ugodowość	Ugodowość	Wiedza	Wzrost w siebie
Wardliwość	Wybuchowość	Wybuchowość	Związek	Współpraca
Przekonywalność				

Buttons at the bottom: < Cofnij, Moja przeszłość, Dalej >

2.7.2 Moja przeszłość

Naukowcy wykazali, że doświadczenia z dzieciństwa mają duży wpływ na przebieg przyszłej kariery zawodowej. W tej części Planera Kariery będziesz mógł/mogła sięgnąć do Twojej przeszłości i poszukać w niej doświadczeń i inspiracji do wyboru odpowiedniej drogi edukacyjno-zawodowej.

Krok 1

Żeby uruchomić 1 etap planera kliknij przycisk **Moja przeszłość**.

Krok 2

Zapoznaj się z wprowadzeniem do etapu i kliknij przycisk **Dalej**.

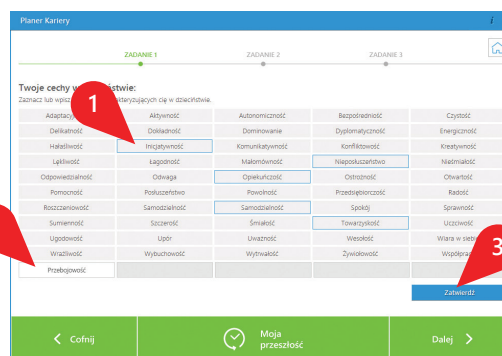
Krok 3

Wykonaj Zadanie 1. **Twoje cechy w dzieciństwie**.

Wybierz z listy **1** lub wpisz **2** do max 5 cech, które charakteryzowały Cię w dzieciństwie.

Możesz korygować swoje wybory odznaczając ponownym kliknięciem wybrane wcześniej cechy i zaznaczając inne cechy. Wpisane cechy możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

Aby zatwierdzić wybór cech kliknij na przycisk **Zatwierdź** **3**.

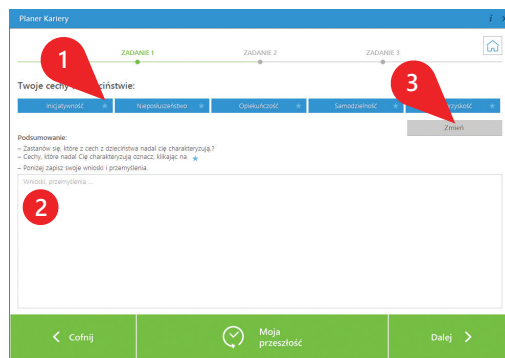

Krok 4

Podsumuj zadanie 1:

- 1 Aby oznaczyć cechy, które nadal Cię charakteryzują kliknij na ikonkę gwiazdka.
- 2 Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych cech np. jeśli Twoją cechą była i nadal jest cierpliwość, to warto rozważyć wybór zawodu, w którym posiadanie cierpliwości może być istotne.
- 3 Możesz skorygować swoje wybory cech klikając przycisk **Zmień**.

Krok 5

Aby przejść do Zadania nr 2 **Twoje ulubione zabawy w dzieciństwie** kliknij **Dalej**,

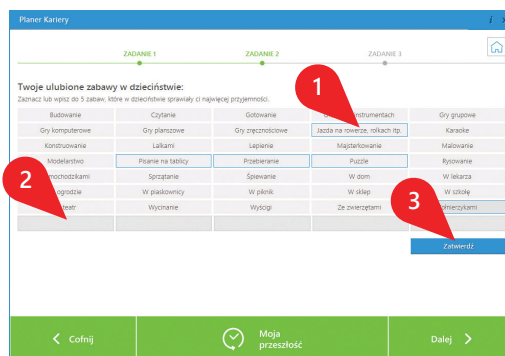
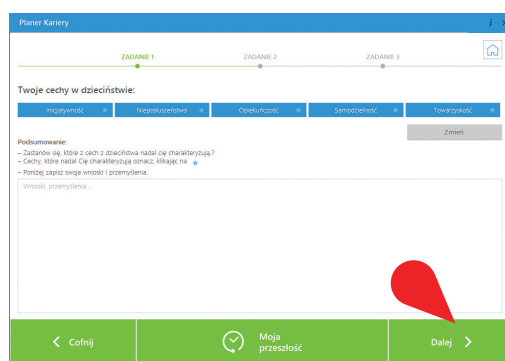
a następnie wykonaj zadanie.

Wybierz z listy lub wpisz do 5 zabaw, które w dzieciństwie **1** sprawiały **2** najwięcej radości i przyjemności.

Aby zatwierdzić wybór zabaw kliknij na przycisk **Zatwierdź**.

3

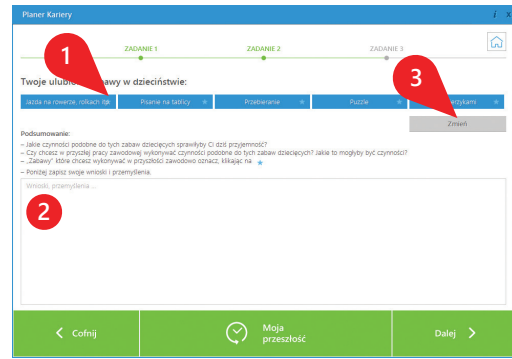
Możesz korygować swoje wybory odznaczając ponownym kliknięciem wybrane wcześniej zabawy i zaznaczając inne zabawy. Wpisane zabawy możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

Krok 6

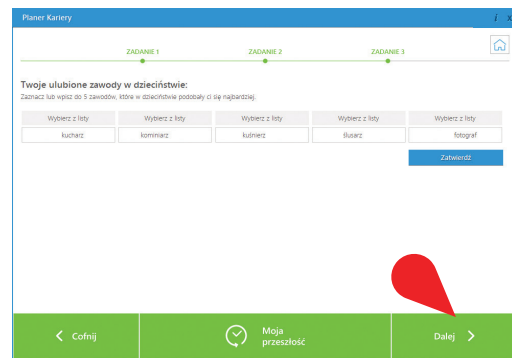
Podsumuj Zadanie 2:

- 1 Aby oznaczyć zabawy podobne do czynności, które chciał(a)byś wykonywać zawodowo kliknij na ikonkę gwiazdka.
- 2 Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych zabaw np. jeśli jedną z Twoich ulubionych zabaw było i jest nadal śpiewanie, to warto rozważyć wybór zawodu związanego bezpośrednio z tym upodobaniem np. wokalista, aktor lub pośrednio np. inżynier dźwięku lub stroiciel fortepianów. Zawody związane z Twoimi upodobaniami i ich opisy znajdziesz w [Galerii Zawodów](#) oraz w Internecie.
- 3 Możesz skorygować swoje wybory zabaw klikając przycisk **Zmień**.

Krok 7

Aby przejść do Zadania nr 3 **Twoje ulubione zawody w dzieciństwie** kliknij **Dalej**,

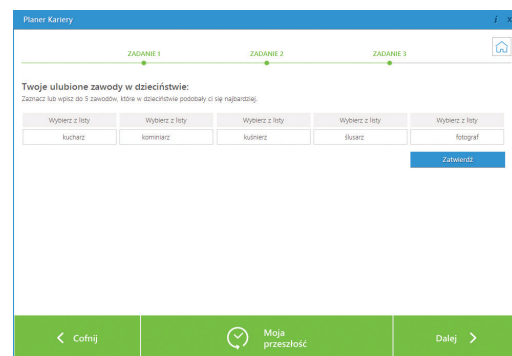

a następnie wykonaj zadanie.

Wybierz z listy **1** lub wpisz **2** do 5 zawodów, które w dzieciństwie podobały Ci się najbardziej.

Aby zatwierdzić wybór zawodów kliknij na przycisk **Zatwierdź** **3**.

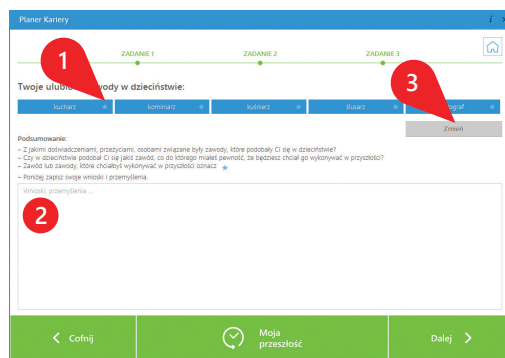
Możesz korygować swoje wybory wybierając z listy nowe zawody. Wpisane zawody możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

Krok 8

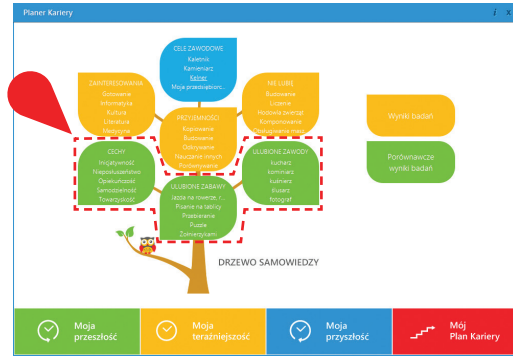
Podsumuj zadanie 3:

- 1 Aby oznaczyć zawody, które chciał(a)byś wykonywać w przyszłości kliknij na ikonkę gwiazdka.
- 2 Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych zawodów np. porównaj swoje cechy z dzieciństwa, ulubione zabawy i wybrane zawody. Czy są ze sobą powiązane? Jeśli tak, gdy np. podobała Ci się praca organisty, a w dzieciństwie lubiłeś słuchać muzyki i śpiewać, to może warto rozważyć pracę w zawodzie związanym z muzyką lub dźwiękiem. Zawody związane z Twoimi preferencjami i ich opisy znajdziesz w [Galerii Zawodów](#) oraz w Internecie.
- 3 Możesz skorygować swoje wybory zawodów klikając przycisk **Zmień**.

Drzewo Samowiedzy

Treści zaznaczone lub wpisywane przez Ciebie w 1 Etapie pracy z planerem **Moja przeszłość** widoczne są na **Drzewie Samowiedzy**.

Możesz je obejrzeć klikając na ikonkę **domek** 1.

Aby przejść do Etapu 2 pracy z planerem **Moja terażniejszość** kliknij przycisk **Dalej** 2.

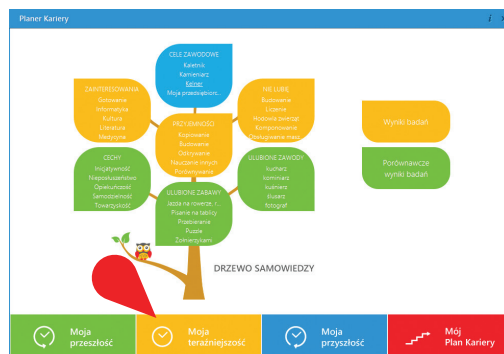

2.7.3 Moja terazniejszość

W tej części Planera Kariery przyjrzyj się swoim aktualnym doświadczeniom i wyciągniesz z nich wnioski. Pomoże Ci to w wyborze dalszego kierunku kształcenia i zawodu oraz zaplanowaniu swojej przyszłości.

Krok 1

Żeby uruchomić 2 etap planera kliknij przycisk **Moja terazniejszość**.

Krok 2

Zapoznaj się z wprowadzeniem do etapu i kliknij przycisk **Dalej**.

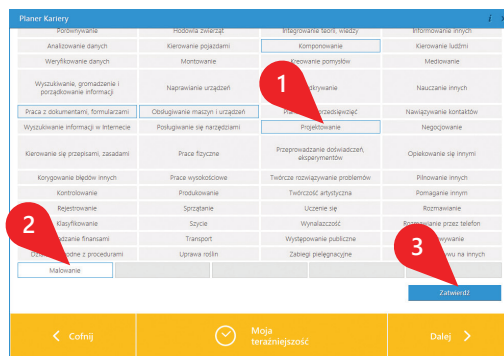
Krok 3

Wykonaj Zadanie 1 **Twoje zainteresowania**.

Wybierz z listy **1** lub wpisz **2** do 5 tematów, które obecnie najbardziej Cię interesują.

Możesz korygować swoje wybory odznaczając ponownym kliknięciem wybrane wcześniej zainteresowania i zaznaczając inne zainteresowania. Wpisane zainteresowania możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

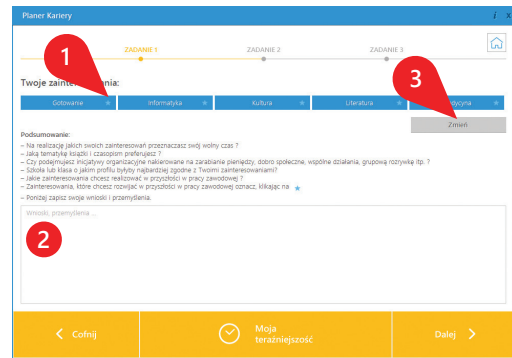
Aby zatwierdzić wybór zainteresowań kliknij na przycisk **Zatwierdź** **3**.

Krok 4

Podsumuj zadanie 1:

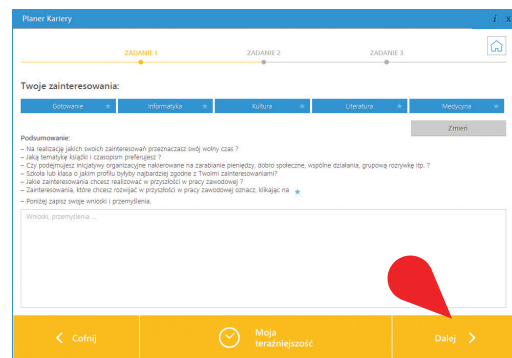
- 1 Aby oznaczyć zainteresowania, które chcesz rozwijać w przyszłości w pracy zawodowej kliknij na ikonkę **gwiazdka**.
- 2 Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych zainteresowań np. jeśli lubisz czytać książki i oglądać filmy o lekarzach może warto rozważyć wybór zawodu związanego z medycyną. Zawody związane z Twoimi preferencjami i ich opisy znajdziesz w **Galerii Zawodów** oraz w Internecie.
- 3 Możesz skorygować swoje wybory cech klikając przycisk **Zmień**.

Krok 5

Aby przejść do Zadania nr 2 **Czynności zawodowe, których wykonywanie sprawia Ci przyjemność** kliknij Dalej,

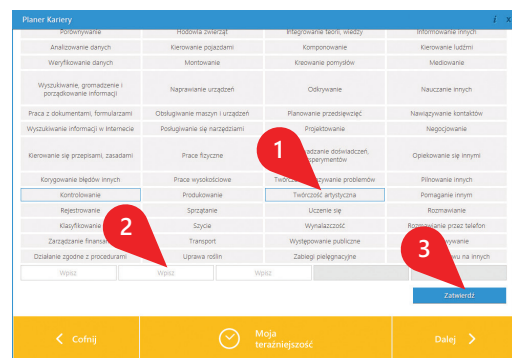
a następnie wykonaj zadanie.

Wybierz z listy **1** lub wpisz **2** do 5 czynności, które lubisz wykonywać.

Aby zatwierdzić wybór czynności kliknij na przycisk **Zatwierdź** **3**.

Możesz korygować swoje wybory odznaczając ponownym kliknięciem wybrane wcześniej czynności i zaznaczając inne czynności. Wpisane czynności możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

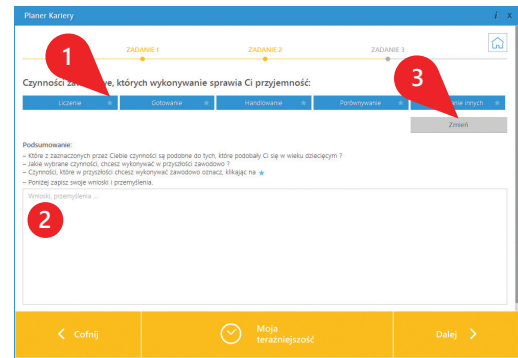

Krok 6

Podsumuj zadanie 1:

- 1 Aby oznaczyć czynności, które chcesz wykonywać w przyszłości zawodowo kliknij na ikonkę **gwiazdka**.
- 2 Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych czynności np. jeśli jedną z Twoich ulubionych czynności jest nawiązywanie kontaktów z ludźmi, to warto rozważyć wybór zawodu związanego z tym upodobaniem np. handlowiec, pracownik socjalny itp. Zawody związane z Twoimi upodobaniami i ich opisy znajdziesz w **Galerii Zawodów** oraz w Internecie.
- 3 Możesz skorygować swoje wybory czynności klikając przycisk **Zmień**.

Krok 7

Aby przejść do Zadania nr 2 **Czynności, których nie chcesz wykonywać zawodowo** kliknij **Dalej**,

a następnie wykonaj zadanie.

Wybierz z listy **1** lub wpisz **2** do 5 czynności, których nie lubisz i nie chcesz wykonywać zawodowo.

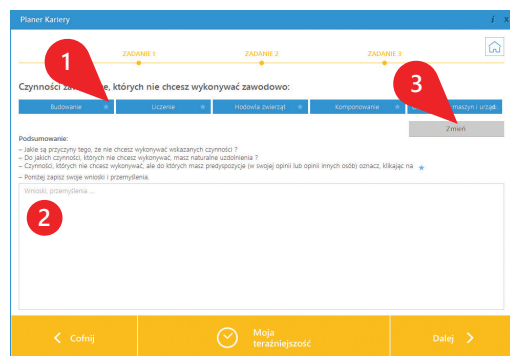
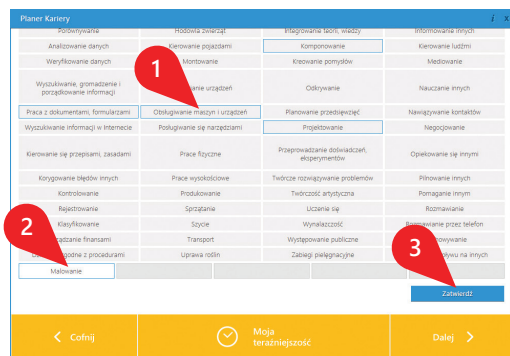
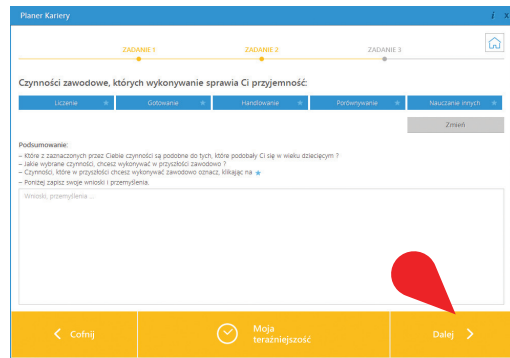
Aby zatwierdzić wybór czynności kliknij na przycisk **Zatwierdź** **3**.

Możesz korygować swoje wybory odznaczając ponownym kliknięciem wybrane wcześniej czynności i zaznaczając inne czynności. Wpisane czynności możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

Krok 8

Podsumuj zadanie 3:

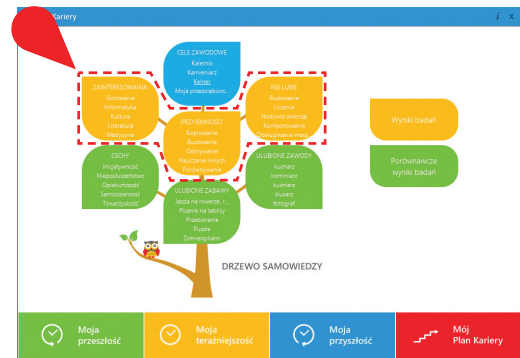
- 1** Aby oznaczyć czynności, które nie lubisz wykonywać, ale do których wykonywania masz predyspozycje kliknij na ikonkę **gwiazdka**.
- 2** Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych czynności np. zastanów się jakich czynności nie lubisz, bo nie masz do nich predyspozycji, a jakich czynności nie lubisz choć masz do nich predyspozycje. Rozważ pracę w zawodzie związanym z czynnościami, do których wykonywania masz predyspozycje. Najpierw jednak zastanów się jakie są prawdziwe przyczyny, z powodu których nie lubisz wykonywać wybranych czynności. Zastanów się też czego konkretnie nie lubisz w wybranych czynnościach np. nie lubisz w sprzedaży tego, że niektórzy klienci są niemili. Szczera refleksja pomoże Ci lepiej poznać siebie, zaakceptować słabsze strony i przezwyciężyć zahamowania.
- 3** Możesz skorygować swoje wybory czynności klikając przycisk **Zmień**.

Drzewo Samowiedzy

Treści zaznaczone lub wpisywane przez Ciebie w 1 Etapie pracy z planerem **Moja terażniejszość** widoczne są na **Drzewie Samowiedzy**.

Możesz je obejrzeć klikając na ikonkę **domek** 1.

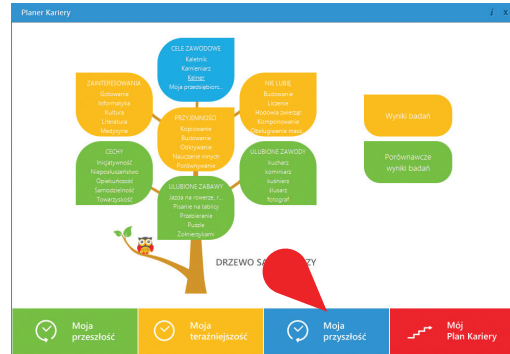
Aby przejść do Etapu 2 pracy z planerem **Moja przyszłość** kliknij przycisk **Dalej** 2.

2.7.4 Moja przyszłość

W tej części Planera Kariery, w oparciu o wiedzę o sobie, wybierz zawód lub zawody, które chciał(a)byś w przyszłości wykonywać. Przed dokonaniem wyboru przeanalizuj wyniki Gry diagnostycznej. Jeżeli nie ukończyłeś(aś) jeszcze gry skorzystaj z tej możliwości i powiększ swoją samowiedzę.

Krok 1

Żeby uruchomić 3 etap planera kliknij przycisk **Moja przyszłość**.

Krok 2

Zapoznaj się z wprowadzeniem do etapu i kliknij przycisk **Dalej**.

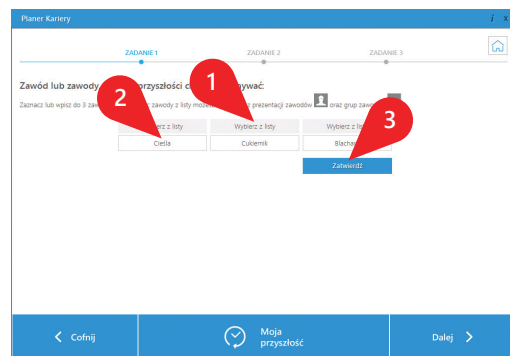
Krok 3

Wykonaj Zadanie 1. **Zawód lub zawody, które w przyszłości chcesz wykonywać**.

Wybierz z listy **1** lub wpisz **2** do 3 zawodów, które chcesz w przyszłości wykonywać.

Możesz korygować swoje wybory odznaczając ponownym kliknięciem wybrane wcześniej zawody i wybierając inne. Wpisane zawody możesz usuwać lub korygować klawiszami *backspace* lub *delete*.

Aby zatwierdzić wybór zawodów kliknij na przycisk **Zatwierdź** **3**.

Wybór zawodu z listy

Po kliknięciu pola **Wybierz z listy** otrzymasz listę 2264 zawodów znajdujących się w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności. W celu wybrania zawodu znajdź go na liście i kliknij na jego **nazwę**.

Uwaga!

Więcej informacji nt. obsługi listy zawodów, kart zawodów i grup zawodów znajdziesz w części *Poradnika/Pomocy poświęconej **Galerii Zawodów***.

Karta Zawodu

Przy niektórych zawodach z listy zobaczysz ikonkę **człowiek w kasku**. Zawody te należą do listy **Zawodów Szkolnictwa Zawodowego**.

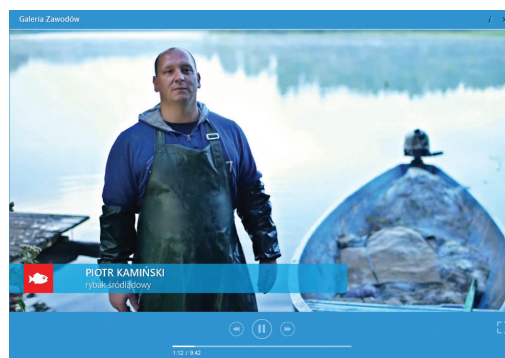
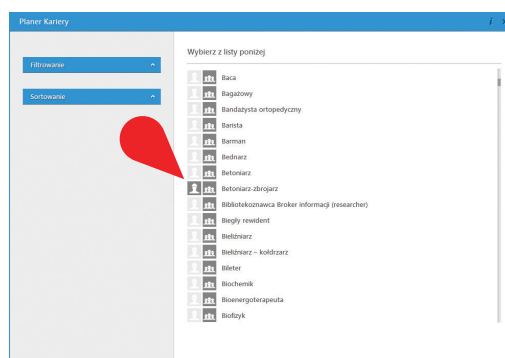
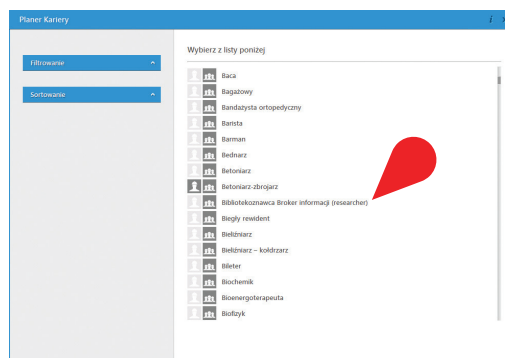
Klikając na ikonkę **człowiek w kasku** otworzysz **Kartę Zawodu**.

Karta Zawodu zawiera:

- 1 opis zawodu
- 2 zdjęcia ilustrujące zawód
- 3 film o zawodzie

Aby obejrzeć film kliknij na ikonkę **play**.

Aby powrócić do oglądania zdjęć kliknij na ikonkę **aparatu**, a następnie przewijaj zdjęcia przy pomocy strzałek.

Zamknij Kartę Zawodu klikając **Powrót do listy zawodów** **3**.

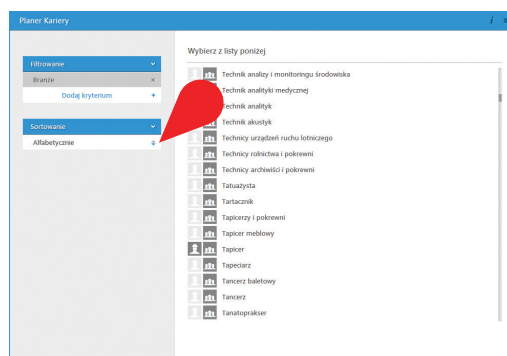
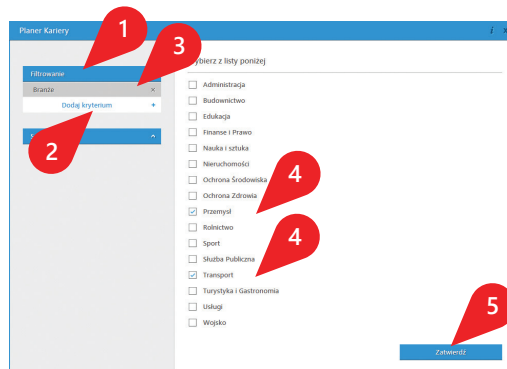
Wyszukiwarka

Przy obsłudze listy zawodów możesz skorzystać z filtru wyszukiwania i wyszukać zawody wg **branż**. W tym celu:

- 1 Kliknij na **filtrowanie**
- 2 Kliknij **dodaj kryterium +**
- 3 Wybierz kryterium **Branże**
- 4 Wybierz pożądane branże z listy
- 5 Zatwierdź wybór klikając **Zatwierdź**

W rezultacie uzyskasz listę zawodów spełniających wybrane przez Ciebie kryteria filtrowania.

Zawody możesz **posortować alfabetycznie** – od A do Ż lub od Ż do A.

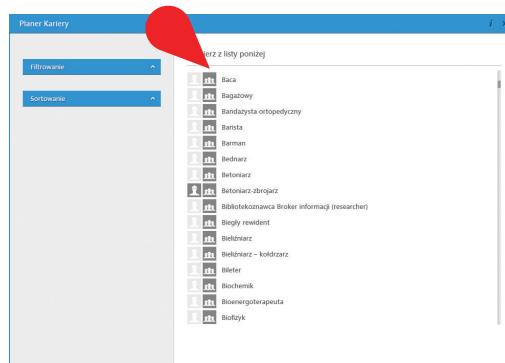

Karta grupy zawodów

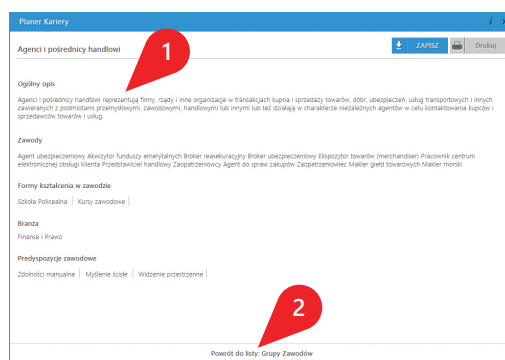
Przy wszystkich zawodach z listy zobaczysz ikonkę **trzech ludzi w kaskach**.

Klikając na ikonkę **trzech ludzi w kaskach** otworzysz **Kartę Grupy Zawodów** w skład, której wchodzi wybrany przez Ciebie zawód.

Karta grupy zawodów zawiera opis grupy zawodów **1**.

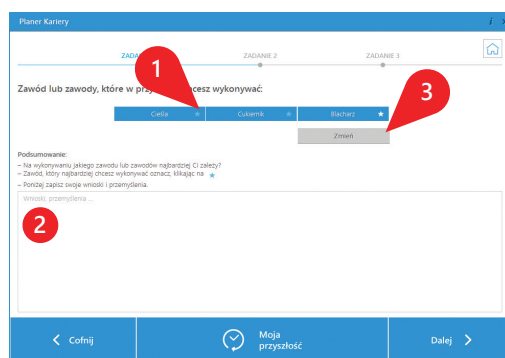
Zamknij Kartę Zawodu klikając na tekst **Powrót do listy zawodów** **2**.

Krok 3

Podsumuj Zadanie 1:

- 1** Aby oznaczyć zawód, który najbardziej chcesz wykonywać w przyszłości kliknij ikonkę **gwiazdka**.
- 2** Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wybranych zawodów np. uzasadnij swój wybór. Z jakiego powodu chcesz wykonywać dany zawód? Czy zawód ten jest zgodny z Twoimi zainteresowaniami, predyspozycjami, a może z tradycjami rodzinnymi lub wyborami kolegów, może cieszy się wysokim prestiżem lub wiąże się z wysokim wynagrodzeniem itp. Zawody związane z Twoimi preferencjami i ich opisy znajdziesz w **Galerii Zawodów** oraz w Internecie.
- 3** Możesz skorygować swoje wybory zawodów klikając przycisk **Zmień**.

Krok 4

Aby przejść do Zadania nr 2 **Charakterystyka zawodu lub zawodów, które w przyszłości chcesz wykonywać** kliknij **Dalej**,

a następnie wykonaj zadanie.

- 1 Wypisz cechy charakteru, umiejętności, kompetencje, które Twoim zdaniem powinna posiadać osoba wykonująca wybrany przez Ciebie zawód lub zawody.

Uwaga!

Po kliknięciu na ikonkę zobaczysz odpowiedzi dotyczące tego w jaki można scharakteryzować osobę wykonującą dany zawód.

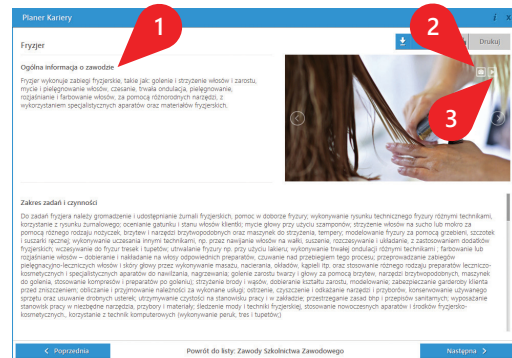
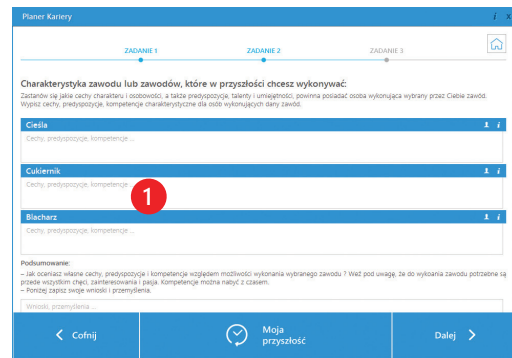
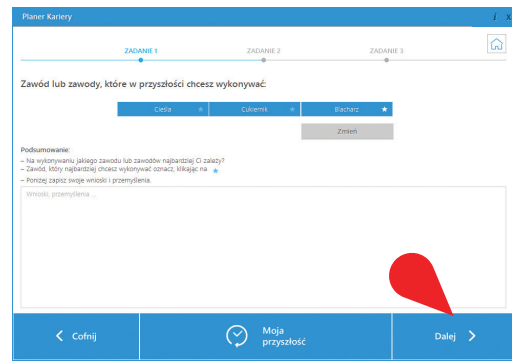
Jeśli wybrany przez Ciebie zawód jest zawodem z listy Zawodów Szkolnictwa Zawodowego, to na niebieskim pasku zobaczysz ikonkę **człowiek w kasku**. Kliknij na tę ikonkę, aby otworzyć Kartę Zawodu zawierającą:

- 1 opis zawodu
- 2 zdjęcia ilustrujące zawód
- 3 film o zawodzie

Aby obejrzeć film kliknij na ikonkę **play**.

Aby powrócić do oglądania zdjęć kliknij na ikonkę **aparatu**, a następnie przewijaj zdjęcia przy pomocy strzałek.

Zamknij **Kartę Zawodu** klikając na tekst **Powrót do zadania**.

Krok 5

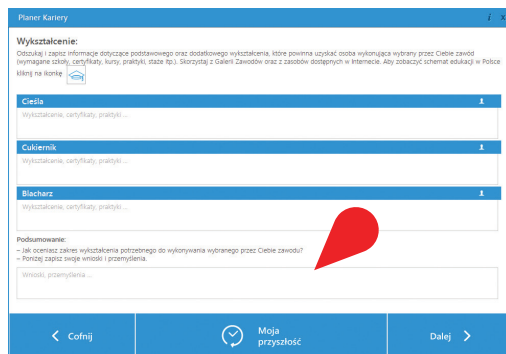
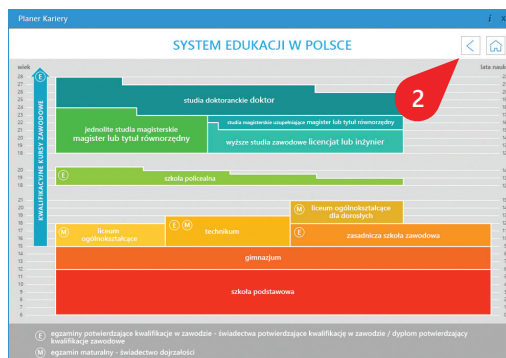
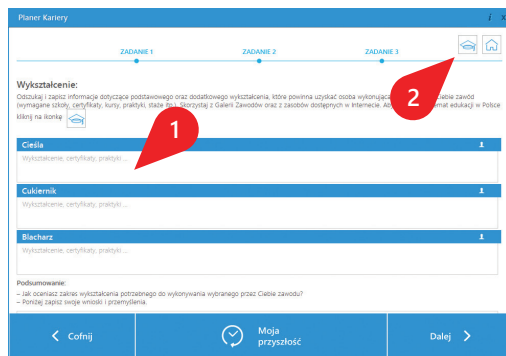
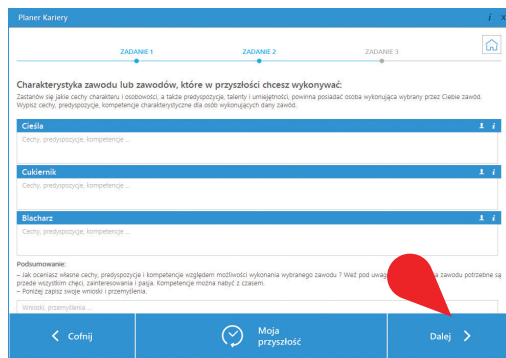
Aby przejść do Zadania nr 3 **Wykształcenie** kliknij **Dalej**,

a następnie wykonaj zadanie.

- 1 Odszukaj i zapisz informacje dotyczące podstawowego i dodatkowego wykształcenia, które powinna mieć osoba wykonująca wybrany przez Ciebie zawód (np. szkoły, certyfikaty, kursy, staże itp.). Skorzystaj też z **Galerii Zawodów** oraz z zasobów dostępnych w Internecie. Znajdź w Internecie konkretne miejsca (np. szkoły), w których możesz zdobyć potrzebne wykształcenie.

- 2 Aby obejrzeć schemat **SYSTEMU EDUKACJI W POLSCE** kliknij ikonkę **czapka studencka**.

Aby zamknąć schemat **SYSTEMU EDUKACJI W POLSCE** i powrócić do zadania kliknij ikonkę <.

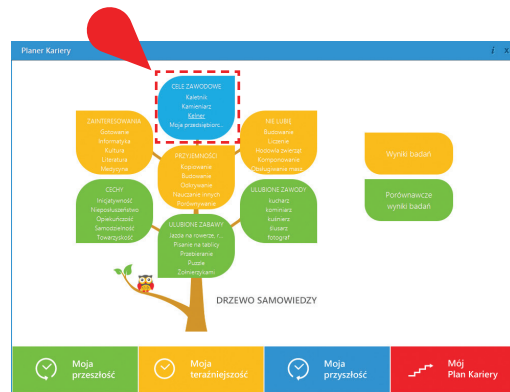

Krok 6

Podsumuj Zadanie 3. Zapisz swoje wnioski i przemyślenia nt. wykształcenia potrzebnego do pracy w wybranym przez ciebie zawodzie lub wybranych zawodach. Jak oceniasz swoje chęci i możliwości zdobycia przez Ciebie takiego wykształcenia? Z czym dla Ciebie wiąże się zdobycie wykształcenia w konkretnym wybranym przez Ciebie miejscu - w bliskiej okolicy, dalszej okolicy lub za granicą?

Drzewo Samowiedzy

Treści zaznaczone lub wpisywane przez Ciebie w 3 Etapie pracy z planerem **Moja przyszłość** widoczne są na **Drzewie Samowiedzy**.

Możesz je obejrzeć klikając na ikonkę **domek** 1.

Aby przejść do Etapu 2 pracy z planerem **Mój plan kariery** kliknij przycisk **Dalej** 2.

ZADANIE 1 ZADANIE 2 ZADANIE 3

Wykształcenie:
Dotyczy list i zapisz informacje dotyczące podstawowego oraz dodatkowego wykształcenia. Imię powinno uzyskać osoba wykonująca wybrany zawód.
Informacje: listy, certyfikaty, kursy, praktyki, staże itp. Skorzystaj z Galerii Zawodów oraz z zasobów dostępnych w Internecie. Aby zobaczyć więcej kliknij w ikonkę

Cielnia	Wykształcenie, certyfikaty, praktyki ...
Cukiernik	Wykształcenie, certyfikaty, praktyki ...
Blacharz	Wykształcenie, certyfikaty, praktyki ...

Podsumowanie:
Jak oceniasz zakres wykształcenia potrzebnego do wykonywania wybranego przez Ciebie zawodu?
-- Potnij zapisz moje wnioski i przemyślenia.

< Cofnij Moja przyszłość Dalej >

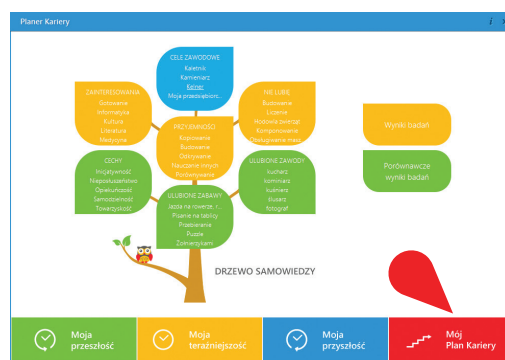
2.7.5 Plan Kariery

Plan Kariery pomoże Ci zaplanować i systematycznie realizować działania prowadzące do zdobycia i wykonywania wybranego zawodu oraz rozwijania własnej przedsiębiorczości.

- Zaczynj planowanie i realizowanie planu od prostych, łatwych do wykonania zadań. Ciesz się z każdego, nawet najmniejszego, sukcesu. Stopniowo stawiaj przed sobą coraz bardziej ambitne wyzwania. Pamiętaj, że nawet najdłuższa droga zaczyna się od pierwszego kroku
- Zglądaj do Planera kilka razy w tygodniu. Sprawdzaj realizację planu, dodawaj nowe działania, weryfikuj cele.
- Stale pracuj nad swoją przedsiębiorczością. Pamiętaj, że kompetencje przedsiębiorcze przydatne są w każdym zawodzie. Pomogą Ci odnieść sukces.

Krok 1

Żeby uruchomić 4 etap planera kliknij przycisk **Mój Plan Kariery**.

Krok 2

Zapoznaj się z wprowadzeniem do etapu i kliknij przycisk **Dalej**.

Krok 3

Zaplanuj swoją karierę wprowadzając działania do swojego **kalendارza działań**. Aby dodać działanie do kalendarza kliknij przycisk **Dodaj działanie +**

1.

Wprowadzone przez Ciebie **działania** będą widoczne na Twoim kalendarzu w ujęciu:

- 2 miesięcznym
- 3 tygodniowym
- 4 dziennym

Wprowadzone przez Ciebie **działania** ułożą się w **ścieżki edukacyjno-zawodowe** dostępne po kliknięciu w przycisk **Ścieżki edukacyjno-zawodowe** 5.

Będąc w zakładce **Ścieżki edukacyjno-zawodowe** również możesz wprowadzać **działania** jednocześnie do ścieżki i kalendarza działań. Aby to zrobić kliknij przycisk **Dodaj działanie +**.

Dodawanie działania rozpocznij od wyboru celu ścieżki edukacyjno-zawodowej.

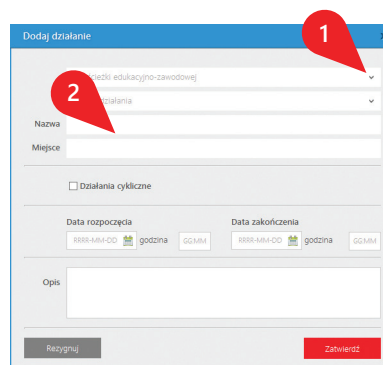
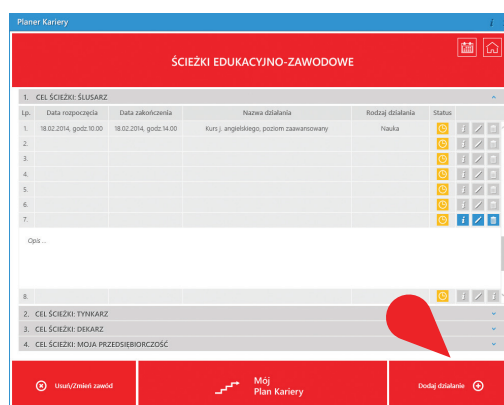
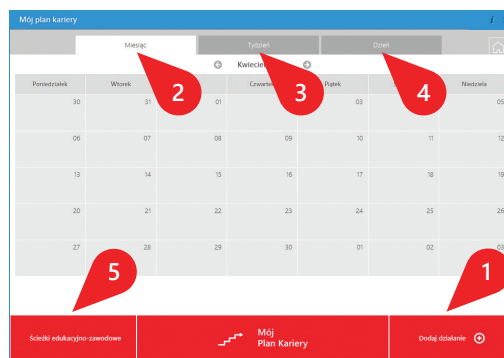
Kliknij w okienko **Cel ścieżki edukacyjno-zawodowej**, a następnie wybierz z listy jeden z dostępnych celów.

Na liście celów znajdziesz:

- **nazwy zawodów** dodanych przez Ciebie w etapie 3 planera **Moja przyszłość**
- dodatkowy cel **Moja przedsiębiorczość**, jako że kompetencje przedsiębiorcze potrzebne są w każdym zawodzie przyczyniając się do sukcesu zawodowego i życiowego

Uwaga!

Jeśli na liście celów znajdziesz tylko jeden cel **Moja przedsiębiorczość** przejdź do etapu 3 **Moja Przyszłość** i wybierz zawód lub zawody, które chcesz w przyszłości wykonywać. Możesz też oczywiście najpierw zaplanować działania służące rozwojowi Twojej przedsiębiorczości osobistej. W przypadku, gdy jesteś tym zainteresowany(a) za pomocą planera możesz zaplanować działania służące stworzeniu i prowadzeniu przedsiębiorstwa

lub innej inicjatywy przedsiębiorczej o charakterze gospodarczym, społecznym, naukowym, bądź artystycznym.

Kontynuuj dodawanie działania. Wybierz z rozwijalnej listy rodzaj dodawanego działania. Kliknij w okienko **Rodzaj działania** ①, a następnie wybierz z listy jeden z dostępnych rodzajów działań ②.

Uwaga!

Lista rodzajów działań może służyć Ci jako podpowiedź jakiego rodzaju działania możesz podejmować, by stworzyć swoją ścieżkę kariery edukacyjnej i osiągnąć obrany cel zawodowy.

Rodzaje działań zostały podzielone na 4 grupy wyodrębnione kolorystycznie:

Czerwone – działania praktyczne, np. praktyki, staże

Zielone – działania formalne, np. pozyskanie certyfikatu

Żółte – pozyskanie wiedzy w sposób niesformalizowany, np. przez czytanie książek, czasopism branżowych itp

Niebieskie – pozyskanie wiedzy w sposób sformalizowany, np. na kursach zawodowych lub w szkole

Lista rodzajów działań dostępnych dla celu **Moja Przedsiębiorczość** została poszerzona o działania służące rozwojowi przedsiębiorczości.

Podaj **nazwę** ① planowanego działania. Powinna być prosta, łatwa do zapamiętania i jasno określająca o co chodzi np. Rozmowa z cukiernikiem.

Wpisz także **miejsce** ②, w jakim będzie odbywało się działanie, np. Cukiernia Madagaskar ul. Truskawkowa 3 Maćkowo Górne.

Wprowadź **opis** działania zawierający istotne do realizacji działania treści np. *Dowiedzieć się na czym polega praca cukiernika, jakie trzeba spełnić warunki, żeby móc pracować w tym zawodzie, jakie trzeba mieć wykształcenie. Zapytać czy jest możliwość przyjęcia w tej cukierni na staż, albo letnie praktyki.*

Podaj **termin** działania.

Jeśli twoje działanie ma charakter cykliczny, powtarzający się w czasie np. polega na uczestnictwie w kursie wypieku ciast w każdy poniedziałek w godz. 17.00-18.30 zaznacz opcje **Działanie cykliczne** ①. Następnie wybierz z listy okres cyklu ②:

- codziennie
- co tydzień
- co miesiąc

Ustaw odpowiednio:

- dla opcji codziennie – godziny rozpoczęcia i zakończenia działania
- dla opcji co tydzień – dzień tygodnia i godzinę rozpoczęcia działania oraz dzień tygodnia i godzinę zakończenia działania
- dla opcji co miesiąc – dzień miesiąca i godzinę rozpoczęcia działania oraz dzień miesiąca i godzinę zakończenia działania

oraz datę rozpoczęcia i zakończenia działania.

Jeśli twoje działania mają charakter działań jednorazowych lub ciągłych ustaw **Datę i godzinę rozpoczęcia** działania oraz **Datę i godzinę zakończenia działania**.

W celu wprowadzenia daty kliknij na pole **Data rozpoczęcia** ① i wybierz **datę** ②, a następnie kliknij na pole z wyborem **godziny** ③ i określ dokładną **godzinę** ④ rozpoczęcia działania.

The screenshot shows the 'Dodaj działanie' form. The 'Działania cykliczne' checkbox is checked. A dropdown menu is set to 'Cykliczność'. Red callout 1 points to the 'Działania cykliczne' checkbox, and red callout 2 points to the 'Cykliczność' dropdown menu.

Three screenshots showing the configuration options for 'Działania cykliczne':

- Top: 'Działania cykliczne' checked, 'Codziennie' selected. Fields for 'Od godziny' and 'Do godziny' are visible.
- Middle: 'Działania cykliczne' checked, 'Co tydzień' selected. Fields for 'Dzień tygodnia' and 'Do dnia' are visible.
- Bottom: 'Działania cykliczne' checked, 'Co miesiąc' selected. Fields for 'Dzień' and 'Do dnia' are visible.

The screenshot shows the 'Dodaj działanie' form. The 'Data rozpoczęcia' and 'Data zakończenia' fields are highlighted with a red dashed box. The 'Działania cykliczne' checkbox is unchecked.

Two screenshots showing the date and time selection process:

- Left: A date picker for 'Kwiecień 2015' with red callout 1 pointing to the 'Data rozpoczęcia' field and red callout 2 pointing to the selected date '13'.
- Right: A time picker with red callout 3 pointing to the 'godzina' dropdown and red callout 4 pointing to the selected time '17'.

Aby zatwierdzić **działanie** i wprowadzić je do kalendarza działań oraz ścieżki kariery kliknij **Zatwierdź** 1 .

Jeśli chcesz zrezygnować z dodania działania do kalendarza kliknij **Rezygnuj** 2 .

Uwaga!

Dodaj taką ilość działań do kalendarza jaka jest potrzebna do osiągnięcia wybranego przez Ciebie celu. Im bardziej szczegółowo rozpiszesz działania na drodze do celu, tym większa szansa na jego osiągnięcie.

Krok 4

Zarządzaj swoją karierą, aktualizuj na bieżąco statusy działań, wprowadzaj nowe działania, koryguj swoje plany i cele. Osiągnij sukces edukacyjny i zawodowy.

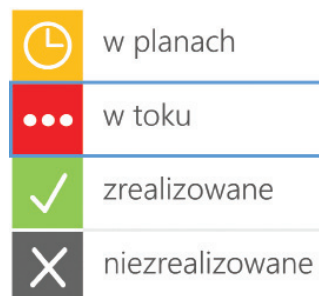
Zatwierdzone działania możesz obejrzeć w kalendarzu i w zakładce **Ścieżki edukacyjno-zawodowe**.

Każde działanie na Twoich ścieżkach edukacyjno-zawodowych możesz:

- podejrzeć klikając ikonkę **i**
- edytować klikając ikonkę **ołówek**
- usunąć klikając ikonkę **kosz**

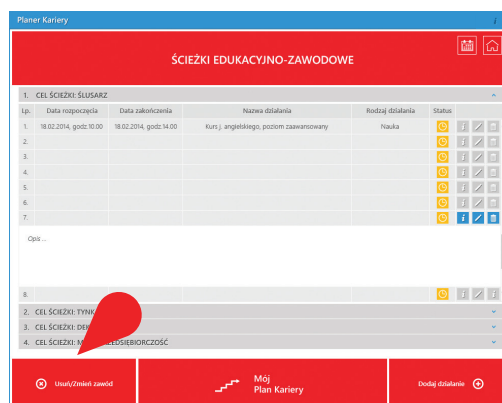
Wprowadzonym działaniom nadawaj aktualny **Status**:

- **Działanie w planach** – to takie, które zostało przez Ciebie zaplanowane, ale nie jest jeszcze realizowane.
- **Działanie w toku** - to takie, które jest właśnie przez Ciebie realizowane.
- **Działanie zrealizowane** - to takie, które zostało już przez Ciebie zrealizowane. Zrealizowane działania pokazują ci Twoje miejsce na drodze do celu.
- **Działanie niezrealizowane** - to takie, które zostało przez Ciebie podjęte, ale nie zostało zrealizowane z powodzeniem. Bywają i takie

zadania, których nie jesteś w stanie zrealizować w danym momencie życia, np. z braku czasu, kompetencji, konsekwencji, środków finansowych itp. Nie kasuj tego typu działań, jeżeli są to działania niezbędne do osiągnięcia celu podejmij je ponownie w sprzyjających okolicznościach.

Jeśli z czasem będziesz chciał(a) zmienić zawód na inny, albo zrezygnować z jego osiągnięcia kliknij przycisk **Usuń/Zmień zawód**. Pamiętaj jednak, że w przypadku usunięcia lub zmiany zawodu utracisz w planerze ścieżkę kariery wraz ze wszystkimi działaniami przypisanymi do tego zawodu.

W trakcie pracy z **Planem Kariery** skorzystaj ze wsparcia osób doświadczonych życiowo i zawodowo np. rodziców, nauczycieli czy doradców zawodowych. Wspólnie z nimi zaplanuj swoje działania, a następnie korzystając z ich wsparcia systematycznie i konsekwentnie je realizuj, przezwyciężaj trudności, osiągaj swoje cele i odnoś sukcesy. Powodzenia!

2.8 Strona www projektu

2.8.1 O stronie www projektu

Strona www.perspektywy3d.pl służy promocji i udostępnianiu odbiorcom rezultatu projektu **PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe**. Rezultatem projektu PERSPEKTYWY jest narzędzie diagnostyczno-edukacyjne w formie desktopowej aplikacji komputerowej wspomagające uczniów w wyborze kierunków dalszego kształcenia i zawodu oraz w świadomym kształtowaniu ścieżek edukacyjno-zawodowych. Częścią aplikacji PERSPEKTYWY jest gra komputerowa diagnozująca zainteresowania zawodowe, predyspozycje zawodowe i kompetencje przedsiębiorcze, generująca raporty zawierające profile wyników badań i rekomendacje zawodowe. Rezultat projektu i strona projektu skierowane są do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz osób im doradzających w zakresie wyborów edukacyjno-zawodowych tj. do doradców zawodowych, nauczycieli i rodziców.

Na stronę projektu składają się:

- 1 **STRONA GŁÓWNA** oferująca:
 - materiały wideo skierowane do uczniów i doradców prezentujący aplikację PERSPEKTYWY
 - informacje tekstowe skierowane do uczniów uzdolnionych przedsiębiorczo i osób doradzających zachęcające do skorzystania z aplikacji PERSPEKTYWY
 - możliwość pobrania aplikacji PERSPEKTYWY
- 2 **GALERIA ZAWODÓW** prezentująca:
 - 194 zawody szkolnictwa zawodowego (za pomocą treści tekstowych, zdjęć i filmów)
 - 256 kwalifikacji zawodowych dot. zawodów szkolnictwa zawodowego
 - 132 grup zawodów z KZiS (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności)
- 3 **PORADNIKI** metodyczne:
 - dla uczniów
 - dla doradców zawodowych/rodziców/nauczycieli
- 4 **POBIERZ** zawierające pliki do pobrania:
 - aplikację PERSPEKTYWY
 - filmy o zawodach
 - materiały promocyjne
- 5 **INFO** zawierające:
 - instrukcje obsługi aplikacji PERSPEKTYWY
 - informacje o projekcie

2.8.2 Strona główna

1 Jeśli chcesz pobrać aplikację **PERSPEKTYWY** na swój komputer kliknij na **Pobierz aplikację**.

Uwaga!

O aplikacji, jej pobieraniu i instalacji czytaj w rozdziale 1 *Perspektywy Zawodowe - narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej* i rozdziale 2.2 *Pierwsze kroki w aplikacji*.

Jeśli chcesz obejrzeć film promocyjny dla uczniów kliknij przycisk **play** 2, jeśli chcesz zobaczyć film promocyjny dla doradców kliknij • 3, a następnie przycisk **play** 2.

Jeśli zastanawiasz się nad tym, jaką wybrać ścieżkę edukacyjno-zawodową kliknij na przycisk **Szukasz szkoły lub zawodu?** 4

Dowiedz się, w jaki sposób aplikacja PERSPEKTYWY może Ci w tym pomóc, a następnie kliknij **Pobierz aplikację** 1.

Jeśli chcesz pracować nad swoją przedsiębiorczością, kliknij na przycisk **Chcesz rozwijać swoją przedsiębiorczość?** 5 Przeczytaj, w jaki sposób aplikacja PERSPEKTYWY może być Ci w tym pomocna, a następnie kliknij na **Pobierz aplikację** 1.

Jeśli jesteś doradcą zawodowym, nauczycielem przedsiębiorczości lub rodzicem, kliknij na przycisk **Doradzasz w wyborze zawodu?** 6 Zapoznaj się, z krótką informacją o aplikacji PERSPEKTYWY, która może być pomocna w Twojej pracy. Aby pobrać i zainstalować aplikację na swoim komputerze kliknij na przycisk **Pobierz aplikację** 1.

Aby powrócić do **Strony głównej** kliknij na logo **PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe**.

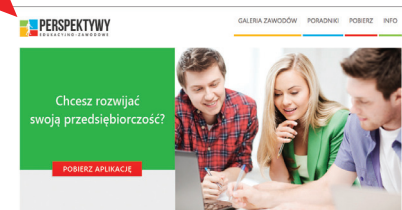

Aplikacja PERSPEKTYWY została stworzona z myślą o Tobie. Wybór zawodu i drogi kształcenia należy do najtrudniejszych wyborów życiowych niosących ze sobą długotrwałe konsekwencje. Dlatego ważne jest, żeby był to wybór trafny – zgodny z Twoimi zainteresowaniami i predyspozycjami.

W naszej aplikacji poznasz świat zawodów i zobaczysz wiedzę o sobie. W szczególności:

- Określisz swoje zainteresowania zawodowe.
- Poczujesz swoje mocne i słabe strony.
- Zapoznasz się z zawodami zgodnymi z Twoimi zainteresowaniami i predyspozycjami zawodowymi.
- Zbudujesz dynamiczny plan kariery zawodowej uwzględniający niezbędne etapy kształcenia.

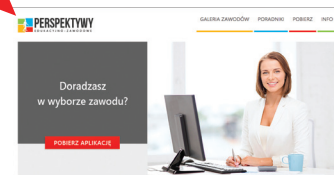
Podjętajmy wyzwanie! Pobierz aplikację.

Przedsiębiorczość to jedna z najważniejszych cech własnych umożliwiających skuteczne budowanie kariery zawodowej. Trzeba posiadać odpowiednie kompetencje, żeby odnieść sukcesy zawodowe na polu biznesu oraz w każdej innej dziedzinie, w której tworzone są i wprowadzane w życie pomysły.

W aplikacji PERSPEKTYWY będziesz mógł(a) dowiedzieć jak radzić sobie z różnorodnymi zadaniami wymagającymi cech przedsiębiorczych, takich jak: Komunikatywność, Kreatywność i Innowacyjność, Ocena i podejmowanie ryzyka, Rozwiązywanie problemów, Współpraca i in. Z Poradnika Ucznia dowiesz się poradami, w jaki sposób rozwijać kompetencje przedsiębiorcze, a w Planerze Karier stworzysz dynamiczny plan kariery zawodowej uwzględniający rozwój Twojej przedsiębiorczości.

Bądź przedsiębiorczy(a)! Pobierz aplikację.

W projekcie PERSPEKTYWY opracowaliśmy rozbudowane narzędzie diagnostyczno-informacyjne-aktywizujące PERSPEKTYWY (stworzone przez psychologiczną współpracę proces doradztwa, Raport z Key Diagnostycznej dotarczony przez Twójego Mentora da Ci wgląd w jego zainteresowania zawodowe, posiadane predyspozycje zawodowe i kompetencje przedsiębiorcze).

W aplikacji umieszczono także:

- Planer Karier - do tworzenia dynamicznego planu kariery zawodowej - uwzględniający niezbędne etapy kształcenia oraz pomiar aktualnego stanu i przewidywany uchyłkowi w odniesieniu do obrazu własnej osoby w kontekście zawodowych i społecznych oczekiwań.
- Galerię Zawodów z informacjami o zawodach i 194 firmach o zawodach ułożonych zawodowo.
- Poradnik Doradcy Zawodowego: zawierający wskazówki dotyczące stosowania aplikacji w procesie doradztwa zawodowego.

Jedynym przekonaniem, że aplikacja PERSPEKTYWY będzie bardzo pomocna w Twojej pracy. Diagnostyka psychologiczna opiera się na nieustannym podjęciu. Ciekawość, Próżnia, a Planer Karier i sposób doradztwa na kursach Marka Świątkiewicza. Chciałobyś naukowo wykazać swoją dużą przydatność w praktyce doradztwa zawodowego.

Zróbmy udanych porad! Pobierz aplikację.

2.8.3 Galeria Zawodów

Zakładka **GALERIA ZAWODÓW** zawiera multimedialne prezentacje zawodów oraz kwalifikacji potrzebnych do ich wykonywania. Dzięki Galerii Zawodów możesz:

- Dowiedzieć się na czym polega praca w zawodzie, który cię interesuje.
- Dowiedzieć się jakie kwalifikacje musisz uzyskać, żeby wykonywać ten zawód.
- Dokonać wyboru zawodu i ścieżki kształcenia do niego prowadzącej.

Galeria Zawodów składa się z trzech galerii:

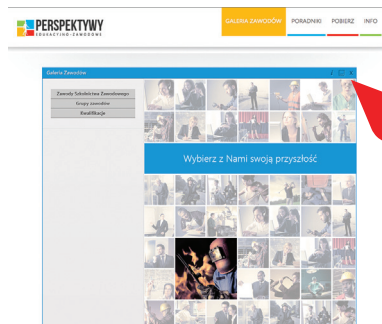
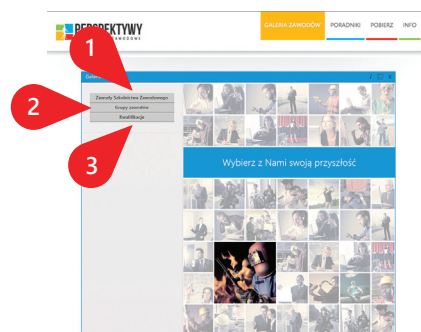
- 1 **Zawody Szkolnictwa Zawodowego** zawierającej informacje, zdjęcia i filmy o 194 Zawodach Szkolnictwa Zawodowego.
- 2 **Grupy zawodów** zawierającej informacje o 132 grupach zawodów z Klasyfikacji Zawodów i Specjalności obejmującej 2264 zawody.
- 3 **Kwalifikacje zawodowe** zawierającej opisy 256 kwalifikacji zawodowych (wiedzy, umiejętności) potrzebnych do wykonywania zawodów z listy Zawodów Szkolnictwa Zawodowego.

Aby rozpocząć korzystanie z **Galerii Zawodów** kliknij na przycisk jednej z trzech galerii 1 2 3.

Galeria Zawodów znajduje się zarówno na stronie www jak i w aplikacji desktopowej PERSPEKTYWY.

Pełny opis korzystania z Galerii Zawodów znajdziesz w rozdziale 2.6 **Galeria Zawodów**.

Aby powrócić do **Strony głównej** kliknij na ikonkę X.

2.8.4 Poradniki

W zakładce **PORADNIKI** znajdują się dwa poradniki:

1. **Poradnik ucznia**, dzięki któremu dowiesz się w jaki sposób zaplanować przyszłość edukacyjną i zawodową, korzystać z aplikacji PERSPEKTYWY, podnosić wiedzę o sobie, rynku pracy i rynku edukacji. Poznasz też znaczenie przedsiębiorczości własnej jako jednego z najistotniejszych czynników wpływających na sukces zawodowy i osobisty, dowiesz się jak ją rozwijać.

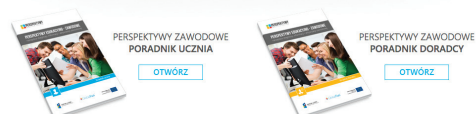
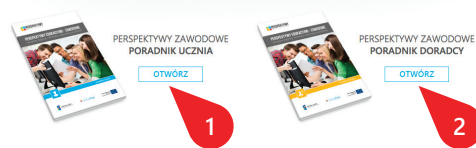
Aby otworzyć **Poradnik ucznia**, w nowej karcie przeglądarki, kliknij na przycisk **Otwórz** 1.

2. **Poradnik doradcy**, w którym znajdują się porady metodyczne dotyczące wykorzystania aplikacji PERSPEKTYWY w doradztwie edukacyjnym i zawodowym, porady związane z pomaganiem uczniom w wyborach edukacyjnych i zawodowych, w samopoznaniu, w planowaniu kariery, w rozwoju. Dowiesz się także, w jaki sposób zaszczebiać w uczniach ducha przedsiębiorczości i pomagać im w rozwoju kompetencji przedsiębiorczych.

Aby otworzyć **Poradnik doradcy**, w nowej karcie przeglądarki, kliknij na przycisk **Otwórz** 2.

Otwarte w przeglądarce poradniki możesz zapisać na swoim komputerze korzystając z funkcji **Zapisz jako** dostępnej w Twojej przeglądarce.

Aby powrócić do strony głównej kliknij na logo **PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe**.

2.8.5 Pobierz

W zakładce **POBIERZ** znajdują się udostępnione do pobrania rezultaty projektu PERSPEKTWY: aplikacja PERSPEKTYWY, poradniki, filmy o zawodach oraz materiały promocyjne.

1. Aplikacja komputerowa PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe - narzędzie diagnozy, informacji i aktywizacji zawodowej.

Aby pobrać aplikację na swój komputer kliknij przycisk **Pobierz**. Aplikacja zajmuje ok. 2 GB.

O aplikacji dowiesz się więcej w rozdziale 2 opisującym funkcjonalności aplikacji.

2. Poradnik ucznia zawierający instrukcje obsługi aplikacji PERSPEKTYWY oraz treści edukacyjne związane z planowaniem ścieżki edukacyjnej, podejmowaniem wyborów edukacyjnych i zawodowych oraz z rozwojem kompetencji przedsiębiorczych.

Aby pobrać poradnik na swój komputer kliknij na przycisk **Pobierz**.

3. Poradnik doradcy zawierający treści metodyczne dla osób pomagających uczniom w dokonywaniu wyborów w zakresie kierunku dalszego kształcenia oraz zawodu, związane z poradnictwem edukacyjno-zawodowym realizowanym z zastosowaniem aplikacji PERSPEKTYWY.

Aby pobrać poradnik na swój komputer kliknij na przycisk **Pobierz**.

4. Filmy o 194 zawodach szkolnictwa zawodowego tj. takich, których kształcenie odbywa się w szkołach zawodowych (technikach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach policealnych) oraz w ramach Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych.

Każdy film trwa ok. 10 minut, przedstawia jeden wybrany zawód, pokazuje na czym polega praca w tym zawodzie, pokazuje organizację, środowisko i narzędzia pracy, prezentuje sylwetki osób pracujących w tym zawodzie, opisuje „plusy” i „minusy” pracy w tym zawodzie, ciekawostki związane z zawodem, opisuje cechy osobowości i kwalifikacje potrzebne do wykonywania zawodu oraz ścieżkę kształcenia w zawodzie itp.

A. Aby pobrać pakiet filmów na swój komputer, a następnie nagrać je na 5 płyt DVD 8,5GB i odtwarzać za pomocą komputera, w szkole lub domu, kliknij **Pobierz**. Filmy możesz oglądać na ekranie komputera, ekranie podłączonego ekranu telewizora lub wyświetlać za pomocą projektora multimedialnego. Pakiet filmów zajmuje ok. 40 GB. Filmy o zawodach zostały zapisane w porządku alfabetycznym:

- 1 DVD **A-M**
- 2 DVD **M-R**
- 3 DVD **R-T**
- 4 DVD **T**
- 5 DVD **T-Z**

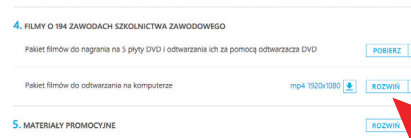
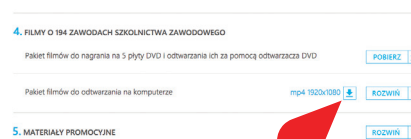
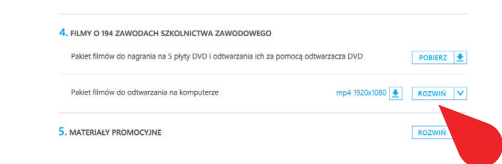
Po nagraniu filmów na 5 płyt DVD włóż wybraną płytę do odtwarzacza. Wybierz z menu przycisk **Rozpocznij**, a następnie z listy wybierz ten zawód, o którym chcesz obejrzeć film. W celu przewinięcia listy kliknij **<** lub **>**.

B. Jeśli chcesz pobrać pakiet filmów na swój komputer i oglądać je na **ekranie komputera** w formacie mp4 1920x1080 kliknij na przycisk **strzałka pobierania**. Pakiet filmów zajmuje ok. 20 GB.

C. Jeśli chcesz pobrać tylko **wybrane filmy**, kliknij na **Rozwiń**, a następnie wyszukaj odpowiedni film i pobierz go w formacie mp4 1920x1080 klikając na przycisk **strzałka pobierania**. Jeden film zajmuje ok. 100 MB.

Uwaga!

Filmy o Zawodach Szkolnictwa Zawodowego możesz bez ich pobierania oglądać na stronie www oraz w aplikacji PERSPEKTYWY, w zakładce **Galeria Zawodów**.

2.8.6 Materiały promocyjne

Materiały promocyjne służą upowszechnianiu rezultatu projektu **PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe** w mediach, w szkołach, placówkach systemu edukacji. W materiałach promocyjnych znajdziesz:

1. Logo projektu
2. Ulotkę informacyjną
3. Plakat promocyjny
4. Spot Video 1 (dla uczniów)
5. Spot Video 2 (dla doradców)
6. Artykuły naukowe
7. Notatkę prasową dla mediów

Aby pobrać plik z materiałem promocyjnym kliknij na **Rozwiń**, a następnie na przycisk **strzałka pobierania** znajdujący się przy wybranym materiale promocyjnym.

Aby powrócić do strony głównej kliknij na logo **PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe**.

DO POBRANIA

1. Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe APLIKACJA KOMPUTEROWA **POBIERZ**

2. Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe PORADNIK UCZNIŃ **POBIERZ**

3. Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe PORADNIK DORADCY **POBIERZ**

4. FILMY O 194 ZAWODACH SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

Pakiet filmów do nagrania na 5 płyty DVD i odtwarzania ich za pomocą odtwarzacza DVD **POBIERZ**

Pakiet filmów do odtwarzania na komputerze mp4 1920x1080 **ROZWIŃ**

5. MATERIAŁY PROMOCYJNE **ZWIŃ**

1. LOGO PROJEKTU **POBIERZ**

2. ULOTKA INFORMACYJNA **POBIERZ**

3. PLAKAT PROMOCYJNY **POBIERZ**

4. SPOT VIDEO 1 (DLA UCZNIÓW) **POBIERZ**

5. SPOT VIDEO 2 (DLA DORADCÓW) **POBIERZ**

6. ARTYKUŁY NAUKOWE **POBIERZ**

7. NOTATKA PRASOWA DLA MEDIÓW **POBIERZ**

PERSPEKTYWY

GALERIA ZAWODÓW PORADNIK **POBIERZ** INFO

DO POBRANIA

1. Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe APLIKACJA KOMPUTEROWA **POBIERZ**

2. Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe PORADNIK UCZNIŃ **POBIERZ**

3. Perspektywy Edukacyjno-Zawodowe PORADNIK DORADCY **POBIERZ**

4. FILMY O 194 ZAWODACH SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

Pakiet filmów do nagrania na 5 płyty DVD i odtwarzania ich za pomocą odtwarzacza DVD **POBIERZ**

Pakiet filmów do odtwarzania na komputerze mp4 1920x1080 **ROZWIŃ**

5. MATERIAŁY PROMOCYJNE **ROZWIŃ**

2.8.7 Info

Zakładka **INFO** zawiera instrukcję obsługi aplikacji **PERSPEKTYWY Edukacyjno-Zawodowe** oraz informacje o projekcie i autorach rozwiązań.

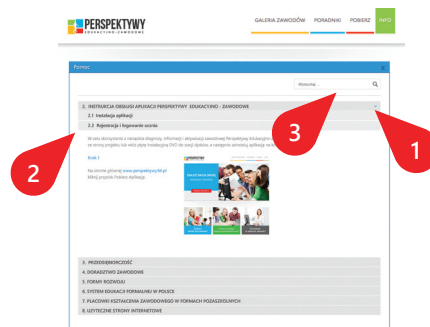
Aby zapoznać się z treścią pomocy **Info** rozwijaj **1** i przeglądaj kolejne jej tematy **2**.

W celu wyszukania odpowiednich treści pomocy **Info** w oknie wyszukiwarki wpisz frazę lub słowo kluczowe **3**.

Uwaga!

Pomoc Info dostępna jest również w aplikacji PERSPEKTYWY.

Aby powrócić do **Strony głównej** kliknij na ikonkę **X**.

3.1 Istota przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość to słowo, które nabrało w ostatnich latach szczególnego znaczenia. Można usłyszeć o przedsiębiorczych postawach, zachowaniach, ludziach, rodzinach, a w końcu firmach, które dzięki przedsiębiorczości osiągają znaczne sukcesy. Każdemu przedsiębiorczość kojarzy się z sukcesem, pieniędzmi. Można postawić tezę, że każdy człowiek, w każdej sytuacji może zachowywać się w sposób przedsiębiorczy lub nie przedsiębiorczy – czyli od świadomości człowieka i jego aktywności zależy możliwość osiągnięcia życiowego i zawodowego powodzenia. Każdy człowiek, grupa i organizacja działają w warunkach, które ograniczają swobodę ich zachowań i mogą przeszkadzać w realizacji określonych celów. Wszyscy funkcjonują w warunkach podobnych ograniczeń zewnętrznych, a jednak niektórzy osiągają znacznie więcej od innych. To są właśnie ludzie przedsiębiorczy – ich

cechą jest umiejętność dostrzegania wokół siebie nie tylko zagrożeń, ale również szans i znajdowanie oryginalnych sposobów wyjścia z trudnych i nietypowych sytuacji. Ludzie przedsiębiorczy charakteryzują się innym sposobem patrzenia na świat i wyższą od innych ludzi determinacją i pomysłowością w osiągnięciu zamierzonych celów.

Przedsiębiorczość to zdolność osoby do generowania pomysłów i wcielania ich w życie. Obejmuje kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów.

Stanowi wsparcie dla osób nie tylko w ich miejscu pracy, ale także w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, pomagając im odnieść sukces. Można, zatem stwierdzić, że **przedsiębiorczość to zdolność człowieka do kreowania i zaspokajania swoich potrzeb i potrzeb innych ludzi.**

Człowiek przedsiębiorczy to taki, który w każdych warunkach, jakie stwarza mu otoczenie, potrafi dostrzegać i zaspokajać swoje potrzeby a także potrzeby innych. Siłą napędową przedsiębiorczości są niezaspokojone potrzeby człowieka. Ludzie świadomi swoich potrzeb i potrzeb innych osób bez zewnętrznego przymusu stają się przedsiębiorczy, wystarczy stworzyć im odpowiednie warunki do działania.

Osoba przedsiębiorcza przejawia inicjatywę, podejmuje nowe działanie i jest zdolna ponosić przy tym nieuniknione ryzyko. Ma dużą potrzebę osiągnięć. Chce osiągnąć założone cele

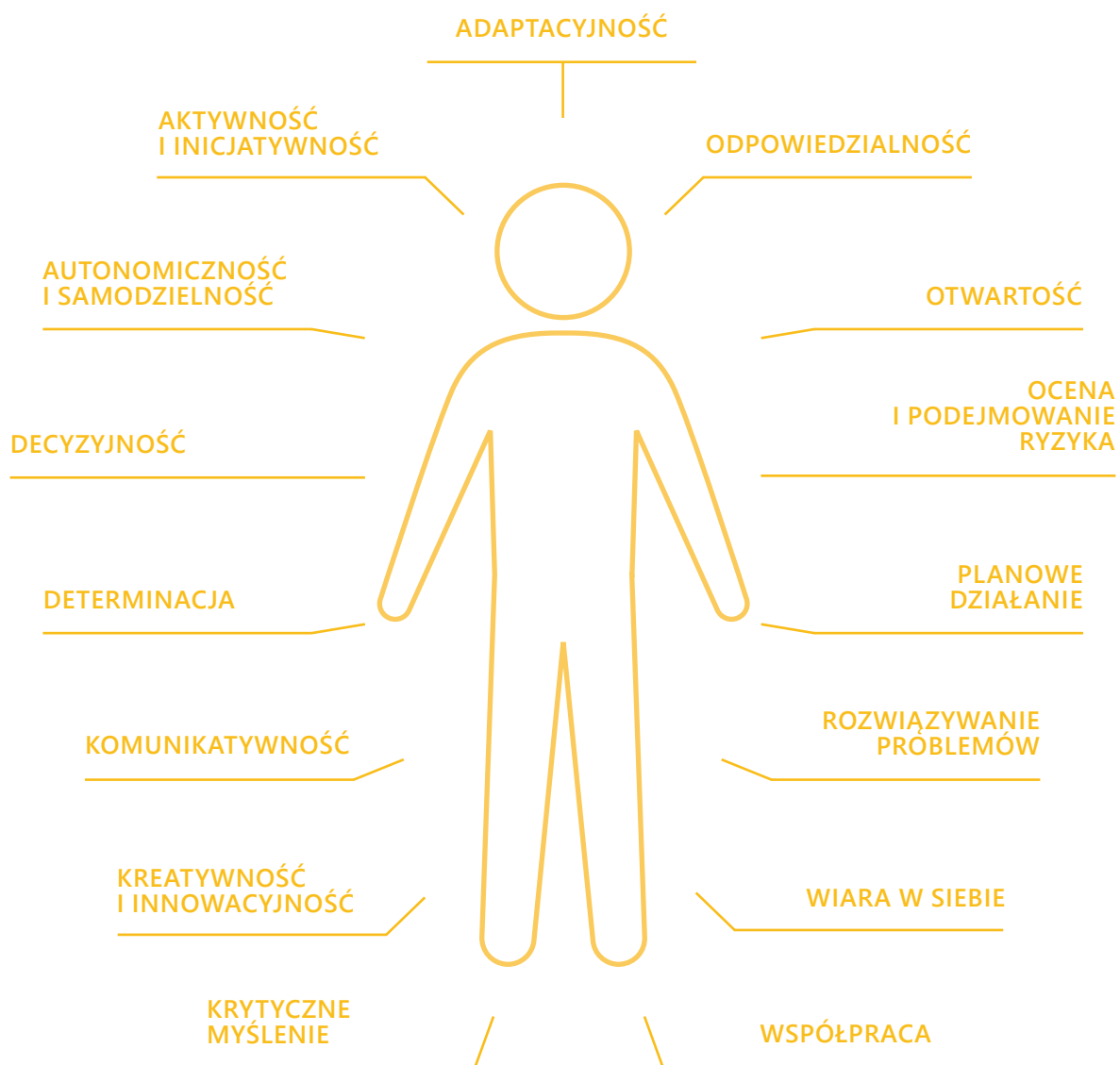

w jak najkrótszym czasie. Człowieka przedsiębiorczego cechuje chęć dokonywania ciągłych zmian i konsekwencja w działaniu. Zamierzenia, które zrealizuje doprowadza do szczęśliwego zakończenia. Przedsiębiorczość to umiejętność pokonywania trudności, które są uważane za nie do pokonania oraz umiejętność przetrwania w trudnych sytuacjach.

Bycia przedsiębiorczym można się nauczyć. Należy kształtować pewne umiejętności, które pozwalają człowiekowi odnosić sukcesy w otoczeniu, w którym funkcjonuje. Należy wyraźnie podkreślić, że zachowania przedsiębiorcze muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz normami etycznymi. Nabycie przez człowieka umiejętności przedsiębiorczych daje mu możliwość aktywnego uczestnictwa w otoczeniu, w którym się znajduje. Pozwala na lepsze zrozumienie mechanizmów działających w nim, co stwarza możliwość lepszego przystosowania się oraz oddziaływania na nie. Zmiany, które zachodzą w otoczeniu należy wykorzystać jako szanse dla realizacji własnych celów i celów innych osób. Jednym z głównych źródeł przedsiębiorczości jest innowacyjność.

Kształtowanie umiejętności przedsiębiorczych nie jest łatwym zadaniem. Wymaga bardzo dużego wysiłku ze strony osoby, która chce być przedsiębiorczą. Kluczem do zachowań przedsiębiorczych jest posiadanie wizji, wiedzy oraz chęci do działania.

3.2 Kompetencje osób przedsiębiorczych

Grafika 5. Kompetencje osoby przedsiębiorczej.

ADAPTACYJNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Adaptacyjność to zdolność przystosowywania się do nowych warunków, różnorodnych sytuacji i ról społecznych, dostosowanie zachowania do wymogów sytuacji lub środowiska.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Praktyczne znaczenie: otoczenie, w którym działa każdy człowiek jest otoczeniem zmiennym. Zmiany zachodzą bardzo gwałtownie. Człowiek, który chce odnieść sukces musi wykorzystywać te zmiany jako źródło szans a nie zagrożeń. Dlatego też ważna jest umiejętność zauważania i dostosowywania się do zmian.

PRAKTYCZNE RADY

1. Systematycznie analizuj zmiany zachodzące w twoim otoczeniu.
2. Zmiany zachodzące w otoczeniu traktuj jako szanse a nie jako zagrożenia.
3. Przewiduj zmiany jakie mają zająć w twoim otoczeniu i planuj jak je wykorzystasz.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Zastanów się jakie zmiany zaszły w Twoim otoczeniu w ostatnim tygodniu i zastanów się jak je możesz wykorzystać do poprawy swojej sytuacji.
2. Zrób listę zmian jakich się spodziewasz, że nastąpią w najbliższym miesiącu i zastanów się, które z nich mogą być dla ciebie przydatne z punktu widzenia rozwoju osobistego.
3. Przeanalizuj zmiany jakie zaszły w ostatnim czasie w postawie twojego najlepszego przyjaciela/przyjaciółki. Jak możesz się do nich dostosować?
4. Zapytaj się twojego najbliższego przyjaciela jakich zmian w twoim zachowaniu oczekuje i przeanalizuj jakie pozytywne i negatywne konsekwencje mogą się wiązać ze zmianą twojego zachowania.
5. Przeanalizuj zmiany jakie zaszły w osobie, która twoim zdaniem odniosła sukces i które z nich możesz wykorzystać do zmiany swojego postępowania.

AKTYWNOŚĆ I INICJATYWNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Aktywność i inicjatywność to zdolność do czynnego działania i przejawiania w nim własnej inicjatywy, proponowania i podejmowania nowych aktywności. Człowieka aktywnego nie satysfakcjonuje to, co obecnie posiada. Dąży do polepszenia swojego życia poprzez odkrywanie nowych możliwości. Nie boi się podejmować nowych działań. Zachęca innych do uczestniczenia w nich w celu poprawy również ich sytuacji.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Każdy człowiek żyje w turbulentnym otoczeniu, w którym zmiany następują gwałtownie i są trudne do przewidzenia. Chcąc odnieść sukces życiowy należy odpowiadać na wyzwania płynące z otoczenia. Stąd konieczność aktywnego działania w każdych warunkach. Zmiany pojawiające się w nim należy traktować jako szanse, które należy wykorzystać. Dlatego tak ważne jest podejmowanie różnego rodzaju inicjatyw, dzięki którym może wykorzystać zmiany zachodzące w otoczeniu do własnego rozwoju.

PRAKTYCZNE RADY

1. Rozbudzaj u siebie różne zainteresowania.
2. Miej marzenia.
3. Formułuj cele, które możesz osiągnąć w różnym przedziale czasowym.
4. Konsekwentnie realizuj swoje cele
5. Nie bój się zgłaszać swoich pomysłów.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Raz w tygodniu (lub codziennie) przeanalizuj jakie nowe działania podjąłeś w danym okresie.
2. Zastanów się czy były jakieś działania, które mogłeś podjąć, ale ich nie podjąłeś. Dlaczego tego nie zrobiłeś/zrobiłaś?
3. Zastanów się jakie działanie mógłbyś zaproponować klasie w celu zwiększenia stopnia integracji.
4. Zastanów się w jaki sposób możesz przeprowadzić usprawnienia w swoim otoczeniu dla dobra twojego i innych.
5. Zastanów się jakie działania możesz podjąć w celu polepszenia swojego życia i twojej rodziny.

AUTONOMICZNOŚĆ I SAMODZIELNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Autonomiczność i samodzielność to zdolność do podejmowania niezależnych od opinii innych osób decyzji i działań. Osoba autonomiczna ma swoje poglądy dotyczące różnych spraw. Gdy te poglądy są sprzeczne z poglądami innych osób, nie boi się ich wyrażać. Ale to nie oznacza, że zawsze będzie trzymała się swojego stanowiska. Umie przekonać do swoich racji innych. Osoba samodzielna wie, że odpowiada za swoje życie i w związku z tym podejmuje aktywne działania mające na celu zaspokojenie jej potrzeb.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

W obecnych czasach człowiek otrzymuje informacje z wielu różnych źródeł. Często te informacje są sprzeczne ze sobą. Dlatego tak ważne jest wyrobienie swojej opinii odnośnie otrzymywanych informacji i umiejętność przedstawienia ich innym osobom. W świecie pełnym wyzwań samodzielność człowieka jest bardzo ważna, gdyż daje mu możliwość szybkiej reakcji na nie. Mimo, iż coraz większe znaczenie ma umiejętność współpracy z innymi, to w ostatecznym rozrachunku za swoje życie odpowiada człowiek samodzielnie.

PRAKTYCZNE RADY

1. Nie bój się wygłaszać swoich opinii różnych od opinii innych osób.
2. Miej zawsze własne zdanie.
3. Nie ulegaj wpływom większości. Większość nie zawsze musi mieć rację.
4. Poddawaj krytycznej analizie co mówią inne osoby.
5. Pamiętaj, że nawet autorytety mogą się mylić.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Przeczytaj artykuł z prasy i sformułuj swój pogląd na temat informacji w nich zawartych.
2. Zastanów się czy w ostatnim tygodniu miały miejsce sytuacje, gdzie zgodziłeś się z poglądem innych mimo odmiennego zdania. W jaki sposób zachowałeś się, gdybyś ponownie znalazł się w takiej sytuacji?
3. W dyskusji z kolegami z klasy przyjmij rolę adwokata diabła (czyli osoby, która nie zgadza się ze zdaniem większości).
4. Czy w ostatnim tygodniu były sytuacje, w których oczekiwałeś pomocy w zrobieniu czegoś od kogoś innego, a po czasie okazało się, że ta pomoc nie była potrzebna?
5. Wyobraź sobie, że wyjeżdżasz na pół roku sam do innego kraju. Jakie działania musisz podjąć, abyś mógł samodzielnie funkcjonować w nowym środowisku.

DECYZYJNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Decyzyjność to zdolność do szybkiego podejmowania trafnych decyzji i zgodnego z nimi działania. W procesie podejmowania decyzji istotne jest rozpoznanie problemu decyzyjnego (czyli zebranie jak najwięcej informacji na jego temat) oraz ustalenie kryteriów wg których będą ocenione warianty rozwiązania, a także wygenerowanie jak największej liczby rozwiązań. Istotne jest, żeby decyzje były podejmowane w oparciu o wiarygodne posiadane informacje. Osoba przedsiębiorcza nie może bać się podejmowania decyzji i nie może ich odkładać na później.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Codziennie każda osoba podejmuje wiele różnych decyzji. Często te decyzje nie są racjonalne. Spowodowane jest to brakiem rozpoznania problemu decyzyjnego, podejmowaniem decyzji w oparciu o małą liczbę wariantów rozwiązań, a także ustaleniem niewłaściwych kryteriów oceny. Często decyzje podejmowane są zbyt późno. Z tego względu tak ważny jest odpowiedni sposób podejmowania decyzji.

PRAKTYCZNE RADY

1. Zawsze podejmuj decyzje w oparciu o aktualne i wiarygodne informacje.
2. Przy podejmowaniu decyzji staraj się znaleźć jak najwięcej wariantów rozwiązania problemu. Pamiętaj, że jeżeli masz tylko jedno rozwiązanie, to nie jest to decyzja.
3. Nie podejmuj decyzji w sposób losowy.
4. Oceń każdy z wariantów rozwiązania problemu decyzyjnego.
5. Do oceny wariantów przygotuj kryteria.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Przeanalizuj najważniejsze decyzje jakie podjąłeś w danym dniu. Oceń ich skutki dla siebie. Co byś poprawił w procesie decyzyjnym przy decyzjach, które doprowadziły do niekorzystnych skutków?
2. Wyobraź sobie, że musisz kupić samochód, komputer, wycieczkę zagraniczną. Masz pieniądze tylko na jeden zakup. Wg jakich kryteriów podejmiesz decyzje, aby była to decyzja trafna.
3. Twój znajomy zamierza założyć pierwsze konto osobiste w banku. Jakimi kryteriami powinien się kierować przy wyborze banku. Czy wszystkie kryteria będą tak samo ważne? W jaki sposób je oceniać, żeby dokonać wyboru.
4. Przedstaw inne warianty do decyzji, którą podjąłeś dzisiaj. Czy po wygenerowaniu innych wariantów podjęta przez siebie decyzja jest najlepsza?

DETERMINACJA

ISTOTA KOMPETENCJI

Determinacja to zdolność do wytrwałego, nieustępliwego, systematycznego dążenia do obranego celu. Determinacja pozwala człowiekowi na konsekwentne realizowanie przyjętych celów. Dzięki niej różne przeszkody, które pojawiają się w trakcie realizacji celów, nie powodują, że odkładamy realizację naszych planów.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

W świecie burzliwych zmian człowiek podczas realizacji swoich celów bardzo często spotyka się z różnymi przeszkodami. Przeszkody te są do nieuniknięcia. Osoby z nieodpowiednim stopniem determinacji często odznaczają się słomianym zapałem. Angażują się w wiele przedsięwzięć, ale rzadko które doprowadzają do końca. Drobne niepowodzenia zachęcają do zbaczania z obranej drogi. Dzięki determinacji człowiek łatwiej pokonuje przeszkody i osiąga założone cele.

PRAKTYCZNE RADY

1. Konsekwentnie dąż do celu. Nie miej słomianego zapału.
2. Pamiętaj zgodnie z chińskim powiedzeniem, że wyprawa dookoła świata zaczyna się od pierwszego kroku. Każdy kolejny będzie znacznie łatwiejszy.
3. Pokonuj przeszkody, które mogą się pojawić na drodze do realizacji obranego celu.
4. Do realizacji własnego celu spróbuj zaangażować inne osoby, które mogą ci być pomocne.
5. Miej zawsze argumenty, za pomocą których możesz przekonać innych do słuszności twojego celu.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Chcesz dostać się na wymarzone studia. Jakie musisz podjąć działania od tej chwili, żeby ten cel zrealizować.
2. Chcesz wyjechać na zagraniczne stypendium. W jaki sposób przekonasz swoich rodziców do swojego pomysłu.

KOMUNIKATYWNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Komunikatywność to zdolność do aktywnej wymiany informacji. Człowiek przedsiębiorczy powinien umieć nawiązywać i podtrzymywać kontakt z innymi osobami. Podstawami dobrej komunikacji jest umiejętność aktywnego słuchania, zapewnienie dobrej atmosfery w trakcie procesu komunikacji oraz umiejętność zadawania pytań i udzielania informacji zwrotnych. Komunikatywność zapewnia człowiekowi bezproblemowe nawiązywanie kontaktów z innymi osobami. Gwarantuje, że jest on wysłuchiwany przez inne osoby, co pozwala mu przedstawić swoje stanowisko, ale też dzięki umiejętności słuchania zmieniać je jeżeli zostanie przekonany przez drugą stronę.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Obecnie bardzo rzadko można osiągać założone cele bez pomocy innych osób. Kluczowym czynnikiem sukcesu we współpracy z innymi osobami jest umiejętność komunikowania się z nimi. Dzięki niej można łatwiej przekonać innych do swoich racji, co z kolei jest warunkiem koniecznym przy realizacji własnych celów.

PRAKTYCZNE RADY

1. Naucz się aktywnie słuchać innych. Pamiętaj, że człowiek ma dwoje uszu, a tylko jedno usta – czyli ma dwa razy więcej słuchać niż mówić.
2. Nie interpretuj co mówią inni tylko uzyskuj od nich wiarygodne informacje. Nawet noblistka Wisława Szymborska źle zinterpretowała swój wiersz.
3. Bądź otwarty w stosunku do innych. Inni mogą mieć rację. Nie zamykaj się na informacje przekazywane przez przyjaciół. Nie obrażaj się na nich. Jest to ich opinia, którą możesz przyjąć lub odrzucić.
4. Koncentruj się na problemie, a nie na osobach. Nie stosuj tzw. "wycieczek osobistych".
5. Dbaj o dobre relacje z innymi osobami.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Spróbuj nawiązać kontakt z osobą, z którą nigdy nie rozmawiałeś.
2. Przeanalizuj swoją ostatnią kłótnię. Jak by wyglądała, gdyby dwóm stronom udało się pozbyć emocji?

KREATYWNOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Kreatywność i innowacyjność to zdolność do kreowania oryginalnych pomysłów oraz ciągłego poszukiwania i wdrażania lepszych niż obecne rozwiązań. Kreatywność i innowacyjność są jednymi z podstawowych cech osoby przedsiębiorczej. Dają one możliwości znalezienia rozwiązań, które w większym stopniu satysfakcjonują daną osobę. Przyczyniają się one do poprawy jakości życia.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Człowiek coraz częściej spotyka się z różnymi problemami, których rozwiązanie nie jest oczywiste. Problemy te najczęściej są złożone i niepodobne do siebie. W celu lepszego ich rozwiązania należy mieć do nich twórcze podejście. Zapewnia to cecha, którą jest kreatywność. Innowacyjność jest głównym źródłem przedsiębiorczości i powinna być procesem ciągłym. Człowiek cały czas powinien poszukiwać nowych możliwości i wdrażać je, co zapewni mu sukces życiowy.

PRAKTYCZNE RADY

1. Zastanawiaj się czy utarte, schematyczne działania mogą być realizowane w inny sposób?
2. Cały czas poszukuj nowych możliwości.
3. Myśl inaczej, czyli nie myśl jak tego się nie da zrobić, a jak się da zrobić.
4. Szklanka jest do połowy pełna, a nie do połowy pusta – myśl pozytywnie.
5. Rozbudzaj potrzeby u siebie i dąż do ich zaspokojenia.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Pomyśl jakie może mieć zastosowanie dziura w karcie płatniczej. Znajdź jak najwięcej pomysłów.
2. Znajdź nietypowe zastosowania dla typowych przedmiotów. Dla każdego przedmiotu znajdź co najmniej 30 przykładów.
3. Zastanów się jak będzie świat wyglądał za kilka, kilkanaście i za sto lat. Co się zmieni?
4. Wyobraź sobie, że za 3000 lat ludzie będą mieli wszystko (i przez to zaczną się nudzić). Zastanów się co można zrobić, żeby rozwiązać ten problem.

KRYTYCZNE MYŚLENIE

ISTOTA KOMPETENCJI

Krytyczne myślenie to zdolność dostrzegania i identyfikowania słabości, wad i potencjalnych zagrożeń. Umiejętność analizy informacji, które się pozyskuje. Krytyczne myślenie ułatwia rozróżnienie informacji wiarygodnej od informacji niewiarygodnej, co jest podstawą w procesie podejmowania decyzji. Osoby z krytycznym myśleniem rzadziej ulegają negatywnym wpływom innych. Nie ulegają manipulacjom.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Krytyczne myślenie jest warunkiem obrony przed natłokiem informacji, które nie zawsze są prawdziwe. Ułatwia ono realistyczne podejście do problemów, co gwarantuje lepsze ich rozwiązanie. Osoba z krytycznym myśleniem nie będzie ulegała nadmiernemu optymizmowi.

PRAKTYCZNE RADY

1. Co pewien czas analizuj swoje słabe strony i zastanów się jak je wyeliminować.
2. Co pewien czas analizuj zagrożenia i trudności pojawiające się w otoczeniu i zastanawiaj się jak je przezwyciężyć.
3. Przekształcaj porażki w sukces, czyli analizuj porażki i niepowodzenia i formułuj wnioski w jaki sposób postąpisz w przyszłości, gdy pojawi się podobna sytuacja.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Oceń swój potencjał pod kątem swoich słabych i mocnych stron.
2. Wyobraź sobie, że jesteś organizatorem dyskoteki w szkole. Przeanalizuj potencjalne zagrożenia i sposoby ich przezwyciężenia.

OCENA I PODEJMOWANIE RYZYKA

ISTOTA KOMPETENCJI

Ocena i podejmowanie ryzyka to zdolność do analizy zagrożeń, prawidłowej kalkulacji prawdopodobieństwa ich wystąpienia i siły z jaką wystąpią oraz podejmowania decyzji i działań obciążonych uzasadnionym ryzykiem niepowodzenia niższym niż szanse powodzenia lub kompensowanym skalą potencjalnej korzyści. Umiejętność oceny i podejmowania ryzyka powoduje, że większość decyzji, które są podejmowane, są decyzjami trafnymi i da się je wdrożyć w życie. Osoba przedsiębiorcza nie powinna się bać ryzyka, natomiast powinna mieć jego świadomość i podejmować działania ograniczające.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Obecnie coraz częściej człowiek działa w otoczeniu, w którym nie wszystko można przewidzieć. Dlatego tak ważna jest umiejętność oceny prawdopodobieństwa występowania skutków niepożądanych z punktu widzenia danego decydenta. Ocena i podejmowanie ryzyka powoduje, że człowiek wie jakie skutki niepożądane mogą wystąpić i jakie jest ich prawdopodobieństwo. Dzięki temu może oszacować czy podejmowana decyzja nie jest zbyt ryzykowna, czyli czy skutki negatywne przewyższają skutki pozytywne. Dzięki ocenie stopnia ryzyka może również podjąć działania je ograniczające, co zwiększa prawdopodobieństwo trafności decyzji.

PRAKTYCZNE RADY

1. Przed wprowadzeniem pomysłów w życie analizuj ryzyka związane z ich realizacją.
2. Oceniaj prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka.
3. Próbuj ograniczać ryzyko.
4. Podejmuj tylko takie decyzje, gdzie skutki pozytywne przewyższają skutki negatywne.
5. Pamiętaj, że brawura to nie odwaga. Podejmowanie nadmiernego ryzyka nie świadczy o przedsiębiorczości.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Wyobraź sobie, że zamierzasz uruchomić działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży bluz z logo szkoły. Przeanalizuj ryzyka związane z rozpoczęciem działalności. W jaki sposób możesz je ograniczyć.
2. Przypomnij sobie swój ostatni sukces życiowy i przeanalizuj ryzyko jakie było z nim związane.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Odpowiedzialność to zdolność do przyjęcia na siebie realizacji określonych zadań bądź celów i osiągnięcia ich. Osoba mająca tę cechę wie, że ponosi konsekwencję podjętych decyzji, niezależnie od tego czy są one pozytywne (w przypadku sukcesu), czy też negatywne (w przypadku porażki). Odpowiedzialność daje człowiekowi lepszą kontrolę nad swoim życiem.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Osoba przedsiębiorcza musi mieć wpływ na to co się z nią dzieje w różnych sytuacjach. Nie może zrzucać winy za swoje porażki na inne osoby, bo to nie doprowadzi jej do sukcesu. Jednoznaczna odpowiedzialność zmniejsza ryzyko podejmowanych decyzji, ponieważ wiadomo kto jest odpowiedzialny za ich konsekwencje. Unikanie odpowiedzialności osobom mało przedsiębiorczym może wydawać się atrakcyjne (unikają dzięki temu negatywnych konsekwencji nietrafionych decyzji), ale powoduje to, że o ich życiu decydują inni.

PRAKTYCZNE RADY

1. Jesteś kowalem swojego życia - pamiętaj, że to ty ponosisz za nie odpowiedzialność.
2. Nie broń się przed odpowiedzialnością. Nie unikaj trudnych zadań.
3. Nie bój się odpowiedzialności. Każdy z nas ją ponosi.
4. Uświadom sobie za co ponosisz odpowiedzialność. Pamiętaj, że nie jesteś w stanie odpowiadać za wszystko i za wszystkich.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Przeanalizuj za co ponosisz odpowiedzialność jako: dziecko, wnuk, uczeń w szkole, kolega/koleżanka.
2. Wyobraź sobie, że jesteś organizatorem szkolnego turnieju sportowego. W twoim zespole jest pięć osób. Każdej z nich przydziel zadania do realizacji i odpowiedzialność związaną z realizacją tych zadań.

OTWARTOŚĆ

ISTOTA KOMPETENCJI

Otwartość to zdolność do wchodzenia w nowe doświadczenia oraz przyjmowania i udzielania wszelkiego rodzaju informacji. Ludzi otwartych cechuje pozytywne nastawienie do innych osób, dzięki czemu mogą korzystać z ich doświadczeń. Człowiek powinien uczyć się od innych. Jest to jedna z najlepszych form nauki. Aby móc to czynić, powinien zauważać jak w danej sytuacji postępują inni. Osoba otwarta przyjmuje do siebie informacje zwrotne na temat swojego postępowania od innych, nawet jeżeli są one niepozytywne. Umie te informacje przełożyć na zmianę swojego postępowania.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Osoba przedsiębiorcza cechuje się otwartym poznaniem świata i samego siebie. Musi ciągle poszukiwać odpowiedzi na następujące pytania: co się dzieje w danej chwili we mnie? co się dzieje w danej chwili w innych? Co się dzieje pomiędzy mną a innymi? Musi również być otwarta na informacje zwrotne. To umożliwi jej modyfikowanie swoich zachowań i elastyczne dostosowanie się do zmian zachodzących w otoczeniu lub wykorzystywanie ich jako szansę rozwojową.

PRAKTYCZNE RADY

1. Bądź zawsze otwarty na nowe wyzwania.
2. Bądź otwarty na informacje zwrotne.
3. Lub ludzi i bądź otwarty na nich.
4. Rozbudzaj swoje zainteresowania.
5. Bądź otwarty na świat.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Wyobraź sobie, że jesteś nauczycielem języka polskiego. Jak byś poprowadził interesującą lekcję?
2. Wyobraź sobie, że prosisz kolegę/koleżankę o opinię na temat swojego zachowania w danej sytuacji. Informacja ta jest dla ciebie niekorzystna. Jak na nią zareagujesz.
3. Przygotuj dla swoich znajomych egzotyczne danie, którego nigdy nie jedliście.

PLANOWE DZIAŁANIE

ISTOTA KOMPETENCJI

Planowe działanie to zdolność do tworzenia realistycznych planów działań i konsekwentnego trzymania się planów w celu realizacji zamierzeń. W celu realizacji określonych działań należy je bardzo dobrze przygotować. Osoba przedsiębiorcza jest w stanie nawet najbardziej ogólne wizje dotyczące przyszłości przełożyć na konkretne zachowania i zaplanować właściwą kolejność ich realizacji. Planowanie nie oznacza, że przewidzi się wszystkie okoliczności związane z realizacją danego zadania, a tym samym nie jest możliwe ścisłe trzymanie się jednego wyznaczonego planu. Często opracuje się plany uwzględniające różne scenariusze - między innymi optymistyczny, pesymistyczny i najbardziej prawdopodobny. Plany powinny dotyczyć realizacji zadań bieżących i perspektywicznych.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

W dzisiejszych czasach szybkość działania ma duże znaczenie. Opóźnienie realizacji danego przedsięwzięcia, może spowodować, że będzie ono mało skuteczne. Dlatego też osoba przedsiębiorcza powinna realizować swoje zadania w jak najkrótszym czasie. Aby warunek ten był spełniony nie należy zaniedbywać dobrego zaplanowania działań. Dzięki niemu można osiągnąć tak zwany stan pełnej gotowości i przystąpić do szybkiej realizacji zadań. Dzięki planom człowiek wie co i kiedy ma robić tzn. może określić priorytety i kontrolować postępy realizacji celów. Ma też przygotowane wszystkie odpowiednie zasoby niezbędne do realizacji zadania.

PRAKTYCZNE RADY

1. Bądź realistą. Cele, które zamierzasz realizować, muszą być możliwe do osiągnięcia.
2. Przed rozpoczęciem każdego działania, zaplanuj sposób jego realizacji. Dobre planowanie to połowa sukcesu.
3. Systematycznie analizuj czy realizujesz dane działanie zgodnie z planem. Unikaj działań, które nie przybliżają cię do realizacji celu.
4. Prowadź swój kalendarz.
5. Pamiętaj, że plany mogą się zmienić i musisz przygotowany na nowe okoliczności, ale też nie doprowadzaj do zbyt częstej zmiany planów z twojego powodu.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Zaplanuj działania, które chcesz podjąć w danym tygodniu i miesiącu.
2. Zaplanuj piknik rodzinny na święto szkoły.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW

ISTOTA KOMPETENCJI

Rozwiązywanie problemów to zdolność dostrzegania i analizy problemów oraz generowania dla nich konkretnych rozwiązań. Występujące problemy powinny być jak najszybciej dostrzeżone oraz rozwiązane. Przy rozwiązywaniu problemów konieczna jest dokładna ich analiza oraz wygenerowanie jak największej liczby wariantów. Przy generowaniu wariantów ważna jest kreatywność, aby unikać standardowych rozwiązań. Należy pamiętać, że nie należy odkładać rozwiązań na później – problemy same przez to nie znikną, a każde opóźnienia pogłębi tylko negatywne skutki. Dlatego też nie należy uciekać od problemów.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

W burzliwym otoczeniu występuje wiele problemów do rozwiązania. Mierząc się z nimi istotna jest szybkość reakcji oraz wypracowanie i wdrożenie rozwiązania, które zagwarantuje trwałe rozwiązanie problemu. Z tych też względów duże znaczenie ma umiejętność dostrzegania problemów, ich analizy oraz wyboru najlepszego rozwiązania.

PRAKTYCZNE RADY

1. Nie odkładaj rozwiązywania problemów na później, problemy się nie rozwiązują same.
2. Zastanów się jakie są przyczyny i uwarunkowania rozwiązania problemu.
3. Zastanów się na czym polega problem. Jaka jest różnica między tym co powinno być a tym co jest.
4. Nie unikaj rozwiązań niestandardowych.
5. Dla każdego problemu staraj się wygenerować kilka rozwiązań.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Postaraj się zdefiniować problemy, jakie występują w twojej klasie, czyli odpowiedz jaka jest różnica między stanem istniejącym a stanem pożądanym. Jak będzie się rozwijała sytuacja, jeśli nie zostaną podjęte żadne działania.
2. Wyobraź sobie, że na zakończenie roku szkolnego okazało się, że klasa osiągnęła znacznie gorsze wyniki niż w poprzednim roku. Zastanów czym mogłoby to zostać spowodowane i wygeneruj możliwe rozwiązania.

WIARA W SIEBIE

ISTOTA KOMPETENCJI

Wiara w siebie to zdolność do realistycznej oceny własnych możliwości i podejmowanie działań w ich zasięgu z przekonaniem o możliwości ich realizacji. Wiara w siebie powoduje, że człowiek czuje się pewniej oraz jest bardziej zmotywowany do działania, bo przed rozpoczęciem myśli o końcowym sukcesie, a nie o porażce. Wiara w siebie oznacza pozytywny stosunek do własnej osoby. Wykształcenie tej cechy u siebie wymaga polubienia siebie oraz koncentracji na swoich mocnych stronach. Każdy człowiek posiada mocne strony, tylko nie każdy potrafi je dostrzec.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Pewność siebie jest jednym z kluczowych czynników powodujących, że dane przedsięwzięcie zakończy się sukcesem. W tym przypadku ma zastosowanie samoistnie spełniająca się przepowiednia. Jeżeli człowiek przystępuje do działania z założeniem, że zakończy się ono sukcesem, jest większe prawdopodobieństwo, że tak się właśnie stanie. Brak wiary w siebie powoduje, że człowiek zaczyna walczyć z samym sobą, a w tej walce nie ma zwycięzcy.

PRAKTYCZNE RADY

1. Poszukuj u siebie mocnych stron. Każdy je ma, tylko musi je odkryć.
2. Akceptuj własną osobę.
3. Nie zrażaj się krytyką. Przyjmuj ją jako opinię innych, z którą możesz się zgodzić lub nie.
4. Nie stawiaj sobie zbyt wysokich wymagań. Nikt nie jest doskonały.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Załóż dziennik sukcesów, do którego codziennie wieczorem przez miesiąc wpisz 3 sukcesy, które odniosłeś każdego dnia.
2. Co pewien czas analizuj swoje mocne strony i zastanów się czy je w pełni wykorzystujesz.

WSPÓŁPRACA

ISTOTA KOMPETENCJI

Współpraca to zdolność do optymalnego współdziałania przy realizacji wspólnych przedsięwzięć. Dzięki dobrej współpracy osiąga się efekt synergiczny powodujący, że $2+2 = 5$. Kluczem do dobrej współpracy jest umiejętność doboru zespołu oraz jego integracji. Ważne jest, żeby członkowie zespołu nie byli skonfliktowani i preferowali podobne wartości.

ZNACZENIE KOMPETENCJI

Złożoność współczesnego świata powoduje, że nie ma ludzi, którzy znają się na wszystkim. Warunkiem odniesienia sukcesu jest efektywną współpracą z innymi. Dzięki niej można osiągnąć lepsze rezultaty wykorzystując kompetencje, których nie posiadamy.

PRAKTYCZNE RADY

1. Pamiętaj, że sukces łatwiej jest osiągnąć współpracując z innymi.
2. Miej pozytywny stosunek do ludzi. Bądź empatyczny – próbuj wczuwać się w ich położenie.
3. Magnetyzuj swoją osobą inne osoby – zarażaj swoimi pomysłami innych.
4. Zaufaj innym w swoim zespole, którzy realizują samodzielnie swoje zadania.
5. Pamiętaj, że problemy, które powstają w zespole powinny być rozwiązywane przez cały zespół.
6. Pamiętaj, że współpraca wymaga zintegrowania zespołu, co może potrwać dłuższy czas.

ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE KOMPETENCJĘ

1. Pozyskaj osoby, które chciałyby z tobą zrealizować twoje przedsięwzięcie, które planujesz. Zastanówcie się wspólnie jakie będą zasady współpracy oraz podział zadań w zespole.
2. Zaproponuj ćwiczenia, które zintegrują twój zespół w krótkim czasie.

3.3 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych

Zasady kształtowania zachowań przedsiębiorczych

Dzisiejszy świat opisuje się, jako ciągle zmieniającą się rzeczywistość, której nikt nie jest w stanie przewidzieć z powodu ogromnego tempa zmian i innowacji.

Każdy człowiek, który chce odnaleźć się w dzisiejszym świecie musi bacznie obserwować otoczenie, po to by wykorzystać szanse dla siebie, a unikać zagrożeń. To ułatwi mu dobre funkcjonowanie zarówno w życiu prywatnym, jak i społecznym i zawodowym.

O takim człowieku mówimy, że jest przedsiębiorczy.

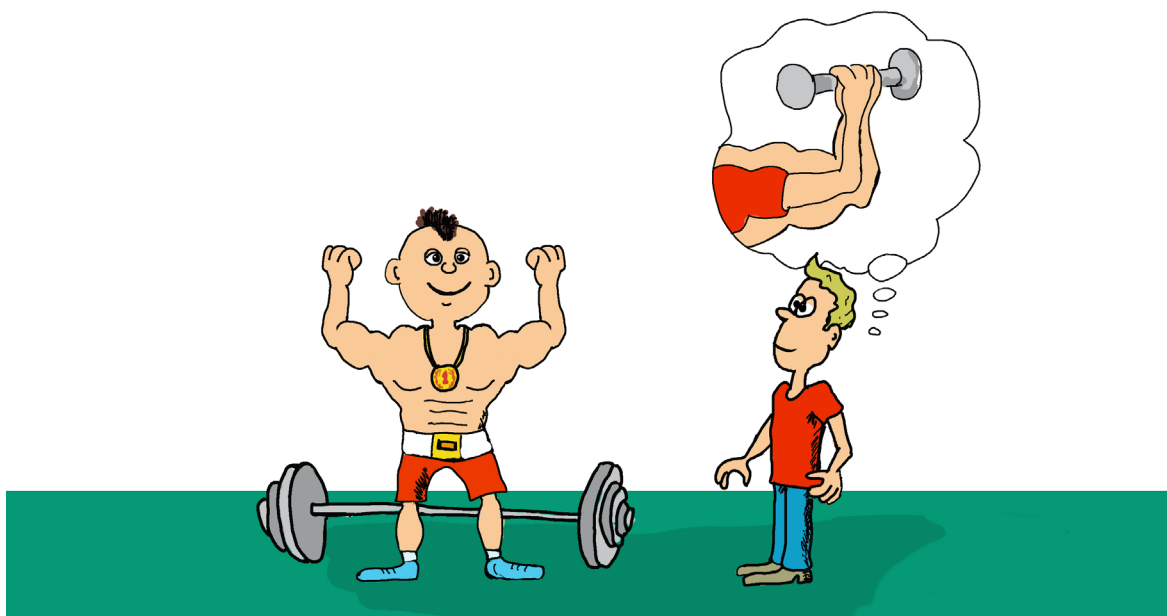
*Przedsiębiorczość okazuje się kluczową cechą w dzisiejszym świecie.
I choć nie każdy przejawia te cechy, to zdaniem wielu można się ich nauczyć.*

Przedsiębiorczość jest zdefiniowana jako zdolność do generowania pomysłów i wcielania ich w życie. Obejmuje kreatywność, innowacyjność i zdolność do podejmowania ryzyka, oraz do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów.

Coraz częściej mówi się, że kompetencje powinny być kształtowane już w szkole, na bardzo wczesnym etapie życia. Poziom wykształcenia jest coraz wyższy, bardzo często młodzi ludzie wchodzący na rynek pracy z bardzo podobnymi umiejętnościami, wiedzą i wykształceniem, będą mogli wyróżniać się określonymi kompetencjami .

Aby mówić o kształtowaniu zachowań przedsiębiorczych, należy zacząć od samoświadomości człowieka. Jeśli nie uświadomisz sobie, kim jesteś, jakie masz cechy, to nie możesz myśleć o kształtowaniu i rozwijaniu siebie. A więc **samoświadomość jest pierwszym krokiem do samokształtowania i samokształcenia.**

Zadanie: Przeanalizuj swoje zachowania w porównaniu z zachowaniami osoby przedsiębiorczej i spróbuj określić, co masz, czego Ci brakuje, co chciał(a)byś mieć?

W kształtowaniu swoich zachowań przedsiębiorczych staraj się trzymać następujących zasad:

1. Postaraj się polubić, zaakceptuj swoje silne i słabe strony.
2. Koncentruj się na swoich mocnych stronach.
3. Miej marzenia, to się przełoży na Twoje plany i cele.
4. Rozwijaj swoje zainteresowania.
5. Odkrywaj swoje potrzeby i staraj się je zaspokajać.
6. Odkrywaj potrzeby innych ludzi i staraj się je zaspokajać.
7. Planuj. Nie pozwól, żeby twoim życiem kierował przypadek.
8. Podejmuj ryzyko. Staraj się go rozsądnie szacować.
9. Podejmuj decyzje. Pamiętaj, że za każdą z nich ponosisz odpowiedzialność.
10. Stawiaj sobie ambitne cele możliwe do realizacji. Planuj i kontroluj swoje działania związane z realizacją celów.
11. Działaj z entuzjazmem.
12. Współpracuj z innymi ludźmi.
13. Wierz w siebie.
14. Mierz siły na zamiary. Nie podejmuj się realizacji zadań, które znacznie przekraczają twoje możliwości i których nie będziesz w stanie wykonać.
15. Naucz się mówić nie, ale również mówić tak.
16. Akceptuj porażki. Twoje porażki staną się źródłem wiedzy i Twoich przyszłych sukcesów.
17. Staraj się wczuwać w położenie innych osób.
18. Bądź otwarty(a) na wyzwania.
19. Stale poszukuj nowych możliwości.
20. Miej twórcze podejście do rozwiązywania problemów.
21. Odważnie zgłaszaj swoje pomysły, nawet jeżeli nie są doskonałe.
22. Przekonuj innych do swoich racji za pomocą rzeczowych argumentów.

Analiza własnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń

W poprzedniej części pokazaliśmy, że samoświadomość jest pierwszym krokiem do samokształtowania i samokształcenia. Z tej części dowiesz się w jaki sposób możesz pracować nad samoświadomością.

Jedną z metod kształtowania samoświadomości jest analiza swoich mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń, czyli analiza SWOT. Nazwa jest akronimem od angielskich słów: STRENGTHS - mocne strony, WEAKNESSES - słabe strony, OPPORTUNITIES – szanse w otoczeniu i THREATS - zagrożenia. Klasycznie metoda SWOT jest wykorzystywana do analizy przedsięwzięć biznesowych. Wariant analizy SWOT wykorzystywany do do analizy własnego potencjału to – self-SWOT.

Analiza self-SWOT polega na zebraniu w jednym miejscu wszystkich cech własnych oraz zjawisk, ludzi, sytuacji, które na nas oddziałują, po to, by przyjrzeć się temu i spróbować ocenić swoją pozycję w danym momencie życia, kariery zawodowej, sytuacji rynkowej. Wymaga to trochę czasu i refleksji nad stanem własnym i obserwacji otoczenia. Na wstępie należy zadać sobie kilka pytań i udzielić odpowiedzi.

Poniższe ćwiczenia będą ci w tym pomocne. Po ich przeprowadzeniu będziesz mógł uzupełnić formularz SWOT, a to z kolei będzie podstawą do dalszych działań – czyli planowania własnego rozwoju. Odpowiadając na poniższe pytania pamiętaj, że nie musisz nikomu niczego udowadniać. Możesz odpowiedzi nikomu nie pokazywać. Dzięki nim jeszcze lepiej poznasz siebie. Ale jeśli będziesz miał(a) trudności z wypełnieniem ćwiczeń, zastanów się do kogo możesz zwrócić się po pomoc? (może do nauczyciela, wychowawcy, pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego?)

Powodzenia!

Ćwiczenie 1 „Wpływowe osoby”

1. Wypisz wszystkich ludzi z Twojego otoczenia, którzy mają na Ciebie wpływ.
2. Określ w jaki sposób oni mogą pomagać lub utrudniać realizację twoich celów.
3. Uszereguj osoby wg ważności, tj. znaczenia jakie mają dla Ciebie.

Osoba	Wpływ danej osoby na realizację Twoich celów	Ważność

Ćwiczenie 2 „Moje mocne strony”

Wymień swoje mocne strony. W jaki sposób je możesz wykorzystać w swoim życiu.

Mocne strony	Możliwość wykorzystania

Ćwiczenie 3 „Moja przyszłość”

1. Pomyśl o swojej przyszłości za kilka lat (np. okres studiów) – gdzie jesteś, co robisz, kogo masz wokół siebie?
2. Pomyśl o swojej przyszłości za kilkanaście lat (czas pracy zawodowej) – gdzie jesteś, co robisz, kogo masz wokół siebie?
3. Uzupełnij tabelę.

JA za kilka lat	JA za kilkanaście lat
Gdzie mieszkasz? (kraj, miejscowość, dzielnica (mieszkanie, dom))	Gdzie mieszkasz? (kraj, miejscowość, dzielnica (mieszkanie, dom))
Kto jest wokół Ciebie? (rodzina, grono przyjaciół itp.)	Kto jest wokół Ciebie? (rodzina, grono przyjaciół itp.)
Co robisz?	Co robisz?
Kim jesteś?	Kim jesteś?
Czego się uczysz? Studia? Jaki kierunek?	Czego się uczysz? Studia? Jaki kierunek?

Co robisz poza uczeniem się?	Co robisz poza uczeniem się?
Co sądzą i co mówią o Tobie koledzy, sąsiedzi, współpracownicy itp.?	Co sądzą i co mówią o Tobie koledzy, sąsiedzi, współpracownicy itp.?
Jak odbiera Cię otoczenie?	Jak odbiera Cię otoczenie?
Jak wygląda Twój dzień/tydzień?	Jak wygląda Twój dzień/tydzień?
Czym się zajmujesz?	Czym się zajmujesz?

Oceń czy te wizję ci odpowiadają. Jeśli nie, to co możesz zrobić, żeby je zmienić. Jeśli tak, to co możesz zrobić, żeby na pewno zostały zrealizowane. Opracuj plan najważniejszych działań na przyszłość.

Ćwiczenia 4 „Moje pozytywne cechy”

Zaznacz wszystkie przymiotniki, które pomogą Ci określić Twoje pozytywne cechy:

ambitny, bezpośredni, błyskotliwy, bystry, bezkonfliktowy, ciekawy, cierpliwy, czuły, dociekliwy, dokładny, doświadczony, dowcipny, dyskretny, dzielny, ekspansywny, energiczny, hojny, inteligentny, konsekwentny, kompetentny, komunikatywny, logiczny, lojalny, lubiany, łagodny, mądry, mocny, naturalny, niezależny, nowoczesny, obowiązkowy, odpowiedzialny, odważny, ofiarny, opanowany, operatywny, opiekuńczy, pogodny, pomysłowy, praktyczny, produktywny, profesjonalny, prostolinijny, przedsiębiorczy, przewidujący, przyjazny, racjonalny, refleksyjny, rozsądny, rozumny, rzeczowy, rzetelny, serdeczny, silny, solidny, spokojny, spostrzegawczy, sprawny, stanowczy, staranny, sumienny, sympatyczny, szczery, szlachetny, śmiały, taktowny, tolerancyjny, towarzyski, troskliwy, twórczy, uczynny, uprzejmy, utalentowany, wesoły, wieloduszny, wierny, wrażliwy, wspaniałomyślny, wyspecjalizowany, wytrwały, zapobiegliwy, zaradny, zdecydowany, zdolny, zdyscyplinowany, zgodny, zorganizowany, zrównoważony, życzliwy.

A może dopiszesz coś, czego Ci brakowało w opisie siebie?

Ćwiczenie 5 „Obraz mojej osoby”

Odpowiedz na pytania, które dotyczą różnych właściwości człowieka jego cech, poglądów, postaw i opinii. Zastanów się nad sobą, aby odpowiedzi dały dokładny i prawdziwy obraz twojej osoby.

1. Co Ci się w sobie najbardziej podoba?

2. Co Ci się w sobie nie podoba lub podoba najmniej?

3. Co najbardziej lubisz u innych ludzi?

4. Czego najbardziej nie lubisz u innych ludzi?

5. Co Cię śmieszy?

6. Co Cię denerwuje?

7. Co uważasz za swoje największe osiągnięcia?

8. Co uważasz za swoje największe niepowodzenie?

9. Jaki jest najważniejszy cel w Twoim życiu?

10. Czego chciał(a)byś przede wszystkim w życiu uniknąć?

11. Co chciał(a)byś przede wszystkim rozwijać?

12. Co chciał(a)byś przede wszystkim wyeliminować, wykorzenić?

Odpowiedzi na powyższe pytania powinny Ci pomóc ustalić pewne fakty dotyczące Ciebie, które będą Ci potrzebne do przygotowania self-SWOT.

**MOCNE
STRONY**

Twoje pozytywne
cechy, np. świetnie
gotuję, jestem
cierpliw

**SŁABE
STRONY**

Twoje negatywne
cechy, np. często
się spóźniam

Drugą częścią analizy SWOT jest określenie czynników zewnętrznych, które mogą pomóc lub utrudnić realizację naszych celów. Tymi czynnikami może być wsparcie lub brak wsparcia rodziny, znajomych, nauczycieli, organizacji, czynniki środowiskowe, kulturowe, ekonomiczne, demograficzne, a następnie określenie zgodnie z poniższą tabelą które z nich stanowią szanse, a które zagrożenie.

SZANSE	
ZAGROŻENIA	

Teraz to wszystko co do tej pory wypisałeś(aś) w powyższych ćwiczeniach, jeszcze raz przepisz w odpowiednie miejsca w tabeli poniżej.

Mocne strony	Szanse
Słabe strony	Zagrożenia

Które elementy w analizie przeważają? Skoncentruj się na pierwszej połowie tabeli. W jaki sposób możesz wykorzystać szanse pojawiające się w otoczeniu oraz twoje mocne strony? Czy jest szansa, że ta lista za jakiś czas się wydłuży?

Teraz skoncentruj się na drugiej części tabeli. Zastanów się w jaki sposób wyeliminować twoje słabe strony i przezwyciężyć zagrożenia. Pomyśl czy z czasem zagrożenia mogą stać się szansami? Pomyśl co zrobić, żeby nie pojawiły się nowe słabe strony.

W tej metodzie ważne jest to, aby sobie uświadomić swoją pozycję. Nie robimy tego po to, by coś sobie udowodnić, ale po to, by realnie spojrzeć na siebie i naszą sytuację i zastanowić się, co z tego wynika? Co mogę zmienić u siebie, a co mogę zmienić w otoczeniu? Niech stanie się to początkiem myślenia strategicznego o sobie.

Kolejny krok to planowanie własnego rozwoju.

Planowanie własnego rozwoju

Żyjemy w czasach, kiedy większość z nas może niemalże wszystko osiągnąć, bo żyjemy w wolnym świecie i mamy swobodny wybór ścieżki życia. Dla jednych ta wolność jest dość trudna. Czasem łatwiej by było, żeby ktoś nami pokierował, pokazał nam jak żyć, w którym kierunku zmierzać, kim być.

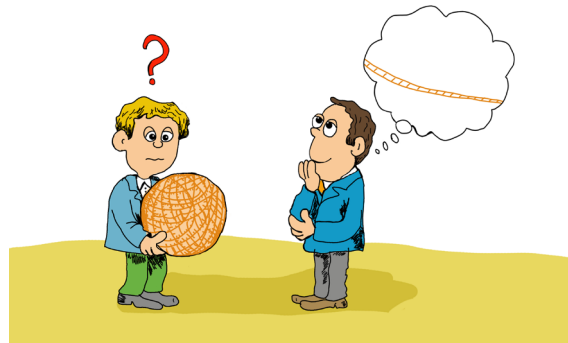
Planowanie jest trudne, ale należy próbować. Nie pozwól, żeby Twoje życie zależało od przypadku, nieznajomych ludzi, splotu zdarzeń.

Ludzie, którzy chcą pokierować swoim rozwojem muszą mieć zdolność krytycznego myślenia o sobie, ale i o sytuacji wokół siebie, opanować lęki związane z niepewnością i umieć formułować wnioski i elastycznie się do nowej sytuacji przystosowywać.

Doskonałym sposobem na osiągnięcie sukcesu i życiowej mądrości jest ciągle samodoskonalenie. Jego istotą jest wyznaczanie sobie celów i dążenie do ich osiągnięcia.

Jedną z podstawowych umiejętności osoby przedsiębiorczej jest umiejętność planowania.

Planowania można się nauczyć. Myślenie długoterminowe staje się już potrzebne na poziomie gimnazjum, kiedy młody człowiek zaczyna podejmować pierwsze ważne decyzje, wybory w swoim życiu: co mnie

interesuje, czego chcę się uczyć, co chcę rozwijać, z czego muszę zrezygnować, jakie przedmioty muszę zdawać na maturze, aby dostać się na wymarzone studia, jakie to są studia, jaka jest praca po tych studiach, czy jest zapotrzebowanie na taką pracę, na takich pracowników?

Tych pytań jest wiele. Często trudno udzielić na nie jednoznacznych odpowiedzi. Żyjemy w bardzo dynamicznym świecie. Dzisiaj może się wydawać, że coś jest ciekawe i jest potrzeba, aby tym się zajmować, a za kilka lat może okazać się, że to już sprawa nieaktualna. Aby planować swój rozwój, własną karierę, trzeba spróbować znaleźć odpowiedzi na powyższe pytania oraz przygotować się na zmiany.

Nasze plany na przyszłość są zdeterminowane przez naszą osobowość, potrzeby oraz role, jakie odgrywamy w życiu. Aby zacząć planować własny rozwój, własną karierę należy odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

1. **Kim jestem** Jaki jest mój typ osobowości?
2. **Jakie role życiowe chcemy pełnić?** Jaki model życiowy najbardziej mi odpowiada?
3. **Jakie są moje mocne i słabe strony?**
4. **Jakie są moje cele w życiu?**
5. **Jakie decyzje podejmę odnośnie swojej przyszłości?**

1 KIM JESTEM?

Spróbuj ustalić jakim jesteś typem osobowości?

Osobowość charakteryzuje nastawienie człowieka do otaczającego go świata, opisuje jego zachowanie w różnych sytuacjach, określa wartości, do których przywiązuje szczególną wagę.

Prosty podział na typy osobowości wg Hipokratesa już ci coś podpowie:

Sangwinik – optymista, radosny, umiejący realizować swoje cele, działający dynamicznie

Melancholik – depresyjny, niewiedzący co chce osiągnąć w życiu, za wszystkie niepowodzenia obwiniający inne osoby

Choleryk – impulsywny i drażliwy, robiący wiele rzeczy naraz, ma zapał tylko na początku realizacji jakiegoś zadania często popada w konflikty

Flegmatyk – powolny, niedążący do żadnych zmian w życiu, zadowolony z tego co osiągnął do tej pory.

Osobowość można rozwijać, ale trzeba spełnić te trzy zasady:

- I. Poznać samego siebie oraz polubić się,
- II. Skoncentrować się na swoich mocnych stronach, tj. na takich cechach, które dają poczucie siły, pewności i zadowolenia,
- III. Poszukiwać nowych doświadczeń, analizować je, wyciągać wnioski i zbierać informacje o swoich zachowaniach.

2 ROLE ŻYCIOWE

Role życiowe to oczekiwania wobec danej osoby, które wynikają z wzorców funkcjonujących w grupach społecznych, organizacjach, otoczeniu. Ludzie w swoim życiu mogą odgrywać wiele ról. Są sytuacje, które wymagają zmiany ról.

Trzeba mieć świadomość ról i ewentualnych konfliktów, bo możliwe jest świadome projektowanie swoich ról życiowych.

Role mogą się wzajemnie uzupełniać, np. rola obywatela i pracownika – wtedy mówi się, że są to role KOMPLEMENTARNE.

Role mogą pozostawać w konflikcie, np. rodzica i pracownika – wtedy mówi się, że są to role KONFLIKTOWE.

Role mogą się wzajemnie zastępować, np. kiedy praca kompensuje braki życia rodzinnego – wtedy mówi się, że są to role KOMPENSACYJNE.

Niestety ludzie często odczuwają konflikt ról. Kiedy pojawia się taki konflikt?

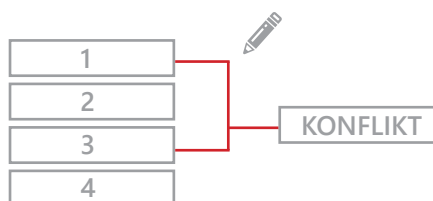
Np. kiedy będąc jednocześnie córką i koleżanką, musisz wybrać, czy w danym dniu pomóc rodzicom w sprzątnięciu, czy pomóc koleżance w kupnie sukienki lub kiedy będąc uczennicą i wnuczką musisz wybrać, czy chodzić popołudniu do szkoły muzycznej, czy pomagać chorej babci.

Ćwiczenie 6 „Role życiowe”

1. Wypisz jakie role wypełniasz w życiu, np. syna, wnuczki, sąsiada, ucznia, kolegi, przyjaciela itp.
2. Zapisz stopień ważności każdej z nich (1-mało ważna, 10-najważniejsza) oraz czas (w %) w ciągu miesiąca, jaki poświęcasz każdej z ról.
3. Określ wzajemne relacje tych ról:
 - a) KONFLIKTOWY
 - b) KOMPENSACYJNY (wyrównujący, równoważący)
 - c) KOMPLEMENTARNY (uzupełniający)

Moja rola	Ważność (1-10)	Czas (%)

Relacja

KONFLIKT

KOMPENSACJA

KOMPLEMENTARNOŚĆ

Zastanów się, jaki to ma wpływ na Ciebie, na twoje funkcjonowanie obecnie i jaki wpływ może to mieć na Twoją przyszłość?

Szczególne znaczenie dla kształtowania kariery mają relacje między rolami rodzinnymi a zawodowymi. Mówi się wówczas o pewnych typach tych relacji, zwanych **MODELAMI ŻYCIA**.

Rozróżnia się co najmniej 6 różnych typów relacji praca-rodzina:

NIEZALEŻNA - kiedy praca i rodzina są zupełnie oddzielone, a środowisko zawodowe i rodzinne nie mają na siebie żadnego wpływu

- *relacja taka istnieje może u pracowników najemnych o ściśle określonym czasie pracy;*

PRZENIKAJĄCA - kiedy życie rodzinne przenika do zawodowego, a sukces zawodowy kreuje atmosferę przenoszącą się na życie rodzinne

- *sytuacja taka jest typowa dla zawodów artystycznych;*

KONFLIKTOWA - kiedy problemy nierozwiązane w pracy komplikują życie rodzinne, a problemy domowe zakłócają tok pracy

- *dzieje się tak często u pracowników o nienormowanym czasie pracy, wykonujących funkcje kierownicze;*

KOMPENSACYJNA - kiedy praca lub dom stanowią zadośćuczynienie za nieudane życie rodzinne lub zawodowe;

INSTRUMENTALNA - kiedy praca jest środkiem zaspokajania innych potrzeb, a przede wszystkim pozwala stworzyć udane życie rodzinne;

- *wybór zawodu jest podyktowany głównie wskaźnikami ekonomicznymi;*

INTEGRACYJNA - kiedy życie zawodowe jest nierozzerwalnie związane z życiem rodzinnym, np. u właścicieli firm rodzinnych.

Ćwiczenie 7 „Model życia”

1. Narysuj „drzewo genealogiczne” członków bliskiej rodziny, dowolnie cofając się w czasie. Poszczególne osoby zaznacz za pomocą:

- kobieta

- mężczyzna

Przy każdej figurze oznacz MODEL ŻYCIA typowy dla danej osoby.

2. Zwróć uwagę na aspekt zmian pokoleniowych.
3. Zastanów się nad przyczynami wyboru określonego modelu życia.
4. Który model uważasz za najwłaściwszy dla siebie?
5. Co musisz zrobić, żeby ten model zrealizować?

3 JAKIE SĄ MOJE MOCNE I SŁABE STRONY?

Skorzystaj z narzędzi i technik przedstawione w części „Analiza własnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń” strony 147-156 poradnika.

4 JAKI MAM CEL W ŻYCIU?

Najważniejsze jest, po uświadomieniu sobie swoich mocnych i słabych stron, **określenie co jest dla mnie najważniejsze w życiu.**

Ćwiczenie 8 „Mój cel życia”

Zastanów się i określ, co dokładnie chcesz osiągnąć?

Dlaczego ten cel jest dla Ciebie w tym momencie ważny?

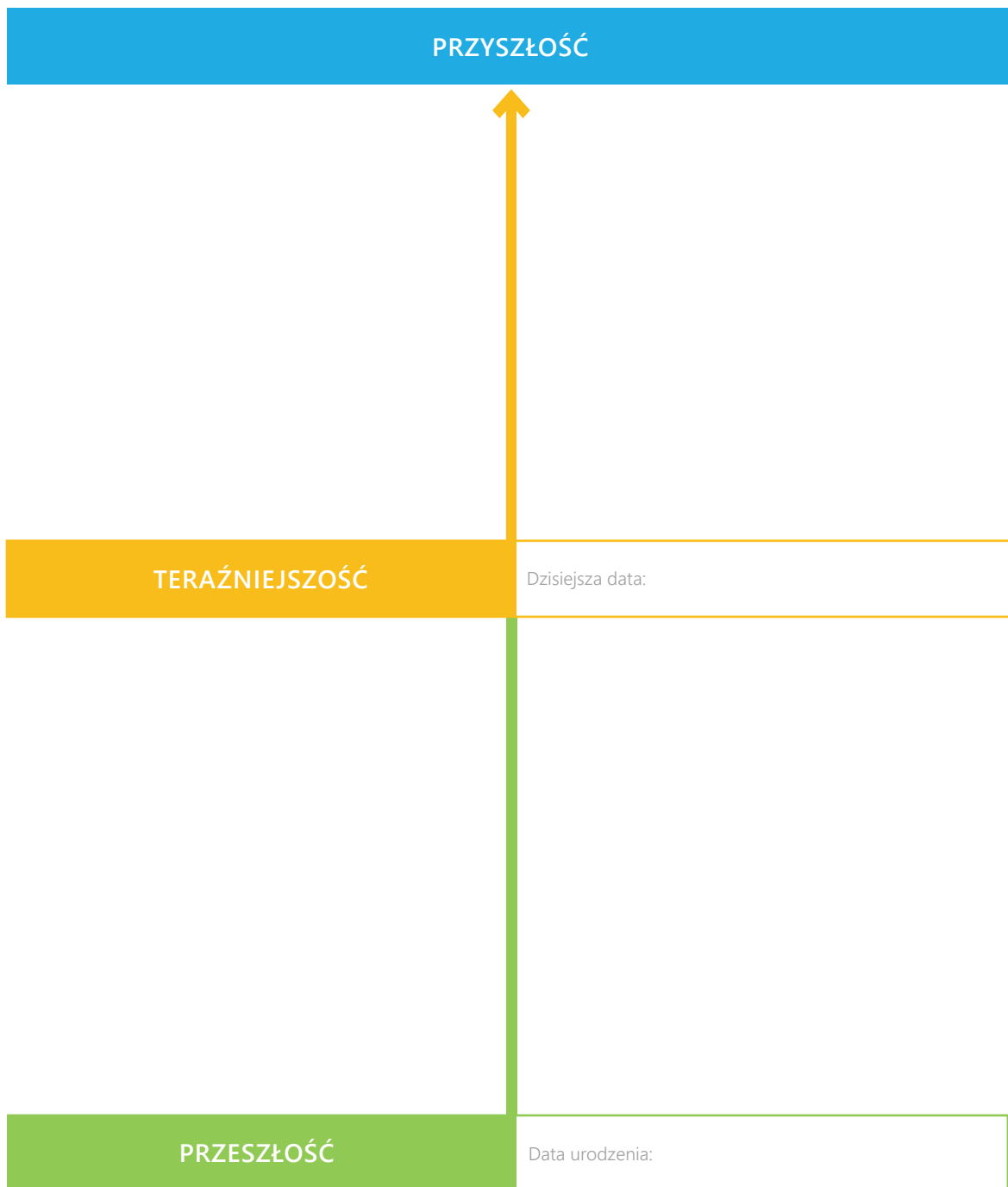
W jaki sposób chcesz ten cel osiągnąć?

Ćwiczenie 9 „Linia życia”

Jednym z narzędzi pomocnych w planowaniu własnego rozwoju jest ćwiczenie „Linia życia”. Narysuj linię i zaznacz datę swojego urodzenia i datę dzisiejszą. Podziel prostą na odcinki „przeszłość” – w górę od dzisiejszej daty i „przyszłość” – w dół od dziś .

Na odcinku „przeszłość” zapisz swoje dotychczasowe osiągnięcia, sukcesy w życiu osobistym, rodzinnym, sporcie, nauce a na odcinku „przyszłość” wszystko to, co chciał(a)byś w swoim życiu osiągnąć w życiu zawodowym i osobistym. Należy uświadomić sobie, że bardzo różne zdarzenia mogą być dla nas sukcesem i starać się wypisać takich zdarzeń jak najwięcej.

Po wykonaniu ćwiczenia proszę odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

1. Czy trudno było określić swoje oczekiwania, co do przyszłości?
2. Czy nie poczułeś(aś) się zaskoczony(a) tym, jak wiele już osiągnąłeś(aś) w swoim życiu?
3. Jeżeli nie zaznaczyłeś żadnych sukcesów, to przeanalizuj to jeszcze raz, ponieważ jest mało prawdopodobne, żebyś żadnych nie odniósł. To nie muszą być jakieś bardzo duże osiągnięcia.
4. Czy dzięki temu ćwiczeniu dowiedziałeś się czegoś więcej o sobie?

Bardzo ważne w tym ćwiczeniu, jak i w każdym innym dotyczącym wyznaczania i formułowania celów jest sposób w jaki to zrobimy. Istnieje metoda, która może nam w tym pomóc.

Metodą formułowania celów jest metoda S.M.A.R.T. Nazwa jest akronimem od angielskich słów:

Simple - prosty
Measurable - mierzalny
Achievable/appropriate - odpowiedni, osiągalny
Relevant/realistic - istotny, realistyczny
Timely defined/timebound - określony w czasie

Aby cel był dobrze sformułowany musi być: prosty, mierzalny, osiągalny, istotny i określony w czasie. Co to znaczy?

Prosty - jego zrozumienie nie powinno stanowić kłopotu, sformułowanie powinno być jednoznaczne i niepozostawiające miejsca na luźną interpretację,

Mierzalny - a więc tak sformułowany, by można było liczbowo wyrazić stopień realizacji celu, lub przynajmniej umożliwić jednoznaczną „sprawdzalność” jego realizacji,

Osiągalny - realistyczny; cel zbyt ambitny podkopuje wiarę w jego osiągnięcie i tym samym motywację do jego realizacji,

Istotny - powinien być ważnym krokiem naprzód, jednocześnie musi stanowić określoną wartość dla tego, kto będzie go realizował,

Określony w czasie - cel powinien mieć dokładnie określony horyzont czasowy, w jakim zamierzamy go osiągnąć.

Przykładowy cel „Chcę dostać się na studia” napisany wg metody SMART „W 2016 roku chcę zdać maturę rozszerzoną z biologii i chemii na poziomie minimum 86% i dostać się na wydział lekarski w Warszawie albo w Łodzi”.

Ćwiczenie 10 „Moje cele”

Określ swoje cele w różnych obszarach swojego życia. Formułując cele sprawdź, czy spełnia on wszystkie kryteria dobrych celów. Jeśli nie, przededaguj stawiany cel w tak, żeby przy każdym z 5 kryteriów można było postawić „X”.

CELE, JAKIE STAWIAM SOBIE NA NAJBLIŻSZY CZAS TO:

LP	CEL	S	M	A	R	T
		PROSTY	MIERZALNY	OSIĄGALNY	ISTOTNY	OKREŚLONY W CZASIE
1						
2						
3						
4						

Które z powyższych celów są najważniejsze? Jakie działania musisz podjąć, żeby je zrealizować?

5 JAKĄ DECYZJĘ PODEJMĘ ODNOŚNIE SWOJEJ PRZYSZŁOŚCI?

Na tym etapie należy podjąć decyzję dotyczącą swojej przyszłości, pamiętając o tym, że podjęta decyzja na skutek zmian zachodzących w otoczeniu oraz w twojej osobie może ulec zmianie.

Kiedy mamy do czynienia z podejmowaniem decyzji?

Wtedy, gdy jesteśmy w sytuacji, kiedy mamy kilka możliwości rozwiązania problemu (naszym problemem jest wybór zawodu) i mamy wybór z co najmniej dwóch wariantów. Warianty te są dokładnie opisane (mamy zebrane informacje pozwalające ocenić warianty), jesteśmy w stanie ocenić konsekwencje i wybrać najlepsze z nich.

Problem decyzyjny związany z kształtowaniem przyszłości prześledzimy na przykładzie wyboru uczelni.

Proces decyzyjny składa się z trzech faz.

Przykład:

Przeanalizuj poniższy przykład, żeby lepiej zrozumieć istotę podejmowania decyzji:

Wyobraź sobie, że jesteś w II klasie LO (profil ogólny z rozszerzoną matematyką i geografiją) i zastanawiasz się nad wyborem kierunku studiów.

Faza I. ROZPOZNANIE

Problem decyzyjny: jaki wybrać kierunek studiów?

Faza II. PROJEKTOWANIE

A. Propozycje rozwiązań:

1. Studia na kierunku zarządzanie na uczelni X
2. Studia na kierunku geologia na uczelni Y
3. Studia na kierunku ekonomia na uczelni Z

B. Wybór kryteriów oceny i wag:

Kryteria oceny	Waga 1-3
Trudność egzaminów	2
Ciekawy zawód	3
Wynagrodzenie po ukończeniu studiów	3
Trudność studiowania	1
Prestiż uczelni	2

Faza III. WYBÓR WARIANTÓW

Każdy wariant oceniamy wykorzystując wcześniej przyjęte kryteria posługując się wcześniej zdefiniowaną skalą ocen (w naszym przypadku oceny od 1 do 5).

1. Zarządzanie na uczelni X

Kryteria oceny	Waga 1-3	Ocena 1-5	Ocena ważona (waga x ocena)
Trudność egzaminów	2	5	10
Ciekawy zawód	3	5	15
Wynagrodzenie po ukończeniu studiów	3	4	12
Trudność studiowania	1	2	2
Prestiż uczelni	2	5	10
SUMA			49

2. Geologia na uczelni Y

Kryteria oceny	Waga 1-3	Ocena 1-5	Ocena ważona (waga x ocena)
Trudność egzaminów	2	2	4
Ciekawy zawód	3	2	6
Wynagrodzenie po ukończeniu studiów	3	2	6
Trudność studiowania	1	5	5
Prestiż uczelni	2	2	4
SUMA			25

3. Ekonomia na uczelni Z

Kryteria oceny	Waga 1-3	Ocena 1-5	Ocena ważona (waga x ocena)
Trudność egzaminów	2	1	2
Ciekawy zawód	3	4	12
Wynagrodzenie po ukończeniu studiów	3	3	9
Trudność studiowania	1	5	5
Prestiż uczelni	2	1	2
SUMA			30

Przy zastosowaniu przyjętych kryteriów i wag najwyższą ocenę uzyskał wariant 1 – zarządzanie na uczelni X.

Ćwiczenie 11 „Moja decyzja”

Określ jaki problem decyzyjny stoi aktualnie przed Tobą, przeanalizuj go i podejmij decyzje. Jeżeli Twoim problemem aktualnie jest wybór zawodu skorzystaj z aplikacji PERSPEKTYWY:

- w celu zdobycia informacji o zawodach skorzystaj z **Galerii Zawodów**,
- w celu zdobycia informacji o własnych zainteresowaniach i predyspozycjach zawodowych skorzystaj z **Gry Diagnostycznej**.

Faza I. ROZPOZNANIE	Faza II. PROJEKTOWANIE
Problem decyzyjny przed którym stoję	A. MOŻLIWE ROZWIĄZANIA

Po dokonaniu wyboru zawodu (lub kilku zawodów) skorzystaj z **Planera Kariery** dostępnego w aplikacji PERSPEKTYWY. Zaplanuj swoją ścieżkę kariery edukacyjno-zawodowej. Zaplanuj swoją Przyszłość! Powodzenia.

Faza II. PROJEKTOWANIE		Faza III. WYBÓR	
B. Wybór kryteriów oceny i wag			
Kryteria oceny	Waga 1-3	Ocena 1-5	Ocena ważona (waga x ocena)
		SUMA	

3.4 Kariera osoby przedsiębiorczej

Rodzajów karier osób przedsiębiorczych jest tyle, ile osób przedsiębiorczych, każdy sam tworzy swój indywidualny profil kariery. Przy tworzeniu własnej kariery warto jednak inspirować się przykładami ludzi, którzy osiągnęli już sukces. Poniżej znajdziesz przykłady karier przedsiębiorczych Polaków.

Przedsiębiorczość może być pochodną pasji i zainteresowań – przypadek Ireny Eris

Zamiast wprowadzenia

Wielu z początkujących przedsiębiorców poszukuje pomysłu na własną działalność w każdym możliwym miejscu. Czytają oni historie przedsiębiorców, którzy odnieśli sukcesy, obserwują biznesy, które powiodły się zagranicą czy wertują setny poradnik z garścią bezcennych rad dla młodych biznesmenów. Oczywiście takie działania mogą przyczynić się do spełnienia marzenia o własnej firmie. Jednak przed kupnem kolejnej, bestsellerowej biografii amerykańskiego milionera, która ma być źródłem inspiracji, może warto zastanowić się nad tym co potrafisz, co mnie interesuje i czym chciałbym się zajmować w życiu. Niby jest to oczywiste, a jednak nie wszyscy o tym pamiętają albo nie wierzą, że takie podejście może zakończyć się sukcesem. Irena Eris, założycielka firmy Laboratorium Kosmetyczne Dr Irena Eris, jest dobrym przykładem sukcesu bazującego na własnych możliwościach i pragnieniach.

Kariera przedsiębiorcza

Pierwszym odbiorcą produktów Ireny Eris była ona sama. W trakcie studiów na wydziale farmacji, rozpoczęła tworzenie kremów, które poradziłyby jej problemom skórny. Następnymi klientami byli jej najbliżsi znajomi. W kolejnych latach Irena Eris obroniła doktorat oraz rozpoczęła pracę w państwowej firmie farmaceutycznej. Jednak pragnienie samorealizacji m.in. poprzez realizację autorskich pomysłów w laboratorium oraz chęć stworzenia własnego miejsca pracy sprawiły, że Irena Eris zdecydowała się opuścić państwową posadę i rozpocząć własną działalność. W 1983 roku za pieniądze pożyczone od matki, w 50 metrowym pomieszczeniu po piekarni Irena Eris stworzyła swoje pierwsze własne laboratorium. Krem jednego rodzaju produkowany z użyciem metalowego garnka i specjalnie przystosowanej wiertarki, pakowany był ręcznie do słoiczków, a następnie rozwożony po sklepach Fiatem 126p przez męża Ireny Eris, Henryka Orfingera. Po pierwszych trudnych latach działalności, w czasie których budżet firmy nie zamykał się, nastął lepszy okres. Wkrótce po tym, w latach '90 Irena Eris musiała konkurować swoimi produktami z ofertą zachodnich koncernów, które poza zdecydowanie większymi środkami finansowymi posiadały również przewagę w postaci wiedzy i doświadczenia działania na wolnym rynku. Odpowiedzią Ireny Eris było doświadczenie w kosmetologii i pragnienie stworzenia świetnej jakości kosmetyków, co pozwoliło jej nadrobić względne braki w zakresie marketingu i zarządzania w stosunku do międzynarodowej konkurencji. Wzrost zainteresowania produktami pochodzącymi z laboratorium Ireny Eris, przełożył się na szereg inwestycji w firmę i jej rozwój. Obecnie firma założona przez Irenę Eris to nie tylko renomowany na całym świecie producent szerokiej gamy kosmetyków, ale także sieć profesjonalnych instytutów urody oraz hoteli SPA. Sama założycielka została uhonorowana szeregiem nagród, w tym została zaliczona przez ogólnopolski magazyn publicystyczny do grupy najbardziej wpływowych kobiet w dziejach Polski.

Wnioski dla innych

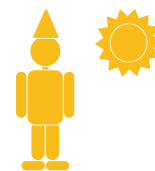
Irena Eris często podkreśla, że motorem jej działania nigdy nie były pieniądze tylko chęć zaoferowania kobietom odpowiednich produktów do pielęgnacji własnego ciała. Biznes był właściwie efektem, a nie czynnikiem zapalnym podjętych działań.

Tak jak w przypadku większości biznesów zakończonych sukcesem, sama pasja Ireny Eris nie wystarczyłaby do stworzenia potentata na krajowym i międzynarodowym rynku kosmetycznym. Podjęcie ryzyka i nie porzucanie własnej idei po pierwszych, napotkanych problemach to istotne czynniki jej sukcesu. Radą Ireny Eris dla początkujących biznesmenów jest stworzenie długoterminowej wizji, której należy się wytrwale trzymać i nie zrażać często pojawiającymi się porażkami.

Czynnikiem pozwalającym firmie na utrzymanie się w gronie najznamienitszych producentów kosmetycznych jest ciągły rozwój, opierający się m.in. na pracach prowadzonych w Centrum Naukowo-Badawczym założonym przez Irenę Eris. Można powiedzieć, że takie zachowanie firmy wynika z charakteru jej założycielki, która pragnąc samorealizacji zdecydowała się na otwarcie własnego biznesu.

Co zadecydowało o sukcesie?

**PASJA
PRAGNIENIE SAMOREALIZACJI
WYTRWAŁOŚĆ W DZIAŁANIU**

Zamiast wprowadzenia

Myśląc o osobie przedsiębiorczej, która osiągnęła sukces często większość z nas wyobraża sobie człowieka, którego kwalifikacje i umiejętności doprowadziły do spektakularnej kariery, popularności i wielkich pieniędzy. Oczywiście Steve Jobs czy Mark Zuckerberg to doskonałe przykłady ludzi sukcesu. Należy jednak pamiętać, że przedsiębiorczość nie ogranicza się jedynie do tworzenia biznesów i zarabiania ogromnych pieniędzy. Przedsiębiorczość może także przejawiać się w bezinteresownej pomocy ludziom potrzebującym. Przykładem osoby przedsiębiorczej w takim rozumieniu jest Janina Ochojska, prezes Polskiej Akcji Humanitarnej. Nie jest ona filantropką pochodzącą z bogatej rodziny przemysłowców, która z powodu braku lepszego pomysłu na swoje życie postanowiła pomagać innym. Szczególnie dla tych z Was, którzy nie znają historii jej życia, sposób myślenia i postawa Janiny Ochojskiej mogą być doskonałą inspiracją do rozpoczęcia własnych działań.

Kariera przedsiębiorcza

Janina Ochojska, jak sama wspomina pochodzi z biednej rodziny z problemem alkoholowym. Kiedy miała 8 miesięcy zachorowała na chorobę Heinego-Medina stając się tym samym osobą niepełnosprawną. Od tego momentu większość dzieciństwa spędziła w specjalnych ośrodkach dla chorych dzieci, szpitalach i sanatoriach. W połowie XX wieku niepełnosprawność postrzegana była jako istotne obciążenie, które uniemożliwiało zwyczajne życie wśród zdrowych ludzi. Jednak taki obrót sytuacji nie doprowadził do załamania się Pani Janiny. Postanowiła ona aktywnie walczyć o swoje miejsce. Aktywność i wychodzenie z własną inicjatywą stały się jej sposobem na życie. Wyrazem tego podejścia była działalność w Duszpasterstwie Akademickim, a następnie współpraca z Solidarnością. W latach osiemdziesiątych Ochojska wyjechała do Francji na operację, co okazało się istotnym przełomem w jej życiu. Za granicą po raz pierwszy spotkała się z pomysłem niesienia pomocy humanitarnej, w którą wówczas się zaangażowała. Po powrocie do kraju kontynuowała pracę na rzecz potrzebujących, m.in. zakładając w 1994r. Polską Akcję Humanitarną. Po ponad 20 latach działalności współzałożona przez nią organizacja jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych w kraju jednostek niosących pomoc innym. Zapewne większość z nas kojarzy Pajacyka, dzięki któremu dzieci z biednych rodzin otrzymują obiady na stołówkach szkolnych, czy akcję kopania studni, dzięki której mieszkańcy Sudanu otrzymują dostęp do czystej wody. To tylko dwa przykłady spośród całego zbioru działań realizowanych przez organizację powołaną m.in. przez Janinę Ochojską.

Wnioski dla innych

Co mogło zdecydować o tym, że chora na polio dziewczyna stała się prezesem prężnie działającej fundacji zatrudniającej kilkadziesiąt osób i niosącej pomoc w najbardziej poszkodowanych regionach na całym świecie?

Jak często podkreśla Janina Ochojska najważniejsze jest samodzielne rozpoczęcie działania. Nie należy oczekiwać, że coś samo się wydarzy, a nasze bierne oczekiwanie będzie nagrodzone. Konieczne jest zrozumienie co mogę zrobić i podjęcie aktywności z własnej inicjatywy.

Cechą, jaka mogła przyczynić się do sukcesu Ochojskiej jest wyzbycie się strachu. W jej opinii nie należy żyć w strachu i obawach, tylko z ewentualnego nieszczęścia jakie nas dotknęło

wyciągać wnioski i na ich podstawie wyprowadzać kolejne działania.

Kolejnym ważnym czynnikiem jest zrozumienie własnego położenia i jego akceptacja. Zamiast zastanawiać się jak wspaniale byłoby, gdybym ... lepiej uzmysłowić sobie gdzie jestem, co potrafię i co realnie mogę zrobić, a następnie zacząć działać zamiast rozmyślać.

Co zdecydowało o sukcesie?

ODWAGA
ZROZUMIENIE SIEBIE I SWOICH MOŻLIWOŚCI
SAMODZIELNIE PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ
AKTYWNOŚĆ

Zamiast wprowadzenia

Dużą popularnością cieszą się listy najbogatszych ludzi na świecie lub w kraju publikowane przez poczytne magazyny publicystyczne i magazyny biznesowe. Na ogół 100 zdjęć zadowolonych bogaczy, do tego krótki opis ich majątku wraz ze zmianami jego poziomu w ostatnim roku opatrzone komentarzem eksperta i reklamą drogiego samochodu albo zegarka wysadzanego diamentami. Naturalnym odruchem po zapoznaniu się z takim materiałem jest powstające w Nas poczucie zazdrości. Mniej naturalne jest zastanowienie się w jaki sposób osoby z listy osiągnęły swoją pozycję. Nie wszyscy krezusi to dzieci bogaczy lub biznesmeni, którym się po prostu poszczęściło. Część z tych osób dostrzegła szansę tam, gdzie inni jej nie zauważali tylko źródła porażek, a ich ryzyko zostało sownie wynagrodzone. Jednym z takich przykładów jest Pan Tomasz Zaboklicki, karateka. Jest on jednym z ojców sukcesu przedsiębiorstwa PESA Bydgoszcz, specjalizującego się w produkcji pociągów i tramwajów.

Kariera przedsiębiorcza

Tomasz Zaboklicki w latach swojej młodości ćwiczył karate oraz skakał ze spadochronem. Takie zainteresowania sprawiły, że o mały włos nie został komandosem w polskiej armii. Na szczęście dla współczesnych miłośników transportu szynowego, wydarzenia polityczne lat '80 sprawiły, że Tomasz Zaboklicki szybko zrezygnował ze swojego udziału w jednostkach desantowych i rozpoczął pracę w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Bydgoszczy. Wraz z biegiem lat doszedł do stanowiska prezesa ZNTK. Jednak kiedy jego kariera rozwijała się, nad podległym mu Zakładem zaczęły zbierać się czarne chmury. Lata transformacji gospodarczej w Polsce nie były czasem sprzyjającym podmiotom takim jak ZNTK w Bydgoszczy. Zakład borykał się z coraz większymi problemami, a ogłoszenie upadłości wydawało się kwestią czasu. W takiej sytuacji wola walki typowa dla zawodników karate mogła okazać się najważniejszym czynnikiem sukcesu. Prezes Zaboklicki wraz z 6 współnikami, kierownikami Zakładu, wykupili przedsiębiorstwo od Skarbu Państwa biorąc na ten cel kredyt pod zastaw własnych majątków. Podjęcie ryzyka nie wystarczyłoby, aby zamienić upadający zakład naprawy taboru w dobrze prosperującego producenta pociągów i tramwajów. Konieczna była do tego wizja. Szczęśliwie doświadczona kadra kierownicza, która od 2001 roku stała się jednocześnie właścicielem Spółki, wypracowała strategię działania. Obecnie PESA, czyli dawne ZNTK w Bydgoszczy, są największą firmą w mieście oraz liderem rynkowym w produkcji tramwajów i pociągów w kraju i silnym graczem na arenie międzynarodowej.

Wnioski dla innych

Wola walki i skłonność do podejmowania ryzyka, których dowiódł w swych działaniach prezes Zaboklicki mogą być związane z uprawianymi przez niego skokami na spadochronie i karate. W świecie biznesu jest wiele przykładów ludzi sukcesu, którzy uprawiają sporty ekstremalne lub sporty walki. Sport kształtuje charakter między innymi ucząc pracowitości oraz konsekwencji w podejmowanym działaniu. Oczywiście nie oznacza to, że samo trenowanie piłki nożnej czy siatkówki sprawi, że od razu zostaniesz jednym z listy 100 najbogatszych. Jest to jednak wspaniała podstawa, która przydaje się w wypracowaniu kolejnych działań.

Sukces Zaboklickiego oraz jego przedsiębiorstwa nie opiera się wyłącznie na jego odwadze i sile charakteru. Ta historia to także przykład, że zachowanie indywidualnego podejścia oraz

upatrywanie szans tam, gdzie inni ich nie dostrzegają może przynieść fortunę. Podążając za tłumem, omijamy okazje, którzy inni także ominęli oraz wybieramy to samo co oni. Przyjmując takie podejście indywidualne osiągnięcie sukcesu może nie być najłatwiejszą sprawą. Dzięki zaufaniu własnej intuicji oraz podążaniu pod prąd możesz wykorzystać nadarzącą się okazję.

Co zdecydowało o sukcesie?

WOLA WALKI
WIARA W SIEBIE
PODEJMOWANIE RYZYKA

Zamiast wprowadzenia

Wielu ludzi myśląc o założeniu biznesu, zastanawia się co zrobić, żeby zarobić. A najlepiej zarobić dużo, a nawet bardzo dużo i to jeszcze jak najszybciej. Takie myślenie może doprowadzić, do stworzenia tandetnej oferty, która być może początkowo przyniesie finansowy sukces. Pytanie czy za kilkanaście lat, a może miesiące nie będziesz musiał/musiała zmienić nazwiska, żeby nie kojarzyć się ludziom ze sprzedawanym wcześniej wyrobem słabej jakości. Przedsiębiorczość to odpowiedzialność za sprzedawane ludziom dobra i oferowane usługi. Oczywiście uzasadnione jest pytanie, czy oferując produkt wysokiej jakości, którego produkcja jest kosztowna, można zarobić? Dobrą odpowiedzią na to pytanie jest historia słynnego lodziarza Zbigniewa Grycana.

Kariera przedsiębiorcza

Produkcja lodów to tradycja rodzinna Grycanów, którą zapoczątkował dziadek Zbigniewa, Grzegorz Grycan. Produkował on lody najpierw w Buczaczu na terenie dzisiejszej Ukrainy, a następnie w lodziarni „Miś” we Wrocławiu, którą później przejął jego syn. Zbigniew, który jako następny miał prowadzić rodzinny interes, udał się na nauki do jednej z najznamienitszych pracowni cukierniczych w ówczesnej Polsce tj. pracowni w warszawskim Hotelu Bristol. Przy okazji zdobywania cennego doświadczenia, w hotelowej cukierni poznał swoją przyszłą żonę i partnerkę biznesową Elżbietę, także pochodzącą z rodziny cukierników. Jej ojciec szefował pracowni, w której nauki pobierał młody Zbigniew. W następnych latach Grycan otwierał swoje kolejne zakłady, z których najpopularniejszą stała się lodziarnia „Zielona Budka”. Po 21 latach rozwijania biznesu, w tym przemysłowej produkcji lodów w fabryce w Warszawie, silna konkurencja sprawiła, że Zbigniew Grycan zmuszony był sprzedać własne przedsiębiorstwo. Nowa strategia działania „Zielonej Budki” oparta o masową produkcję lodów nie spodobała się Zbigniewowi, czego efektem było jego odejście z firmy. Po krótkiej przerwie postanowił on wrócić na rynek z nową marką, której nadrzędną dewizą była wysoka jakość. Według właściciela „Grycan lody od pokoleń” to przede wszystkim bardzo dobre lody produkowane zgodnie z rodzinnymi recepturami, które smakują klientom. Oferowane przysmaki to produkt najwyższej klasy, których jakość tkwi zarówno w smaku, opakowaniu jak i standardzie obsługi klienta. Zbigniew Grycan zwraca uwagę na wszystkie aspekty działalności przedsiębiorstwa. Wyrazem takiego podejścia są różne historie o Zbigniewie Grycanie, który ma podobno w zwyczaju bez zapowiedzenia odwiedzać swoich pracowników w fabryce oraz razem z nimi pracować przy produkcji lodów. Po pierwszej dekadzie działalności „Grycan lody od pokoleń” to prężnie działające przedsiębiorstwo z siecią kawiarni w wielu krajach Europy, zatrudniające ponad 1000 pracowników i dalej bazujące na rodzinnej przedsiębiorczości, której dewizą jest jakość.

Wnioski dla innych

Wiele osób po zapoznaniu się z historią Zbigniewa Grycana może powiedzieć, że z takimi tradycjami rodzinnymi odniesienie sukcesu w biznesie było prostą sprawą. Zastanów się jednak, ile prężnie rozwijających się dawniej firm rodzinnych zakończyło swoją działalność. Kontynuacja biznesu z tradycjami może okazać się czasami trudniejsza od stworzenia czegoś od podstaw. Pierwszą kwestią, którą zrozumiał Zbigniew Grycan i którą się kierował było utrzymanie wysokiej jakości produktów zapewniającej lojalność klientów. Wyłącznie oferując produkty najwyższej klasy, mógł oczekiwać że jego odwieczni odbiorcy nie odejdą od niego w poszukiwaniu czegoś lepszego.

Jednak utrzymanie dobrej jakości oferowanych dóbr i stałej bazy klientów nie jest gwarancją przetrwania we współczesnych warunkach gospodarczych. Obecnie przedsiębiorstwo musi się rozwijać, aby dotrzymać kroku konkurencji. Zasada ta nie jest obca Zbigniewowi Grycanowi, który jak sam mówi przez cały czas stawia na rozwój w wysokim tempie. Dowodem tego mogą być nowe kawiarnie pod marką rodziny Grycanów powstające w kolejnych krajach Europy.

Zbigniew Grycan jest człowiekiem aktywnym, wciąż poszukującym nowych możliwości rozwoju. Jednak samodzielnie nie byłby w stanie prowadzić tak dużej organizacji jaką jest firma „Grycan lody od pokoleń”. Przedsiębiorstwo kierowane jest przez Zbigniewa, jego żonę oraz córki. Jednak jak podkreślają Grycanowie, działalność opiera się nie tylko na ich rodzinie, ale na całym zespole pracowników, z których każdy jest ojcem tego sukcesu.

Co zdecydowało o sukcesie?

DETERMINACJA
ODPOWIEDZIALNOŚĆ
CIĄGŁY ROZWÓJ

Zamiast wprowadzenia

Często czytając historie ludzi sukcesu, na przykład wywiad ze sportowcem, który niespodziewanie dla wszystkich wygrał międzynarodowe zawody i udziela wywiadu dla ogólnopolskiej gazety, możemy spotkać się z opowieścią o trudnej drodze do upragnionego zwycięstwa. Na ogół wspomnienia tych postaci są podobne, pojawia się w nich wątek pasji zaszczerpionej przez rodziców, następnie lata pracy okupione wszelkimi możliwymi wyrzeczeniami, a na koniec osiągnięcie wymarzonego celu. Czy to oznacza, że jeśli do tej pory nie podjąłeś żadnych działań w konkretnym kierunku jest już za późno? Wszyscy wokół już dawno wystartowali a Tobie pozostało zajmowanie nieobsadzonych pozycji? Na szczęście jest jeszcze szansa. Doskonałym przykładem osoby, która na początku nie była pewna swojej drogi, a potem wyteżoną pracą i nieustępliwością w dążeniu do określonego celu wspięła się na wyżyny jest prof. Zbigniew Religa.

Kariera przedsiębiorcza

Prof. Zbigniew Religa, jak sam wspomina chodził do szkoły z dużą niechęcią, liceum kończył z trudnościami, a wybór medycyny był efektem praktycznej sugestii rodziców powstałej w odpowiedzi na pomysł młodego Religi o podjęciu studiów z filozofii. Dopiero na III roku studiów zakochał się w chirurgii, co sam zainteresowany określił mianem dzieła przypadku, i postanowił specjalizować się w tym kierunku. W tym czasie, z jednej strony uzupełniał on swoje braki z fizyki i chemii powstałe w czasach liceum, z drugiej aktywnie poszukiwał możliwości asystowania przy operacjach. Wówczas w klinikach Akademii Medycznych, panował przerost liczby wykwalifikowanego personelu, a asystowanie studenta przy prawdziwej operacji było czymś zupełnie wyjątkowym. Zbigniew Religa, nie godząc się na ograniczenia narzucane z góry postanowił szukać innych możliwości. Przeniesienie się do nowotworzonego szpitala pozwoliło mu na aktywne asystowanie doświadczonym chirurgom. W latach '70 otrzymał szansę wyjazdu na stypendium do USA, jednak aby z niej skorzystać konieczna była odpowiednia znajomość języka angielskiego. W ciągu roku korzystając ze słownika i zagranicznych publikacji samodzielnie opanował języka w stopniu pozwalającym na udział w programie. Po powrocie do Polski chcąc przełożyć zagraniczne doświadczenia na krajowe podwórko spotkał się z oporem, a jego działania zostały zablokowane. Nieustępliwość w dążeniu do określonego celu spowodowała, że Religa kolejny raz zmienił szpital, w którym pracował. Wyjechał do Zabrze, gdzie w nowej placówce mógł realizować swoje pomysły w dziedzinie kardiologii. 5 listopada 1985 roku prof. Zbigniew Religa kierował zespołem lekarzy, który jako pierwszy w Polsce przeprowadził udany zabieg przeszczepienia serca. Była to sensacja w środowisku medycznym, ale sam Profesor nie uznał tego wydarzenia za najważniejsze osiągnięcie swojego życia. W jego opinii, dokonaniem tym było prowadzenie prac nad stworzeniem sztucznego serca. Działania z tego zakresu kontynuowane są przez Fundację Rozwoju Kardiologii założoną przez Zbigniewa Religę.

Wnioski dla innych

Jak możliwe było to, że Zbigniew Religa, który tak późno zdecydował się na specjalizację w ogromnie wymagającej dziedzinie jaką jest kardiologia odniósł tak ogromny sukces? Czy ogromna praca jaką włożył on w poszerzenie swojej wiedzy i doskonalenie własnych umiejętności to jedyna odpowiedź na to pytanie?

Poznając historię życia Profesora można stwierdzić, że poza pracowitością innym istotnym czynnikiem jego sukcesu było nieustępliwe dążenie do określonego celu. Zbigniew Religa miał pewną wizję, której podporządkował wszystkie swoje działania, włączając w to każdy obszar swojego życia. Tylko pełna wiara w powodzenie własnego pomysłu może pozwolić na jego osiągnięcie bez względu na poniesione koszty.

Kolejną istotną cechą, o której wspominał sam Zbigniew Religa był szacunek dla osób z otoczenia oraz poważne traktowanie ich spraw. Profesor uważał, że konieczna jest szczerść w kontaktach z ludźmi z którymi się pracuje. Oczywiście otwarte prezentowanie własnych poglądów i zamierzeń może czasami spotkać się z wrogim przyjęciem otoczenia, jednak pozwala ono na utrzymanie własnej drogi do wyznaczonego celu.

Zbigniew Religa był wizjonerem, którego dzieło zostało kontynuowane po jego śmierci. Jego geniusz objawił się również w tym, że Profesor postawił na ludzi młodszych od niego. Wyszkolił zespoły specjalistów, którzy mogli go zastąpić w pracy z pacjentami. Drugą istotną formą tych działań było stworzenie Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii, która jako organizacja może kontynuować działalność w oderwaniu od indywidualnych losów każdego z jej członków.

Co zdecydowało o sukcesie?

WSPÓŁPRACA
WIZJONERSKIE PODEJŚCIE
PRACOWITOŚĆ
DETERMINACJA

4 Doradztwo zawodowe

Wiele osób w okresie dorastania zastanawia się nad wyborem przyszłej drogi edukacyjnej i zawodowej. Niektórzy nawet starają się robić plany na całe przyszłe życie. Plany te dotyczą nie tylko miejsca, gdzie chcieliby mieszkać, ale też osób, z którymi chcieliby tworzyć związek, pracy jaką mogliby w przyszłości wykonywać. W planach praca jawi się często jako zbiór bardzo ciekawych rzeczy do robienia i do tego w miłej atmosferze i za dobrą pensję. Już Konfucjusz, chiński myśliciel, mówił „**Wybierz sobie zawód, który lubisz, a całe życie nie będziesz musiał pracować**”.

Jednak wiele osób plany ma bardzo ogólne, a niektóre w ogóle tych planów nie mają. Dlaczego tak się dzieje? Odpowiedzi jest wiele.

I

Jedną z nich może być stwierdzenie: **niewiele wiem o sobie**. Nie wiem, jakie są moje talenty, jakie są moje słabe strony? Rodzą się kolejne pytania: W czym tak naprawdę jestem dobry? Kim jestem? Dokąd zmierzam? Jakie są moje predyspozycje zawodowe? Jakie są moje zainteresowania zawodowe? Niewystarczająca wiedza o samym sobie staje się przeszkodą w tworzeniu planów życiowych i w konsekwencji konstruowaniu drogi nie tylko osobistej, edukacyjnej, ale i zawodowej. Samowiedza zatem ułatwia dokonywanie racjonalnych wyborów. Wiedzę o samym sobie można zdobywać na wiele sposobów np. poprzez obserwowanie własnych zachowań w różnych sytuacjach, ale również wypełniając różne testy diagnozujące Twoje zainteresowania, predyspozycje, jak też poprzez czynny udział w grach edukacyjno-diagnostycznych, takich jak ta. Niewątpliwie, jeśli chcesz samodzielnie kierować własnym życiem zawodowym, zadbaj o to, by Twoja samowiedza była trafna, realistyczna i adekwatna.

II

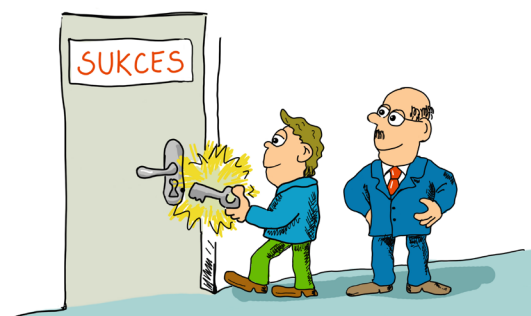
Drugą odpowiedzią może być twierdzenie: **niewiele wiem o rynku edukacyjnym i rynku pracy**. Wówczas zadajesz sobie pytania: jaką szkołę wybrać? Jakie w ogóle szkoły mam do wyboru? Jaki zawód zdobyć? Jaki kierunek kształcenia wybrać? Jaka jest oferta edukacyjna na rynku? Jakie są zawody przyszłości?

Niewystarczająca wiedza na własny temat albo na temat rynku pracy jest naturalną sytuacją w Twoim wieku. Jesteś w okresie dojrzewania. Zmienia się Twój system wartości, Twoje myślenie o przyszłości, zmieniają się również Twoje zainteresowania i możliwości. Rynek pracy w dzisiejszych czasach dynamicznie się zmienia. W praktyce oznacza to, że **coraz więcej osób zmienia zawód kilka razy w ciągu życia, dostosowując się do nowych wymagań rynku i oczekiwań pracodawców.** Praca nie jest już czymś stałym - wielu pracowników jest zwalnianych. Wykształcenie nie daje pewności zatrudnienia i wiele młodych osób pozostaje bezrobotnych po ukończeniu nauki. Pracodawcy stawiają coraz wyższe wymagania pracownikom, oczekując od nich wielozadaniowości i elastyczności. Zależy im na zatrudnieniu jak najlepszych pracowników, którzy będą dobrze wykwalifikowani, a jednocześnie będą chętnie podnosili swoje kompetencje. W związku z tym **planowanie ścieżki rozwoju zawodowego wymaga szczególnego przygotowania i wiedzy. Po pierwsze wiedzy o sobie, po drugie wiedzy na temat rynku edukacyjnego i rynku pracy.** Im wcześniej zaczniesz planować swoją przyszłość edukacyjno-zawodową tym większą masz szansę na osiągnięcie sukcesu. **W planowaniu ścieżki mogą pomóc Ci nie tylko bliskie osoby, wychowawca, ale i doradca zawodowy.**

Kim jest doradca zawodowy i czym się zajmuje?

Doradca zajmuje się doradzaniem osobom, które potrzebują wiedzy na swój temat, wspieraniem człowieka w trudnych sytuacjach zawodowych. Doradca nie jest terapeutą czyli, nie zajmuje się osobami, które potrzebują pomocy psychologa lub psychiatry. To osoba, której głównym zadaniem jest **pomoc w rozpoznawaniu i analizowaniu umiejętności, zainteresowań, predyspozycji** oraz ewentualnych problemów osoby, która do niego przychodzi. Dodatkowo doradca **informuje ucznia o wszelkiego typu szkołach i miejscach możliwego zatrudnienia.** Do jego zadań należy pomoc danej osobie **w wyborze zawodu.** Jednak należy pamiętać, że w dzisiejszych czasach wyboru zawodu nie dokonuje się tylko jeden raz w życiu. Niewiele osób pracuje przez cały czas w jednym zawodzie. Obecnie w miarę upływu czasu należy rozszerzać zakres swojego działania i zdobywać nowe kompetencje. Dobrym przykładem jest tu zawód fryzjera.

Na początku zajmuje się on tylko tworzeniem fryzur, ale potem coraz częściej przychodzący do niego klienci oczekują, że dobierze on właściwe strzyżenie do typu urody albo odpowiedni szampon do typu włosów. Fryzjer musi poszerzać swoje kompetencje. Nie wystarczają mu tylko te umiejętności, które zyskał kończąc szkołę. Doradca zawodowy może podpowiedzieć jakie kursy: kwalifikacyjne albo rozszerzające kompetencje należy ukończyć, by podążać za oczekiwaniami rynku pracy.

Kiedy warto zgłosić się do doradcy?

Do doradcy zawodowego zgłaszają się ludzie w każdym wieku: zarówno wieku szkolnym, jak i w okresie dorastania, dojrzałości, a nawet w wieku emerytalnym.

Do doradcy zgłaszają się ludzie:

- pod koniec szkoły podstawowej - kiedy istnieje konieczność wyboru gimnazjum,
- pod koniec gimnazjum - kiedy trzeba podjąć decyzję dotyczącą wyboru szkoły ponadgimnazjalnej,
- pod koniec szkoły średniej - kiedy trzeba wybrać dalszy kierunek kształcenia albo podjąć pracę,
- w zakładzie pracy - gdy pracownik musi albo chce zmienić pracę albo zawód

W czym może pomóc doradca? O co można zapytać doradcę zawodowego?

Doradca w kompetentny sposób może pomóc w:

■ **Wyborze drogi edukacyjnej**

Wówczas informuje o procedurze rekrutacyjnej do szkół, wskazuje źródła, w których można znaleźć rankingi szkół. Podpowiada jaką szkołę gimnazjalną lub ponadgimnazjalną wybrać? Jakie kursy i szkolenia wybrać, aby w przyszłości zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.

■ **Wyborze drogi zawodowej**

Doradca ma wiedzę na temat zawodów. Wie, ile czasu potrzeba na zdobycie zawodu, jaki chciałbyś wykonywać. Na czym konkretnie polega dany zawód? Czy na rynku pracy jest zapotrzebowanie na ten zawód? Doradca podpowie Ci, jakie zawody mógłbyś wykonywać? Jaki typ pracy byłby dla Ciebie odpowiedni?

■ **Planowaniu założenia własnej działalności gospodarczej**

Doradca wskaże Ci, gdzie można szukać informacji dotyczących wsparcia informacyjno-finansowego na otworenie własnej działalności gospodarczej. A nawet przeanalizuje z Tobą pomysł na założenie tej działalności.

■ **Szukaniu pracy**

Doradca zapozna Cię ze skutecznymi sposobami poszukiwania pracy. Zapozna również z etapami procesu rekrutacji i selekcji w instytucjach. Opowie, jak wygląda rozmowa kwalifikacyjna, jakich pytań podczas tej rozmowy można się spodziewać. Podpowie jak na nie odpowiadać. Wspólnie z doradcą stworzycie albo przeanalizujecie przygotowane przez Ciebie dokumenty aplikacyjne takie jak: życiorys, list motywacyjny zgodnie z ofertą pracy.

■ **Wyborze odpowiedniego miejsca odbywania praktyk i szukania odpowiednich ofert pracy**

Doradca dysponuje bazą informacji dotyczących aktualnych ofert pracy, ofert staży, ofert odbywania wolontariatu albo innych miejsc, w których możesz zdobywać doświadczenie zawodowe.

■ **Poznaniu siebie i drodze rozwoju kompetencji**

Doradca pomoże Ci określić Twoje dobre i słabe strony, wskaże te kompetencje, które wymagają doskonalenia. Dokona analizy Twojego potencjału zawodowego. Pomoże określić Twoje zawodowe preferencje.

Gdzie możesz znaleźć doradcę?

- W Szkolnych Ośrodkach Kariery (SzOK), znajdujących się na terenach wybranych gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
- W poradniach psychologiczno-pedagogicznych (są to samodzielne jednostki, trzeba jednak pamiętać, że istnieje rejonizacja czyli w większych miastach trzeba sprawdzić, która poradnia obsługuje Twoją szkołę)
- W Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej przy woj. urzędach pracy.
- W Powiatowych Urzędach Pracy
- W prywatnych centrach doradztwa zawodowego
- W agencjach zatrudnienia (np. Agencje Poradnictwa Zawodowego)
- W Akademickich Biurach Kariery (znajdują się przy uczelniach wyższych - świadczą usługi nie tylko studentom i absolwentom wyższych uczelni, ale również licealistom)
- W Młodzieżowych Biurach Pracy
- W Klubach Pracy (przy Powiatowych Urzędach Pracy)
- W Gminnych Centrach Informacji (Urzędy Gmin, Gminne Domy Kultury)
- W Ochotniczych Hufcach Pracy – a w nich: młodzieżowe Biura Pracy, Kluby Pracy, Mobilne Centra Informacji Zawodowej, Młodzieżowe Centra Kariery, Ośrodki Szkolenia Zawodowego) – OHP znajdują się w miastach wojewódzkich
- W Zakładach Doskonalenia Zawodowego, znajdujących się w dużych ośrodkach miejskich

Jak wygląda rozmowa doradcza?

Rozmowa doradcza ma określoną strukturę. Najczęściej składa się z pięciu głównych etapów.

Etapy rozmowy doradczej:

1

Budowanie kontraktu i określenie zasad współpracy

Na początku doradca poprosi Cię o przedstawienie się, powiedzenie kilku słów na swój temat. Może zachęcić Cię do opowiedzenia o swoim problemie lub zapytać, w czym może Ci pomóc. Następnie, ustalicie zasady waszej współpracy. Doradca wyjaśni Ci, czego od Ciebie oczekuje, aby mógł wspierać Cię w rozwiązaniu Twojego problemu. Opowie jak będziecie pracowali, co będziecie robić podczas spotkań.

2

Wywiad

Następnie doradca przeprowadzi z Tobą wywiad na temat Twoich potrzeb i oczekiwań. Ważne dla Doradcy informacje będą odnosiły się do Twojej drogi edukacyjnej, ulubionych przedmiotów, uzyskiwanych ocen. Może też poprosić o to, żebyś opowiedział, w jakich zajęciach pozalekcyjnych uczestniczysz. Jakie są Twoje zainteresowania, co lubisz robić...

3

Określenie problemu i wspólna analiza problemów

Wspólnie z Doradcą zastanawiacie się jaki jest Twój problem, próbujecie go nazwać i omówić. Twój koleczy często zadają pytania: jakie są oferty szkół? Co trzeba zrobić, żeby do danej szkoły zostać przyjętym? Jakie inne szkoły są w mojej okolicy?

4

Planowanie dalszych działań

Następnie wspólnie z doradcą staracie się znaleźć najlepszy sposób rozwiązania problemu. Wspólnie ustalicie plan działania, dzięki któremu możliwe będzie osiągnięcie celu.

5

Podsumowanie i zamknięcie spotkania

Na koniec następuje omówienie wyników spotkania w skrócie. Możesz dopytać doradcę o kwestie, które są dla Ciebie niejasne.

Oczywiście bywają odstępstwa od zaprezentowanego planu, ponieważ każdy Doradca stara się dobrać styl prowadzenia rozmowy do potrzeb osoby, która przychodzi do niego po radę.

Czego można dowiedzieć się o sobie podczas rozmowy z doradcą zawodowym?

Bardzo często podczas rozmowy doradca zawodowy stara się poznać Twoje talenty, predyspozycje, zainteresowania, motywacje. Nierzadko też może Cię poprosić o wypełnienie kwestionariusza, zrobienie testu albo zagranie w grę diagnostyczną np. PERSPEKTYWY. Działania te nie będą sprawdzały Twojej wiedzy z żadnego przedmiotu szkolnego, ale pozwolą na określenie Twoich cech charakteru, uzdolnień, aspiracji, postaw i stylów uczenia się.

Doradca pomoże Ci rozpoznać Twoje kompetencje, które mają kluczowe znaczenie w poruszaniu się po rynku edukacyjnym i rynku pracy. Wspólnie określicie piramidę Twoich kompetencji: bazowych, zawodowych i wyróżniających. Sprawdzicie, które z nich warto jeszcze doskonalić, a może znajdziecie takie kompetencje, których warto byłoby się nauczyć. W świecie pracy wyróżnia się 3 rodzaje kompetencji.

- Kompetencje bazowe, czyli takie, które mają wszyscy. Należą do nich kompetencje: społeczne, interpersonalne.
- Kompetencje zawodowe: specyficzne dla danej branży, danego środowiska zawodowego, np. uzdolnienia, predyspozycje, talenty niezbędne do wykonywania określonego zawodu.
- Kompetencje wyróżniające Ciebie od innych osób np. specyficzna, rzadka umiejętność (np. gra na mandolinie, znajomość rzadkiego języka, specjalistycznego oprogramowania), niepowtarzalne doświadczenie (np. opieka na młodszym rodzeństwie). Kompetencje te, w odróżnieniu od poprzednich, nie są przypisane do zawodu. Są one o tyle ważne, że czynią Cię osobą szczególną, wyróżniającą się z tłumu.

Każda z tych kompetencji jest dla Ciebie ważna, ponieważ czyni z Ciebie osobę wyjątkową na rynku pracy. Znajomość własnych kompetencji pozwala na kierowanie własnym życiem. Sam możesz decydować, które z tych kompetencji chcesz poszerzać, które doskonalić, a które zdobywać.

Kiedy znasz już odpowiedzi na pytania dotyczące pracy doradca zawodowego możesz teraz zastanowić się, w jaki sposób doradca może pomóc Tobie w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych lub zawodowych.

Pamiętaj jednak, że doradca nie podejmie za Ciebie żadnej decyzji! W trakcie spotkań udzieli Ci wszystkich niezbędnych informacji, przeanalizuje możliwości, określi obszary, które mogą być wskazówką do planowania kariery, ale to Ty podejmujesz ostateczną decyzję dotyczącą wyboru szkoły czy swojej przyszłości zawodowej. Ponieważ to Twoje życie, to samodzielne podejmowanie decyzji o tym, jak będzie ono wyglądało, leży po Twojej stronie.

*Zachęcamy do skorzystania ze wsparcia doradcy zawodowego.
Życzymy Ci sukcesów w podejmowaniu trafnych decyzji!*

5 Formy rozwoju zawodowego

Koniec gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej jest dla większości uczniów czasem podejmowania ważnych decyzji związanych z dalszym kształceniem. Być może należysz do osób, które analizując ofertę edukacyjną zastanawiają się nad słuszością własnego wyboru lub doskonale wiesz, jaką ścieżką edukacyjną będziesz podążać i jaki zawód będziesz wykonywać w przyszłości. Wybory, których dokonujesz mogą być podyktowane wieloma czynnikami, takimi jak: chęć wykonywania określonej pracy ze względu na zainteresowania, uwarunkowaniami lokalnego rynku pracy, dostępnością szkół w bliskiej okolicy zamieszkania lub sugestiami rodziców i rówieśników czy też aktualną modą. Jakąkolwiek decyzję podejmiesz w tym wieku, warto pamiętać, że rynek pracy zmienia się dynamicznie – za parę lat wiele zawodów przestanie istnieć a inne, które do tej pory były mało popularne staną się modne i atrakcyjne. Powstanie też wiele potrzebnych zawodów, które dziś nawet trudno sobie wyobrazić, głównie ze względu na postępujący rozwój technologiczny, a także różnorodne zjawiska społeczne. Dlatego, myśląc o swojej karierze zawodowej powinieneś mieć na uwadze, że będzie ona zmienna i wymagająca ciągłej adaptacji do zmieniających się warunków.

Podejmując tak ważną decyzję życiową, warto przede wszystkim skoncentrować się na odnalezieniu takiej drogi zawodowej, która przyniesie zadowolenie – pozwoli wykonywać zadania dopasowane do Twoich zdolności, umiejętności, zainteresowań, czy talentów. Dlatego też w Twoje ręce oddajemy aplikację, której celem jest pomoc w diagnozie osobistych preferencji zawodowych, które można wykorzystać w różnych zawodach, branżach i stanowiskach. Mając świadomość mocnych stron, postępując w zgodzie z własnymi potrzebami i oczekiwaniami zawodowymi łatwiej będziesz dokonywać wyboru kolejnej szkoły. Kiedy lepiej poznasz siebie i swoje możliwości, będziesz z większą swobodą poruszać się w gąszczu propozycji dalszego kształcenia w określonym zawodzie. W prezentowanym rozdziale chcemy pokazać Ci możliwości rynku edukacyjnego, pozwalające kształcić się w wybranym przez Ciebie obszarze i realizować się w pracy, która pozwoli osiągnąć satysfakcję zawodową. Planując swoją ścieżkę edukacyjną możesz korzystać z różnych obszarów edukacji: formalnej, pozaformalnej i nieformalnej.

Edukacja formalna to tzw. edukacja szkolna, która rozpoczyna się od szkoły podstawowej i może trwać aż do zakończenia studiów doktoranckich. Innymi słowy zalicza się do niej wszystkie zawarte w systemie edukacyjnym formy edukacji, których ukończenie związane jest z potwierdzonym formalnie dokumentem (np. dyplomem ukończenia szkoły). Edukacja formalna zapewni Ci możliwość zdobywania coraz wyższego wykształcenia.

Drugi obszar edukacji dotyczy możliwości związanych z **kształceniem pozaformalnym**. Edukacja pozaformalna to inaczej edukacja pozaszkolna, która jest zorganizowana poza systemem edukacyjnym. Są to różnego rodzaju formy edukacyjne, które pozwalają uaktualnić oraz rozwinąć wiedzę i umiejętności z interesującego Cię obszaru. Przykładem takich form mogą być np. różnego rodzaju kursy, a także studia podyplomowe, których ukończenie zwiększy Twoją atrakcyjność oraz podniesie wartość na rynku pracy.

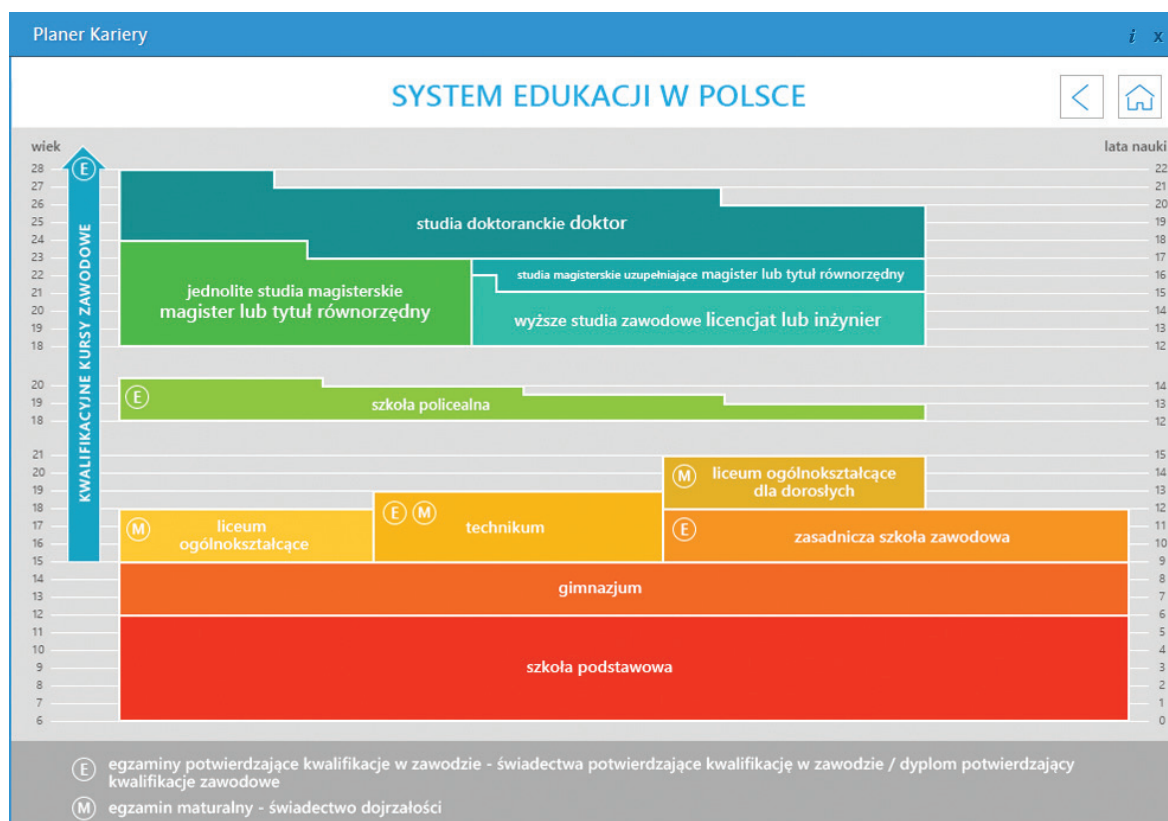
Z kolei **edukacja nieformalna** nazywana jest także uczeniem się z codzienności. Terminem tym określa się uczenie się niezorganizowane instytucjonalnie, które może być realizowane w sposób zamierzony (świadomy) lub niezamierzony (nieświadomy). Każdy z nas uczy się codziennie poprzez doświadczanie różnych sytuacji, czytanie czasopism, oglądanie telewizji lub korzystanie z Internetu - w dobie społeczeństwa informacyjnego ogromne zasoby informacji i wiedzy są dostępne, umożliwiającym każdemu z nas korzystanie z nich i poszerzanie swojej wiedzy.

Jeśli po tej krótkiej charakterystyce uważasz, że największe znaczenie ma edukacja formalna ponieważ dzięki niej otrzymujesz świadectwo ukończenia konkretnej szkoły to mamy dla Ciebie ważną wiadomość. Osoby, które zdobyły wiedzę i umiejętności w sposób pozaformalny i nieformalny będą mogły starać się o zaliczenie niektórych etapów edukacji formalnej. Oznacza to, że po zdobyciu odpowiedniej praktyki, opanowaniu wiedzy i umiejętności zawodowych będziesz mógł ubiegać się o uznanie posiadanych kwalifikacji na drodze formalnej uzyskując - np. po uzupełnieniu wiedzy lub spełnieniu innych kryteriów – dyplom interesującej Cię szkoły.

6 System edukacji w Polsce

Polski system edukacji formalnej należy do nowoczesnych systemów kształcenia, w którym promowane jest uczenie się przez całe życie w różnych miejscach i rolach życiowych – a więc w szkole, pracy oraz w czasie wolnym. Jedną z ważnych cech tego systemu jest jego drożność. Polega ona na tym, że osoby uczące się mają możliwość łatwego przemieszczania się pomiędzy różnymi rodzajami edukacji (np. kształceniem akademickim i zawodowym), jak również pomiędzy różnymi poziomami edukacji (np. szkołą zawodową, szkołą średnią, szkolnictwem wyższym), jeśli tylko uznają, że chcą kontynuować swoją edukację.

Poniżej w formie schematu prezentujemy obecny w Polsce system edukacji formalnej oraz wyjaśniamy, jakie etapy edukacji możesz podjąć w różnych okresach swojego życia. Zachęcamy Cię do przeanalizowania schematu i zapoznania się z istniejącymi formami edukacji szkolnej i pozaszkolnej.

Grafika 6. System edukacji formalnej w Polsce.

Formy edukacji:

■ **Szkoła podstawowa**

Jak już wiesz Twoja edukacja formalna rozpoczęła się od szkoły podstawowej. Pod koniec edukacji – w szóstej klasie – każdy uczeń przystępuje do sprawdzianu wiedzy i umiejętności, który jest jednakowy dla wszystkich uczniów. Wynik sprawdzianu „szóstoklasisty” nie ma wpływu na ukończenie szkoły podstawowej, ani na przyjęcie do gimnazjum rejonowego, jednak jego wynik brany jest pod uwagę podczas starania się do gimnazjów nienależących do miejsca zamieszkania ucznia.

■ **Gimnazjum**

Trzyletnie gimnazjum przeznaczone jest dla młodzieży w wieku 12-15 lat. Kształcenie na tym etapie ma charakter ogólny i kończy się egzaminem gimnazjalnym, do którego przystępują uczniowie klas trzecich. Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia gimnazjum, jednakże jego wynik nie ma wpływu na zdanie egzaminu (nie istnieje wynik minimalny, który uczeń musi uzyskać by ten egzamin zdać). Wynik egzaminu gimnazjalnego jest jednak jednym z kryteriów branych pod uwagę podczas rekrutacji do szkoły ponadgimnazjalnej.

■ **Szkoły ponadgimnazjalne**

Po ukończeniu gimnazjum możesz dokonać wyboru dalszego kształcenia spośród istniejących trzech rodzajów szkół: zasadniczej szkoły zawodowej, technikum lub liceum ogólnokształcącego. Szkoły te różnią się od siebie i dają inne możliwości zawodowe, jednakże wszystkie – zgodnie z zasadą drożności – umożliwiają kontynuację edukacji na wyższych szczeblach.

■ **Zasadnicza Szkoła Zawodowa** jest szkołą ponadgimnazjalną, w której nauka

trwa 3 lata. Zdobyte w procesie kształcenia kwalifikacje możesz potwierdzić zdając egzamin przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną (OKE) lub przed izbą rzemieślniczą. Po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej można podjąć dalsze kształcenie w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych, a następnie w szkołach policealnych lub, po zdaniu egzaminu maturalnego, w wybranej szkole wyższej. Można również podnieść (uzupełnić) kwalifikacje zawodowe do poziomu technika na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Wśród oferty Zasadniczych Szkół Zawodowych można znaleźć zawody, takie jak: cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, kucharz, ogrodnik, fotograf, sprzedawca, monter instalacji budowlanych, drukarz i in. Dokładne informacje o możliwościach kształcenia i konkretnych zawodach, do których przygotowują te szkoły znajdziesz w informatorach lub na stronach www interesujących Cię szkół. Możliwości jest wiele, dlatego warto dokładnie przeanalizować propozycję edukacyjną tych placówek.

■ **Technikum** to szkoła ponadgimnazjalna trwająca 4 lata. Uczniowie tej szkoły, mogą potwierdzić zdobyte kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną (OKE), mają też możliwość podjęcia dalszej edukacji w szkołach policealnych. Technikum umożliwia także przystąpienie do egzaminu maturalnego, który otwiera drogę do kształcenia w szkołach wyższych. Podobnie jak szkoły zawodowe, technika oferują długą listę zawodów, w których możesz podjąć kształcenie i uzyskać tytuł technika w różnych obszarach np.: żywienie i usługi gastronomiczne, informatyka, ekonomia, ortopedia, spedycja, logistyka, budownictwo, organizacja reklamy lub technologii odzieży i wiele innych. Zauważ, że przed podjęciem decyzji o wyborze szkoły niezbędne jest dokładne

zapoznanie się z jej ofertą.

■ **Liceum Ogólnokształcące** – nauka w tej szkole ponadgimnazjalnej trwa 3 lata, ukończenie szkoły umożliwia przystąpienie do egzaminu maturalnego. Absolwenci liceum mogą podjąć dalsze kształcenie w szkołach policealnych, a w przypadku pozytywnego zdania egzaminu maturalnego w szkołach wyższych. Liceum, w odróżnieniu od szkół zawodowych i techników, nie umożliwia uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Jak widzisz każdy gimnazjalista ma do wyboru różnorodne ścieżki kształcenia. Może wybrać taką, która będzie odpowiadała jego aspiracjom, możliwościom i pragnieniom zawodowym. Aby jednak ten wybór był właściwy, u jego podłoża powinna leżeć świadomość własnych zainteresowań i predyspozycji, dokładna analiza oferty edukacyjnej i możliwości rynku pracy – w tym przede wszystkim rynku lokalnego, ale także trendów ogólnopolskich i zagranicznych. Jeśli nie wiesz, gdzie zdobyć takie informacje zgłoś się po pomoc do doradcy zawodowego, który wskaże Ci odpowiednie źródła lub poinformuje Cię o możliwościach aktualnych i przewidywaniach, co do rozwoju rynku pracy w Polsce i na świecie.

■ **Szkoła policealna**

Jest to rodzaj szkoły zawodowej przeznaczony dla osób posiadających wykształcenie średnie. Aby móc zostać uczniem w szkole policealnej musisz uzyskać wykształcenie średnie, ale nie musisz mieć zdanej matury. Czas trwania nauki w szkole policealnej zależy od zawodu i wynosi od jednego do dwóch i pół roku. Warto podkreślić, że nauka w publicznych szkołach policealnych jest bezpłatna – uczący się otrzymują indeksy oraz legitymacje uprawniające do zniżek. Słuchacze szkoły policealnej mogą przystępować do egzaminów potwierdzają-

cych kwalifikacje w zawodzie na takich samych zasadach, jak uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i techników, a po zdaniu tych egzaminów uzyskują tytuł technika. Obecnie szkoły policealne zyskują coraz większą popularność i wiele osób wybiera je zamiast studiów wyższych, ponieważ umożliwiają szybkie zdobycie kwalifikacji zawodowych i wejście na rynek pracy. Pamiętaj również, że szkoły policealne wydają zaświadczenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Wojskowej Komendy Uzupełnień (WKU).

■ **Studia wyższe**

Jednym z warunków ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe jest zdanie egzaminu maturalnego tzw. matury). Uczelnie w Polsce można podzielić na uczelnie typu akademickiego oraz uczelnie zawodowe. Uczelnia akademicka posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora, natomiast uczelnia zawodowa takimi uprawnieniami nie dysponuje. W zależności od tego jak długo będziesz chciał studiować lub jaki kierunek Cię interesuje możesz wybrać studia pierwszego stopnia (tzw. studia licencjackie), które trwają od trzech do czterech lat lub studia inżynierskie, w których nauka odbywa się od trzech i pół do czterech lat. Po zakończeniu studiów pierwszego stopnia uzyskasz tytuł licencjata lub inżyniera. Jeśli chcesz kontynuować edukację możesz podjąć studia drugiego stopnia. Trwają one od półtora do dwóch lat. Można po nich uzyskać tytułu magistra. Niektóre uczelnie np. uczelnie medyczne lub kierunki, takie jak psychologia możesz studiować wyłącznie w ramach pięcioletnich jednolitych studiów magisterskich, po których również możesz uzyskać tytuł magistra. Uczelnie akademickie oferują ponadto studia trzeciego stopnia – studia doktoranckie, które trwają od trzech do czterech, a absolwenci otrzymują świadec-

two ukończenia studiów doktoranckich. W odrębnym trybie uzyskują stopień naukowy doktora lub stopień doktora w zakresie sztuki. Studia wyższe oraz studia doktoranckie mogą być prowadzone w trybie stacjonarnym (tzw. studia dzienne), w trybie niestacjonarnym (tzw. studia zaoczne) i wieczorowym. Pamiętaj, że podejmując studia wyższe możesz wybierać z bardzo szerokiej oferty kierunków i specjalności o charakterze technicznym, humanistycznym, społecznym, przyrodniczym, informatycznym, matematycznym itp. Istotne jest jednak, aby ich wybór był zgodny z Twoimi zainteresowaniami i/lub predyspozycjami czy też talentami oraz zapotrzebowaniem rynku pracy.

Efektywne wykorzystanie czasu poświęconego na studia pomoże Ci w realizacji wybranej przez Ciebie ścieżki kariery zawodowej.

Przedstawiona powyżej struktura ukazuje system edukacji formalnej w Polsce. Zapamiętaj, że drożny system edukacyjny bez względu na rodzaj wybranej po gimnazjum szkoły (zasadnicza zawodowa, technikum lub też liceum ogólnokształcące) umożliwi Ci ukończenie studiów wyższych lub nawet studiów doktoranckich, jeśli stwierdzisz, że masz na to ochotę.

W polskim systemie oświaty, oprócz szkolnictwa zaprezentowanego powyżej - funkcjonują placówki realizujące zadania związane z kształceniem ustawicznym, które prowadzone jest w różnorodnych formach związanych z edukacją formalną i pozaformalną (pozaszkolną). Kształcenie ustawiczne na poziomie ponadgimnazjalnym w Polsce zdefiniowane zostało w ustawie o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm., art. 3 pkt 16)) jako kształcenie w szkołach dla dorosłych (szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum ogólnokształcące, szkoła policealna), a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny (tzn. uczyły się do czasu ukończenia gimnazjum, lub ukończenia 18 roku życia).

Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych prowadzą:

- placówki (centra) kształcenia ustawicznego,
- placówki (centra) kształcenia praktycznego,
- ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego.

Kształcenie to jest realizowane w placówkach publicznych i niepublicznych. Jeśli lada moment podejmiesz pracę zawodową lub jeśli uznasz, że chcesz jak najszybciej to zrobić oferty tych placówek są skierowane właśnie dla Ciebie.

■ Centra Kształcenia Ustawicznego (CKU)

Do zadań realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego należy m.in. przygotowanie oferty kształcenia ustawicznego umożliwiającej zwiększenie szans na znalezienie zatrudnienia przez młodych ludzi oraz współpraca w tym zakresie z pracodawcami. Placówki tego typu współpracują z urzędami pracy w zakresie organizowania szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych oraz z pracodawcami w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników.

■ Centra Kształcenia Praktycznego (CKP)

Realizują m.in. zadania związane z organizowaniem i prowadzeniem kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, tworząc ofertę dostosowaną do potrzeb rynku pracy. Podobnie jak CKU współpracują one w zakresie szkolenia osób zarejestrowanych w tych urzędach, a także z pracodawcami w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników oraz placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia umiejętności zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego.

■ Ośrodki Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego (ODDZ)

Do podstawowych zadań ODDZ należy dokształcanie teoretyczne młodocianych pracowników oraz prowadzenie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Ośrodki współpracują ponadto z urzędami pracy, w zakresie szkolenia osób zarejestrowanych w tych urzędach oraz pracodawcami w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników.

Placówki kształcenia ustawicznego umożliwiają zdobycie wiedzy lub jej uzupełnienie, nabycie umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych. Kształcenie to jest prowadzone w poniżej przedstawionych formach pozaszkolnych (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 186)).

Kursy prowadzone w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodach:

■ **kwalifikacyjny kurs zawodowy (KKZ)** – pozwala na uzyskanie lub uzupełnienie kwalifikacji zawodowych w danym zawodzie. Oznacza to, że wybierając KKZ możesz uzyskać kwalifikacje zawodowe i dyplom technika. Po zakończeniu kursu otrzymasz zaświadczenie potwierdzające jego ukończenie. Zaświadczenie uprawnia Cię do przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w zakresie danej kwalifikacji, przeprowadzonego przez okręgową komisję egzaminacyjną (OKE). Jeśli zrealizujesz wszystkie kwalifikacje składające się na dany zawód i legitymujesz się wykształceniem wymaganym dla danego zawodu zdobędziesz pełny zawód, czego potwierdzeniem będzie dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. W wybranych zawodach istnieje możliwość uzyskania tytułu zawodowego po ukończeniu gimnazjum lub zasadniczej szkoły zawodowej. Dotyczy to zawodów takich jak: betoniarz-zbrojarz, cukiernik, elektromechanik, elektryk, fotograf, fryzjer, górnik eksploatacji podziemnej, kucharz, murarz-tylnik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, piekarz, rolnik, sprzedawca i in. Przypuśćmy, że interesujesz się zdobyciem zawodu kelnera. Kwalifikacje, które są niezbędne do jego wykonywania to Wykonywanie usług kelnerskich i Organizacja usług gastronomicznych. Aby móc rozpocząć kurs powinieneś mieć ukończone gimnazjum jednakże, aby uzyskać tytuł zawodowy musisz legitymować się wykształceniem średnim (matura nie jest wymagana). Z kolei jeśli chcesz zdobyć zawód ślusarza

niezbędne staje się dla Ciebie zdobycie kwalifikacji w zakresie wykonywania i naprawy elementów maszyn, urządzeń i narzędzi. Aby brać udział w kursie wystarczy mieć ukończone gimnazjum. Jeśli chcesz uzyskać tytuł musisz mieć ukończoną zasadniczą szkołę zawodową lub kurs kompetencji ogólnych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej.

■ **kurs umiejętności zawodowych (KUZ)** - stanowi jeden z etapów, który umożliwia zdobycie zawodu. Podobnie jak kwalifikacyjny kurs zawodowy, prowadzony jest zgodnie z programem nauczania uwzględniającym podstawę programową kształcenia w zawodach. Jeśli chcesz zdobyć konkretną umiejętność, którą wykorzystasz w pracy zawodowej lub chcesz potwierdzić swoje kwalifikacje - kurs umiejętności zawodowych może stanowić dla Ciebie dobrą propozycję. Załóżmy, że chciałbyś zdobyć umiejętność projektowania kompozycji i dekoracji roślinnych. Wybierając KUZ realizujesz określoną liczbę godzin np. 147h. Ukończenie kursu następuje na podstawie zaliczenia na zasadach ustalonych przez daną placówkę. Po jego uzyskaniu otrzymujesz zaświadczenie o ukończeniu kursu. Jeśli chcesz uzupełniać kolejne umiejętności wchodzące w skład zawodu florysty, możesz kontynuować naukę na kolejnych etapach i zrealizować kurs z zakresu wykonywania i sprzedaży wyrobów florystycznych lub przechowywania oraz transportu materiału roślinnego i wyrobów florystycznych.

- **turnus dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników** – jak nazwa wskazuje przeznaczony jest dla młodocianych pracowników, a więc osób zatrudnionych, które ukończyły szesnaście, ale nie przekroczyły osiemnastego roku życia (art. 190 § 1 kp). Warunkiem przyjęcia na turnus jest skierowanie od pracodawcy lub szkoły - jeśli w szkole nie ma możliwości zrealizowania teoretycznego kształcenia zawodowego. Podczas turnusu zdobędziesz wiedzę dotyczącą konkretnego zawodu lub zawodów. Po ukończeniu turnusu otrzymasz zaświadczenie potwierdzające zdobytą przez Ciebie wiedzę.
- **kursy z zakresu zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów i specjalności** na potrzeby rynku pracy, w tym także prowadzone we współpracy z urzędami pracy. Organizowane są przez publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego. Nowa klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego obejmuje 200 zawodów, w ramach których wyodrębniono 251 kwalifikacji. Osoba, która ukończy wybrany kurs, otrzymuje zaświadczenie potwierdzające zdobytą wiedzę i umiejętności.
- **kursy kompetencji ogólnych**, prowadzone według programu nauczania uwzględniającego wybraną część podstawy programowej kształcenia ogólnego – prowadzone są zgodnie z programem nauczania uwzględniającym dowolnie wybraną część podstawy programowej kształcenia ogólnego np. gimnazjum, zasadniczej szkoły zawodowej lub liceum ogólnokształcącego. Zaliczenie kursu jest jednoznaczne z otrzymaniem zaświadczenia o ukończeniu kursu kompetencji ogólnych. Przykładowo absolwent kursu kompetencji ogólnych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej otrzymuje zaświadczenie o jego ukończeniu, a następnie przystępuje do zewnętrznych egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną (OKE). Pozytywne zaliczenie egzaminów ze wszystkich wymaganych przedmiotów daje potwierdzenie wykształcenia ogólnego na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej.

Jeśli zainteresują Cię wybrane formy edukacji pozaszkolnej pamiętaj, że **możesz wybierać naukę spośród różnych trybów uczenia się: stacjonarnego, niestacjonarnego, wieczorowego, kształcenia eksternistycznego, a w niektórych przypadkach nawet kształcenia e-learningowego**. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej.

8 Użyteczne strony internetowe

Ogromnym zasobem uczenia się nieformalnego stanowią źródła internetowe, dlatego przygotowaliśmy dla Ciebie użyteczne strony internetowe, na których odnajdziesz interesujące Cię kwestie związane z poradnictwem zawodowym, edukacją i rynkiem pracy.

Biuro Karier	www.biurokarier.umk.pl
Informacje na temat przeliczania ocen na punkty	www.kuratorium.waw.pl
Informacje o szkołach, kształceniu zawodowym i ogólnym.	www.ore.edu.pl
Informacje o zawodach, filmy o zawodach, poradnictwo zawodowe, testy i gry, informacje o rynku pracy.	www.ohpdlaszkoly.ohp.pl
Informacje o zawodach, rankingi szkół.	www.perspektywy.pl
Informacje o lokalnym i krajowym rynku pracy. Powiatowe Urzędy Pracy.	www.psz.praca.gov.pl
Informacje o szkołach i typach szkół, które są w województwach.	www.szkolnictwo.pl
Informacje o uczelniach, kierunkach studiów, katalog zawodów.	www.uczelnie.info.pl
Informacje o wolontariacie w Unii Europejskiej i poza Unią.	www.europa.eu
Katalog zawodów, testy zawodowe, baza uczelni.	www.kluczdokariery.pl
Materiały dla uczniów dotyczące procedury zdawania egzaminów. Arkusze egzaminacyjne z poprzednich lat. Informatory, które zawierają przykładowe pytania i zadania z rozwiązaniami, jakie mogą wystąpić na sprawdzianach i egzaminach.	www.cke.edu.pl
Materiały do doradztwa zawodowego wypracowane w projekcie eurodoradztwo Polska (Euroguidance Poland).	www.men.gov.pl/pl/ksztalcenie-zawodowe/eurodoradztwo-polska
Ministerstwo Edukacji Narodowej	www.men.gov.pl
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	www.nauka.gov.pl
Oferty pracy, porady związane z rynkiem pracy w Polsce, infolina, baza zawodów.	www.zielonalinia.gov.pl
Oferty pracy oraz porady i ciekawostki w zakresie edukacji.	www.kariera.com.pl
Portal Ministerstwa Pracy i Pomocy Społecznej	www.mpips.gov.pl
Portal pomagający w wyborze i doskonaleniu zawodu.	www.zawodowe.com
Portal pomagający znaleźć informacje przydatne w wyborze drogi kształcenia oraz w wyborze lub zmianie drogi zawodowej.	www.doradztwo.koweziu.edu.pl

Portale rekrutacyjne	www.pracuj.pl www.gazetapraca.pl www.praca.pl www.infopraca.pl
Portal społeczności oświatowej	www.oswiata.org.pl
Promocja nowoczesnych programów edukacji społecznych	www.edunews.pl
Przewodnik o możliwościach kształcenia w Europie. Dostęp, opłaty, pomoc finansowa za granicą, uznawanie dyplomów akademickich.	www.ec.europa.eu
Przewodnik po zawodach i baza danych o instytucjach edukacyjnych i kierunkach kształcenia	https://doradca.praca.gov.pl/d2k5/zawody
Psychotesty, wzory dokumentów, oferty pracy w miastach.	www.kariera.pl
Szkoły i uniwersytety w Unii Europejskiej	www.europa.eu
Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń	http://crdz.wcies.edu.pl/index.php/wazne-linki
Wyszukiwarka szkół prowadzących kształcenie zawodowego (wyszukiwarka możliwości kształcenia zawodowego).	www.men.gov.pl/dodatki/mapazawodowe/
Wzory dokumentów i wskazówki jak wypełniać Europass - CV	www.europass.org.pl
Victor Gimnazjalista - strefy ucznia: psychozabawy, informacje o zawodach, wywiady, szkolne sprawy, jak się uczyć, informacje o rekrutacji i egzaminach.	www.victor.com.pl

Pobierz rezultaty projektu **PERSPEKTYWY** Edukacyjno-Zawodowe

www.perspektywy3d.pl

Poradnik Ucznia wraz z aplikacją komputerową **PERSPEKTYWY** Edukacyjno-Zawodowe przeznaczony jest dla **uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych**. Poradnik zawiera treści związane z obsługą aplikacji **PERSPEKTYWY**, diagnozą zainteresowań zawodowych, predyspozycji zawodowych i kompetencji przedsiębiorczych, wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu oraz planowaniem ścieżek edukacyjno-zawodowych.

Poradnik Ucznia łącznie z Poradnikiem Doradcy skierowany jest także **do osób doradzającym uczniom w wyborach edukacyjno-zawodowych** np. do doradców zawodowych, pedagogów i psychologów szkolnych, nauczycieli i rodziców.

GlobalFun Sp. z o.o.

ul. Modra 90 lok. 76
02-661 Warszawa

tel.: + 48 22 498 15 38
fax + 48 22 425 12 31

office@globalfun24.com
www.globalfun24.com